

มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล: ศึกษาเฉพาะกรณี
การแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล

สกล อติสรประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2553

**Legal Measures for Personal Data Protection: Case Study on
the Personal Data Classification**

SKON ADISORNPRASERT

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Graduate School, Dhurakij Pundit University**

2010

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล: ศึกษาเฉพาะกรณีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล
ชื่อผู้เขียน	สกล อศิครประเสริฐ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ที่กำลังจะมีผลใช้บังคับ เนื่องจากร่างกฎหมายดังกล่าวยังมีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้มันไม่ชัดเจน ด้วยเหตุที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้กำหนดคำนิยามศัพท์ของข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทไว้รวมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกคำนิยามคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไป และข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งก็ทำให้เกิดปัญหาในการตีความคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ว่ามีความหมายและขอบเขตกว้างขวางเพียงใด และจากลักษณะมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าว ซึ่งถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ แม้ว่ากฎหมายดังกล่าวจะวางมาตรการทางกฎหมายสำหรับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้มันชัดเจนกว่าข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปแล้วก็ตาม แต่ก็อาจยังมีความคุ้มครองที่ไม่เข้มงวดและมีความเป็นระบบมากนัก หากเทียบเคียงกับกฎหมายของต่างประเทศ (เฉพาะประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี และประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมัน) ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและประเภทข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกขององค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา สหภาพยุโรป และกฎหมายต่างประเทศ อันได้แก่ ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี และประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมัน เพื่อที่จะนำมาตราการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยต่างๆ ดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์และเพิ่ม

ประสิทธิภาพของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการช่วยลดการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษาพบว่า แม้ว่าร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. จะแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้แล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีความไม่ชัดเจนมากนัก ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการตีความได้ และมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกก็ยังไม่เข้มงวดและมีความเป็นระบบหากเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศตามที่กล่าวข้างต้น รวมถึงการกำหนดคำนิยามศัพท์คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ก็ยังขาดความชัดเจนว่าข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มีความหมายและขอบเขตกว้างขวางเพียงใด อันอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าวได้

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ของประเทศไทยจึงควรมีการแยกแยะคำนิยามศัพท์ของข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทไว้อย่างชัดเจน รวมถึงมาตรการคุ้มครองทางกฎหมายสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึกควรมีมาตรการที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้นและมีความเป็นระบบดังเช่นกรณีกฎหมายของต่างประเทศ และควรมีการกำหนดคำนิยามศัพท์คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ให้สามารถครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลทุกประเภท

Thesis Title	Legal Measures for Personal Data Protection Case study on the Personal Data Classification
Author	Skon Adisornprasert
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Poom Chokmoh
Department	Law
Academic Year	2009

ABSTRACT

The objective of this Thesis is to study the legal measures on the personal data protection of personal data protection bill which is going to be effective. Such personal data protection bill does not obviously classify the sort of non-sensitive data and sensitive data as the personal data protection bill defines the word of “Non-sensitive data” and “Sensitive data” altogether in the same definition. This leads to the problem of construe what the meaning and scope of the word “Personal data” are. Moreover, the legal measures of personal data protection bill for protection of sensitive data are more strictly and systematic than non-sensitive data, but it is not enough if compared with the foreign countries laws (in particular; United Kingdom, Australia, Italy and Germany). The author, therefore, has studied and analyzed the rules for personal data protection on non-sensitive data and sensitive data of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), European Union and foreign countries, for instance; United Kingdom, Australia, Italy and Germany for applying such measure of personal data protection to improve and complete the personal data protection bill to be more effective and reduce the violation of the data subject’s right.

The study found that, although, personal data protection bill seem to classify the sort of non-sensitive data and sensitive data, but it is not enough clearly and cause the problem of construing the definition. Also, the legal measures of personal data protection bill for protection of sensitive data are more strictly and systematic than non-sensitive data if compared with the foreign countries laws as mentioned above. Besides, the definition of the word “Personal data” of personal data protection bill is not clearly to explain and scope the meaning which causes the problem for the person who has to comply with personal data protection bill.

Consequently, the author deems that personal data protection bill should classify the definition of non-sensitive data and sensitive data explicitly. Furthermore, the measure of sensitive data protection should be more strictly and systematic as the foreign countries laws and should define the definition of personal data to cover all types of personal data.

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เกิดขึ้นจากความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากหลายฝ่าย ทำให้ผู้เขียนมีกำลังใจและตั้งใจทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จด้วยดีมิได้ หากขาดบุคคลากรท่านต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งผู้เขียนน้อมรำลึกเสมอว่าเป็นผู้มีคุณอย่างยิ่งกับผู้เขียน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ ที่ให้ความเมตตา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยท่าน ได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งช่วยชี้แนะให้ความรู้ คำปรึกษา เพื่อความสมบูรณ์ถูกต้องแห่งเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความเมตตากรุณาแก่ผู้เขียนตลอดมา

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี และอาจารย์กมลมิตร วุฒิจำนงค์ ที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งทำการตรวจพิจารณา ให้ความรู้ คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงกรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณปิยะพร วงศ์เบ็ญสัจจ์ ในความช่วยเหลือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พี่ๆ น้องๆ ที่ทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณสาขาวิชานิติศาสตร์ ท่านอาจารย์ทุกท่านและเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษาทุกท่านที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้เขียน รวมถึงเพื่อนๆ พี่น้องนักศึกษา รุ่น 48 ที่คอยเป็นกำลังใจอันสำคัญ และให้ความช่วยเหลือและมอบสิ่งที่ดีให้ตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบุคคลที่สำคัญยิ่งคือ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวของผู้เขียนและครอบครัวพัชรพรพิพัฒน์ ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้เขียนมาโดยตลอด

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถก่อให้เกิดความรู้และข้อคิดที่มีประโยชน์อันควรแก่การศึกษาหรือปฏิบัติ ขอมอบความคิดครั้งนี้ด้วยความระลึกถึงพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนผู้แต่งหนังสือตำราทุกท่านที่ผู้เขียนให้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และผู้มีพระคุณของผู้เขียนทุกท่าน แต่หากมีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สกล อติสรประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.....	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ.....	12
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย จารีตประเพณี (Common Law).....	14
1) ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	18
2) ประเทศสหราชอาณาจักร.....	22
3) ประเทศออสเตรเลีย.....	24
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย ลายลักษณ์อักษร (Civil Law)..	25
1) ประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี.....	26
2) ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส.....	29
3) ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี.....	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย.....	32
2.2.1 มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยก่อน	
เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.	33
1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในอดีต	
จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2517– พ.ศ. 2550)	33
2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	35
3) ประมวลกฎหมายอาญา.....	36
4) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.....	37
5) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545.....	37
6) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544.....	38
7) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534.....	38
8) พระราชบัญญัติอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550.....	39
9) พระราชบัญญัติสิทธิ พ.ศ. 2550.....	39
10) กลุ่มกฎหมายที่ไม่ได้บัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจน แต่เป็นแนวประเพณีปฏิบัติทั่วไปในการประกอบวิชาชีพ.....	40
11) กลุ่มงานอาชีพหรือกิจกรรมบางประเภทซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ และใช้ข้อมูลส่วนบุคคล แต่ไม่แน่ชัดว่ามีกฎหมายควบคุมดูแลการปฏิบัติต่อข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่.....	40
2.2.2 แนวคิดในการยกร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. และการพัฒนากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย.....	42
2.2.3 ทศนคติของประชาชนไทยเกี่ยวกับความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3. มาตรการทางกฎหมายเพื่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	
กรณีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย	
ต่างประเทศและกฎหมายไทย.....	67
3.1 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะประเภท	
ข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทตามกฎหมายต่างประเทศ.....	68
3.1.1 หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะประเภท	
ข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรปและข้อตกลงรัฐสภายุโรป	
และองค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา.....	69
3.1.2 หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะ	
ประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหราชอาณาจักร.....	83
3.1.3 หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะ	
ประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศออสเตรเลีย.....	97
3.1.4 หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะ	
ประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสาธารณรัฐอิตาลี.....	108
3.1.5 หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะประเภท	
ข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมนี.....	117
3.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะ	
ประเภทข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายไทย ศึกษาเฉพาะ	
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.....	122
4. วิเคราะห์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล	
ส่วนบุคคล พ.ศ. ... เฉพาะกรณีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล.....	131
4.1 ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยสำหรับข้อมูล	
ส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชนในระหว่างที่ร่าง	
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ยังไม่มีผลใช้บังคับ.....	132
4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการตีความคำนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามร่าง	
พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ว่ามีขอบเขตเพียงใด.....	136

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 ปัญหาการแยกแยะประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ที่ไม่ชัดเจน.....	140
4.4 ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและเจ้าของข้อมูล ส่วนบุคคล จากกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. แยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้ไม่ชัดเจน.....	171
4.5 ปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดขอบเขตการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท.....	173
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	177
5.1 บทสรุป.....	177
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	179
บรรณานุกรม.....	182
ภาคผนวก.....	193
ภาคผนวก ก กฎหมายไทย.....	194
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.....	195
ภาคผนวก ข กฎหมายต่างประเทศ.....	216
(1) ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป (Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995).....	217
(2) กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศ สหราชอาณาจักร (Data Protection Act 1998)	222
(3) กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศออสเตรเลีย (The Privacy Act 2000 - The National Privacy Principles extracted from the Privacy Act 1988 as at 14 September 2006)	231
(4) กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสาธารณรัฐอิตาลี (Protection of individuals and other subjects with regard to the processing of personal data Act no.675 of 31 December 1996).....	238
(5) กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหพันธรัฐ สาธารณรัฐเยอรมันนี (Federal Data Protection Act of 20 December 1990).....	249

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก	256
แบบสอบถาม (Questionnaire) งานวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อการตระหนักรู้ถึงความสำคัญ ของข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง.....	257
ประวัติผู้เขียน.....	269

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหว.....	60
4.1 ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลที่ศึกษา.....	149
4.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญ ของข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน จำนวน 100 คน.....	151
4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ.....	160
4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับข้อมูลค่าจ้าง/เงินเดือน.....	161
4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับข้อมูลการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน.....	162
4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับข้อมูลจำนวนเงินออม.....	163
4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ.....	164
4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและข้อมูลความนิยมในพรรคการเมือง.....	165
4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและข้อมูลจำนวนเงินออม.....	166
4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและข้อมูลการถูกลงโทษทางอาญาหรือแพ่ง.....	167
4.11 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล ของประชาชนจำนวน 100 คน.....	169

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องด้วยปัจจุบัน โลกของเราถือได้ว่าเป็นโลกแห่งยุคสารสนเทศ ผู้คนต่างๆ ในโลกสามารถที่จะรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างง่ายดาย ก็เนื่องด้วยผลของเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ที่อาศัยเครือข่ายสายใยแก้วที่เชื่อมต่อกันทั่วโลก จึงทำให้ผู้คนแต่ละประเทศสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ภายในไม่กี่วินาที ไม่ว่าข้อมูลข่าวสารนั้นๆ จะถูกบันทึกด้วยกระดาษหรืออยู่บนวัตถุอื่นใดก็สามารถถูกคัดแปลงสภาพให้อยู่ในรูปของดิจิทัลเพื่อส่งผ่านทางจอคอมพิวเตอร์ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ จากข้อมูลข่าวสารที่ผู้คนต่างๆ ในโลกได้รับรู้นั้น หากพิจารณากันให้ดีแล้ว ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ดังกล่าวจะมีทั้งข้อมูลข่าวสารทั่วไป อันได้แก่ เรื่องราวข้อเท็จจริงต่างๆ ในสังคม และข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นรวมอยู่ด้วย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลก็จะมีทั้งข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปที่สามารถเปิดเผยได้ และข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกหากว่ามีการเปิดเผยออกไป ยกตัวอย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ โดยตรง (เช่น ชื่อ สถานที่เกิด ถิ่นที่อยู่ สัญชาติ เป็นต้น) หรือข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวของบุคคลนั้นๆ (เช่น สถานภาพการแต่งงาน ผู้ปกครอง สถานที่เกิด เป็นต้น) หรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน (เช่น รายได้ บัญชีเงินฝาก เงินกู้ เป็นต้น) หรือแม้กระทั่งข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมของคนๆ นั้น ซึ่งจากกรณีที่มีข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวได้มีการเผยแพร่และเปิดเผยกันด้วยผลของเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้มีทั้งข้อดีและข้อเสียในเวลาเดียวกันเนื่องจากว่า ผู้ที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นๆ อาจไม่ประสงค์ที่จะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในบางประเภทของตนให้ใครรับรู้ก็ได้ เนื่องจากว่า หากได้เผยแพร่หรือเปิดเผยออกไป อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิต ชื่อเสียง ทรัพย์สิน ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ชีวิตสมรส หรือหน้าที่การงาน เป็นต้น เพราะฉะนั้น การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นจึงถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนของแต่ละบุคคลและขึ้นอยู่กับประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้มีการเปิดเผยออกไป

ดังนั้น จากผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว นานาประเทศจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทุกประเภท ไม่ว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นๆ จะเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกหรือไม่ก็ตาม ดังจะเห็นได้จากกลุ่มสหภาพยุโรป (European Union) ซึ่งได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นอย่างมาก โดยได้มีการออกหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญ คือ Directive 95/46 EC on the

Protection of Individuals with regard to the processing of Personal Data and on the free movement of such data เพื่อผลักดันให้หมู่ประเทศสมาชิกออกกฎหมายภายในประเทศให้มีความสอดคล้องกัน ในการให้หลักประกันที่ดีพอต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของพลเมืองของสหภาพยุโรป ซึ่ง ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกไม่ว่าจะเป็นประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี ประเทศฝรั่งเศส หรือประเทศสหราชอาณาจักร ฯลฯ ต่างก็รับหลักการดังกล่าวและออกกฎหมายเพื่ออนุวัติตาม Directive 95/46 EC โดยทั้งนี้ หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของ Directive 95/46 EC นั้น จะมีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยแบ่งเป็นสองประเภท คือ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป และ ข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกซึ่งข้อมูลทั้งสองประเภทดังกล่าวจะมี หลักการคุ้มครองที่แตกต่างกันออกไปโดยข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก จะได้รับความคุ้มครองที่เข้มงวดกว่าข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไป และหากพิจารณากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิกที่กล่าวข้างต้น เช่น ประเทศสาธารณรัฐอิตาลีซึ่งออกกฎหมาย ที่มีชื่อว่า Protection of individuals and other subjects with regard to the processing of personal data Act no. 675 of 31 December 1996 และ Personal data protection code legislation decree no. 196 of 30 June 2003 หรือประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนีซึ่งออกกฎหมายที่มีชื่อว่า Federal Data Protection Act 2002 หรือประเทศสหราชอาณาจักรซึ่งออกกฎหมายที่มีชื่อว่า Data Protection Act 1998 เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ต่างก็จะมีลักษณะการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยแบ่งข้อมูลส่วนบุคคลออกเป็นสอง ประเภทเหมือนอย่าง Directive 95/46 EC และจะกำหนดคำนิยามศัพท์ของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล ทั่วไป” และ “ข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก” เอาไว้แยกต่างหากจากกัน รวมถึงกำหนด มาตรการหรือหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละประเภทไว้อย่างชัดเจนและมีความ แตกต่างกัน เนื่องจากว่า ข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวถือได้ว่ามีลักษณะและความสำคัญ ที่แตกต่างกัน จึงต้องมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไป โดยข้อมูลส่วนบุคคล ประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกจะได้รับการคุ้มครองที่เข้มงวดกว่าข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไป หรือหากเราพิจารณาประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป เช่น ประเทศออสเตรเลียก็มีการ ออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยแบ่งประเภทข้อมูลส่วนบุคคลออกเป็นสองประเภท เช่นเดียวกันและบัญญัติให้มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภท ไว้แตกต่างกัน เหมือนกับประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป

ทั้งนี้ สำหรับประเทศไทยขณะนี้ได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวแล้ว ดังจะเห็นได้จากขณะนี้ประเทศไทยกำลังร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ขึ้นใช้บังคับ โดยแนวทางการร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้มีการร่างตาม แนวทางของ Directive 95/46 EC ดังกล่าวข้างต้น โดยเน้นที่กฎหมายของประเทศอิตาลีเป็นหลัก

ประกอบกับกฎหมายของประเทศอื่นๆ ในภาคพื้นยุโรปด้วย และต่อมาก็ได้มีการพิจารณาและปรับเปลี่ยนแนวทางการร่างกฎหมายใหม่ โดยมีการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอื่นๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากกฎหมายของสหภาพยุโรป กล่าวคือ กฎหมายของประเทศออสเตรเลีย ประเทศฮ่องกง และประเทศนิวซีแลนด์ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ จากแนวทางการร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยที่ได้มีการนำเอาแนวทางการร่างกฎหมายมาจากประเทศต่างๆ ดังกล่าวนั้น ผู้ศึกษาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. แล้วเห็นว่า ร่างกฎหมายดังกล่าวยังมีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้มิชัดเจน จึงอาจทำให้เกิดการปัญหาในการตีความและการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวได้ หากเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ เฉพาะข้อตกลงรัฐสภายุโรปและข้อตกลงขององค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้กำหนดค่านิยามของข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทไว้รวมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกค่านิยามคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไป และข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้อย่างแตกต่างหากจากกัน ดังจะเห็นได้จากมาตรา 3 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ซึ่งบัญญัติว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลหมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน หรือประวัติกิจกรรม บรรดาที่มีชื่อของบุคคลนั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวบุคคลนั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึก ลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก เช่น ประวัติสุขภาพ หรือประวัติอาชญากรรม เป็นต้น จะถูกบัญญัติรวมไว้ในมาตราดังกล่าว นอกจากนี้ ลักษณะการบัญญัติเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกนั้น ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าวจะใช้วิธีการยกตัวอย่างประเภทข้อมูลดังกล่าวไว้ในเงื่อนไขเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล แต่ก็มีได้ให้ค่านิยามศัพท์ประเภทข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ ดังจะเห็นได้จากมาตรา 23 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ที่บัญญัติไว้ว่า “ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรมหรือการกระทำผิดหรือได้รับโทษใดๆ ประวัติสุขภาพ แหล่งกำเนิดของเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในทางศาสนา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2) ข้อมูลที่อาจเป็นผลร้าย ทำให้เสียชื่อเสียง หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือความไม่เท่าเทียมกันแก่บุคคลใด ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

3) ข้อมูลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง...”

ดังนั้น จากประเด็นที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้ไม่ชัดเจน จึงส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการตีความของคำนิยามศัพท์คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามมาตรา 3 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ด้วยว่า ข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มีความหมายและขอบเขตกว้างขวางเพียงใด เพราะจากถ้อยคำในฉบับกฎหมายดังกล่าวยังมีความไม่ชัดเจนมากนัก จึงอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าวได้ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายของเจ้าของข้อมูลและฝ่ายของผู้ควบคุมข้อมูล

นอกจากประเด็นดังกล่าวข้างต้นแล้ว สภาพปัญหาอีกประการหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ก็คือ กรณีที่ร่างกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ในลักษณะที่ยังไม่มีความเข้มงวดมากนัก สำหรับเรื่องการประมวลผลข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเก็บรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หากเทียบเคียงกับกฎหมายของต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลีและประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้ ดังจะเห็นได้จากมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกตามมาตรา 23 มาตรา 26 และมาตรา 28 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ซึ่งกำหนดหลักการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ในลักษณะที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลห้ามทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อน หรือได้รับการยกเว้นตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตราต่างๆ ดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่แตกต่างหากจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปซึ่งถือได้ว่ามีความเข้มงวดมากกว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป แต่การกำหนดมาตรการดังกล่าวนี้ อาจยังมีมาตรการที่ยังมีความไม่เข้มงวดเพียงพอกับลักษณะของข้อมูลดังกล่าวเท่าที่ควรจะเป็นและยังวางมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับประเภทข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร หากเทียบเคียงกับกฎหมายของต่างประเทศตามแต่ละประเทศที่ได้กล่าวข้างต้นนั้น โดยกฎหมายต่างประเทศดังกล่าวจะกำหนดขึ้นตอนและมาตรการของการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกดังกล่าวไว้ในลักษณะที่เข้มงวดมากกว่าและมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไว้อย่างเป็นระบบและมีความชัดเจนกว่ามาก

ดังนั้น จากสภาพปัญหาของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวที่มีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกและกำหนดคำนิยามศัพท์ของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ไม่ชัดเจน รวมถึงมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกอาจยังมีมาตรการคุ้มครองสำหรับเรื่องการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่เข้มงวดเพียงพอเมื่อเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ เฉพาะประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสหราชอาณาจักร และยังวางมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทดังกล่าวไว้ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ดังนั้น จึงเห็นควรที่จะศึกษาถึงปัญหาของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าว เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. และเพื่อให้การบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัตินี้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน ซึ่งจะศึกษาต่อไปในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและทัศนคติความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภทของต่างประเทศ เฉพาะสหภาพยุโรปและข้อตกลงรัฐสภายุโรป และองค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนีและประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภทตามกฎหมายต่างประเทศ เฉพาะสหภาพยุโรปและข้อตกลงรัฐสภายุโรปและองค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนีและตามกฎหมายไทย

1.2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ที่ไม่ชัดเจน

1.2.4 เพื่อศึกษาถึงการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยในส่วนของ การแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภท

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มิได้มีการให้คำจำกัดความหรือคำนิยามของข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกและแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้อย่างชัดเจน รวมถึงยังกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อ

ความรู้สึกไว้เข้มงวดมากเท่ากฎหมายต่างประเทศ จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือผู้ที่เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่น หรือหน่วยงานของรัฐที่ต้องเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าว และจะมีผลทำให้มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างตรงจุด จึงจำเป็นต้องเพิ่มเติมบทนิยามศัพท์คำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก และกำหนดขอบเขตคำนิยามศัพท์คำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมถึงกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ให้มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติของผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวอันเนื่องจากบทบัญญัติกฎหมายที่ไม่ชัดเจน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ซึ่งยังขาดการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากลักษณะเฉพาะของข้อมูลในแต่ละประเภดังกล่าวมีความสำคัญที่แตกต่างกัน จึงได้ศึกษาถึงประเภทข้อมูลส่วนบุคคล หลักเกณฑ์การแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลและมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทของกฎหมายต่างประเทศ โดยศึกษาเฉพาะสหภาพยุโรปและข้อตกลงรัฐสภายุโรปและองค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านการเศรษฐกิจและการพัฒนา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี และประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี เพื่อนำมาพิจารณาและใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ให้มีความชัดเจนและรัดกุมยิ่งขึ้น เกี่ยวกับการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลและมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและประเภทข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาข้อมูลโดยวิจัยเอกสาร (Documentary Research) กล่าวคือ เป็นการใช่วิธีศึกษาโดยการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึง วิทยานิพนธ์ ข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ โดยสืบค้นจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล อีกทั้ง ได้ดำเนินการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ด้วยการออกแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อนำมาวิเคราะห์

ในเชิงคุณภาพเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลและมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภท

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวและทัศนคติความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภทของต่างประเทศ เฉพาะสหภาพยุโรปและข้อตกลงรัฐสภายุโรป และองค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนีและประเทศไทย

1.6.2 ทำให้ทราบถึงมาตรการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภทตามกฎหมายต่างประเทศ เฉพาะสหภาพยุโรปและข้อตกลงรัฐสภายุโรปและองค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี และตามกฎหมายไทย

1.6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ที่ไม่ชัดเจน

1.6.4 ทำให้ทราบถึงการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยใน ส่วนของการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภท

บทที่ 2

แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ในบรรดาประเทศที่เจริญแล้ว รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศได้บัญญัติหลักการกว้างๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลมิให้ถูกล่วงละเมิดโดยรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐและสามารถใช้อ้างอิงกับบุคคลอื่นได้ด้วย เช่น สิทธิและเสรีภาพในการเดินทาง ในชีวิตร่างกาย ในครอบครัว ในการสื่อสาร ในการประกอบอาชีพ การเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย หรือการชุมนุมโดยสงบและเปิดเผย ฯลฯ แต่อย่างไรก็ดี คำว่า “สิทธิ” มักจะใช้ควบคู่กับคำว่า “เสรีภาพ” จนบางครั้งไม่สามารถแยกความแตกต่างออกมาได้อย่างชัดเจน และเมื่อกล่าวถึง “สิทธิ” ก็จะหมายถึง “เสรีภาพ” ด้วย หรือกลับกันเมื่อกล่าวถึง “เสรีภาพ” ก็จะหมายถึง “สิทธิ” ทั้งๆ ที่คำว่า “สิทธิ” นั้น เรามุ่งหมายถึงอำนาจที่จะกระทำการใดๆ โดยมีบทบัญญัติของกฎหมายรองรับการใช้อำนาจดังกล่าวเป็นสิ่งที่มิอยู่ติดตัวมนุษย์ตั้งแต่เกิด โดยถือเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์

นักกฎหมายบางท่านเห็นว่า “สิทธิและเสรีภาพ มีผลบังคับใช้ต่างกัน ในหลักการสิ่งใดที่เป็น “สิทธิ” ของประชาชนหมายความว่า ประชาชนมีสิทธิเลือกที่จะเรียกร้องให้ตนได้รับสิทธินั้นมาใช้อย่างจริงจัง โดยรัฐบาลจะต้องจัดบริการหรือให้ความคุ้มครองพิทักษ์รักษาให้ได้ใช้สิทธินั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ในอีกทัศนะหนึ่งสิทธิเป็นผลประโยชน์สำคัญของบุคคลหนึ่งซึ่งบุคคลอื่นจะมีหน้าที่จัดหรือยอมให้บุคคลนั้นได้รับสิทธิ ส่วนคำว่า “เสรีภาพ” หมายถึง ความอิสระที่จะเลือกทำการใด ๆ ภายในกรอบของกฎหมายหรือเท่าที่จะไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ทั้งนี้แล้วแต่บุคคลนั้นจะเลือกใช้เสรีภาพนั้นหรือไม่ก็ได้โดยไม่ผูกมัดว่ารัฐจะต้องจัดให้บุคคลต้องได้ใช้เสรีภาพนั้น เพราะการใช้เสรีภาพนั้นมักต้องใช้ทรัพยากรและมักจะไปกระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งคิดขวางอื่น”¹

นักกฎหมายบางท่านเห็นว่า “สิทธิ” หมายความถึง สิ่งที่ไม่มียุ่ปร่างซึ่งมีอยู่ในตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดหรือกำหนดขึ้นโดยกฎหมายให้ได้รับประโยชน์และมนุษย์เป็นผู้เลือกใช้สิ่งนั้นเองโดยไม่มีผู้ใดมาบังคับ เช่น สิทธิในการกิน อยู่ หลับนอน เป็นสิ่งที่มิมาตั้งแต่เกิด สิทธิบางอย่างกฎหมายกำหนดให้มีขึ้น เช่น สิทธิในการร้องทุกข์เป็นสิ่งที่กฎหมายกำหนดขึ้น เป็นต้น² แต่คำว่า

¹ อมร รักษาศักดิ์. (2541). รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พร้อมบทวิจารณ์. หน้า 68.

² สกล สกลเดช และ วิษณุ บุญมาร์ตัน. (2543). “การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในหมวด 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.” วารสารรัฐสภา, 48, 4. หน้า 25.

“เสรีภาพ” เรามุ่งหมายถึงสถานะของบุคคลที่จะไม่ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจหรืออำណัของใคร หรือ เป็นสิทธิอย่างหนึ่งที่จะกระทำการใดๆ ได้อย่างอิสระเสรีตราบเท่าที่ไม่กระทบกระทั่งสิทธิของผู้อื่น เช่น เสรีภาพในการพูด³ ซึ่งเมื่อรวมคำว่า “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” ก็จะหมายถึง อำนาจที่บุคคลมีและสามารถนำไปใช้ได้โดยอิสระตามอำเภอใจของผู้นั้น โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น การที่ทุกคนมีอำเภอใจของตนเองที่จะทำในสิ่งที่ตนต้องการนี้ได้นำไปสู่ปัญหาการกระทบกระทั่งสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นจนเป็นข้อพิพาทขึ้นในสังคม และส่งผลถึงเสถียรภาพและการดำรงอยู่ของสังคม ดังนั้นเพื่อให้สังคมอยู่กันอย่างสันติสุข รัฐจึงต้องเข้ามาแทรกแซงกำหนดหลักเกณฑ์การมีสิทธิและเสรีภาพและขอบเขตการใช้สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้น วัตถุประสงค์ของการกำหนดหลักเกณฑ์นี้จึงมุ่งที่ประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลัก โดยทั้งนี้ ผลจากแนวคิดด้านการคุ้มครอง “สิทธิความเป็นส่วนตัว” (Right to privacy) ใน “ข้อมูลส่วนบุคคล” (Personal data) เป็นที่มาของแนวคิดการสร้างหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal data protection) ซึ่งในปัจจุบันหลายฝ่ายให้ความสำคัญต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคลของมนุษย์การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมีความจำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมของสังคมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นสิทธิส่วนหนึ่งของสิทธิที่จะรู้ (Right to know) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับรู้ แสวงหา หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของประชาชน

ปัจจุบันปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยมิชอบเกิดขึ้นทั่วไปไม่ว่าภาครัฐหรือภาคเอกชนและแพร่หลายกว้างขวางและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนี้ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยเช่นกัน

ปัญหาการละเมิดความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคลกำลังแพร่ขยายไปทั่วทุกมุมโลก จะมากบ้าง น้อยบ้างแตกต่างกันไป ซึ่งดูเหมือนว่าเงื่อนไขของความรุนแรงของปัญหาจะขึ้นอยู่กับว่า สังคมนั้นมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากน้อยเพียงใด เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าแรงกระตุ้นสำคัญที่ทำให้เกิดบัพัญญูนี้ก็คือเพราะความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบในทางลบต่อความเป็นส่วนตัวของบุคคล ข้อมูลส่วนบุคคลถูกเข้าถึงและเผยแพร่อย่างง่ายดาย จากเทคโนโลยีเหล่านั้น บัพัญญูติในประมวลกฎหมายในประเทศที่ใช้ระบบซีวิลลอว์ หลักกฎหมายในคอมมอนลอว์ หรือในกฎหมายเฉพาะเรื่อง ต่างไม่สามารถบังคับใช้ได้เพียงพอ และไม่มี

³ สกต สกตเดช และ วิษณุ บุญมาร์ตัน. เล่มเดิม. หน้า 26.

ครอบคลุมสถานการณ์ที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการมีกฎหมายเพื่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้น⁴

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารและกิจกรรมโทรคมนาคม ส่งผลให้การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลทำได้ง่ายดาย โดยปัจจุบันเมื่อพิจารณารูปแบบการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection) สามารถจำแนกได้เป็น 4 รูปแบบใหญ่ๆ ได้แก่

1) การบัญญัติกฎหมายเป็นการทั่วไป (Comprehensive Law)

การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยการบัญญัติกฎหมายกลางเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในภาคพื้นยุโรป เป็นกฎหมายระดับมลรัฐ (State Law) ในรัฐเฮสเซน (Hessen) ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนั้น จากนั้น จึงเริ่มแพร่หลายไปทั่วภูมิภาคยุโรป บทบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในนานาประเทศบัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการเก็บสะสม การใช้ การประมวลผล การเปิดเผยและการส่งข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ และครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกจัดเก็บ บันทึกและประมวลผลทั้งโดยคอมพิวเตอร์และด้วยมือ ทั้งที่ทำโดยหน่วยงานของรัฐและเอกชนครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับการรวบรวมและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์มากกว่าที่จะมองว่าข้อมูลอยู่ที่ใดหรืออยู่ในการครอบครองของใคร เพราะโดยลักษณะและความสามารถอันแทบไร้ข้อจำกัดของระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถครอบครองและควบคุมการเคลื่อนไหวของข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว

จากการตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว ทำให้ในหลายประเทศ เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ประเทศออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี้ หรือฮ่องกง ต่างก็ตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นใช้บังคับ เพื่อวางหลักเกณฑ์ขึ้นพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนขึ้น และพัฒนาการที่สำคัญอันเป็นพื้นฐานที่หลายประเทศยอมรับและมีการกล่าวอ้างถึงเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1981 คือการออก Guideline for the protection of privacy and transborder flows of personal data โดย Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) เพื่อวางหลักการขึ้นพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยวางหลักการสำคัญไว้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับการคุ้มครองที่เหมาะสมในทุกขั้นตอนตั้งแต่การเก็บรวบรวม การใช้ การรักษาและการเปิดเผย ทั้งนี้ กฎเกณฑ์ที่ออกโดย OECD Guideline ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางโดยมีหลายประเทศได้นำหลักการนี้ไปบัญญัติเป็นกฎหมายกลางภายในประเทศ⁵

⁴ ปริญญา โรหิตาคณี. (2550). ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่. หน้า 46-47.

⁵ ปริญญา โรหิตาคณี. แหล่งเดิม. หน้า 48.

2) การบัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะ (Sectoral Law)

การบัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะ ได้แก่

(1) การบัญญัติกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะเป็นเรื่องๆ ไป เช่น การให้ความคุ้มครองข้อมูลเกี่ยวกับการเช่าวิดีโอ หรือการให้ความคุ้มครองข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น

(2) การบัญญัติกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะเป็นการขยายความหรือเพิ่มเติมความให้แก่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป โดยจำแนกตามประเภทของข้อมูล เช่น ข้อมูลเครดิต หรือข้อมูลที่จัดเก็บโดยหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น⁶

3) การใช้กลไกกำกับดูแลตนเอง (Self-regulation)

การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในยุคปัจจุบัน นอกจากจะสามารถกระทำได้ โดยการบัญญัติกฎหมายกลาง (Comprehensive Law) หรือการบัญญัติกฎหมายเฉพาะ (Sectoral Law) เพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและสิทธิความเป็นส่วนตัวในเรื่องต่างๆ แล้ว ปัจจุบันยังมีการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้กลไกกำกับดูแลตนเอง (Self-regulation) กล่าวคือ ในการประกอบกิจการของเอกชนที่เป็นธุรกิจหรือการให้บริการเรื่องเดียวกันได้ร่วมกันจัดทำหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในด้านการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หรือสิทธิต่างๆ ของผู้ใช้บริการ

4) การใช้เทคโนโลยี (Technologies of privacy)

โดยที่ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารโดยผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ต่างๆ เช่น การส่งอิเล็กทรอนิกส์เมลล์ (E-mail) หรือ MSN Messenger เป็นไปอย่างแพร่หลาย การติดต่อสื่อสารในลักษณะเช่นนี้ย่อมมีความเสี่ยงต่อการถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล จึงมีผู้คิดค้นเทคโนโลยีสำหรับคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระหว่างการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางดังกล่าวขึ้นและเรียกเทคโนโลยีนี้ว่า “Privacy Enhancing Technologies---PET” ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวจะป้องกันหรือลดการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคล (Identifiable Information) ได้⁷

จากรูปแบบกฎหมายการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความหลากหลายดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า ก่อนที่จะพิจารณาถึงรูปแบบการร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศหรือของประเทศไทย เราน่าที่จะศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณีและระบบกฎหมาย

⁶ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Law). Retrieved 21 September 2009, from <http://yalor.yru.ac.th/~pimonpun/4123506/Midterm/Data%20Protection%20Law.doc>.

⁷ จิราวัฒน์ วรรณธำรง. (2548). การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. หน้า 41-43.

ลายลักษณ์อักษรกันก่อน รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของต่างประเทศเป็นแนวคิดที่มีมานานแล้ว โดยที่ความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ประเภทหนึ่ง จึงมีการคิดที่จะรับรองให้สิทธิประเภทนี้เป็นสิทธิสากลที่ควรได้รับการคุ้มครอง ดังนี้ หลักการดังกล่าวจึงถูกนำมาใช้ในการร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งสมัชชาสหประชาชาติได้มีมติยอมรับ (ซึ่งประเทศไทยก็ได้ร่วมลงมติรับรองด้วย) และประกาศเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948⁸ โดย ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Right 1948) ดังกล่าวได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองไว้และนับได้ว่าเป็นการให้ความคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นครั้งแรก ซึ่งได้บัญญัติไว้ในข้อ 12 ดังนี้

“บุคคลย่อมไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหสถานหรือในการสื่อสาร หรือไม่อาจถูกลบหลู่ในเกียรติยศและชื่อเสียง ทั้งนี้ บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยกฎหมายอันเนื่องจากการก้าวล่วงในสิทธิเหล่านั้น”⁹

ต่อมา เมื่อมีการบัญญัติอนุสัญญาฉบับอื่นๆ ขึ้นภายหลัง อนุสัญญาเหล่านั้น ก็ได้กำหนดให้สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่งที่ต้องได้รับการคุ้มครองด้วยเช่นกัน เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยคนงานอพยพ (The United Nations Convention on Migrant Workers) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก (The United Nations Convention on Protection of the Child) เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวในยุคดั้งเดิมนั้น เป็นแนวคิดที่เน้นการป้องกันมิให้บุคคลอื่นรับรู้ถึงชีวิตส่วนตัวของตนเป็นสำคัญ โดยมีผู้ให้ความหมายคำว่า “ความเป็นส่วนตัว” ไว้ว่า “ความเป็นส่วนตัว คือ สถานะที่บุคคลจะรอดพ้นจากการสังเกต การรู้เห็น การสืบความลับ การรบกวนต่างๆ และมีความสันโดษ ไม่ติดต่อสัมพันธ์กับสังคม”¹⁰ ซึ่งกฎหมายต้องรับรองและให้ความคุ้มครองมิให้ผู้ใดมาล่วงละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลแต่ละคน แต่ความ

⁸ กุลพล พลวัน. (2520). สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ. หน้า 41.

⁹ Universal Declaration of Human Right 1948, article 12 “No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondences, nor to attack upon his honor and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.”

¹⁰ ชูชีพ ปิณฑะศิริ. (2525). การละเมิดสิทธิส่วนตัว. หน้า 3.

เป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลจะมีขอบเขตกว้างขวางเพียงใดย่อมต้องคำนึงถึงมาตรฐานทางกฎหมายจารีตประเพณีและมาตรฐานความรู้สึกนึกคิดของวิญญูชนตามสมควรแก่ฐานะและพฤติการณ์ของบุคคลแต่ละคนเป็นเกณฑ์

แต่แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ได้รับการยอมรับ คือ แนวคิดของ Samuel D. Warren และ Louis D. Brandeis นักกฎหมายชาวสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ความเป็นอยู่ส่วนตัว” หมายถึง “สิทธิที่จะอยู่โดยลำพัง” (The right to be left alone) ซึ่งสามารถพิจารณาได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ความเป็นอยู่ส่วนตัวที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ได้แก่ การที่บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงอารมณ์และความรู้สึก มีเสรีภาพในทางความคิด มีเสรีภาพในการเชื่อถือหรือนับถือลัทธิหรือศาสนาใดๆ

2) ความเป็นอยู่ส่วนตัวที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม ได้แก่ การที่บุคคลอยู่โดยลำพัง โดยปราศจากการรบกวน กล่าวคือ เป็นสถานะที่บุคคลจะรอดพ้นจากการสังเกต การรู้เห็น การสืบความลับ การรบกวนต่างๆ และปราศจากการแทรกแซงจากสังคม

Samuel D. Warren และ Louis D. Brandeis อธิบายว่า การอยู่อย่างสันโดษโดยไม่ติดต่อกับสัมพันธ์กับสังคม เป็นขอบเขตที่บุคคลควรได้รับการเคารพและได้รับความคุ้มครองเพื่อให้สามารถพัฒนาบุคลิกลักษณะตามที่ต้องการ และมีสิทธิที่จะแสวงหาความสุขในชีวิตตามวิธีทางที่อาจเป็นไปได้และเป็นความพอใจตรงเท่าที่ความสุขนั้นไม่ล่วงเกินสิทธิของผู้อื่นหรือสาธารณะ¹¹ ทั้งสองได้ถ่ายทอดแนวความคิดของตนไว้ในบทความชื่อ The Right to Privacy ซึ่งตีพิมพ์ใน The Harvard Law Review ในปี 1890 โดยได้กล่าวไว้ว่า “The right of privacy is the right to be left alone”

แต่หลังจากนั้นก็มิผู้ให้คำจำกัดความคำว่า “ความเป็นอยู่ส่วนตัว” เสียใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น โดยได้ให้ความหมายว่า “การจำกัดการเข้าถึงตัวปัจเจกชนโดยบุคคลอื่น” ซึ่งการให้คำจำกัดความเช่นนี้เป็นการให้คำจำกัดความโดยใช้ทฤษฎีการจำกัดการเข้าถึง (Restricted Access Theory) ซึ่งทฤษฎีนี้มีหลักการสำคัญว่า “ความเป็นอยู่ส่วนตัว คือ การจำกัดการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งอย่างแน่แท้” เมื่อปัจจุบันถือได้ว่าเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร การคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยใช้ทฤษฎีดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมอีกต่อไป และเพื่อให้สอดคล้องกับระบบสังคมสารสนเทศที่ถือหลักว่า “การจัดทำฐานข้อมูลเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตในปัจจุบัน” จึงน่าจะนำทฤษฎีการควบคุม (Control Theory) ซึ่งมีหลักการที่สำคัญว่า “บุคคลจะมีความเป็นอยู่ส่วนตัวได้ต่อเมื่อสามารถควบคุมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตัวเองได้” มาใช้มากกว่า¹²

¹¹ วรวิทย์ ฤทธิพิศ. (2535, กรกฎาคม-สิงหาคม). “สื่อมวลชนกับกฎหมายว่าด้วยสิทธิในชีวิตส่วนตัว.” *ดุลพາห*, 39, 4. หน้า 84.

¹² จิรารัตน์ วรรณธำรง. เล่มเดิม. หน้า 14-16.

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law)

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นแนวความคิดพื้นฐานที่รองรับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละลักษณะซึ่งสัมพันธ์เชื่อมโยงกันจากแก่นความคิดหลักในเรื่องสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ทั้งนี้ สิทธิดังกล่าวมิได้เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นใหม่แต่อย่างใด เพียงแต่การพัฒนาและการตรากฎหมายขึ้นเพื่อรองรับอย่างชัดเจนที่เพิ่งเกิดขึ้นได้ไม่นานนัก ซึ่งในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศแคนาดา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์ ฯลฯ ไม่มีหลักการทั่วไปในการรับรองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว¹³ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวถือเป็นสิทธิอย่างหนึ่งในบรรดาสหสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีกำเนิดมาจากแนวทางปฏิบัติในรัฐธรรมนูญของรัฐ การให้ความคุ้มครองและให้การเยียวยาความเสียหายเป็นการปรับใช้บทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยละเมิดประกอบกับการให้เหตุผลโดยยึดถือคำพิพากษาที่เป็นบรรทัดฐานเป็นสำคัญ¹⁴

หลักการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวจากการกระทำอันเป็นละเมิดในระบบคอมมอนลอว์ประกอบไปด้วยหลักสำคัญ ดังนี้¹⁵

1) ความรับผิดฐานบุกรุก (Trespass) ความรับผิดฐานบุกรุกมีลักษณะสำคัญ คือ ต้องเป็นการบุกรุกทางกายภาพ ได้แก่ การบุกรุกเข้าไปในที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และการเข้าไปปรกวนทางกายภาพต่อบุคคล โดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น บุคคลภายนอกหรือเพื่อนบ้านบุกรุกเข้ามาในบ้าน การบุกรุกเข้ามาจะทำร้ายหรือเพื่อเข้าพบหรือรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวก็ตาม การบุกรุกเข้ามานี้เน้นว่าต้องเป็นการกระทำในทางกายภาพต่อบุคคลหรือต่อทรัพย์สินโดยตรง ดังนั้น หากข้อเท็จจริงเปลี่ยนเป็นว่า บุคคลภายนอกได้ใช้กล้องส่องทางไกลสอดแนมดูบริเวณบ้าน ดูทรัพย์สิน หรือสอดส่องดูพฤติกรรมของบุคคล หรือใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เพื่อสอดแนมจากภายนอก ลักษณะนี้ไม่มีการกระทำในทางกายภาพต่อบุคคล การกระทำดังกล่าวย่อมไม่ก่อให้เกิดความรับผิดฐานนี้ได้ แต่หากมีการลักลอบเข้าไปติดกล้องโทรทัศน์วงจรปิด ไมโครโฟน หรือเครื่องมือเครื่องมือนานาชนิดที่ใช้ในการสอดแนม แม้จะไม่เกิดการทำลายหรือฉกฉวยของหรือทรัพย์สิน กรณีนี้ย่อมเกิดความรับผิดฐานบุกรุกได้เพราะมีการกระทำทางกายภาพแม้เพียงเล็กน้อยก็ตาม

¹³ Mark Littman and Peter Carter Ruck. (1970). *Privacy and the Law*. p. 8.

¹⁴ ปิยะพร วงศ์เบ็ญจัจ. (2552). การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยธนาคารพาณิชย์กับมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. หน้า 30.

¹⁵ จิรารัตน์ วรรณธำรง. เล่มเดิม. หน้า 14-16.

หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าการบุกรุกดังกล่าวเกิดขึ้นในห้องพักผู้ป่วยในโรงพยาบาลหรือห้องพักโรงแรม กรณีนี้ประสบปัญหาในการปรับใช้เช่นกัน ความรับผิดชอบนี้จะเกิดขึ้นได้ผู้ที่กล่าวอ้างการละเมิดความเป็นส่วนตัวในฐานะความผิดนี้ต้องมีการแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ทรงสิทธิเป็นสำคัญ ดังนั้น บุคคลที่จะสามารถกล่าวอ้างตามกฎหมายนี้ได้ต้องเป็นเจ้าของโรงแรมหรือเจ้าของโรงพยาบาลเท่านั้น ผู้ป่วยหรือแขกผู้มาพักจึงไม่สามารถฟ้องร้องหรือได้รับการเยียวยาความเสียหายจากการบุกรุกหรือการรบกวนดังกล่าวได้

ด้วยเหตุผลว่าความรับผิดชอบนี้ไม่ได้ถูกสร้างมาเพื่อคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวโดยตรง ดังนั้น ความรับผิดชอบในฐานะความผิดนี้จึงไม่ค่อยประสบความสำเร็จหากจะกล่าวอ้างเพื่อคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในปัจจุบัน เพราะความเจริญทางเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้การสอดแนม การลักลอบบันทึกภาพหรือเสียง หรือการดักฟัง ทำได้ง่ายและมีการพัฒนาการไปมากขนาดที่ว่าเครื่องมือบางอย่างไม่ต้องอาศัยการยึดติดในทางกายภาพก็สามารถใช้ได้ ดังนั้น เมื่อไม่มีการกระทำก็ไม่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบบุกรุกได้เลย

แต่ปัญหาที่เพิ่มขึ้นอีกเนื่องจากเครื่องดักฟังหรือเครื่องมือสอดแนมในปัจจุบันไม่สามารถปรับในฐานะความผิดบุกรุกได้เลย และการนำความรับผิดชอบบุกรุกไปปรับใช้กับบุคคลนั้นต้องปรากฏว่ามีการเข้าไปจู่โจมและลักษณะที่เป็นการปะทะกัน เช่น การตรวจค้นสินค้าที่ตัวลูกค้าหากสงสัยว่าลูกค้าได้ขโมยของ ผู้จัดการร้านไม่สามารถทำการค้นได้ สิ่งที่ต้องกระทำคือให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจค้นจึงจะไม่มีมีความผิดบุกรุก¹⁶ ท้ายที่สุดพบว่าหากจะนำความรับผิดชอบบุกรุกไปปรับใช้ในการให้การเยียวยาความเสียหายในการละเมิดซึ่งปัจจุบันนี้ด้วยสถานการณ์ที่ซับซ้อนเนื่องจากข้อจำกัดทางกายภาพที่นับวันการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้ความรับผิดชอบบุกรุกทางกายภาพมีน้อยลง ทำให้ความรับผิดชอบบุกรุกไม่เหมาะสมกับการปรับใช้เยียวยาความเสียหายอันเกิดจากการละเมิดในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ (Nuisance) เป็นลักษณะการทำให้เกิดมลภาวะทางเสียง ทางกลิ่น หรือมลภาวะที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญโดยการสอดส่องเห็นหรือรบกวนความเป็นส่วนตัวโดยเพื่อนบ้าน ในกรณีนี้ศาลได้เคยวางบรรทัดฐานไว้ว่า ความรับผิดชอบก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญมิได้แม้ว่าผู้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญอาจต่อสู้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังถึงที่สุดแล้ว แต่ก็เหลือความสามารถที่จะระงับได้ ก็ยังต้องรับผิดชอบ กรณีที่เห็นบ่อยครั้ง เช่น การที่บริษัทหรือห้างร้านโทรศัพท์ชักชวนให้ซื้อสินค้าและบริการบ่อยครั้งจนเกินความจำเป็น สร้างความอึดอัดใจหรือรำคาญ หรือแม้กระทั่งการที่เพื่อนบ้าน โทรศัพท์มาที่บ้านเพื่อพูดคุยในเวลากลางคืน โดยที่ไม่ได้มีเหตุด่วนเหตุร้ายหรือมีความ

¹⁶ Mark Littman and Peter Carter Ruck. Loc.cit.

จำเป็นใดๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแล้วยังเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคลด้วย

3) หมิ่นประมาท (Defamation) เป็นการแสดงข้อความหรือความหมายใดๆ ต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดให้เขาได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือถูกประเมินคุณค่าให้ต่ำลงหรือถูกดูหมิ่นเกลียดชังในสายตาของคนทั่วไป

ในการกระทำหมิ่นประมาทเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการเผยแพร่ความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของบุคคลต่อสาธารณะ เช่น การกล่าวข้อความอันเป็นเท็จ การพาดจาเยาะเย้ย ถากถาง หรือการกระทำที่เป็นสาเหตุทำให้เขาต้องอับอายขายหน้าหรือต้องหลีกเลี่ยงจากผู้คน เช่น การกล่าวร้ายว่าเป็นคนไม่มีความรู้สึกละอายใจ เป็นคนไม่มีศักดิ์ศรี เป็นตัวสำรอง ซึ่งเป็นสาระสำคัญทำให้ชีวิตแต่งงานล้มเหลวเนื่องจากคำกล่าวนั้น ในกรณีนี้ นอกจากจะเป็นการหมิ่นประมาทแล้ว ยังเป็นการละเมิดข้อมูลข่าวสารอันเป็นความลับ และละเมิดชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวด้วย¹⁷

ในบางกรณี เช่น การให้บริการข้อมูลข่าวสารการเงินขององค์กร Credit Reference หรือ เครดิทบูโร อาจเป็นการลดฐานะความน่าเชื่อถือทางการเงินของบุคคล หรือเป็นการทำให้บุคคลได้รับความไม่ไว้วางใจในฐานะทางการเงิน แต่ในระบบกฎหมายคอมพิวเตอร์การให้ข้อมูลข่าวสารอันอาจเป็นการทำให้เขาได้รับความเสียหายหรืออับอายจากการถูกประเมินฐานะทางการเงินไม่ถือว่าเป็นหมิ่นประมาทเนื่องจากการกล่าวนั้นเป็นการกล่าวข้อความจริงซึ่งความรับผิดชอบหมิ่นประมาทไม่ได้มีความหมายรวมถึงการเปิดเผยข้อเท็จจริงส่วนตัว แม้ว่าการเปิดเผยดังกล่าวเป็นการเปิดเผยโดยไม่จำเป็นหรือไม่มีเหตุผลอันควรและเป็นการที่มุ่งประสงค์ร้ายต่อบุคคลอื่นก็ตาม

4) ความรับผิดชอบต่อความไว้วางใจต่อกัน (Breach of Confidence) โดยหลักเมื่อมีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารแก่อีกคนหนึ่งที่เป็นผู้รับข้อมูล ผู้รับข้อมูลมีหน้าที่ต้องก่อให้เกิดความไว้วางใจในการรักษาข้อมูลโดยไม่เปิดเผยต่อบุคคลอื่น หากข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลที่เป็นความลับและบุคคลภายนอกเกิดรู้ข้อมูลข่าวสารนั้นภายในเวลาที่ผู้รับข้อมูลนั้นได้รับรู้เช่นกัน และโดยที่ผู้ที่บอกเล่านั้นไม่ได้อนุญาต ถือว่าผู้รับข้อมูลข่าวสารไม่ทำให้เกิดการไม่ไว้วางใจต่อภาระหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งภาระหน้าที่นี้จะเกิดขึ้นทันทีเมื่อข้อมูลข่าวสารได้ถูกบอกหรือแจ้งให้ทราบ และในการกล่าวอ้างนั้นผู้กล่าวอ้างต้องแสดงให้เห็นว่าผู้รับข้อมูลข่าวสารมีหน้าที่ เนื่องจาก

¹⁷ Mark Littman and Peter Carter Ruck.Loc.cit.

มีการรับรู้เรื่องที่เป็นความลับนั้น¹⁸ ภาระหน้าที่นี้อาจเกิดขึ้นโดยเรียกว่าเป็นหน้าที่ตามศีลธรรมเป็นความผูกพันที่บุคคลพึงปฏิบัติต่อกันหรือเป็นหน้าที่ตามสัญญาคือมีการทำเป็นลายลักษณ์อักษร

5) การกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย (Negligence) ในกฎหมายลักษณะละเมิด การเสียหายความเสียหายในความรับผิดชอบประมาทเป็นมาตรการทั่วไปในการเสียหายความเสียหาย องค์ประกอบความรับผิดชอบประมาทนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ได้เกิดจากการจงใจเป็นการขาดความระมัดระวัง จริยอยู่ที่การละเมิดความเป็นส่วนตัวส่วนมากเกิดจากความจงใจแต่ในบางกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นแม้ผู้กระทำจะไม่ได้ตั้งใจ แต่หากเกิดจากการประมาทเลินเล่อทำให้เกิดการละเมิดความเป็นส่วนตัวผู้กระทำก็มีโอกาสที่จะต้องถูกฟ้องในความรับผิดชอบประมาทเลินเล่อทำให้เขาได้รับความเสียหายได้

6) การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องการค้นและการยึดทรัพย์สิน (Searches and Seizures) การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวที่สำคัญอีกประการหนึ่งถูกตีความให้อยู่ภายใต้ขอบเขตของ The Fourth Amendment จากการตีความของศาลเห็นพ้องตรงกันว่าห้ามมิให้มีการตรวจค้นและยึดทรัพย์สินของประชาชน ความคุ้มครองนี้ได้แก่ในบ้าน เอกสาร และต่อตัวบุคคลเอง โดยไม่มีเหตุอันควรหรือตามอำเภอใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิส่วนบุคคลในการค้นและยึดนี้มีความเกี่ยวข้องกับ Due Process หรือวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะกระบวนการ Due Process คือ กระบวนการคุ้มครองสิทธิของจำเลย มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ตกเป็นจำเลยในคดีอาญา การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในฐานะที่เขาเป็นส่วนหนึ่งในสังคม¹⁹ ผู้ต้องหาไม่สามารถถูกบังคับให้ตอบคำถามเพื่อเป็นพยานหลักฐานที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองและไม่สามารถถูกค้นและยึดสิ่งของเพื่อนำไปเป็นหลักฐาน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร การค้นสื่อลามกในบ้านของจำเลยโดยไม่ได้รับอนุญาตแม้ว่าจะไม่เป็นการบังคับขู่เช็ญในทางกายภาพ แต่ศาลมองว่าการครอบครองและควบคุมสื่อลามกเป็นความผิดอาญา แต่การตรวจค้นต้องชอบด้วยวิธีการเพื่อการคุ้มครองสิทธิของบุคคลด้วย การค้นและยึดโดยไม่ได้รับอนุญาตจึงเป็นการไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญถือว่าเป็นการแทรกแซงเสรีภาพในการพูดและเสรีภาพในการอ่าน

กระบวนการ Due Process มีพื้นฐานความคิดมาจากกระบวนการคุ้มครองสิทธิของจำเลย มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในฐานะที่เขาเป็นส่วนหนึ่งในสังคม ผู้ต้องหาไม่สามารถถูกบังคับให้ตอบคำถามเพื่อเป็นพยานหลักฐานที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง และไม่สามารถถูกค้นและยึดสิ่งของ

¹⁸ Raymond Wacks. (1993). **Personal Information: Privacy and the Law.** p. 51.

¹⁹ นริศ ชำนาญชานันท์. (2539, มกราคม). “ละเมิดอำนาจศาล: โทษที่ขัดต่อกระบวนการ Due Process.” **วารสารอัยการ, 19, 215.** หน้า 138-139.

เพื่อนำไปเป็นหลักฐาน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งหลักการดังกล่าวศาลได้วินิจฉัยไว้ในคดี Gliswold v. Connecticut ในกรณีที่เจ้าพนักงานได้ตรวจค้นในห้องนอนของคู่สามีภรรยาเพื่อตรวจค้นเครื่องมือ หรือยาที่ใช้ในการคุมกำเนิด ศาลวินิจฉัยว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้วย²⁰

หลักว่าด้วยวิธีการที่เหมาะสมนี้ศาลได้นำมาใช้ในกรณีที่มีการนำพยานหลักฐานมาโดยการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ในการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์ เช่น ในคดี Katz v United States การติดเครื่องดักฟังโทรศัพท์ ซึ่งกรณีนี้เครื่องดักฟังไม่ได้ติดอยู่กับเครื่องโทรศัพท์บ้าน หรือภายในบริเวณบ้านอันเป็นที่ส่วนบุคคล การกระทำดังกล่าวนี้นอกจากจะเป็นการไม่ชอบด้วยหลักว่าด้วยวิธีการที่เหมาะสมแล้ว ยังเป็นการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลอีกด้วย แต่ปัญหาคือเครื่องดักฟังดังกล่าวติดอยู่กับตู้โทรศัพท์สาธารณะ กรณีนี้จะคาดหวังความเป็นส่วนตัวได้หรือไม่ ซึ่งผู้พิพากษาได้ให้เหตุผลว่า การคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลเป็นสิทธิที่ติดไปกับตัวของบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในที่ส่วนตัวหรืออยู่ในพื้นที่สาธารณะก็ย่อมต้องได้รับความคุ้มครองด้วยเช่นเดียวกัน และภายใต้ The Fourth Amendment ฉบับนี้ยังขยายขอบเขตการคุ้มครองไปถึง สิทธิในความมั่นคงปลอดภัยของบุคคลในบ้าน เอกสาร ดังนั้นการติดเครื่องดักฟังกับตู้โทรศัพท์สาธารณะจึงเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวและละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาขอยกตัวอย่างประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ที่ให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น พอสังเขปดังนี้

1) ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประวัติศาสตร์แนวความคิดของการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เริ่มพัฒนาก่อตัวเกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1890 (พ.ศ. 2433) โดยปรากฏอยู่ในงานเขียนของนักนิติศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงสองท่าน คือ นาย Louis Brandeis และ นาย Samuel Warren ที่ได้เขียนบทความเรื่อง The Right to Privacy ตีพิมพ์ในวารสารกฎหมาย Harvard Law Review ซึ่งบทความดังกล่าวได้แสดงความห่วงใยต่อการที่สื่อมวลชนเข้าไปสอดรู้สอดเห็นในชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไปมากจนเกินไป โดยมีสาระสำคัญที่กล่าวถึง

²⁰ จากคดีนี้ ศาลพิจารณาว่าสิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิที่มีมาก่อน The Bill of Right มีมาก่อนสถาบันทางการเมือง และมีมาก่อนโรงเรียนสอนกฎหมายเสียอีก ชีวิตแต่งงานเป็นการก้าวต่อไปด้วยกันเพื่อความดีขึ้นหรือเลวลง เป็นการคงอยู่ซึ่งความหวัง และเป็นส่วนตัวอย่างมากอันเป็นเรื่องที่ไม่สามารถล่วงเกินได้ การส่งเสริมความสัมพันธ์ในการดำเนินชีวิต ไม่เป็นเรื่องที่เป็นความกันใจในโรงในศาล ไม่ใช่การยึดมั่นในนโยบายทางการเมืองการแต่งงานเป็นความจงรักภักดีของบุคคลสองฝ่าย ไม่ใช่การค้าขายหรือเป็นการวางแผนการอยู่ร่วมกันในสังคม.

“หลักการที่บุคคลจักต้องได้รับความคุ้มครองโดยบริบูรณ์ในร่างกายและทรัพย์สินนั้น เป็นหลักการที่เก่าแก่พอๆ กับคอมมอนลอว์ (Common Law) แต่เราก็พบความจำเป็นแล้วครั้งเล่า ที่จะต้องมานั่งตีความกันใหม่ถึงลักษณะและขอบเขตแห่งการคุ้มครองนั้น ความเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง นำมาซึ่งความจำเป็นที่จะต้องรับเอกสิทธิ์ใหม่ๆ จะเห็นได้จากสมัยแรกๆ กฎหมายบังคับให้มีการชดใช้ค่าเสียหายเฉพาะการละเมิดต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน เป็นการ จำกัดเพียงเพื่อคุ้มครองบุคคลจากการประทุษร้ายทุกรูปแบบ ต่อมากฎหมายได้รับรองธรรมชาติทาง จิตใจของมนุษย์ ขอบเขตของสิทธิตามกฎหมายเหล่านี้จึงถูกขยายออกไปเรื่อย ๆ ปัจจุบันสิทธิในชีวิต มีความหมายถึง สิทธิที่จะมีความสุขในชีวิต อีกนัยหนึ่งคือสิทธิที่จะอยู่ตามลำพัง หรือ Right to be left alone”²¹

หลังจากข้อเขียนในบทความนี้ได้รับการตีพิมพ์ ก็ทำให้เกิดการถกเถียงอย่าง กว้างขวางในสภามออเมริกันสมัยนั้น ถึงการมีอยู่ของสิทธิความเป็นส่วนตัว และการคุ้มครองถึง สิทธินี้ ซึ่งด้วยบรรยากาศของความเจริญก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และการเติบโตของกิจการ สื่อมวลชน ผู้คนก็เริ่มเห็นความสำคัญและยอมรับถึงความจำเป็นในการคุ้มครองสิทธิความเป็น ส่วนตัวของบุคคลซึ่งหมายถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลด้วย ซึ่งในที่สุดในปี ค.ศ. 1903 (พ.ศ. 2446) การยอมรับในเรื่องนี้ได้ถูกแสดงออกโดยการที่มลรัฐนิวยอร์กได้ผ่านรัฐบัญญัติรับรองสิทธิในชีวิต ส่วนตัว ซึ่งบัญญัติให้การละเมิดต่อสิทธิในชีวิตส่วนตัวของผู้อื่นเป็นความผิดทั้งทางแพ่งและทาง อาญา กล่าวคือ กฎหมายได้บัญญัติความผิดแก่ผู้ที่ใช้ชื่อ ภาพถ่าย หรือภาพวาดของบุคคลอื่นที่ยังมี ชีวิตอยู่เพื่อการโฆษณาหรือเพื่อการค้า โดยมิได้รับความยินยอมล่วงหน้าเป็นหนังสือจากบุคคล

การออกกฎหมายฉบับดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลกระทบที่แสดงมาจากการปฏิเสธ คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์มลรัฐนิวยอร์กในปี ค.ศ. 1902 (พ.ศ.2445) ที่ลงมติด้วยคะแนน 4 ต่อ 3 ให้อยกคำร้องของโจทก์ที่ขอให้ศาลออกคำสั่งห้ามใช้รูปเด็กผู้หญิงผู้หนึ่งโฆษณาแป้งข้าวสาลี ทั้งๆ ที่ ตัวเด็กและผู้ปกครองมิได้ยินยอมในการโฆษณานั้น โดยศาลให้เหตุผลว่า กฎหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมและไม่มีเจตนาหมายให้มีการชดใช้ค่าเสียหายทางจิตใจ

จากกฎหมายของมลรัฐนิวยอร์ก ก็ได้ส่งผลทำให้เกิดการยอมรับในความจำเป็นที่รัฐ ต่างๆ ต้องมีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเช่นกัน ซึ่งรัฐแต่ละแห่งก็ได้มีการออกกฎหมายของตน ขึ้นมารองรับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในเรื่องนี้ และท้ายที่สุด กฎหมายของรัฐบาล กลาง Privacy Act 1974 ก็ได้รับการตราขึ้นโดยสภากองเกรสสหรัฐ ในสมัยประธานาธิบดีฟอร์ด ซึ่งได้ลงนามเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1974 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 27 กันยายน ค.ศ. 1975 โดย กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างความจำเป็นของรัฐบาลในการมีไว้

²¹ กิตติพันธ์ เกียรติสุนทร. (2538). มาตรการทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. หน้า 119.

ซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลกับสิทธิของปัจเจกบุคคลในการที่จะได้รับความคุ้มครองจากการล่วงล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยหน่วยงานของรัฐบาลกลางที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บ การรักษา การใช้ และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งกฎหมายนี้ใช้บังคับเฉพาะในภาครัฐเท่านั้น ทั้งนี้ การเกิดขึ้นของกฎหมายฉบับนี้ก็อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากเหตุการณ์สำคัญอื่น ๆ เกี่ยวกับการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลทางการเมืองในคดีวอเตอร์เกต (Watergate) ที่เกิดขึ้นในสมัยประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน ด้วย

เมื่อพิจารณาภาพรวมของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในสหรัฐอเมริกา อันที่จริงการคุ้มครองนั้นก็ปรากฏให้เห็นตั้งแต่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ในบทแก้ไขรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ มาตรา 1 และ 4 ที่เรียกว่า Bill of Right แล้ว แต่ก็ได้มีการบัญญัติเอาไว้อย่างชัดเจนตามอย่างรัฐธรรมนูญของประเทศอื่น ซึ่งต้องอาศัยการตีความของศาลสูง (Supreme Court) เข้าช่วย โดยสาระสำคัญในการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา มีดังนี้

บทแก้ไขที่ 1 (The First Amendment) เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการแสดงความคิดเห็นและการเลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างเสรี ขณะเดียวกันก็ให้ความคุ้มครองบุคคลในการถูกเผยแพร่เรื่องราวหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตนด้วยเช่นกัน แต่ในกรณีของการเผยแพร่ข้อเท็จจริงที่เป็นความลับจริงมักจะถูกคุ้มครองโดย The First Amendment ให้การรับรองสิทธิของบุคคลในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้วยเช่นกัน เช่น ศาลตัดสินว่าการที่หนังสือพิมพ์ได้ตีพิมพ์เผยแพร่รายชื่อเด็กที่กระทำผิดกฎหมาย และรายชื่อเหล่านั้นได้มาจากหน่วยงานของรัฐ หรือได้มาจากการพิจารณาคดีในศาลแห่งรัฐ กรณีนี้หนังสือพิมพ์ได้รับการคุ้มครองตาม The First Amendment ให้สามารถทำได้

บทแก้ไขที่ 4 (the Fourth Amendment) ให้การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวในเรื่องเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว บ้าน และในเรื่องการครอบครองเป็นเจ้าของทรัพย์สิน คุ้มครองจำเลยในการค้าและการยึดทรัพย์สินและเอกสารของจำเลยที่ได้ครอบครองไว้ หรือบุคคลอื่นได้ครอบครองไว้ ในกรณีมีการกระทำผิดทางอาญา การตรวจค้นตัวผู้ต้องหาโดยขาดการพิจารณาและเกินกว่าเหตุอันสมควร ศาลพิพากษาว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เช่น ในกรณีบุคคลนั้นถูกจับในความผิดอาญาประเภทที่เป็นความผิดเล็กน้อย แต่ตำรวจได้ทำการค้นตัวโดยการให้นอนราบลงกับพื้นแล้วค้นตัว ศาลพิพากษาว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวของบุคคล (Doe v. Boyd, Minnesota 1985) นอกจากนี้ The Fourth Amendment ยังให้ความคุ้มครอง

สิทธิเสรีภาพในการตัดสินใจได้ด้วยตนเองของบุคคลเกี่ยวกับขอบเขตของการดำเนินชีวิตในครอบครัวหรือในรูปแบบของความสัมพันธ์ส่วนตัวของบุคคล²²

เมื่อพิจารณาถึงระบบการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในประเทศสหรัฐอเมริกา มีลักษณะเฉพาะสำคัญที่เป็นระบบกฎหมายเฉพาะเรื่อง (Sectoral Laws) ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่มีกฎหมายแม่บทหรือกฎหมายกลางวางหลักเกณฑ์เป็นการทั่วไปเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รัฐสภาสหรัฐจะตราพระราชบัญญัติที่ต่อเมื่อเกิดปัญหาการป้องกันความลับหรือคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวของประชาชนเมื่อถูกละเมิด ดังนั้น การออกกฎหมายคุ้มครองส่วนบุคคลของประเทศอเมริกาจึงมีลักษณะเป็นการวิ่งไล่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่าที่จะวางหลักเกณฑ์ทั่วไปเพื่อป้องกันปัญหา²³

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ปรากฏในประเทศสหรัฐอเมริกา จึงประกอบไปด้วย 3 ส่วนใหญ่ๆ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐ บทบัญญัติแห่งมลรัฐ และกฎหมายคอมมอนลอว์ว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาามีวิธีการในการตรากฎหมายเพื่อใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลข่าวสารมีลักษณะ ดังนี้²⁴

1) กฎหมายในระดับรัฐบาลกลาง เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลข่าวสารโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดเก็บใช้ด้วยเครื่องมืออัตโนมัติหรือไม่

2) การตรากฎหมายเพื่อใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลข่าวสารแบ่งได้เป็นสองระดับ คือ กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้บังคับกับภาครัฐ คือ ใช้กับองค์กรของรัฐหรือองค์กรของรัฐบาลกลาง และกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้บังคับกับภาคเอกชน

3) กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับบุคคล มีลักษณะ การบัญญัติขึ้นโดยแบ่งแยกตามประเภทของกิจการ ดังนั้น บทบัญญัติที่ใช้ควบคุมการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลจึงกระจายอยู่ตามกฎหมายซึ่งควบคุมกิจการนั้นเฉพาะเป็นเรื่องๆ ไป

ทั้งนี้ สำหรับรายละเอียดมาตรการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ศึกษาจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

²² นคร เสรีรักษ์. (2548). การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล: ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารในกระบวนการธรรมรัฐไทย. หน้า 106.

²³ ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช. (2547, ธันวาคม). “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย.” วารสารนิติศาสตร์, 34, 4. หน้า 537.

²⁴ กงจักร โพธิ์พร้อม. ปัญหาทางกฎหมายมหาชนบางประการเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ข่าวสารโดยเครื่องคอมพิวเตอร์. หน้า 97.

2) ประเทศสหราชอาณาจักร ที่ผ่านมาหลักสิทธิส่วนบุคคลไม่เป็นที่ยอมรับในประเทศสหราชอาณาจักรเนื่องจากเหตุผล 2 ประการ คือ ²⁵

ประการที่หนึ่ง ศาลเห็นว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะกำหนดให้แน่นอนชัดเจนว่าเรื่องใดเป็นเรื่องส่วนบุคคลหรือไม่ เช่น การที่หนังสือพิมพ์วิจารณ์เกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของนักแสดง ซึ่งนักแสดงเขาอาจมีความยินดีว่าการได้ลงในคอลัมน์ซุบซิบเขาจะได้รับความสนใจจากสังคม แต่การวิจารณ์ในทำนองเดียวกัน ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับฐานะการเงินในธนาคารเรื่องดังกล่าวก็คงไม่น่าจะยินดี ดังนั้น การรับรองให้มีสิทธิดังกล่าวจะเป็นการยุ่งยากเพราะไม่สามารถกำหนดได้แน่นอนชัดเจน

ประการที่สอง สิทธิดังกล่าวมีความขัดแย้งโดยตรงกับสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เช่น ถ้าหากไม่อนุญาตให้มีการวิพากษ์วิจารณ์กิจกรรมบางอย่างของเพื่อนบ้านที่ผิดธรรมชาติ โดยเหตุผลที่ว่าเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลก็อาจทำให้เกิดผลเสียได้ นอกจากนี้การให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวปรากฏในรัฐธรรมนูญของรัฐอยู่แล้ว อีกทั้งผู้พิพากษาในประเทศสหราชอาณาจักรยังเชื่อมั่นในระบบการพิจารณาวินิจฉัยคดีเกิดจากคำพิพากษาของศาลและการอธิบายให้เหตุผลในการพิจารณาคดีของศาลเป็นสำคัญ ผู้ที่ได้รับความเสียหายสามารถได้รับความคุ้มครองและเยียวยาความเสียหายโดยเป็นโจทก์ฟ้องได้ในกรณีใดตามกฎหมายลักษณะละเมิดในความรับผิดชอบต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะของกฎหมายคอมมอนลอว์อยู่แล้ว นอกจากนี้ภายใต้หลักคอมมอนลอว์มีแนวความคิดในการคุ้มครองและประกันสิทธิในการตัดสินใจ สิทธิอันเกี่ยวกับความคิดความรู้สึกจิตใจและอารมณ์ของบุคคลด้วย และความเป็นส่วนตัวอาจเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิทั่วไปในการปลอดจากการรบกวนของบุคคลอื่นซึ่งถือว่าเป็นสิทธิในความมีตัวตนของบุคคลประการหนึ่ง²⁶

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันในวงการศาลหรือนักวิชาการต่างให้การยอมรับหลักการเคารพสิทธิในความเป็นตัวตน (Right to Personality) ตามแนวทฤษฎีของประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนีมากขึ้น และในการพิจารณาคดีแต่ละครั้งก็ได้พยายามนำหลักการดังกล่าวมาประกอบพิจารณาและแสดงเหตุผล โดยให้ความคุ้มครองควบคู่ไปกับหลักคอมมอนลอว์ ซึ่งถือว่าเป็นวิวัฒนาการที่ทำให้การคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของประเทศสหราชอาณาจักรกว้างขวางมากขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

²⁵ จีราร์ตน์ วรวัฒน์ธำรง. เล่มเดิม. หน้า 45.

²⁶ เนื่องจากว่าในปัจจุบันประเทศอังกฤษได้ยอมรับหลักสิทธิในความมีตัวตนของบุคคลซึ่งเป็นหลักที่พัฒนามาจากทฤษฎีกฎหมายของประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี และเป็นหลักที่ใช้กันในประเทศชีวิตล่อว์มากขึ้น ดังนั้น การพิจารณาให้ความคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของศาลในปัจจุบัน ศาลได้นำหลักสิทธิในความมีตัวตนมาพิจารณาประกอบด้วย.

โดยทั้งนี้ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา พัฒนาการทางด้านคอมพิวเตอร์ เริ่มเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้มีการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ รวมถึงข้อมูลส่วนตัวของบุคคลได้โดยง่ายและรวดเร็วขึ้น และมีการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวของบุคคลทั่วไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่มีขีดจำกัด ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายและความทุกข์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านชื่อเสียง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคล ซึ่งกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้หลายฝ่ายมีความคิดที่จะหาแนวทางป้องกันความเสียหายและความทุกข์ที่เพิ่มมากขึ้นจากการใช้คอมพิวเตอร์ดังกล่าว จึงได้มีความพยายามในการยกร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา

ในปี ค.ศ. 1972 The Younger Committee on Privacy ได้จัดทำรายงานเสนอแนะแนวทางในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเข้าถึง ใช้ รวบรวม และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนสิทธิส่วนบุคคลของผู้ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล ซึ่งรัฐบาลได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาพิจารณาและจัดทำ White Paper (Cmnd 6353, 1975) ออกมา ซึ่งใน White Paper ดังกล่าว รัฐบาลได้แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลอันเนื่องมาจากการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ การพิจารณาของ The Younger Committee เป็นการพิจารณาถึงความจำเป็นในการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองป้องกันบุคคล พลเมือง ผลประโยชน์ทางพาณิชย์และอุตสาหกรรมให้พ้นจากภัยคุกคามความเป็นส่วนตัวจากบุคคลอื่นมากกว่าที่จะมุ่งหาแนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม แม้ข้อเสนอแนะของ The Younger Committee จะไม่ได้มีการนำไปใช้ในการออกกฎหมายโดยตรง แต่ต่อมาในปี ค.ศ. 1978 รัฐบาลได้จัดตั้ง The Lindop Committee ขึ้นเพื่อศึกษาหาแนวทางเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยสานต่อจากแนวทางข้อเสนอแนะของ The Younger Committee ซึ่งคณะทำงานดังกล่าวได้จัดทำ The Lindop Report 1978 ขึ้นและ The Lindop Committee ได้เสนอแนะให้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้มีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะที่มีหน้าที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและให้มีการจัดทำ Codes of Practice สำหรับใช้เป็นหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ก็ไม่ได้มีการผลักดันให้มีการออกกฎหมายตามข้อเสนอแนะใน The Lindop Report แรงผลักดันที่แท้จริงในการประกาศใช้ Data Protection Act 1984 คือ The Council of Europe Convention 1981 ซึ่งจะกล่าวต่อไป

จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1995 The European Commission (EC) ได้ออก The Data Protection Directive (95/46/EC) on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประมวลผล

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและการส่งถ่ายข้อมูล
 ขึ้นใหม่ให้มีความเหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น โดย EC Directive กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้อง
 ดำเนินการให้ EC Directive ดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายในประเทศสมาชิกภายในวันที่
 24 ตุลาคม ค.ศ. 1998 ซึ่งประเทศสหราชอาณาจักรได้อนุมัติการตาม Directive โดยการออกกฎหมาย
 Data Protection Act 1998 ซึ่งมีผลบังคับเมื่อวันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 2000 (แต่อนุโลมให้มีผลบังคับใช้
 กับหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ. 2001) ทั้งนี้ สำหรับรายละเอียดมาตรการ
 คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหราชอาณาจักร ผู้ศึกษาจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3 ของ
 วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

3) ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีแนวคิดการคุ้มครองข้อมูลข่าวสาร
 ส่วนบุคคลในลักษณะทำนองเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น รัฐธรรมนูญของประเทศ
 ออสเตรเลียมิได้กล่าวถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ซึ่งมีลักษณะคล้าย
 กับประเทศสหรัฐอเมริกา อีกทั้งประเทศออสเตรเลียก็นิยมใช้ระบบ Sectoral Law²⁷ และ Self-
 regulation²⁸ ประกอบกัน นอกจากนี้แล้ว ทั้งสองประเทศก็ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วน
 บุคคลที่อยู่ในภาครัฐมากกว่าภาคเอกชน ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐสภาได้ตรากฎหมายคุ้มครอง
 ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บโดยภาครัฐก่อนที่จะมีการตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่
 จัดเก็บโดยภาคเอกชน และเนื่องจากประเทศออสเตรเลียใช้ระบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ
 กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในภาคเอกชนของประเทศออสเตรเลียจึงมีอยู่สองระดับ
 คือ ระดับสหพันธรัฐซึ่งได้แก่ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เรียกว่า The Privacy Act (2000)
 ส่วนกฎหมายในระดับมลรัฐนั้นแต่ละมลรัฐก็สามารถออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
 เป็นของตนเองได้ เช่น มลรัฐ New South Wales ได้ตรากฎหมายชื่อว่า The Privacy and Personal
 Information Protection Act 1998 หรือมลรัฐ Victoria ได้มีกฎหมายชื่อว่า The Information Privacy
 Act 2000 เป็นต้น

²⁷ การบัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะ ได้แก่ การบัญญัติกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
 โดยเฉพาะเป็นเรื่องๆ ไป เช่น การให้ความคุ้มครองข้อมูลเกี่ยวกับการเช่าวิดีโอ หรือการให้ความคุ้มครองข้อมูล
 ทางการเงิน เป็นต้น หรือการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะเป็นการขยายความ
 หรือเพิ่มเติมความให้แก่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป โดยจำแนกตามประเภทของข้อมูล เช่น ข้อมูล
 เครดิต หรือข้อมูลที่จัดเก็บโดยหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น.

²⁸ กรณีที่เอกชนที่เป็นธุรกิจหรือการให้บริการเรื่องเดียวกันได้ร่วมกันจัดทำหลักเกณฑ์และแนวทาง
 ปฏิบัติในด้าน การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หรือสิทธิต่างๆ ของผู้ใช้บริการระหว่างกันเอง.

ทั้งนี้ ก่อนที่จะตรา The Privacy Act (2000) ดังกล่าวข้างต้น แต่เดิมกฎหมายแม่บทเกี่ยวกับการคุ้มครองส่วนบุคคล คือ Privacy Act 1988 แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวจะมีผลจำกัดเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกจัดเก็บโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น จะใช้กับภาคเอกชนเพียงสองเรื่องเท่านั้น คือ เรื่องภาษีและข้อมูลเครดิตเท่านั้น แต่ด้วยแรงกดดันจากภายนอกประเทศโดยผลของ EU Directive 95/46 ประกอบกับความเจริญและความแพร่หลายของเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตทำให้การจัดเก็บ การส่ง การใช้ และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลสามารถทำได้อย่างรวดเร็วและง่ายต่อการใช้ไปในทางที่มีขอบ ทำให้เกิดความตื่นตัวและความวิตกกังวลในอันที่จะตรากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนด้วยตนเอง จนท้ายที่สุด ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแม่บท Privacy Act 1988 ซึ่งมุ่งใช้บังคับกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในภาครัฐเท่านั้นให้มีผลขยายใช้บังคับกับภาคเอกชนด้วย โดยกฎหมายใหม่ฉบับนี้มีชื่อว่า The Privacy Amendment (Private Sector) Bill 2000 มีผลใช้บังคับเมื่อ วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2544 โดยวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายฉบับนี้ได้แก่ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ประมวลผล โดยภาคเอกชน และตามกฎหมายฉบับนี้ คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Information) จะหมายความถึง ข้อมูลหรือความคิดเห็นซึ่งรวมถึงข้อมูลหรือความคิดเห็นที่เป็นส่วนหนึ่งของฐานข้อมูล ไม่ว่าจะถูกต้องหรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าจะถูกบันทึกในรูปแบบใด ที่สามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้อย่างชัดเจนหรือสามารถยืนยันได้จากข้อมูลหรือความเห็น” เพื่อประกอบความเข้าใจขอยกตัวอย่าง ดังนี้ ข้อมูลที่ระบุว่า “ผู้ชายสูง 180 เซนติเมตร ตาสีฟ้า” ไม่ถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามความหมายของ The Privacy Act 2000 แต่หากมีการเพิ่มเติมชื่อลงไป ข้อมูลดังกล่าวก็จะกลายเป็นข้อมูลส่วนบุคคลทันที เพราะการระบุชื่อทำให้สามารถรู้ได้หรือยืนยันได้ว่าเป็นใคร

ส่วนในแง่ของวิธีการจัดเก็บกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนดว่าการจัดเก็บข้อมูลจะต้องทำโดยวิธีการใด ฉะนั้น การจัดเก็บอาจทำได้โดยวิธี manual หรือโดยทางคอมพิวเตอร์ก็ได้ โดยกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดหลักการต่างๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เรียกว่า The National Principles for the Fair Handling of Personal Information หรือเรียกว่าชื่อย่อว่า National Privacy Principle (NPPs)

ทั้งนี้ สำหรับรายละเอียดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศออสเตรเลีย ผู้ศึกษาจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law)

สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในระบบกฎหมายชีวิตลอร์นั้น ได้แก่ สิทธิในชีวิตร่างกาย เลหสถาน การเดินทาง การติดต่อสื่อสาร เกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ฯลฯ แนวความคิดเรื่องสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวได้รับการพัฒนามาจากทฤษฎีทางกฎหมายใน

ศตวรรษที่ 19²⁹ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อยู่ภายใต้หลักนิติศาสตร์เชิงคุณค่าที่เป็นผลผลิตทางความคิดและมีพื้นฐานความคิดของนักปราชญ์ชาวเยอรมันนี้แทบทั้งสิ้น โดยเริ่มจากการให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวบนพื้นฐานความรับผิดชอบทางละเมิดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวในกฎหมายอาญาว่าด้วยความรับผิดชอบฐานหมิ่นประมาท³⁰ จากแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิดังกล่าวของนักปราชญ์ชาวเยอรมันนี้มีอิทธิพลและถือได้ว่าเป็นต้นแบบแก่ประเทศซีวิลลอว์อื่นๆ ในการให้ความสำคัญคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลในระดับของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถศึกษาได้ ดังนี้

1) ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยอยู่บนรากฐานของรัฐธรรมนูญเพื่อใช้ในการป้องกันการกระทำของรัฐที่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคล “สิทธิในความเป็นตัวตน” ได้รับการรับรองและคุ้มครองในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (Basic Law or Grundgesetz the German Constitution รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ในมาตรา 1 และมาตรา 2³¹ บัญญัติให้ความสำคัญคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันเป็นหลักการพื้นฐาน คือ รัฐต้องเคารพสิทธิขั้นพื้นฐาน³² ที่ปรากฏในกฎหมาย

²⁹ Mark Littman and Perter carter Ruck. Op.cit. p. 21.

³⁰ Mark Littman and Perter carter Ruck. Op.cit. pp. 24-25.

³¹ Grundgesetz. (Trans.). (May 23, 1949). **Basic Law (German Constitution)**. (Last amended, August 31, 1990; English Translation).

Article 1 (Protection of Human Dignity)

(1) The dignity of man is inviolable. To respect and protect it is the duty of all state authority.

(2) The German people therefore acknowledge inviolable and inalienable human right as the basis of every community, of peace and of justice in the world.

(3) The following basic rights bind the legislature, the executive and the judiciary as directly enforceable law.

Article 2 (Right of Liberty)

(1) Everyone has the right to free development of his personality insofar as he does not violate the rights of others or offend against the constitutional order or the moral code.

(2) Everyone has the right to life and to inviolability of his person. The freedom of the individual is inviolable. These rights may only be encroached upon pursuant to a law.

³² บรรเจิด สิงคะเนติ. (2541, สิงหาคม). “หลักประกันสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่.” วารสารปกครอง, 17. หน้า 31.

พื้นฐาน³³ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิของมนุษย์ที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของตนโดยเสรี³⁴ ทั้งสองมาตรฐานเองก่อให้เกิดการรับรองสิทธิในความเป็นตัวตนของบุคคล ภายใต้สิทธิดังกล่าวปัจเจกชนมีอำนาจในการควบคุม พัฒนา และแสวงหาประโยชน์ในสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของตน และสิทธิในการได้รับความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ จดหมาย หรือวัสดุไปรษณีย์ และการติดต่อสื่อสารจากการกระทำใดที่เป็นการแทรกแซงใด ๆ³⁵

ในปี ค.ศ. 1954 ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี ได้วินิจฉัยไว้ว่าสิทธิในความเป็นตัวตนของบุคคลประกอบไปด้วยสิทธิ 2 ประการ คือ สิทธิในความเป็นส่วนตัว และสิทธิในการใช้ประโยชน์ในชื่อเสียง รูปพรรณ หรือเรียกว่าสิทธิในความเป็นตัวตนของตนเอง โดยสิทธิในส่วนหลังนี้มีความสำคัญเพราะ ไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่พิสูจน์หรือจำแนกตัวบุคคลได้เท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตนของบุคคลด้วย ดังนั้น ชื่อของบุคคลจึงพึงได้รับความคุ้มครองในฐานะที่ชื่อเป็นวัตถุแห่งสิทธิตามสภาพบุคคลประการหนึ่ง³⁶ ซึ่งนอกจาก ชื่อตัว ชื่อรอง

³³ สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามทฤษฎีการแบ่งสิทธิตามแนวคลาสสิกของเยอรมันนี George Jellinek แบ่งสิทธิออกเป็น 3 ประเภท

1) Status negativus หมายถึง สภาพการณ์ที่การใช้สิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกบุคคลที่ปฏิเสธอำนาจรัฐ ซึ่งปรากฏออกมาในรูปของสิทธิป้องกันอันเป็นการคุ้มครองต่อการแทรกแซงของรัฐหรือการละเมิดของรัฐ เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการสื่อสาร สิทธิและเสรีภาพในชีวิตร่างกาย เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือเสรีภาพในทางวิชาการ เป็นต้น

2) Status positivus หมายถึง สภาพการณ์ที่การใช้สิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกบุคคลมีอาจะบรรลุจุดมุ่งหมายได้หากปราศจากการเข้ามาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งจากทางฝ่ายรัฐ สิทธิขั้นพื้นฐานประเภทนี้ปรากฏออกมาในรูปของสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ได้แก่ สิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน สิทธิในการรับบริการสาธารณสุข เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและศึกษาอบรมจากรัฐ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และมีรายได้อันไม่เพียงพอมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ บุคคลซึ่งพิการ และทุพพลภาพมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ เป็นต้น

3) Status activus หมายถึง สภาพการณ์ที่ปัจเจกบุคคลใช้สิทธิของตนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างเจตจำนงทางการเมืองหรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรของรัฐ ซึ่งบัญญัติรับรองออกมาในรูปของสิทธิพลเมือง ได้แก่ สิทธิของผู้เลือกตั้ง สิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้ง สิทธิในการสมัครเข้ารับราชการ สิทธิในการจัดตั้งพรรคการเมือง รวมทั้งสิทธิในการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองอื่น ๆ ซึ่งสิทธิประเภทนี้มักจะจำกัดให้เฉพาะพลเมืองของชาติเท่านั้น.

³⁴ บุญศรี มีวงศ์ุโฆษ. (2542, กันยายน-ธันวาคม). “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.” วารสารรัฐธรรมนูญ, 1, 3. หน้า 29-30.

³⁵ จิราวัฒน์ วรวัฒน์ธำรง. เล่มเดิม. หน้า 52-53.

³⁶ จิตติ ดิงศักดิ์. (2529). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบุคคล. หน้า 28.

และชื่อสกุล แล้วกฎหมายให้ความคุ้มครองไปถึงชื่อที่ใช้เรียกขานบุคคลอื่นๆ เช่น นามแฝง ฉายา บรรดาศักดิ์ หรือราชทินนามที่กษัตริย์พระราชทานให้ตามราชประเพณีโบราณ กรณีทำนองเดียวกันนี้ รูปภาพของบุคคล บุคคลย่อมมีสิทธิในรูปภาพในทำนองเดียวกันกับชื่อ บุคคลมีสิทธิที่จะไม่ให้มีผู้ใดจำลองภาพของตนไปทำงานเขียน หรือแสดงละคร หรือถ่ายภาพยนตร์ ซึ่งในความเห็นทางกฎหมายเยอรมันนี้ถือว่าการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว และนอกจากนี้ยังได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งภายใต้ชื่อหลักการคุ้มครอง “สิทธิอื่นๆ” (other right) มาตรา 823 (1) ในการรับรองสิทธิและความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิในการพัฒนาบุคลิกภาพหรือความมีตัวตนของบุคคลในรูปภาพและสิทธิในการใช้นามของบุคคล รวมถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) และข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลทั่วไปบนพื้นฐานของมาตรา 826 แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง บุคคลใดจงใจทำให้คนอื่นได้รับความเสียหายในการละเมิดศีลธรรมอันดีต้องชดเชยค่าเสียหายจากการกระทำดังกล่าว

เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนั้น มีข้อสังเกตสำคัญว่า เป็นประเทศแรกในโลกที่ได้มีการตรากฎหมายในลักษณะนี้ขึ้นใช้บังคับ แม้จะเป็นกฎหมายในระดับรัฐคือรัฐเฮสเซน (Hessen) ในปี ค.ศ. 1970 ก็ตาม แต่ก็ได้ส่งผลในอิทธิพลทางแนวคิดให้ประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญและสนใจถึงการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของประชาชนมากขึ้น

ปัจจุบันการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้ ถือว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคล (Personlichkeitsrecht) ลักษณะหนึ่งที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการคุ้มครองโดยมาตรา 1(1) และมาตรา 2(1) ของรัฐธรรมนูญเยอรมัน (The Basic Law or Grundgesetz) ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม ค.ศ. 1949 ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง นอกจากนั้น หากพิจารณาในมาตรา 10 ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ได้อำนาจคุ้มครองเพิ่มเติมถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคลในการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ไปรษณีย์ (Post) และการติดต่อสื่อสารอื่น ทั้งนี้ การจำกัดความเป็นส่วนตัวดังกล่าวจะทำได้ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย³⁷

กฎหมายของประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องข้อมูลข่าวสารมีอยู่ 2 ฉบับ คือ “กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” (Verwaltungsverfahrensgesetz-VwVfG) และ “กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลข่าวสาร” (Bundesdatenschutzgesetz-BDSG 1)

³⁷ Article 10 (1) Privacy of Posts and Telecommunications shall be inviolable

(2) This right may be restricted only pursuant to a law. Such law may lay down that the person affected shall not be informed of any such restriction if it serves to protect the free democratic basic order or the existence or security of the Federation or a Land, and that recourse to the courts shall be replaced by a review of the case by bodies and auxiliary bodies appointed by parliament.

โดยกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ได้กำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 30 ว่า “คู่มือมีสิทธิเรียกร้องไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเปิดเผยความลับ ซึ่งอยู่ในขอบเขตส่วนบุคคล รวมทั้งข้อมูลอันเป็นความลับในทางธุรกิจได้” ซึ่งสาระสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้มีรายละเอียดดังนี้³⁸

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเป็นกฎหมายระดับมลรัฐ (State Law) โดยเกิดขึ้นในรัฐ Hessen ในปี 1970 ซึ่งถือเป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับแรกของโลก หลังจากนั้น ในปี 1977 จึงได้มีการตรากฎหมายในระดับประเทศ (Federal Data Protection Act) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้มีการทบทวนและแก้ไขในปี ค.ศ. 1990, 1994 และ 1997 ตามลำดับ ในปี ค.ศ. 2001 ได้มีการทบทวนกฎหมายนี้อีกครั้ง เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางของ EU Directive และการทบทวนแก้ไขครั้งสุดท้ายในปี ค.ศ. 2002

“กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลข่าวสาร” (BDSG) มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยครอบคลุมการเก็บรวบรวม การประมวลผล และการใช้ ทั้งข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้โดยหน่วยงานของรัฐ และข้อมูลส่วนบุคคลที่หน่วยงานภาคเอกชนมีไว้ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางอาชีพหรือในทางธุรกิจ สำหรับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ใช้ประโยชน์โดยหน่วยงานของรัฐ หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานภาคเอกชนมีไว้ เพื่อวัตถุประสงค์ในทางอาชีพหรือในทางธุรกิจนั้น การได้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวทำได้เฉพาะเมื่อกฎหมายนี้หรือบทบัญญัติของกฎหมายอื่นอนุญาตให้กระทำได้ หรือเท่าที่บุคคลนั้นได้ให้ความยินยอมถ้าได้มีการขอความยินยอมจากผู้ที่เป็นเจ้าของข้อมูล ในกรณีนี้จะต้องกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลนั้นด้วย (มาตรา 4 (1))

ทั้งนี้ สำหรับรายละเอียดมาตรการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้ ผู้ศึกษาจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

2) ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส

การคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งว่าด้วยละเมิดซึ่งเป็นหลักทั่วไป³⁹ และในประมวลกฎหมายอาญาในบทว่าด้วยการรักษาความลับของผู้ประกอบวิชาชีพ (มาตรา 378) การห้ามมิให้มีการละเมิดข้อเท็จจริงที่เป็นความลับของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ (มาตรา 157)

³⁸ นคร เสรีรักษ์. เล่มเดิม. หน้า 141-147.

³⁹ มาตรา 1382 แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง. “Tout fait Quelconque de l’homme, qui cause á autrui un dommage , oblige celui par la faute duquel il est arrive , á le réparer.”

นอกจากการคุ้มครองในประมวลกฎหมายแพ่งและในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังได้รับการคุ้มครองโดยหลักกฎหมายที่เกิดจากการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งศาลได้สร้างบรรทัดฐานในการให้ความคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่เรียกว่า “droit de la personnalité” ซึ่งมักจะได้รับการกล่าวถึงในเรื่อง la vie privée เช่น la vie intime, le droit au respect de la vie privée, la défense du secret de la vie privée การคุ้มครองความเป็นส่วนตัวในข้อมูลข่าวสาร ส่วนบุคคลในกรณีการเผยแพร่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล หรือการเผยแพร่เรื่องราวที่เป็นเรื่องอื้อฉาว ทั้งในส่วนของการเผยแพร่บทความและรูปภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผยแพร่จดหมายส่วนตัว ซึ่งเป็นความหมายที่ใช้กันใน The Universal Declaration of Human Right⁴⁰

ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสถือได้ว่าประสบความสำเร็จในเรื่องการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวประเทศหนึ่ง เห็นได้จากการพิจารณาคดีของศาลมักจะตีความขอบเขตของสิทธิในความเป็นตัวตนของบุคคลไว้อย่างกว้างขวาง เช่น จากการพิจารณาคดีของศาล Tribunal de la Seine ในปี ค.ศ. 1858 ห้ามการเผยแพร่รูปของนักแสดงหญิงชื่อดัง ซึ่งเป็นรูปในขณะที่เธอกำลังจะถึงแก่ความตาย ซึ่งคำพิพากษาในคดีนี้ได้สร้างบรรทัดฐานและเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่จะควบคุมลักษณะความเป็นตัวตนของตนเองที่แสดงออกโดยการเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยศาลห้ามมิให้มีการเผยแพร่รูปภาพของบุคคลในอิริยาบถต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงสถานะทางอารมณ์หรือในขณะที่บุคคลกำลังมีความสัมพันธ์ทางเพศ ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงการควบคุมการเผยแพร่เรื่องราวการชู้ชนิทานในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เกี่ยวกับบุคคลตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือในข่าวสังคมต่างๆ โดยไม่ได้รับความยินยอม เป็นต้น⁴¹

3) ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี

ประเทศสาธารณรัฐอิตาลีได้อนุวัติการตามแนวทางของสหภาพยุโรป โดยตรากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คือ Protection of individuals and other subjects with regard to the processing of Personal data Act no.675 of 31 December 1996 กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องกระทำโดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลธรรมดาในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัวและลักษณะเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ ยังได้ขยายการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพรวมถึงสิทธิและเสรีภาพของนิติบุคคล องค์กรและสมาคมด้วย กฎหมายดังกล่าวมีขอบเขตใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทำในประเทศสาธารณรัฐอิตาลีทั้งที่จัดเก็บในประเทศหรือต่างประเทศไม่ว่าด้วยวิธีการอัตโนมัติหรือโดยวิธีการอื่น เว้นแต่การประมวลผลเพื่อประโยชน์

⁴⁰ Mark Littman and Perter Carter Ruck. Op.cit. p. 19.

⁴¹ จิรารัตน์ วรรณธำรง. เล่มเดิม. หน้า 57-58.

ส่วนตัวและไม่เปิดเผยนั้นไม่ว่าจะ โดยเฉพาะเจาะจงหรือทั่วไป รวมทั้งการประมวลผลของหน่วยงานของรัฐในกรณีต่างๆ

กฎหมายดังกล่าวได้ให้สิทธิแก่ผู้เป็นสาระสำคัญของข้อมูล (Data Subject) ที่สำคัญ ดังนี้

- (1) สิทธิในการให้ความยินยอมกรณีที่มีการประมวลผลข้อมูล
- (2) สิทธิได้รับแจ้งการประมวลผลและเข้าถึงข้อมูลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- (3) สิทธิโต้แย้งคัดค้านการประมวลผลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ถูกต้องตาม

วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บ

สำหรับกรณีของผู้ควบคุมข้อมูล (Data Controller) นั้น กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลต้องมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลและคุณภาพของข้อมูล หน้าที่รักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่มีการประมวลผลและการชดใช้ความเสียหาย หน้าที่ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลหากไม่ได้รับความยินยอมจากผู้เป็นสาระสำคัญของข้อมูล (Data Subject) หรือไม่มีความกำหนดข้อยกเว้นไว้ และหน้าที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลชนิดพิเศษที่กฎหมายได้กำหนดกฎเกณฑ์แบ่งประเภทไว้

กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้จัดตั้งองค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่ในการควบคุมและตรวจสอบการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคล คือ “คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล” คณะกรรมการนี้มีความเป็นอิสระและได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในด้านนิติศาสตร์และวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และจะประกอบอาชีพอื่นมิได้ตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ในการสนับสนุน ส่งเสริม คุ้มครอง ป้องกันการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลและนิติบุคคลในข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งมีอำนาจออกคำสั่งหรือวินิจฉัยเมื่อมีการละเมิดกฎหมายเกิดขึ้น โดยเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้อำนาจหน้าที่ คณะกรรมการจะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีในการใช้มาตรการทางปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและให้คำแนะนำในการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจัดทำรายงานการปฏิบัติงานเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาถึงปัญหาในการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคล

ทั้งนี้สำหรับรายละเอียดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ผู้ศึกษาจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย

เนื่องด้วยเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นประเด็นที่หลายประเทศในโลกให้ความสำคัญมาก เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นหากมีการนำไปใช้หรือไปเปิดเผยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลทั้งในเรื่องความน่าเชื่อถือ ความปลอดภัยของตนเองและของส่วนรวม ชื่อเสียง เกียรติยศ และความเป็นส่วนตัว อย่างไรก็ตาม ประเด็นเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับสังคมไทยในปัจจุบันดูเหมือนยังเป็นเรื่องใหม่ เป็นเรื่องที่เพิ่งจะมีการตื่นตัวกัน แต่เมื่อได้ศึกษาข้อเท็จจริงจะพบว่าประเทศไทยได้มีการประกาศใช้กฎหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาแล้วหลายฉบับ ตั้งแต่ช่วงแรกภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางปกครอง พ.ศ. 2475 เช่น พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ. 2477 ให้ความสำคัญคุ้มครองแก่ผู้ไปรษณีย์และไปรษณีย์ภัณฑ์ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งเจ้าพนักงานจะเปิดหรือยอมให้ผู้อื่นเปิดหรือถักหรือหน่วงเหนี่ยวไปรษณีย์ไม่ได้ พระราชบัญญัติโทรเลขและโทรศัพท์ พ.ศ. 2477 ที่ปกป้องคุ้มครองข้อมูลข่าวสารที่ส่งทางโทรเลขหรือโทรศัพท์ มิให้ผู้ใดเข้าไปล่วงรู้ข้อมูล และห้ามแพร่งพรายข้อมูลดังกล่าวแก่ผู้ไม่มีสิทธิจะรู้

กฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวเนื่องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย ได้มีเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่อยู่ในลักษณะที่เป็นการคุ้มครองเฉพาะกรณี เช่น การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของลูกความพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 และการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ฯลฯ จนถึงปี พ.ศ. 2540 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้มีบทบัญญัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะเป็นกฎหมายหลักหรือกฎหมายในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐของประเทศไทย รวมทั้งในเดือนตุลาคมปีเดียวกันยังได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งได้มีบทบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีการใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ก็ได้สืบทอดหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนต่อมาจนปัจจุบัน จึงนับได้ว่าประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ช่วงการพัฒนาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศแล้ว โดยจะให้ได้ว่า ปัจจุบันนี้ประเทศไทยกำลังร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ... ขึ้นใช้บังคับ เพื่อเป็นกฎหมายกลางใน

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทุกประเภท ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างขั้นตอนของกระบวนการนิติบัญญัติ

อย่างไรก็ดี ก่อนที่จะศึกษาถึงร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ผู้ศึกษาประสงค์ที่จะอธิบายถึงสภาพปัญหาของกฎหมายไทยที่มีอยู่ในขณะนี้ว่า มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอแล้วหรือไม่ ในระหว่างที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ยังมีได้ใช้บังคับ

2.2.1 มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยก่อนเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.

หากเราวิเคราะห์แยกแยะบรรดากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ทั้งหมดในประเทศไทยขณะนี้ จะพบว่ามิมีกฎหมายที่ให้การรับรองคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในอดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2517-พ.ศ. 2550)

จุดเริ่มต้นการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เราควรที่จะพิจารณาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา เนื่องจากรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนค่อนข้างมากกว่ารัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมา และถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่เป็นแบบอย่างแก่รัฐธรรมนูญฉบับต่อๆ มา จนกระทั่งประเทศไทยได้เริ่มระงับให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2538⁴² ตามมาตรา 47 ซึ่งบัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหาหรือใส่ร้ายหรือกล่าวหาหลายซึ่งข้อความ หรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชนอันเป็นการกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ หรือชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน...”

ครั้งต่อมา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ก็ได้สืบทอดเจตนารมณ์ในการรับรองและให้ความคุ้มครองเรื่องของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ดังจะเห็นได้จากมาตรา 34 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหาหรือใส่ร้ายหรือใส่ร้ายหลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีการใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน” โดยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุด เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยกร่าง

⁴² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2538.

อย่างแท้จริงและบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญดังกล่าวก็ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลค่อนข้างมากแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับอื่นๆ⁴³ อีกทั้ง รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้ความสำคัญต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง การคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีสาระสำคัญดังนี้ กล่าวคือ 1. การใช้สิทธิ เสรีภาพ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัว เป็นสิทธิเสรีภาพที่ปลอดจากการแทรกแซงของรัฐ 2. มีสภาพบังคับเป็นการห้ามมิให้รัฐเข้าก้าวก่าย รบกวนในสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัว และ 3. ข้อจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการไขว่คว้าแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีการใดไปยังสาธารณชนอันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น⁴⁴ และต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ก็ได้ถูกยกเลิกไป โดยประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 แทน ซึ่งหลักการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวยังคงหลักการเดิมเหมือนกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 แต่ได้มีการเพิ่มเติมเรื่องการให้ความคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลไว้ด้วย ซึ่งมาตรา 35 ได้บัญญัติไว้ว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหาหรือไขว่คว้าแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีการใดไปยังสาธารณชนอันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” การที่รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศได้บัญญัติรับรองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ย่อมส่งผลให้ประชาชนทุกคนในประเทศสามารถอ้างสิทธิดังกล่าวที่รัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองให้ได้โดยมีต้องกล่าวอ้างกฎหมายลำดับรองแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ดีมีข้อสังเกตว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็กำหนดเพียงหลักการแห่งสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลเท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดขอบเขต วิธีการ ตลอดจนมาตรการและรายละเอียดที่จำเป็นเพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวที่จะใช้บังคับทั้งกับภาครัฐและภาคเอกชน

⁴³ สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2545). รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล. หน้า 36.

⁴⁴ สมคิด เลิศไพฑูรย์ และกล้า สมทวนิช. (2546). รายงานการวิจัยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยศาลรัฐธรรมนูญ เสนอต่อศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย. หน้า 10.

2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หลักกฎหมายที่นำมาปรับใช้กับการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล คือ กฎหมายลักษณะละเมิดและหลักสัญญา โดยการละเมิดเป็นความรับผิดทางแพ่ง ซึ่งผู้ที่เข้าผูกพันต้องชดใช้ค่าเสียหาย แม้ผู้กระทำจะไม่ได้มีเจตนาจะเข้าผูกพันเหมือนกับการเข้าทำนิติกรรมก็ตาม แต่หากการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือสิทธิใดๆ ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลเสีย หรือระบบคอมพิวเตอร์ใช้การไม่ได้ เป็นต้น โดยบทบัญญัติในเรื่องละเมิดที่เกี่ยวข้องก็ได้แก่ มาตรา 420 มาตรา 422 มาตรา 423 และมาตรา 438 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์⁴⁵ ซึ่งจากบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวขอบเขตการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักกฎหมายละเมิดเป็นการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลในลักษณะกว้าง กล่าวคือ เป็นการให้ความคุ้มครองกับสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เกิดจากการกระทำละเมิดของบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม (มาตรา 420) การให้ความคุ้มครองในกรณีที่มีความเสียหายนั้นเกิดจากการฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายอันมีที่ประสงค์เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่นๆ (มาตรา 422) ตลอดจนการให้ความคุ้มครองแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณ ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของบุคคลใดบุคคลหนึ่งจากการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนความจริง (มาตรา 423)

นอกจากนี้ยังมีกรณีที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้กล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวไว้โดยตรงแต่ได้มีบทบัญญัติที่ให้การคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในมาตรา 18 ว่าด้วยสิทธิของบุคคลในอันที่จะใช้นามอันชอบวัตถุประสงค์ของกฎหมาย คือ ต้องการคุ้มครองชื่อของบุคคลจากบุคคลอื่นที่ไม่มีสิทธิที่จะใช้ชื่อ หรืออาจใช้ได้โดยเกิดจากความยินยอม

⁴⁵ มาตรา 420 ผู้จงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

มาตรา 422 ถ้าความเสียหายเกิดแต่การฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายใดอันมีที่ประสงค์เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่นๆ ผู้ใดทำการฝ่าฝืนเช่นนั้นท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นผู้ผิด

มาตรา 423 ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้

ผู้ใดส่งข่าวสารอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสารนั้นมีทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเพียงที่ส่งข่าวสารเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่

มาตรา 438 ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้นให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการละเมิด.

หรือเกิดจากสัญญา สำหรับ “ชื่อ” ที่กฎหมายคุ้มครองตามมาตรา 18 นี้ คือ ชื่ออันอยู่ภายใต้ “สิทธิที่จะใช้นามอันชอบที่จะใช้ได้” คือ ชื่อที่กฎหมายรับรองตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล ได้แก่ ชื่อตัว ชื่อสกุล ชื่อรอง ที่ได้จดทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2520 แม้กฎหมายจะกล่าวถึงเพียงชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุล แต่เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น กฎหมายยังขยายความคุ้มครองไปยังชื่ออื่นๆ เช่น นามปากกา ชื่อทางการค้า ชื่อยี่ห้อ ฉายา หรือบรรดาศักดิ์ นอกจากนี้รวมถึงชื่อในการประพันธ์ผลงานเพลง ชื่อสมมติในการฝากเงินในธนาคาร กฎหมายให้ความคุ้มครองเช่นเดียวกันกับชื่อตัวและชื่อสกุล เพราะนามทั้งหลายนี้ นอกจากจะสามารถใช้จำแนกความแตกต่างของบุคคล โดยอาศัยชื่อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่ความจริงเป็นเช่นนั้น⁴⁶

3) ประมวลกฎหมายอาญา ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในหมวดที่ 2 ซึ่งกล่าวถึงความผิดฐานเปิดเผยความลับ ตามมาตรา 322 มาตรา 323 และมาตรา 324 แห่งประมวลกฎหมายอาญา⁴⁷ โดยทั้งนี้ตามมาตรา 323 และมาตรา 324 หากพิจารณาแล้วจะเห็นว่า กฎหมายอาญาไม่ได้ให้ความคุ้มครองครอบคลุมไปถึงผู้กระทำความผิดที่อยู่นอกสาขาวิชาชีพที่บัญญัติไว้และนอกจากนี้กฎหมายยังมุ่งเน้นถึงข้อมูลที่เป็นความลับ ซึ่งหากข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะของข้อมูลไม่ถึงระดับที่จะเป็นความลับแต่มีความสำคัญมากเมื่อนำไปใช้ประกอบกับข้อมูลอื่นๆ และเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ก็อาจมีความเสี่ยงที่จะถูกตีความได้ว่า ไม่เป็นการเปิดเผยความลับตามกฎหมายดังกล่าวได้

4) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 บัญญัติขึ้นเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของราชการ เพื่อที่ประชาชนจะได้สามารถ

⁴⁶ ปิยะพร วงศ์เบ็ญจัจจ์, เล่มเดิม, หน้า 52.

⁴⁷ มาตรา 322 ผู้ใดเปิดเผยหรือเอาจดหมาย โทรเลขหรือเอกสารใด ๆ ซึ่งเปิดเผยของผู้อื่นไป เพื่อล่วงรู้ข้อความที่ดี เพื่อนำข้อความในจดหมาย โทรเลขหรือเอกสารเช่นว่านั้นออกเปิดเผยก็ดี ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 323 ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่น โดยเหตุที่เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ โดยเหตุที่ประกอบอาชีพเป็นแพทย์ เกษัตริกร คนจำหน่ายยา นางผดุงแพทย์ ผู้พยาบาล นักบวช หมอความ ทนายความหรือผู้สอบบัญชี หรือ โดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพนั้นแล้วเปิดเผยความลับนั้นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับการศึกษาอบรมในอาชีพดังกล่าวในวรรคแรก เปิดเผยความลับของผู้อื่นอันตนได้ล่วงรู้หรือได้มาในการศึกษาอบรมนั้นในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา 324 ผู้ใดโดยเหตุที่มีตำแหน่งหน้าที่ วิชาชีพ หรืออาชีพอันเป็นที่ไว้วางใจล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของผู้อื่น เกี่ยวกับอุตสาหกรรม การค้นพบ หรือการนิมิตในวิทยาศาสตร์เปิดเผยหรือใช้ความลับนั้นเพื่อประโยชน์ตนเองหรือผู้อื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.

แสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริง ซึ่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หมวด 3 ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางที่ให้หน่วยงานต่างๆ ของรัฐจะต้องถือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บ การรวบรวม และการนำไปใช้ ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีหลักเกณฑ์หรือมาตรการที่สำคัญซึ่งหน่วยงานของรัฐต้องถือปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามหลักปฏิบัติทางสากลเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์การจัดเก็บที่ชัดเจนตามมาตรา 23 (5) วรรคสอง การจัดให้มีระบบหรือจัดเก็บเท่าที่จำเป็น รวมทั้งยกเลิกระบบดังกล่าวเมื่อหมดความจำเป็นตามมาตรา 23 (1) ข้อมูลข่าวสารของส่วนบุคคลที่จัดเก็บจะต้องตรวจแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอตามมาตรา 23 (4) การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้หรือไปเปิดเผยจะต้องอยู่ในกรอบวัตถุประสงค์และตามที่กฎหมายกำหนด มิฉะนั้นจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนตามมาตรา 24 จะต้องมีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมตามมาตรา 23 (5) และการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับระบบข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานของตน เช่น ประเภทของบุคคลและของระบบข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บ ลักษณะของการใช้ข้อมูล วิธีการขอตรวจดู วิธีการขอแก้ไขและแหล่งที่มาของข้อมูลตามมาตรา 23 (3)

โดยหลักการของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารราชการเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ โดยอยู่ภายใต้ข้อยกเว้นสำหรับข้อมูลบางประเภทที่ไม่ต้องเปิดเผยหรืออยู่ในดุลยพินิจของหน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน โดยได้บัญญัติข้อยกเว้นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ในมาตรา 15 คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่ากรณีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลยพินิจ นอกจากนี้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการยังได้กำหนดหมวด 3 ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้เป็นการเฉพาะ โดยได้กำหนดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม การตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอ การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เป็นต้น ดังนั้น ขอบเขตในการให้ความคุ้มครองของกฎหมายฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะให้ความคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของราชการเท่านั้น จึงไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองขององค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชนด้วย

5) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ให้สินเชื่อและสถาบันการเงินมีข้อมูลทางการเงินของผู้ขอสินเชื่อที่ถูกต้องครบถ้วนเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้ให้สินเชื่อ

ในการให้สินเชื่อแก่ผู้ขอสินเชื่อ โดยขอบเขตของกฎหมายดังกล่าวมุ่งที่จะคุ้มครองเฉพาะข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ไม่รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอื่นๆ และโดยลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อมูลเครดิตของผู้ขอสินเชื่อที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลเท่านั้น ไม่รวมถึงข้อมูลของบุคคลธรรมดาที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรับบริการหรือการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลทางการเงิน สินเชื่อเท่านั้น ไม่ใช่กฎหมายทั่วไปว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

6) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544

กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการกิจการโทรคมนาคมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน โดยทางโทรคมนาคม (มาตรา 50)⁴⁸ แต่กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคล” ไว้ จึงต้องรอการตีความของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรที่ดูแลและปฏิบัติการตามกฎหมายนี้ ด้วยเหตุนี้ ขอบเขตการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกฎหมายฉบับนี้จึงมีความไม่ชัดเจน

7) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่เกี่วกับรักษาและควบคุมการทะเบียนราษฎร การตรวจสอบพิสูจน์ตัวบุคคลและประมวลผลข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร โดยขอบเขตของกฎหมายดังกล่าวมีขึ้นก็เพื่อจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรไทยโดยหน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ข้อมูลตัวบุคคลเกี่ยวกับชื่อ ชื่อสกุล เพศ สัญชาติ ศาสนา วันเดือนปีเกิดและตาย วุฒิการศึกษา ภูมิลำเนา ชื่อบิดามารดา ชื่อคู่สมรส ชื่อผู้รับบุตรบุญธรรม สถานภาพสมรส ชื่อบุตรและชื่ออื่นๆ ที่จำเป็นแก่การจัดทำทะเบียน แต่ไม่รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่อง เช่น ข้อมูลรายได้ ประวัติอาชญากรรม การชำระหรือไม่ชำระค่าภาษีอากร เป็นต้น และข้อมูลที่กฎหมายฉบับนี้ต้องการจะคุ้มครอง ก็คือ ข้อมูลส่วนบุคคลชนิดที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งจัดเก็บและครอบครองดูแลโดยนายทะเบียนราษฎรของรัฐ อันได้แก่ นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกลาง นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนจังหวัด นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนท้องถิ่น นายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนสาขา นาย

⁴⁸ มาตรา 50 ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกัน โดยทางโทรคมนาคมให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่ง

เมื่อพบว่ามีบุคคลใดกระทำการละเมิดสิทธิของผู้ใช้บริการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับใบอนุญาตหรือคณะกรรมการดำเนินการเพื่อระงับการกระทำดังกล่าว และแจ้งให้ผู้ให้บริการทราบโดยเร็ว.

ทะเบียนประจำสำนักทะเบียนเฉพาะกิจ ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ดังนี้ จะเห็นได้ว่า กฎหมายดังกล่าวมีขึ้นใช้บังคับเพื่อคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น

8) พระราชบัญญัติอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งจัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์ โดยเรียกรวมกันว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” มีสาระสำคัญ คือ กำหนดความผิดเกี่ยวกับการรักษาความลับ ความครบถ้วนและการทำงานของข้อมูลคอมพิวเตอร์และระบบคอมพิวเตอร์ การปลอมแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ เช่น ความผิดฐานเข้าถึงโดยมิชอบหรือโดยไม่มีอำนาจ (มาตรา 5 และมาตรา 6) ความผิดฐานลักลอบดักข้อมูลคอมพิวเตอร์ (มาตรา 8) (เพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร) ความผิดฐานรบกวนข้อมูลคอมพิวเตอร์และรบกวนระบบคอมพิวเตอร์ (มาตรา 10) (เพื่อคุ้มครองความครบถ้วนของข้อมูลและเสถียรภาพในการใช้งาน) ความผิดฐานปลอมแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ (มาตรา 9) (เพื่อจัดช่องว่างของกฎหมายสำหรับความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารในระบบกระดาษ) ความผิดในการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นภาพทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง (มาตรา 16) (เพื่อป้องกันมิให้มีการสร้างภาพขึ้น การตัดต่อ เดิมหรือตัดแปลงรูปภาพของผู้อื่น) ซึ่งหากพิจารณาจากสาระสำคัญในการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่า เป็นกรณีที่กฎหมายให้ความคุ้มครองแก่สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวบุคคลอันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดจากการใช้คอมพิวเตอร์เท่านั้น จึงยังไม่ครอบคลุมถึงการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นจากวิธีอื่น

9) พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2550⁴⁹

พระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์เพื่อปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสถิติเพื่อให้การบริหารงานสถิติของชาติมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้ว จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้คุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในมาตรา 15 ดังนี้

“มาตรา 15 บรรดาข้อมูลเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะรายที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องถือเป็นความลับโดยเคร่งครัด ห้ามมิให้ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือผู้มีหน้าที่เก็บรักษาเปิดเผยข้อมูลนั้นแก่บุคคลใดซึ่งไม่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่

(1) เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ต้องหาว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

⁴⁹ พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2550.

(2) เป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำสถิติ วิเคราะห์หรือวิจัย ทั้งนี้เท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล และต้องไม่ระบุหรือเปิดเผยถึงเจ้าของข้อมูล

การที่มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เปิดเผยข้อความหรือตัวเลขที่ประชาชนได้กรอกไว้ในใบแบบหรือใบกำหนดข้อมูลแก่บุคคลซึ่งไม่มีหน้าที่ปฏิบัติการตามกฎหมายนี้ มีลักษณะเป็นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักการรักษาความปลอดภัยที่อยู่ในหลักเกณฑ์สากลของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่ก็ยังเป็นเพียงหลักเกณฑ์ประการเดียวที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ นอกจากนี้มาตรการดังกล่าวยังเป็นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของปัจเจกชนที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชนแต่ประการใด ทั้งนี้เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวเป็นการเก็บรวบรวมโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนั้น ขอบเขตการให้ความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงยังมีขีดการให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลของปัจเจกชนที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชน

10) กลุ่มกฎหมายที่ไม่ได้บัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจน แต่เป็นแนวประเพณีปฏิบัติทั่วไปในการประกอบวิชาชีพ กล่าวคือ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะของจรรยาบรรณหรือจริยธรรมแห่งวิชาชีพ หรือลักษณะที่เกี่ยวพันกับสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น

- (1) พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545
- (2) พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2547
- (3) กลุ่มพระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิชาชีพทางเวชกรรม ทันตกรรม เภสัชกรรม วิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์ ฯลฯ
- (4) พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528
- (5) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
- (6) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522
- (7) พระราชบัญญัติว่าด้วยความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

11) กลุ่มงานอาชีพหรือกิจกรรมบางประเภทซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคล แต่ไม่แน่ชัดว่ามีกฎหมายควบคุมดูแลการปฏิบัติต่อข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่ ได้แก่ ตัวอย่างกรณีดังต่อไปนี้

- (1) กิจกรรมของนักจิตวิทยา กฎหมายไทยมีบทบัญญัติควบคุมจิตแพทย์ แต่ไม่ครอบคลุมถึงสมาคมนักจิตวิทยา
- (2) กิจกรรมขององค์กรต่างๆ เช่น สมาคม องค์กร เป็นต้น

(3) กิจกรรมของคลินิกนิรนาม (ตรวจและให้คำปรึกษาเรื่องโรคเอดส์) ศูนย์ฮอตไลน์ (ให้คำปรึกษาเรื่องครอบครัวและการติดเชื้อเอดส์) สมาคมสมาพันธ์ (ให้คำปรึกษาเรื่องการฆ่าตัวตาย การทำร้ายตัวเอง สายด่วนวัยรุ่น (ให้คำปรึกษาเรื่องการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น) ศูนย์แฮปปี้ไลน์ (ให้คำปรึกษาเรื่องความทุกข์ ความไม่สบายใจต่างๆ) ฮอตไลน์สำหรับผู้สูงอายุ ฮอตไลน์ศูนย์ฟื้นฟูคนพิการ บ้านพระคุณ (บ้านพักและให้คำปรึกษาเรื่องการตั้งครุภัก) ฯลฯ

สำหรับกรณีข้อ 12) และ 13) ดังกล่าว หากพิจารณาในแง่ของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน กิจกรรมของทั้งสองกลุ่มยังมีหลักประกันในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่แน่นอน อันเป็นสาเหตุให้สิทธิของบุคคลถูกล่วงละเมิดหรือถูกลิดรอนได้โดยง่าย เนื่องจากขาดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและเหมาะสม

จากการหลักกฎหมายต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า แม้ขณะนี้ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ และแม้จะมีพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานเอกชน แต่ก็จำกัดการคุ้มครองเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลประเภทอื่น อย่างไรก็ตาม หากเกิดความเสียหายอันเกิดจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล เราก็ยังสามารถทำการฟ้องร้องดำเนินคดี เพื่อเอาผิดกับผู้กระทำละเมิดโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และอาศัยการคุ้มครองจากประมวลกฎหมายอาญาได้ เพียงแต่การดำเนินการ โดยอาศัยกระบวนการทางศาล ผู้เสียหายมีหน้าที่ที่จะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นถึงการกระทำละเมิดและความเสียหายที่เกิดขึ้น มิฉะนั้น ผู้เสียหายก็อาจจะไม่ได้รับการเยียวยาจากการกระทำละเมิดนั้น ซึ่งผู้เขียนมองว่าเป็นภาระที่หนักหน่วงในการพิสูจน์เช่นนั้น เนื่องจากในบางกรณีเป็นการยากที่จะพิสูจน์ให้เห็นว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว อาทิเช่น การที่ร้านค้าหรือผู้ให้บริการนำข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าไปขายต่อให้กับผู้ประกอบกิจการขายตรงแล้ว ผู้ประกอบกิจการนั้นก็ส่งเอกสารเชิญชวนให้ซื้อสินค้าไปให้กับบุคคลนั้น เช่นนี้จะพิสูจน์อย่างไรว่าเจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหายแล้ว เป็นต้น

ดังนั้น จากลักษณะตัวบทกฎหมายไทยที่มีอยู่ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กฎหมายในส่วนของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลยังไม่เป็นระบบและไม่มีหลักเกณฑ์ที่ให้หลักประกันแก่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ ด้วยเหตุดังกล่าว จึงทำให้ประเทศไทยได้เริ่มตระหนักถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน จึงได้มีแนวคิดที่จะตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะกล่าวถึงที่มาและการพัฒนากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในหัวข้อต่อไป

2.2.2 แนวคิดในการยกร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. และการพัฒนา กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย

1) แนวคิดในการยกร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย

จากสภาพปัญหามาตรการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกฎหมายไทยที่มีอยู่ในขณะนี้ยังไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนได้อย่างทั่วถึง รัฐบาลของประเทศไทยจึงได้มีแนวคิดที่จะต้องมียกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทยเป็นการเฉพาะ โดยเริ่มปรากฏให้เห็นจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539 ที่ได้เห็นชอบต่อนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ (ไอที 2000) ที่เสนอโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาสังคมและเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางธุรกิจอุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ ในการก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศซึ่งเป็นยุคเศรษฐกิจใหม่แห่งศตวรรษที่ 21 โดยหนึ่งในมาตรการที่สำคัญ คือ การปฏิรูปกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งประกอบด้วยกฎหมาย 6 ฉบับ ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายเกี่ยวกับลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ กฎหมายเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายที่ออกเพื่อรองรับรัฐธรรมนูญตามมาตรา 78 ว่าด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

โดยเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2541 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบต่อการจัดทำโครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศที่เสนอโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมและเห็นชอบให้คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ หรือเรียกย่อว่า “คณะกรรมการไอทีแห่งชาติ หรือ กทสช. (NITC)” ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่กำลังดำเนินการจัดทำกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวได้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อยกร่างกฎหมายไอทีทั้ง 6 ฉบับ แยกตามกฎหมายขึ้นมา 6 คณะ โดยมอบหมายให้ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการไอทีแห่งชาติเป็นเลขานุการในการยกร่างกฎหมาย ซึ่งได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นตามคำสั่งคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ที่ 13/2542 ประกอบด้วยกรรมการทั้งสิ้น 20 ท่าน⁵⁰

⁵⁰ สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2544). โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ. หน้า 16-17.

การจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. เกิดขึ้นจากแนวคิดที่ต้องการรักษาดุลยภาพระหว่างเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร สิทธิในความเป็นส่วนตัว และความมั่นคงแห่งรัฐ และพัฒนากฎหมายคุ้มครองข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลให้เป็นระบบและสอดคล้องกับกฎหมายของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและที่จะมีขึ้นในภายหน้า และสอดคล้องกับกฎเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของนานาอารยประเทศที่เป็นที่ยอมรับอยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลเป็นการเฉพาะ จึงเป็นเหตุให้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ... ดังกล่าวขึ้น

2) การพัฒนากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย

จากแนวความคิดที่ต้องการพัฒนากฎหมายคุ้มครองข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลให้เป็นระบบดังกล่าวไปแล้วข้างต้น ทำให้เกิดการศึกษาศึกษาเพื่อกร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้น โดยแนวทางของการยกร่างครั้งแรกได้ยกร่างขึ้นตามแนวทางของ Directive 95/46/EC ของสหภาพยุโรป⁵¹ (ซึ่งหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3 ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้) โดยเน้นที่ประเทศสาธารณรัฐอิตาลีเป็นหลัก รวมทั้งของประเทศอื่นๆ ในภาคพื้นยุโรปด้วย เนื่องจากประเทศสาธารณรัฐอิตาลีเป็นประเทศที่มีระบบประมวลกฎหมายเช่นเดียวกับประเทศไทย ประกอบกับประเทศในภาคพื้นยุโรปมีพัฒนาการเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้วในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากพัฒนาการทางเทคโนโลยีค่อนข้างเป็นเรื่องใหม่ ดังนั้นการนำกลไกที่ค่อนข้างเข้มงวดมาบัญญัติเป็นกฎหมายอาจก่อให้เกิดปัญหาทางปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายได้ ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางของการยกร่างกฎหมายเสียใหม่ โดยการยกร่างครั้งที่สองเป็นการศึกษากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอื่นๆ เพิ่มเติม คือ กฎหมายของประเทศออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์และฮ่องกง ซึ่งหลักการและกลไกการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศดังกล่าวถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจในลักษณะที่ว่าประเทศดังกล่าวเป็นประเทศที่เพิ่งเริ่มมีพัฒนาการเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวได้ไม่นาน จึงมีกลไกการบังคับใช้ที่ไม่เข้มงวดมากเกินไป นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังได้กำหนดกลไกในการกำกับดูแลตนเอง (Self-regulations) โดยให้ผู้ซึ่งเก็บหรือรวบรวมข้อมูลสามารถที่จะกำหนด หรือวางหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของตนเองได้ ซึ่งการบัญญัติกฎหมายในแนวทางนี้ค่อนข้างมีความยืดหยุ่น และน่าจะเหมาะสมกับประเทศไทยซึ่งยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของพัฒนาการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

⁵¹ Directive 95/46/EC of the European Parliament and of Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data.

บุคคล⁵² ด้วยเหตุดังกล่าว คณะอนุกรรมการฯ และคณะทำงานจึงได้พิจารณาปรับแก้ร่างพระราชบัญญัติฯ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวกฎหมายของออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และฮ่องกง แทนการจัดทำร่างพระราชบัญญัติฯ ในรูปแบบเดิมที่มีความเข้มงวดมากกว่า

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ถูกนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ โดยผ่านความเห็นชอบในหลักการแล้วเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2544 ซึ่งต่อมา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้ส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2544 เพื่อนำสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป อย่างไรก็ตาม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีการแจ้งขอความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ซึ่งส่วนใหญ่หน่วยงานต่างๆ ก็เห็นชอบในหลักการของความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายฉบับนี้ แต่ก็มีการเสนอความเห็นที่เป็นข้อสังเกตถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นใหม่ โดยหน่วยงานที่ไม่เห็นด้วย คือ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานประมาท สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งผลจากความเห็นที่ขัดแย้งดังกล่าว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงยังไม่บรรจุเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยส่งเรื่องคืนมาเมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2545 ขอให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ โดยเนคเทคในฐานะผู้รับผิดชอบจัดประชุมและหารือกับส่วนราชการที่เสนอความเห็นให้ได้ข้อยุติเสียก่อน ซึ่งก็ยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ ดังนั้น กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ จึงได้เสนอร่างกฎหมายฉบับเดิมกลับไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยไม่มีการแก้ไข แต่ได้แนบความเห็นของหน่วยงานไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ซึ่งก็ยังไม่ได้รับการบรรจุเข้าสู่การพิจารณาเมื่อถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 โดยมีการจัดตั้งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้นตามมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ส่งเสริม พัฒนา และดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การอุดมศึกษา และการสถิติ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก็มีผลทำให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้โอนเรื่องการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ไปให้

⁵² สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองทางอิเล็กทรอนิกส์. (2547). แนวทางการจัดทำกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. หน้า 12-13.

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นผู้รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้อง ในฐานะที่กฎหมายฉบับนี้เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงโดยตรง

ต่อมา หลังจากที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้นำร่างพระราชบัญญัติไปยังกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแล้ว เนคเทคได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อการศึกษาประเด็นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นเพื่อพิจารณาทบทวนหลักการตามร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อให้มีความชัดเจนสอดคล้องกับแนวทางระหว่างประเทศ และแนวปฏิบัติของภาคเอกชนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาประเด็นขอบเขตของกฎหมาย หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และบทกำหนดโทษ เป็นต้น ทั้งนี้ สำหรับเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว เนื่องจากเรื่องของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนี้ นานาชาติได้มีการพัฒนาบทบัญญัติและมีการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวแล้ว เช่น กรณีสหภาพยุโรปได้มีการออกกฎหมายโดยรัฐสภายุโรป กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองปกป้องความเป็นส่วนตัวของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดเก็บ การรวบรวมและการนำไปใช้ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนมาตรการที่จะทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลส่วนบุคคลโดยเสรีที่จะไม่กระทบต่อมาตรการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของบุคคล ตาม Directive 95/46/EU of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data⁵³ ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทำการศึกษาและเตรียมการดำเนินงานเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสหภาพยุโรป และมาตรฐานนานาชาติในหลายๆ ประการ ตลอดจนการจัดประชุมสัมมนาเรื่องดังกล่าวขึ้นในประเทศไทยหลายครั้ง รวมทั้งได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้ศึกษาและจัดทำความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งคณะผู้วิจัยได้

⁵³ ทั้งนี้ Eu Directive มีหลักสำคัญ คือ กำหนดให้ประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรปจะต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว ในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดเก็บ การรวบรวมและการนำไปใช้ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขที่จะไม่ให้ประเทศสมาชิก ยินยอมให้มีการส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศอื่นๆ นอกสหภาพยุโรป ที่มีมาตรฐานในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต่ำกว่ามาตรฐานที่สหภาพยุโรปกำหนด เช่น ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับธุรกิจการบิน เป็นต้น.

ขร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. อีกฉบับ และได้ผ่านการระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ในชั้นต้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2547

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวไว้ที่ประชุมสัมมนาร่วมระหว่างคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณา ซึ่งที่ประชุมสัมมนาได้มีการพิจารณาให้ความเห็นเพื่อให้ผู้ศึกษานำไปปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายหลายประการ หลังจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้นำเสนอร่างกฎหมายซึ่งมีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของที่ประชุมสัมมนาดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างกฎหมายในการประชุมครั้งที่ 1/2547 เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2547 ซึ่งที่ประชุมมีมติให้จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่างคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายและร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นผู้จัดทำร่าง และร่างที่คณะผู้วิจัยแห่งสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีรองศาสตราจารย์ สมยศ เชื้อไทย เป็นหัวหน้าคณะผู้วิจัยเป็นผู้จัดทำร่างขึ้นรวม 2 ฉบับ เพื่อหาข้อยุติในการดำเนินการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอีกครั้ง ในการสัมมนาดังกล่าวมีข้อสังเกตให้มีการปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายหลายประการ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากร่างกฎหมาย 2 ฉบับ ที่เสนอโดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารราชการ ต่างมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนเหมือนกัน แม้จะมีบทบัญญัติในรายละเอียดที่แตกต่างกันบ้าง ซึ่งผลจากการสัมมนามีความชัดเจนว่าควรมีกฎหมายเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้เพียงฉบับเดียวและการจัดตั้งสำนักงานใหม่ควรดำเนินการเฉพาะเท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนและประหยัด โดยให้นำผลจากการสัมมนาไปปรับปรุงร่างกฎหมายให้สมบูรณ์เหมาะสมที่สุดต่อไป ดังนั้น จึงมีมติให้รายงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 (ฝ่ายสังคมวิจัย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) เพื่อมีมติให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรับร่างกฎหมายทั้งสองฉบับมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับเดียวเพื่อเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาฯ พิจารณาอีกครั้งหนึ่งก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี โดยในการประชุม ครั้งที่ 3/2547 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2547 ได้มีมติให้แจ้งมติคณะกรรมการฯ รวม 2 ประเด็น ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คือให้พิจารณามอบหมายให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการร่วมร่างกฎหมายทั้งสองฉบับให้เป็นฉบับเดียว และให้พิจารณามีมติกำหนดให้สำนักงาน

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางธุรการและวิชาการตามร่างกฎหมายฉบับใหม่

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งไปยังกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อขอความเห็นเกี่ยวกับมติของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการใน 2 ประเด็นดังกล่าว และเมื่อได้รับทราบความเห็นแล้วก็จะเชิญผู้แทนของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้แทนของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไปร่วมชี้แจงต่อคณะกรรมการกั่นกรองเรื่องเสนอต่อรัฐมนตรี ณ ขณะนี้คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการ ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา⁵⁴ ทั้งนี้ สำหรับเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ศึกษาจะกล่าวต่อไปในบทที่ 3 ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ทั้งนี้ ก่อนที่จะพิจารณาถึงเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ผู้ศึกษาเห็นว่า การที่จะพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มีลักษณะการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างไร มีขอบเขตการคุ้มครองแค่ไหน น่าจะศึกษาถึงความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลและประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลกันก่อน เพื่อจะได้สามารถเข้าใจถึงเนื้อหาการคุ้มครองของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

3) ความหมายและประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ระหว่างดำเนินการศึกษากร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คำหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากเพราะถือเป็นคำที่มีบทบาทหลักต่อกฎหมายฉบับนี้ ในขณะที่เดียวกันก็ยากแก่การให้คำนิยามและกำหนดขอบเขตว่าหมายถึงอะไรบ้าง รวมถึงเรื่องของประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงทฤษฎีในการนิยามความหมายและทฤษฎีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล ว่ามีความหมายและมีข้อมูลประเภทใดบ้าง ซึ่งผู้ศึกษาขออธิบายดังนี้

(1) ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล”

สำหรับคำว่า “ข้อมูล” (Data) โดยปกติแล้วมีความหมายกว้าง และมีนิยาม หรือคำจำกัดความหลากหลายตามความคิดเห็น และความเข้าใจของแต่ละบุคคล ข้อมูลอาจจะเป็นสิ่งมีประโยชน์อย่างมากมาต่อนุคคลบางคน หน่วยงานบางหน่วย แต่ในทางตรงกันข้าม ข้อมูลอย่าง

⁵⁴ กิตติพงษ์ กมลธรรมวงศ์. (2549). การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในระบบกฎหมายไทย: ปัญหาและแนวทางการแก้ไข. หน้า 344-347.

เดียวกัน เรื่องเดียวกัน อาจไม่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลอีกหลายคนหรือหน่วยงานใดเลยก็เป็นได้⁵⁵ ในภาคเอกชนนั้นมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ติดต่อกับบริษัทห้างร้านเป็นประจำหากการจัดเก็บนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของบริษัทห้างร้านนั้นๆ ก็คงไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่บุคคลอื่น แต่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันหาเป็นเช่นนั้นไม่ สังเกตได้จากการที่บุคคลบางคนจะได้รับจดหมายเสนอขายสินค้าในราคาพิเศษ เสนอให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกิจกรรมบางอย่างโดยไม่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขปกติ ซึ่งผู้รับจดหมายนั้นก็คงรู้สึกรู้ว่า เหตุใดจึงได้รับสิทธิพิเศษเช่นนั้น ซึ่งก็คาดเดาได้ไม่ยากนักว่า ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับสถานะทางการเงิน สถานะทางสังคมของผู้รับจดหมายนั้นถูกผู้ส่งจดหมายล่วงรู้ แต่มีปัญหาคือ ผู้ส่งจดหมายล่วงรู้ข้อมูลเหล่านั้นได้อย่างไร ซึ่งก็มีการคาดการณ์ต่างๆ นานา นับตั้งแต่ อาจมีเอกชนบางรายรับหน้าที่จัดหาข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บริษัทห้างร้านที่ต้องการ โดยเฉพาะในการติดต่อเพื่อประโยชน์ในทางการตลาด เพราะหากไม่มีข้อมูลดังกล่าว ก็ต้องเสียเวลาการเจาะกลุ่มลูกค้า

ความตื่นตัวด้านข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทยนั้นนับว่ายังไม่ค่อยมาก สังเกตได้จาก การหาข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นไม่ยากจนเกินไปที่จะแสวงหาได้ ท่านผู้อ่านท่านใดที่อยากทราบว่า ท่านเป็นบุคคลที่ทำกิจกรรมใดบ้าง ท่านอาจสามารถเข้าไปใน เว็บไซต์ของกูเกิ้ล (Google) แล้วพิมพ์ชื่อของท่าน เว็บไซต์ดังกล่าวจะค้นหาให้ท่านจากระบบอินเทอร์เน็ตทุกเว็บที่มีการกล่าวถึงชื่อท่าน แล้วท่านจะพบความอัศจรรย์ของข้อมูลดังกล่าว บางข้อมูลนั้นจัดว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ท่านอาจไม่ประสงค์จะเปิดเผยก็อาจเป็นได้⁵⁶ อย่างไรก็ดี ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คำหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะถือเป็นคำที่มีบทบาทหลักต่อกฎหมายฉบับนี้ในขณะเดียวกันก็ยากแก่การให้คำนิยามและกำหนดขอบเขตว่าหมายถึงอะไรบ้าง โดยทั้งนี้ เราสามารถพิจารณาความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ได้หลายนัย ดังนี้

ก. พิจารณาความหมายตามลักษณะของความหมายอย่างกว้างและความหมายอย่างแคบ

- ข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างกว้าง

ในการกำหนดนิยามความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลสามารถแยกองค์ประกอบของข้อมูลส่วนบุคคลได้ ดังนี้

⁵⁵ กิตติพันธุ์ เกียรติสุนทร. เล่มเดิม. หน้า 11.

⁵⁶ มานิตย์ จุมปา. (2546, พฤศจิกายน). “กฎหมายข้อมูลส่วนบุคคล.” วารสารข่าวกฎหมายใหม่, 1, 15. หน้า 36-37.

1. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล⁵⁷

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล คือ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคล และมีผลเฉพาะตัวบุคคลนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ได้แก่

(ก) คุณสมบัติติดตัวบุคคล ซึ่งอาจเป็นคุณสมบัติที่มีมาแต่กำเนิดติดตัวบุคคลไปตลอดชีวิต หรือลักษณะทางพันธุกรรมของบุคคล เช่น เชื้อชาติ เพศ กลุ่มเลือด สีผิว สีผม สีตา ลายพิมพ์นิ้วมือ โครงสร้างของรูปหน้าและร่างกาย หรือลักษณะความพิการของร่างกายที่มีมาแต่กำเนิดอันมีลักษณะติดตัวบุคคลนั้นไปจนตาย นอกจากนี้ คุณสมบัติติดตัวบุคคลยังหมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก ได้แก่ อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง วุฒิการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานภาพครอบครัว ประวัติการทำงาน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม เป็นต้น

(ข) การประเมินคุณค่าในตัวบุคคล เช่น ทักษะสติ การประเมินความประพฤติ และความเห็นเกี่ยวกับการกระทำต่างๆ ของบุคคล เนื่องจากข้อมูลข่าวสารเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถสื่อให้เห็นถึงความคิด ความสามารถ และการแสดงออกถึงความมีตัวตนของบุคคลได้

(ค) ทักษะสติ แนวความคิด ความเชื่อ อันเป็นพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามวัยและเวลา การให้ความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ความรัก ความชอบ พฤติกรรม และรสนิยมทางเพศ เป็นต้น

2. ข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้

ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคลมีหลายประเภท กล่าวคือ มีทั้งข้อมูลข่าวสารที่สามารถพิสูจน์และระบุตัวบุคคลได้ และข้อมูลข่าวสารที่ไม่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้ ข้อมูลข่าวสารที่สามารถพิสูจน์และระบุตัวบุคคลได้ คือ สิ่งที่สามารถบอกลักษณะที่ทำให้รู้จักบุคคลจากข้อมูลข่าวสารนั้นได้ หรือเรียกได้ว่าเป็นข้อมูลที่บอกถึงความเป็นตัวตนของบุคคล หรือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่น เช่น

(ก) ชื่อ นามสกุล ฉายา หรือนามแฝง หรือเลขรหัสประจำตัว บัตรประชาชน หมายเลขรหัสประจำตัวนักศึกษา หมายเลขบัตรประจำตัวข้าราชการ หมายเลขหนังสือเดินทาง หมายเลขประกันสังคม หมายเลขบัญชีสมุดฝากเงินธนาคาร หมายเลขบัตรเครดิต หมายเลขโทรศัพท์พื้นฐาน หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบจดทะเบียน และระบบเติมเงินที่ได้ลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว และรวมถึงหมายเลขสมาชิกการใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ได้ลงทะเบียนไว้โดยถูกต้อง

⁵⁷ สิริกุล ภูพันธ์. (2548). *ข้อความคิดว่าด้วยข้อมูลส่วนบุคคล*. หน้า 84-88.

(ข) ลักษณะทางกายภาพของบุคคลที่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก เช่น ความสูง สีผิว ลักษณะโครงสร้างทางใบหน้า และร่างกาย หรือลักษณะความพิการของบุคคล

(ค) ข้อมูลต่างๆ ที่ทำให้ทราบและระบุตัวบุคคลนั้นได้ ได้แก่ ยศ ตำแหน่ง หรือสถานะทางสังคม ซึ่งสามารถทราบว่าเป็นผู้ใด เช่น ตำแหน่งประธานศาลฎีกา ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

(ง) ข้อมูลที่มีลักษณะเป็นการประเมินคุณค่าของบุคคล ทักษะติดต่อ บุคคล การประพฤติปฏิบัติและพฤติกรรมกระทำต่างๆ ของบุคคล ซึ่งข้อมูลข่าวสารเหล่านี้เป็น สิ่งที่สื่อให้เห็นถึงความคิดของบุคคล ซึ่งสามารถแสดงออกถึงความมีตัวตนของบุคคลได้ทั้งสิ้น เช่น ผลคะแนนจากการสอบ การประเมินผลงาน หรือการให้ความเห็นเกี่ยวกับความประพฤติและการ กระทำของบุคคล เป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณค่า คุณสมบัติที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของบุคคลนั้น ได้

ข้อมูลที่ไม่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้ (Anonymous Data) คือ ข้อมูล ข่าวสารประเภทที่ไม่สามารถบ่งชี้ หรือพิสูจน์ตัวบุคคล แต่อาจเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลได้ใน กรณีที่มีการพิสูจน์ตัวบุคคลได้จากการรวมกันของคำ หรือข้อความใดข้อความหนึ่ง หรือหลาย ข้อความที่อาจได้มาจากข้อมูลหลายๆ ประเภท หลายแห่ง ที่มาประมวลผลเข้าด้วยกัน แล้วทำให้ สามารถเชื่อมโยงและนำไปสู่การสามารถพิสูจน์ตัวบุคคลไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เช่น เกิด จากการรวมกันของเอกสาร เทปบันทึกเสียง หรือข้อมูลตัวอักษร ตัวเลข ซึ่งหากผู้มีความรู้ความ สามารถ หรือเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ สามารถอ่านหรือถอดรหัสและสื่อความหมายจนสามารถระบุ ตัวบุคคลไม่ว่าจะเป็น ชื่อ สกุล หรือในค่านเวลา สถานที่ ที่ปรากฏในข้อมูลข่าวสารนั้นๆ ใดๆ ก็ดี ข้อมูลที่ไม่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้ (Anonymous Data) ได้ในทันที หรือไม่สามารถพิสูจน์ตัว บุคคลได้โดยลำพัง แต่หากสามารถรวบรวมและประมวลผลด้วยวิธีการใดก็ตามแล้ว ทำให้สามารถ พิสูจน์ตัวบุคคลได้ ก็ตกอยู่ในความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างกว้างนี้ เช่นเดียวกัน กล่าวโดยสรุป คำนิยามของข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง ข้อมูล ข่าวสารใดๆ ที่เกี่ยวกับบุคคล ซึ่งระบุหรือสามารถระบุตัวบุคคลได้โดยตรงหรือโดยทางอ้อมจาก ข้อมูลข่าวสารนั้นๆ ล้วนตกอยู่ในบริบทของคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งสิ้น⁵⁸

- ข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างแคบ

ข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างแคบ ในปัจจุบันนักวิชาการส่วนใหญ่ เห็นตรงกันว่า ข้อมูลข่าวสารประเภทที่เป็นความลับหรือข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive

⁵⁸ ปริญญา โรหิตาคณี. เล่มเดิม. หน้า 45.

Data) เป็นขอบเขตความหมายและนัยยะที่แท้จริงของคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างแคบ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ ลัทธิทางการเมือง ลัทธิทางศาสนา สุขภาพ ชีวิตสมรส ประวัติอาชญากรรม การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ พฤติกรรมการดำเนินชีวิตส่วนตัว ทัศนคติ ความเชื่อในทางศาสนา ลักษณะพิการทางกาย การมีเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมหรือรสนิยมทางเพศ ซึ่งการให้นิยามความหมายคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างแคบ จะทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลบางประเภทไม่อยู่ในขอบเขตของการคุ้มครองตามกฎหมายได้ ดังนั้น ในทางปฏิบัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นกฎหมายกลางหรือกฎหมายแม่บทต้องบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างกว้างเพราะให้ความคุ้มครองได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

ตามที่ได้ศึกษาประเภทของข้อมูลจะพบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับหรือข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนนั้นเป็นเรื่องส่วนตัวที่เจ้าของข้อมูลไม่ต้องการให้มีบุคคลใดรู้เห็นหรือทราบข้อมูลของเขาแต่ประการใด เพราะจะกระทบต่อชื่อเสียง เกียรติยศและการดำรงอยู่โดยปกติสุข หรือความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลนั้น ด้วยเหตุนี้ โดยทั่วไปกฎหมายว่าด้วยการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของนานาประเทศจึงให้ความคุ้มครองข้อมูลประเภทนี้มากกว่าการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารโดยทั่วไป โดยห้ามมีการจัดเก็บข้อมูลเหล่านี้โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูลโดยเด็ดขาด⁵⁹

ข. พิจารณาความหมายตามประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่เปิดเผยได้และข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ

“ข้อมูลส่วนบุคคล” เป็นข้อมูลหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลคนหนึ่ง โดยเฉพาะ ซึ่งเจ้าของข้อมูลหรือผู้ที่ครอบครองข้อมูลนั้น ย่อมมีสิทธิที่จะเปิดเผย หรือปกปิดเป็นความลับได้ ดังนั้น สามารถแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

- ข้อมูลส่วนบุคคลที่เปิดเผยได้

ข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถเปิดเผยได้ ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลข่าวสารทั่วไป (Non-sensitive) เป็นข้อมูลข่าวสารใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งสามารถบ่งชี้เฉพาะตัวบุคคล ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ที่อยู่เบอร์โทรศัพท์ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่การงาน สถานะทางสังคม และลักษณะทางกายภาพของบุคคล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาประมวลผลรวมกันเป็นข้อเท็จจริงที่สามารถบ่งชี้ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลได้ โดยสภาพของข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้เป็นเรื่องปกติธรรมดา⁶⁰

⁵⁹ ปริญญา โรหิตาคณี. แหล่งเดิม. หน้า 45-46.

⁶⁰ สิริกุล ภูพันธ์. เล่มเดิม. หน้า 83.

อย่างไรก็ดี ตามทัศนะของผู้เขียนเห็นว่า การพิเคราะห์ว่าข้อมูลใดเป็นข้อมูลข่าวสารทั่วไป (Non-sensitive) ที่เปิดเผยได้หรือไม่นั้น ต้องพิจารณาให้ลึกซึ้งถึงวัตถุประสงค์ของการเปิดเผยข้อมูลเหล่านั้น ประกอบกับพิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้นำข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไปใช้ควบคู่กัน เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลบางเรื่อง แม้เป็นข้อมูลข่าวสารทั่วไป เช่น ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ แต่หากมีผู้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้แสวงหาประโยชน์ในทางไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลได้เช่นกัน ซึ่งผู้เขียนได้วิเคราะห์ประเด็นนี้ไว้ในบทที่ 4

- ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ

ความลับ คืออะไร ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้นิยามความหมายของคำว่า “ลับ” ว่าอยู่ที่พันตา อยู่ในที่ซึ่งไม่แลเห็น ที่ปกปิดหรือควรปกปิด และเมื่อนำคำว่า “ความ” มาประกอบหน้าคำว่า “ลับ” แล้วจะได้ความหมายว่าสิ่งที่อยู่พันตา สิ่งทีประสงคจะซ่อนเร้น หรือสิ่งที่ควรจะถูกปกปิดเหล่านี้ เป็นต้น

ตามพจนานุกรมฉบับภาษาอังกฤษของ Black’s Law ให้คำอธิบายว่า

“Secret” หมายถึง concealed; hidden; not made public

“Confidence” หมายถึง trust, reliance, relation of trust⁶¹

จะเห็นได้ว่า คำว่า “Secret” หมายถึงปกปิดซ่อนเร้น หรือไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ ส่วนคำว่า “Confidence” นั้น หมายถึง ความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น ความเกี่ยวข้องกับ ความไว้วางใจงาน

อย่างไรก็ดี การค้นหาขอบเขตความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ สามารถศึกษาได้จากคำรายนักกฎหมายในประเทศไทย ดังนี้

ศาสตราจารย์จิติ ดิงศภัทย์ ให้คำนิยามความหมายไว้ว่า “ความลับ” หมายถึง ข้อเท็จจริง หรือวิธีการที่ไม่ประจักษ์แก่คนทั่วไป และเป็นสิ่งที่เจ้าของประสงคจะปกปิดเพื่อกิจการส่วนตัวของเจ้าของความลับ ฉะนั้นการที่จะถือว่าข้อเท็จจริงใดเป็นความลับจึงแล้วแต่ข้อเท็จจริงว่าเจ้าของต้องการปกปิดหรือไม่ การปกปิดอาจปิดเฉพาะคนอื่นนอกจากคนที่รู้ความลับนั้นในวงจำกัด ถ้าเป็นสิ่งที่รู้กันทั่วไป เช่น ของผสมที่ได้แยกธาตุแสดงโดยเปิดเผยแล้วก็ไม่เป็นความลับ⁶²

ศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย ให้คำอธิบายความหมายไว้ว่า “ความลับ” หมายถึง ข้อความซึ่งผู้มีประโยชน์ได้เสียประสงคจะปกปิดโดยยอมให้รู้ภายในวงบุคคลอันจำกัด

⁶¹ Black’s Law Dictionary. (1981). p. 1213.

⁶² จิติ ดิงศภัทย์. (2539). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3. หน้า

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นความลับของบุคคลหนึ่งอาจไม่ใช่ความลับของอีกบุคคลหนึ่งก็ได้ เช่น คนที่กลัวเมีย การเป็นนางบำเรอ ย่อมเป็นความลับเพราะเขามีประโยชน์ได้เสียที่จะปกปิด แต่สำหรับบุคคลที่ไม่กลัวเมียนั้น การมีนางบำเรอไม่ใช่ความลับอะไรเลย⁶³

ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ฌ นคร ได้แยกองค์ประกอบของความลับไว้ว่า

1. เป็นความไม่ค่ออยู่กันของข้อเท็จจริง คือ มีลักษณะจำกัดไม่เป็นที่รู้จักทั่วไป
2. เจตจำนงที่จะเก็บไว้เป็นความลับ คือไม่ต้องการให้ความลับล่องรู้ไปถึงบุคคลภายนอกหรือบุคคลอื่นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. ผลประโยชน์ของการเก็บไว้เป็นความลับ คือ หมายถึงการเก็บไว้เป็นความลับจะได้ประโยชน์มากกว่าการเปิดเผยความลับนั้น⁶⁴

อาจกล่าวได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ เป็นข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Data) อันเป็นข้อมูลที่ถือว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัว (Intimate) ของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่พึงประสงค์ที่จะให้มีการเปิดเผย ได้แก่ เรื่องส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ การดำเนินชีวิตส่วนตัว ทักษะสติ ความเชื่อในทางศาสนา ลัทธิการเมือง ลักษณะพิการทางกาย การมีเพศสัมพันธ์พฤติกรรม หรือรสนิยมทางเพศ เป็นต้น ข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนเป็นข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษกว่าข้อมูลข่าวสารทั่วไป ข้อมูลประเภทนี้หากมีการเปิดเผยจะกระทบถึงความรู้สึกของประชาชนทั่วไปในทางลบต่อชื่อเสียง เกียรติคุณ และการเปิดเผยอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลได้ เช่น การเปิดเผยเชื้อชาติ บางเชื้อชาติอาจนำมาซึ่งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลได้ ดังนั้น โดยทั่วไปแล้วกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแทบทุกประเทศจึงเคร่งครัดกับข้อมูลข่าวสารประเภทนี้มากกว่าข้อมูลข่าวสารทั่วไป โดยห้ามเก็บสะสม ห้ามใช้ และห้ามประมวลผลข้อมูลประเภทนี้ไม่ว่ากรณีใดๆ เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

ก. เมื่อพิจารณาจากความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ก็จะเห็นได้ว่า ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” มีความหมายที่แตกต่างกันไปแล้วแต่ลักษณะของข้อมูลแต่ละประเภท ซึ่งประเทศต่างๆ ในโลกก็จะมีแนวทางการบัญญัติคำนิยามที่แตกต่างกันโดยผู้ศึกษาขอยกตัวอย่างในรายละเอียด ดังนี้

- EU Directive “ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Information)” หมายความว่า ข้อมูล (Information) ใดๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลธรรมดา (Natural Person) อันระบุตัว (Identified) หรือ

⁶³ หยุด แสงอุทัย. (2537). กฎหมายอาญาภาค 2-3. หน้า 239.

⁶⁴ คณิต ฌ นคร. (2532). กฎหมายอาญา ภาคความผิด. หน้า 126.

อาจจะระบุตัว (Identifiable) บุคคลนั้นได้ ซึ่งบุคคลที่อาจถูกระบุตัวได้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมนี้ อาจทำได้โดยการอ้างอิงจากหมายเลขเฉพาะของบุคคล (Identification Number) หรือจากปัจจัยอื่นๆ ที่มีลักษณะเฉพาะในทางร่างกาย จิตใจ ฐานะทางเศรษฐกิจ เอกลักษณะทางวัฒนธรรม และสังคมของบุคคลนั้น เป็นต้น” (Personal data shall mean any information relating to an identified or identifiable natural person (data subject); an identifiable person is one who can be identified, directly or indirectly, in particular by reference to an identification number or to one or more factors specific to physical, physiological, mental, economic, cultural or social identify)

- OECD “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า “ข้อความ (Information) ใดๆ อันระบุตัว (Identified) หรืออาจจะระบุตัว (Identifiable) บุคคล (Individual) ได้” (“Personal Data” means any information relating to an identified or identifiable individual [data subject])

- Australia “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า “ข้อมูลหรือความเห็นไม่ว่าจะจริงหรือเท็จ และไม่ว่าจะบันทึกไว้ในสื่อประเภทใด โดยข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับปัจเจกบุคคล (Individual) อันปรากฏลักษณะเฉพาะตัว (Identify) อย่างชัดเจนหรืออาจสืบหาตัวบุคคลได้ (Ascertain) จากข้อมูลหรือความเห็นดังกล่าว” (Personal information means information or an opinion (including information or an opinion forming part of a database), whether true or not, and whether recorded in a material form or not, about an individual whose identity is apparent, or can reasonably be ascertained, from the information or opinion.)

- Italy “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า “ข้อความ (Information) ใดๆ เกี่ยวกับบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล โดยข้อมูลดังกล่าวสามารถระบุตัว (Identified) บุคคลนั้นได้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม” (“Personal Data” shall mean any information relating to natural or legal persons, bodies or associations that are or can be identified, even indirectly, by reference to any other information including a personal identification number;)

- United Kingdom “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลธรรมดาที่มีชีวิตอยู่ ผู้ซึ่งอาจสามารถถูกบ่งชี้ตัวบุคคลได้โดยอาศัย

ก. ข้อมูลนั่นเอง หรือ

ข. ข้อมูลนั่นเองประกอบกับข้อมูลอื่นที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล⁶⁵ หรือยังมีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล แต่มีความเป็นไปได้ที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะได้ข้อมูลนั้นมาอยู่ในความครอบครองในอนาคต

ทั้งนี้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคล ธรรมดาและการแสดงเจตนาของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวกับบุคคลธรรมดา (Personal data means data which relate to a living individual who can be identified (a) from those data, or (b) from those data and other information which is in the possession of, or is likely to come into the possession of, the data controller, and includes any expression of opinion about the individual and any indication of the intentions of the data controller or any other person in respect of the individual)

- United States of America มิได้บัญญัติคำนิยามไว้ตรงๆ แต่กำหนดไว้ในคำว่า “บันทึกข้อมูลส่วนบุคคล” ว่า หมายถึง การบันทึกใดๆ การจัดเก็บรวบรวม หรือการจัดกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งถูกเก็บรักษาไว้โดยหน่วยงานรัฐบาลกลาง โดยรวมถึง (แต่ไม่จำกัดเฉพาะเพียงเท่านั้น) ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงิน ประวัติทางการแพทย์ และประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงานและข้อมูลนั้นได้ระบุชื่อ หรือหมายเลขประจำตัว สัญลักษณ์ หรือรหัสบ่งชี้อื่นๆ ซึ่งสามารถแสดงได้ว่าหมายถึงบุคคลใด เช่น ลายนิ้วมือ หรือแผ่นบันทึกเสียง หรือภาพถ่าย (“Record” means any item, collection, or grouping of information about an individual that is maintained by an agency, including, but not limited to, his education, financial transactions, medical history, and criminal or employment history and that contains his name, or the identifying number, symbol, or other identifying particular assigned to the individual, such as a finger or voice print or a photograph;)

- Germany “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายถึง Personal data means any information concerning the personal or material circumstances of an identified or identifiable individual (the data subject)

⁶⁵ ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล ตาม Section 1 แห่ง Data Protection Act 1998 ได้บัญญัติคำนิยามศัพท์ของคำดังกล่าวไว้ว่า ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจ (อาจเป็นกรณีตัดสินใจโดยลำพังหรือตัดสินใจร่วมกับบุคคลอื่นก็ได้) ที่จะดำเนินการประมวลผลข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ใดและในลักษณะใด (Data controller means, subject to subsection (4), a person who either alone or jointly or in common with other persons determines the purposes for which and the manner in which any personal data are, or are to be, processed;).

สำหรับกรณีการบัญญัติคำนิยามตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ... (ฉบับผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ) เดิม นิยามคำนี้ใช้คำนิยามเดียวกับ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คือ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า “ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อเสียงของผู้นั้นหรือมีเลขหมายรหัสหรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย”

ทั้งนี้ หากพิจารณาองค์ประกอบของคำนิยามคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าว จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่

1. เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล อันหมายถึงต้องเป็นเรื่องส่วนตัวเท่านั้น และ
2. เป็นข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ระบุตัวบุคคลได้

ดังนั้น ความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการจึงไม่รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่อาจเจาะจงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือข้อมูลที่ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว เช่น นาย ก. เป็นเจ้าของโฉนดแปลงใดแปลงหนึ่ง แม้ข้อมูลนี้อาจทำให้ทราบว่า นาย ก. เป็นเจ้าของโฉนด แต่ข้อมูลดังกล่าวก็ปรากฏอยู่ในเอกสารมหาชน ซึ่งไม่ถือเป็นเรื่องส่วนตัวของนาย ก. แต่อย่างใด

ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ขอบเขตของ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายจึงมีนัยที่ค่อนข้างแคบ คือเน้นเฉพาะ “ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวบุคคล” ซึ่งหมายความถึง “เรื่องส่วนตัว” เท่านั้น ในขณะที่ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ที่ควรได้รับความคุ้มครองนั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศยังครอบคลุมถึงข้อมูลที่แม้ในเบื้องต้นจะไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้ แต่หากในที่สุดแล้วสามารถระบุตัวบุคคลได้ก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ในชั้นของการพิจารณาของคณะกรรมการฯ จึงได้บัญญัติให้ครอบคลุมทั้งกรณีที่ระบุตัวบุคคลได้โดยตรง หรือที่อาจจะนำไปสู่การระบุตัวบุคคลได้ ดังนี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

ซึ่งคำนิยามที่ปรากฏดังกล่าวมีนัยการคุ้มครองที่กว้างกว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ กล่าวคือ ครอบคลุมถึงข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลบุคคล เช่น ชื่อ อายุ เพศ ส่วนสูง น้ำหนัก หรือสีผิว เป็นต้น
2. ข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัว เช่น การศึกษา ฐานะทางการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน เป็นต้น
3. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล เป็นข้อมูลใดๆ ก็ได้ที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น เช่น การเดินทาง การซื้อสินค้า หรือการเป็นเจ้าของโฉนดแปลงใดแปลงหนึ่ง เป็นต้น

สำหรับกรณีของกฎหมายข้อมูลเครดิต หรือกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอีกฉบับของไทยนั้น ไม่มีการบัญญัติคำนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ แต่อย่างไรก็ตามมีเพียงคำนิยามคำว่า “ข้อมูลเครดิต” เท่านั้น โดยตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติคำนิยามคำว่า “ข้อมูลเครดิต” ไว้ ดังต่อไปนี้

“ข้อมูลเครดิต หมายความว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ ดังต่อไปนี้

- (1) ข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงตัวลูกค้ำ และคุณสมบัติของลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ
 - ก. กรณีบุคคลธรรมดา หมายถึง ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพ การสมรส อาชีพ เลขที่บัตรประชาชน หรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหนังสือเดินทาง และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (ถ้ามี)
 - ข. กรณีนิติบุคคล หมายถึง ชื่อ สถานที่ตั้ง เลขที่ทะเบียนการจัดตั้งนิติบุคคล หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร
- (2) ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้ำที่ขอสินเชื่อรวมทั้งประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการ โดยบัตรเครดิต”

(2) ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

การศึกษาความหมายและลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ได้กล่าวข้างต้นนั้น เป็นการพิจารณาถึงความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างกว้างซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ได้รับการยอมรับในนานาประเทศนั้น ซึ่งจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ คือ ข้อมูลนั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลและเป็นข้อมูลข่าวสารที่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้ และนอกจากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวข้างต้นแล้ว ข้อมูลส่วนบุคคลยังมีประเด็นสำคัญที่ควรศึกษาเพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกประการหนึ่งนั่นคือ การแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลออกตามความสำคัญหรือความอ่อนไหวของข้อมูล เพื่อให้การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวม การใช้ และการเปิดเผยที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท

ข้อมูลโดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ ข้อมูลทั่วไป (Non-sensitive data) และข้อมูลประเภทที่มีความอ่อนไหว (Sensitive information) โดยข้อมูลทั้งสองประเภท มีความแตกต่างกันดังนี้⁶⁶

ก. ข้อมูลทั่วไป (Non-sensitive data)

ข้อมูลทั่วไป (Non-sensitive data) เป็นข้อมูลข่าวสารใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งสามารถบ่งชี้เฉพาะตัวบุคคล⁶⁷ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน สภาพการสมรส และลักษณะทางกายภาพของบุคคล ข้อมูลใดๆ ดังกล่าวสามารถนำมาประมวลกันเป็นข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ลักษณะเฉพาะตัวบุคคลได้ โดยสภาพของข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้เป็นเรื่องปกติธรรมดา

ข้อมูลทั่วไปแตกต่างจากข้อมูลที่มีความอ่อนไหวซึ่งเป็นข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษกว่าคือ ข้อมูลประเภทที่มีความอ่อนไหวหากมีการเปิดเผยจะกระทบถึงความรู้สึกของประชาชนทั่วไปในทางลบต่อชื่อเสียงเกียรติคุณ และการเปิดเผยอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลได้ เช่น การเปิดเผยเชื้อชาติบางเชื้อชาติอาจนำมาซึ่งความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลได้ ดังนั้น โดยทั่วไปแล้วกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแทบทุกประเทศจึงเคร่งครัดกับข้อมูลประเภทนี้มากกว่าข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป โดยกำหนดห้ามมิให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลห้ามใช้ และห้ามประมวลผลข้อมูลประเภทนี้ ไม่ว่ากรณีใดๆ เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

ในการให้คำนิยามข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ศึกษาเห็นว่าข้อมูลประเภทที่มีความอ่อนไหวน่าจะเป็นนัยที่แท้จริงของข้อมูลส่วนบุคคลที่กฎหมายมุ่งหมายจะคุ้มครอง แต่อย่างไรก็ดี หากกฎหมายคุ้มครองเพียงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวจะทำให้ข้อมูลทั่วไปบางลักษณะที่ควรได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างที่ควรจะเป็น และเมื่อศึกษาจากคำนิยาม “ข้อมูลส่วนบุคคล” และการคุ้มครองของกฎหมายของประเทศต่างๆ พบว่าได้กำหนดขอบเขตการคุ้มครองไว้อย่างกว้างขวางมากกว่าที่จะมีความหมายเฉพาะข้อมูลประเภทที่มีความอ่อนไหวเท่านั้น กล่าวคือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองนั้นมีทั้งข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลและข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวด้วย

⁶⁶ ศิริกุล ภูพันธ์. เล่มเดิม. หน้า 83.

⁶⁷ Donna Nicholls. (1994). **Propose reform of the law relation to information privacy in Hong**

ข. ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหว (Sensitive information)

ข้อมูลประเภทที่มีความอ่อนไหว (Sensitive information) ได้แก่ข้อมูลที่ถือว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัวของบุคคลโดยเฉพาะ เป็นข้อมูลที่เป็นความลับหรือไม่พึงประสงค์ที่จะให้มีการเปิดเผย ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ การนับถือลัทธิความเชื่อทางศาสนา ปรัชญาชีวิต การดำเนินชีวิตส่วนตัว ลัทธิทางการเมือง เพศสัมพันธ์ ข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีทางอาญา เช่น คำพิพากษาในคดีอาญา มาตรการในการดำเนินการทางอาญา หรือการกระทำของฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดเสรีภาพ⁶⁸ เป็นต้น

ตามที่ได้กล่าวถึงความหมายและองค์ประกอบของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” เป็นคำที่มีความหมายกว้าง และยังมีความเห็นที่หลากหลายที่ได้แย้งกันอยู่ว่าจะอะไรบ้างคือข้อมูลส่วนบุคคล และแต่ละประเทศก็ให้ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกันบ้าง แต่โดยส่วนใหญ่ก็ให้ความหมายในทำนองเดียวกัน ซึ่งหากกล่าวถึงข้อมูลส่วนบุคคลนั้น อาจทำให้นึกถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่มีอยู่มากมาย แต่ข้อมูลเหล่านั้นก็มีความสำคัญหรือความอ่อนไหวที่แตกต่างกัน การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลแต่ละข้อมูลก็ส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลที่แตกต่างกันไปตามแต่ประเภทของข้อมูล จึงทำให้มีผู้ริเริ่มศึกษาและจัดแบ่งประเภทของข้อมูลให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งกล่าวโดยกว้างๆ ได้ว่าการแบ่งประเภทของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้นหลักการทั่วไปที่ได้รับการยอมรับจะขึ้นอยู่กับการประเมินประเภทของข้อมูลในประเด็นความอ่อนไหว ที่จะส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลหากมีการเปิดเผยหรือล่วงรู้ข้อมูลนั้น โดยสามารถแบ่งได้ออกเป็น 3 ระดับ⁶⁹ ดังนี้

⁶⁸ Fred H. cate. (1999). “The changing face of privacy protection in the European union and the United State.” *Indiana Law Review*, 33. pp.193-194.

⁶⁹ Raymond Wacks. Op.cit. pp. 229-238.

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหว

<p>ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหว ระดับต่ำ (Low sensitivity)</p>	<p>ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับต่ำ ข้อมูลประเภทนี้เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคล เป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวเนื่องด้วยข้อมูลเหล่านี้อาจช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีระดับความอ่อนไหวสูงขึ้น ดังนั้นข้อมูลเกี่ยวกับนายจ้างคนเก่าช่วยปูทางให้เข้าถึงข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับสูงยิ่งขึ้นไป</p>
<p>ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับกลาง (Moderate sensitivity)</p>	<p>ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานระดับกลาง เป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวมากในแง่ที่มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหายเมื่อข้อมูลถูกนำเอาไปใช้ในทางที่ผิดอยู่ในระดับสูง ข้อมูลประเภทนี้ครอบคลุมข้อมูลประเภทที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งมีความครอบคลุมทุกเรื่องในชีวิต ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับปานกลางนี้ก็เช่นเดียวกับข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับสูง คือไม่ควรถูกเก็บรวบรวมโดยสิ้นเชิง</p>
<p>ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับสูง (High sensitivity)</p>	<p>ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับสูง ข้อมูลประเภทนี้ได้แก่ข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติทางการแพทย์ พฤติกรรมทางเพศหรือข้อเท็จจริงด้านอื่นๆ ในชีวิตของบุคคล ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าเป็นเรื่อง “ส่วนตัว” หรือ “ลับเฉพาะ” สำหรับข้อมูลประเภทความอ่อนไหวระดับสูงนี้ เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องปกปิดข้อมูลก็มีความเหมาะสมมากที่สุด และเป็นข้อมูลที่ไม่ควรมีการเก็บโดยสิ้นเชิง</p>

ในต่างประเทศได้มีการสำรวจตัวอย่างข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลออกเป็นระดับต่างๆ ตามความอ่อนไหวของข้อมูลในหนังสือ Personal Information: privacy and the law โดย Raymond Wacks ไว้อย่างน่าสนใจ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ในการกำหนดประเภทข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทยดังต่อไปนี้

- ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป

1. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น ชื่อสกุล นามสกุลเก่า (นามสกุลก่อนแต่งงาน) วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิด ถิ่นที่อยู่ สัญชาติ สถานภาพการอยู่อาศัย สัญชาติเดิม ลักษณะทางกายภาพ (ส่วนสูง สีมุม และสีดวงตา) เพศ เป็นต้น

2. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น หมายเลขประกันสุขภาพ นามแฝงหรือนามปากกา สัญลักษณ์พิเศษระบุตัว (ลายนิ้วมือ รอยตำหนิบนตัวเมื่อแรกเกิด ฯลฯ) เชื้อชาติ เป็นต้น

- ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

1. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อยเช่น ที่อยู่ (รวมถึงรหัสไปรษณีย์) ประเภทของที่อยู่อาศัย ขนาดของที่อยู่อาศัย จำนวนห้องทั้งหมดประเภทการใช้ห้อง สิ่งอำนวยความสะดวก (ก๊าซ ไฟฟ้า) ระบบบำบัดของเสีย จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้าน ผู้เช่าหรือผู้เช่าช่วงต่อการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินในทางอื่น รายละเอียดของเจ้าของที่อยู่อาศัยหรือผู้เช่า วันเริ่มต้นครอบครองการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยโดยไม่มีจำกัดระยะเวลาหรือการถือครองทรัพย์สินโดยการเช่า ระยะห่างจากสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ ข้อมูลประวัติของที่อยู่อาศัย รายละเอียดการออกแบบที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น ค่าเช่า ค่าผ่อนบ้านรายเดือนที่อยู่เก่า วันที่ย้ายออกจากที่อยู่อาศัยเดิม เหตุผลที่ย้ายออก

- ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

1. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น สถานภาพการแต่งงาน คู่สมรสหรือคู่ครองตามกฎหมาย ผู้ปกครอง เด็กที่เกิดในระหว่างการสมรสครั้งปัจจุบัน (ชื่อและเพศของเด็ก) เด็กที่เกิดในระหว่างการสมรสครั้งก่อน (ชื่อและเพศของเด็ก) สถานที่เกิดของเด็ก เป็นต้น

2. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น วันแต่งงานและรายละเอียดการแต่งงาน สามีหรือภรรยาคนก่อน สาเหตุการหย่าร้าง สถานภาพการแต่งงานของบิดาและมารดาขณะที่บุคคลเกิด บิดามารดาบุญธรรม เด็กที่เกิดขณะยังไม่แต่งงาน (ชื่อและเพศ) เด็กที่ถูกรับมาเลี้ยง (ชื่อและที่อยู่) บิดามารดาที่แท้จริงของเด็กที่รับมาเลี้ยง ข้อพิพาทกับคู่สมรสในปัจจุบันที่ลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว ข้อพิพาทกับคู่สมรสคนก่อนที่ลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว เป็นต้น

- ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการทำงาน

1. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น ชื่อนายจ้าง สถานที่ทำงาน ลักษณะของนายจ้าง อาชีพ คำบรรยายลักษณะงาน ผู้บังคับบัญชาโดยตรง ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาโดยตรง

ลักษณะการจ้างเงินเดือน เวลาทำงานปกติ การทำงานล่วงเวลา การทำงานชั่วคราวหรืองานเพิ่มเติม จากงานประจำ วันหยุด บำนาญ สวัสดิการอื่น การเป็นหุ้นส่วนในบริษัทที่จดทะเบียนแล้ว เป็นต้น

2. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น ค่าจ้าง เงินเดือน (ข้อมูลทางการเงิน) ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น (เช่น รายงานความก้าวหน้า ฯลฯ) การสมัครเลื่อนขั้นตำแหน่ง การโอนย้าย จดหมายรับรองจากนายจ้างคนก่อน การขาดงาน การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน ตำแหน่งในสหภาพแรงงาน การเป็นสมาชิกสมาคมธุรกิจต่างๆ ตำแหน่งในสมาชิกสมาคมธุรกิจต่างๆ เป็นต้น

- ข้อมูลส่วนบุคคลด้านการเงิน

1. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น รายได้ต่อปี การกระจายรายได้จากแหล่งที่มาต่างๆ สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ หลักทรัพย์ สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้คงที่ สินทรัพย์ที่เคลื่อนย้ายได้ เงินกู้ยืมในบ้าน สัญญาเช่าซื้อ เงินกู้ธนาคาร เงินกู้ส่วนตัว เงินอุดหนุนจากหน่วยงานการศึกษาท้องถิ่น หนี้สินที่เกิดจากการบริหารอสังหาริมทรัพย์ การหักเงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นประจำ หนี้สินเงินกู้อื่น กรรมกรรมประกันชีวิต (และผู้รับผลประโยชน์) กรรมกรรมประกันภัยหนี้สิน ผู้รับผลประโยชน์ในกรรมกรรมประกันชีวิต การประกันภัยบุคคลที่ 3 การประกันภัยอื่น เงินกู้ที่กู้จากบริษัทประกันภัย การล้มละลายของบุคคล การผิดนัดการจ่ายค่างวด การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ พันัยกรรมที่จดทะเบียนแล้วและการพิสูจน์พันัยกรรมฉบับจริง พันัยกรรมที่จดทะเบียนแล้วที่มีการระบุตัวผู้รับผลประโยชน์ อสังหาริมทรัพย์ที่พิพาทเป็นความกัน คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ รหัทสภามี เป็นต้น สำนักงานภามี ภามีคงค้าง รายได้ที่ต้องเสียภามี การยกเว้นภามี เป็นต้น

- ข้อมูลส่วนบุคคลด้านการแพทย์

1. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น หน่วยงานด้านสุขภาพในพื้นที่ (ทั้งอดีตและปัจจุบัน) กรู๊ปเลือด มีความจำเป็นต้องสวมแว่นตา มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องช่วยฟัง มีความจำเป็นต้องใช้ไม้เท้าหรือไม้ค้ำยันรักแร้ มีความจำเป็นต้องใส่ขาเทียม เป็นต้น

2. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น หมายเลขประกันสุขภาพ ศูนย์สุขภาพท้องถิ่น แพทย์ทั่วไป (ปัจจุบันและก่อนหน้า) กรรมกรรมประกันชีวิต การที่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์เป็นประจำ การที่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ถาวร การที่จำเป็นต้องทานยา การฟังฟังอุปกรณ์เครื่องกลทางการแพทย์ (เครื่องช่วยหายใจ เครื่องฟอกเลือด) เป็นต้น

3. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวมาก เช่น ภาวะสุขภาพของร่างกาย (ประวัติการเจ็บป่วย) ผลตรวจเลือดว่าเป็นโรคที่ติดต่อกันได้ ผลตรวจสุขภาพ โรคที่เป็นแต่กำเนิด ความพิการที่เป็นแต่กำเนิด ความพิการที่เป็นภายหลัง รายละเอียดการพักรักษาตัวในโรงพยาบาล การผ่าตัด

ศีลธรรม ความผิดปกติทางจิต การพยายามฆ่าตัวตาย ผลทดสอบทางจิตวิทยา การรักษาทางจิตเวช การรักษาพิเศษ การติดแอลกอฮอล์ การใช้ยาในทางที่ผิด การรักษา เป็นต้น

- ข้อมูลส่วนบุคคลด้านการศึกษา

1. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น โรงเรียนที่เข้าร่วม วิทยาลัยที่เข้าเรียน วันที่เข้าศึกษา รายวิชาที่เลือกเรียน ผลการเรียน คุณวุฒิการศึกษาที่ได้รับ ทุนการศึกษา รางวัลทางการศึกษา การฝึกภาคปฏิบัติ การฝึกงาน ผลการปฏิบัติงาน / ฝึกงาน รายละเอียดของนายจ้างที่ไปฝึกงานด้วย เป็นต้น

2. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น วันที่เข้าศึกษาและวันที่จบการศึกษา เหตุผลในการย้ายสถานที่เรียน ผลสอบเข้าเรียน ข้อมูลรายละเอียดชื่อครูประจำชั้น ครูใหญ่ การเข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษ เหตุผลในการเข้าเรียน รายงานความก้าวหน้าในการเรียน เหตุผลที่เรียนไม่สำเร็จ รายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน/ฝึกงาน เหตุผลที่ไม่สามารถฝึกงานจนครบกำหนดระยะเวลาได้ เป็นต้น

- ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับประวัติอาชญากรรม

1. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวน้อย เช่น ใบขับขี่รถยนต์ สมุดทะเบียน ทะเบียนรถยนต์ หมายเลขพาสปอร์ต ใบอนุญาตอื่นๆ เช่น ใบอนุญาตเลี้ยงสัตว์เลี้ยง ใบอนุญาตขับเรือ เป็นต้น

2. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวปานกลาง เช่น การสืบสวนสอบสวน รายงานการร้องเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การตัดสินใจกระทำความผิด การปรับชดใช้เงิน การประกาศว่าบุคคลบริสุทธิ์ การยอมรับความผิด ผลการลงโทษโดยคำสั่งศาล การปฏิบัติตามคำตัดสินของศาล ลายพิมพ์นิ้วมือ รอยตำหนิรูปพรรณลักษณะ การเป็นที่ต้องการตัวของตำรวจ การตกเป็นผู้สงสัย เป็นต้น

3. ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวมาก เช่น ข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลที่บันทึกโดยตำรวจหรือได้รับมาจากผู้ให้เบาะแส เป็นต้น

2.2.3 ทักษะคติของประชาชนไทยเกี่ยวกับความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคล

จากความหมายและประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นเรื่องข้อมูลทางวิชาการทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพราะฉะนั้น การที่จะร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นใช้บังคับนั้น เราน่าจะต้องพิจารณาถึงความคิดของผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวว่ามีความตระหนักและเข้าใจถึงเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลมากน้อยเพียงใด รวมถึงให้ความสำคัญกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองบ้างหรือไม่ และประเภทข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทคนไทยให้ความสำคัญอย่างไร ซึ่งการศึกษาดังกล่าวถือได้ว่า เป็นข้อมูลที่มีส่วนช่วยในการร่างกฎหมายคุ้มครอง

ข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของสังคมไทย ให้ความสำคัญกับเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลมากขึ้นเพียงใด ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้กฎหมายไทยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยผู้ศึกษาเห็นว่า การจะหยั่งรู้ถึงทัศนคติของประชาชนไทยเกี่ยวกับความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคล ควรจะต้องศึกษาถึงวัฒนธรรมของสังคมไทยที่หล่อหลอมขึ้นมาก่อน

โดยทั้งนี้ ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ในโลกทางตะวันออก ซึ่งหากพิจารณาถึงทัศนคติของชาวตะวันออกต่อสิทธิเสรีภาพและสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ถือได้ว่าไม่ค่อยเข้มแข็งเหมือนชาวตะวันตก ดังจะเห็นได้จากชาวตะวันออกไม่ค่อยหวงแหนและเคร่งครัดในสิทธิและเสรีภาพ และค่อนข้างอะลุ่มอล่วยต่อการกระทำที่เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สาเหตุสำคัญก็เนื่องจากว่า สังคมตะวันออมนับแต่อดีตมาอุดมการณ์ทางการเมือง ค่านิยม และความเชื่อตามคติโบราณซึ่งมีรากฐานมาจากคำสอนของศาสนา คำสอนดังกล่าวทำให้เกิดการยอมรับอำนาจของชนชั้นปกครอง ยอมรับในคุณค่าของครอบครัว ให้ความสำคัญนับถือผู้ใหญ่ ยอมรับ และเข้าใจสถานะที่แตกต่างของบุคคล ดังนั้น เหตุการณ์การเรียกร้องสิทธิเสรีภาพที่ผ่านมาจึงมีความประนีประนอมหรือแม้จะเกิดความรุนแรงเสียเลือดเนื้อบ้างแต่ก็ไม่ใหญ่โตลุกลามเป็นสงครามกลางเมืองเหมือนอย่างประเทศตะวันตก⁷⁰

เมื่อศึกษาอารยธรรมตะวันออกพบว่ามีกรอบอธิบายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพอยู่ไม่น้อย โดยแฝงอยู่ตามแนวคิดทางปรัชญา เช่น ปรัชญาขงจื้อ หลักคำสอนของพุทธศาสนา ศาสนาอิสลาม และศาสนาฮินดู ดังนั้น จะเห็นว่าแนวความคิดดังกล่าวไม่ได้มีรากฐานที่มาแต่เพียงในสังคมตะวันตกเท่านั้น ในวัฒนธรรมตะวันออกก็มีเช่นเดียวกันเพียงแต่ในรายละเอียดและวิธีนำเสนออาจแตกต่างกัน เช่น ในสังคมตะวันออกแนวความคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ปรากฏในคำสอนเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิตภายใต้หลักคำสอนทางพุทธศาสนา ซึ่งถือว่ามีเนื้อหาที่เป็นหลักการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงผลที่ได้รับซึ่งพุทธศาสนิกชนถือปฏิบัติกันมานานแล้ว เพียงแต่วิธีการอธิบายหรือกระบวนการคิดอาจแตกต่างไปจากคำอธิบายของชาวตะวันตก ซึ่งหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นพุทธศาสนานี้เป็นการวัดผลจากการปฏิบัติ โดยการยึดเอา “คุณค่า” คือ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เป็นสำคัญ⁷¹ และจากคำอธิบายในทางพุทธศาสนาสามารถแสดงให้เห็นว่ามีเนื้อหาเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษา “คุณค่า” ซึ่งได้แก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั่นเอง และแม้ว่าศักดิ์ศรีความ

⁷⁰ วิชัย ต้นศิริ. (2540). รัฐธรรมนูญประเทศไทย: กรณีศึกษาประวัติศาสตร์และกฎหมาย. หน้า 10.

⁷¹ ไพโรจน์ พลเพชร และคณะ. (2546). สิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. หน้า 10.

เป็นมนุษย์จะเป็นคุณค่าสูงสุดแต่เพื่อการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จะละเลยสิทธิและเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่นๆ ไม่ได้เช่นกัน

เมื่อศึกษาประวัติศาสตร์ของประเทศไทยจะพบว่าสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มักจะ ได้มาจากความเมตตากรุณาของพระมหากษัตริย์ที่มีต่อประชาชนของตน ตัวอย่างเช่น ประวัติศาสตร์การได้มาซึ่งสิทธิและเสรีภาพในสังคมไทยเราแต่ดั้งเดิม รองศาสตราจารย์พนิต สุริยะ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับที่มาของสิทธิและเสรีภาพในสังคมไทยว่า “สิทธิ” ในแนวความคิดของสังคมไทยไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดหากแต่เป็นสิ่งที่ผู้นำมอบให้เพราะมีความเมตตาปรารถนาดีให้ประชาชนได้อยู่อย่างเป็นสุข⁷² พระมหากษัตริย์เองได้จำกัดอำนาจของพระองค์โดยการจำกัดกรอบความประพฤติอยู่ในกรอบของทศพิธราชธรรมและคุณแลทุกข์สุขของประชาชน ภายใต้อหังคารธรรมตามหลักพรหมวิหาร 4 คือ ทำตนเป็นผู้มีสติปัญญา ไม่ควรตำหนิตเบียนผู้อื่นว่า ชั่วช้าสามารถ ประพฤติตนในทางสายกลาง ควรปฏิบัติให้เท่าเทียมกันไม่สูงต่ำประการใด ภายใต้อหังคารดังกล่าวพระมหากษัตริย์ทรงใคร่ครวญและเห็นสมควรที่จะหยิบยื่นสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชนของท่านโดยที่ประชาชนไม่ต้องต่อสู้เหมือนในสังคมตะวันตกอื่นๆ ประกอบกับนิสิตคนไทยมีลักษณะเกรงใจไม่ชอบการกระทบกระทั่ง จึงไม่ปรากฏเหตุการณ์การเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพหรือโต้แย้งสิทธิใดๆ จากผู้ปกครองที่เป็นการก่อความรุนแรง การได้มาซึ่งสิทธิและเสรีภาพโดยไม่มีขากลำบากและไม่สูญเสียมากมายนักทำให้ความรู้สึกรักและหวงแหนต่อสิทธิและเสรีภาพของคนไทยไม่เข้มข้นและรุนแรงเท่าชาวตะวันตก

แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดแนวความคิดที่มีพื้นฐานมาจากประเทศในภูมิภาคตะวันตกซึ่งเน้นให้ความสำคัญแก่ปัจเจกชน โดยเฉพาะในเรื่องของสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง แต่แนวความคิดของชาวตะวันออกเน้นความสำคัญของชุมชนทั้งในด้านสิทธิและหน้าที่มากกว่า และไม่ถือว่าสมาชิกแต่ละคนเป็นหน่วยที่อิสระที่มีสิทธิเหนือกว่าสังคม วัฒนธรรมดั้งเดิมของทางตะวันออกถือว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ประกอบขึ้นเป็นชนเผ่า ชุมชนและเป็นสังคม⁷³ มากกว่าการให้ความสำคัญแก่ปัจเจกบุคคลเพียงบุคคลหนึ่ง อย่างไรก็ตามทุกฝ่ายต่างก็ยอมรับว่า แนวความคิดดังกล่าวตามที่ศึกษากันทุกวันนี้ได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดตะวันตก นักวิชาการจึงได้ให้ข้อพิจารณาไว้ว่าในการยอมรับหลักสากลนั้นต้องตั้งอยู่บนข้อเท็จจริง

⁷² นพนิต สุริยะ. (2537). สิทธิมนุษยชน. หน้า 20.

⁷³ พิเศษฐ เมลาณนท์. (2540, พฤศจิกายน). “สิทธิมนุษยชนและค่านิยมทางวัฒนธรรม.”

ว่าในโลกของเรามีวัฒนธรรมที่หลากหลาย การยึดมั่นความเป็นสากลอาจต้องปรับแต่งเพียงเล็กน้อย เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมแต่ละประเทศ

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าขอบเขตความเป็นอยู่ส่วนตัวในแง่มุมของวัฒนธรรมและแนวทางปฏิบัติของสังคมจึงมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันและย่อมมีวิธีการอธิบายและการปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันตามประสบการณ์และจำเป็นของแต่ละสังคม สิ่งใดที่สังคมต้องการจำกัดคัดทอนอนุญาตหรือไม่อนุญาต เรื่องใดที่สังคมเห็นว่าเป็นคุณงามความดี ควรเปิดเผยให้คนทั่วไปได้ชื่นชมยินดี เรื่องใดที่ควรเก็บเป็นความลับเฉพาะตัวค่านิยมของสังคมเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่สะสมกันมา เป็น “คุณค่า” ของแต่ละรัฐแต่ละสังคม ดังนั้นคุณค่าของวัฒนธรรมหนึ่งๆ ไม่อาจเปรียบเทียบกับอีกวัฒนธรรมของอีกสังคมหนึ่งได้ อีกทั้งวัฒนธรรมยังสามารถเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้หากในอนาคตทัศนคติและความเชื่อของคนในสังคมแปรเปลี่ยนไป ซึ่งอาจเกิดจากการแผ่ขยายของสังคมอื่น การเลียนแบบ หรือการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม⁷⁴ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารเช่นปัจจุบันก่อให้เกิดการถ่ายทอดการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรม และก่อให้เกิดแนวความคิดที่เป็นมาตรฐานทั่วไปซึ่งเป็นแนวความคิดที่มีลักษณะเป็นการสรุปรวมเป็นมาตรฐานทางวัฒนธรรมว่าด้วยความเป็นส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม ขอบเขตความเป็นส่วนบุคคลอาจมีความแคบหรือกว้างมากกว่านี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและแนวทางปฏิบัติของแต่ละสังคมดังที่ได้กล่าวแล้ว

ดังนั้น จากแนวคิดทางวัฒนธรรมของประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นได้ว่ามีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากประเทศอื่นๆ เพราะฉะนั้น การที่จะร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นใช้บังคับ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า เราควรที่จะศึกษาถึงทัศนคติของคนไทยให้ลึกซึ้งว่า พวกเขาเหล่านั้นมีความคิดอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองว่าให้ความสำคัญน้อยเพียงใด และมีเรื่องใดบ้างที่สังคมไทยมีทัศนคติที่เหมือนหรือแตกต่างกับความคิดของชาติอื่นๆ บ้าง ซึ่งผู้ศึกษาจะกล่าวต่อไปโดยละเอียดไว้ในบทที่ 4 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

⁷⁴ อุดม รัฐอมฤต และคณะ. (2544). การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. หน้า 16.

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเพื่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กรณีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นไป เนื่องด้วยการเจริญเติบโตของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology) มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทำให้หลายประเทศตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะต้องจัดให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจัดเก็บข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล โดยประเทศแรกที่ได้มีการตรากฎหมายเพื่อใช้ควบคุมในเรื่องนี้ในปี ค.ศ. 1970 คือ ประเทศเยอรมันนี ซึ่งต่อมาก็ได้มีการตรากฎหมายลักษณะดังกล่าวขึ้นอีกในอีกหลายประเทศ เช่น ประเทศสวีเดน ในปี ค.ศ. 1973 ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1974 ประเทศฝรั่งเศส ปี ค.ศ. 1978 เป็นต้น

ความตระหนักถึงความจำเป็นในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวได้ทำให้องค์การระหว่างประเทศสององค์กร คือ The Council of Europe ได้ออก Convention for the protection of individual with regard to the automatic processing of personal data และ The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) ได้ออก Guidelines governing the protection of privacy and transborder data flows of personal data เป็นกฎเกณฑ์และแนวทางที่ใช้บังคับกับสมาชิกในการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กฎเกณฑ์และแนวทางการออกโดย The Council of Europe และ The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและมีการนำไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในของประเทศต่างๆ โดยในปี ค.ศ. 1995 และ 1997 สหภาพยุโรปได้ออกหลักเกณฑ์เพื่อผลักดันให้ประเทศสมาชิกผลักดันให้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้น และหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายทั้งในหมู่ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปและประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิก โดยใช้เป็นแนวทางในการตรากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศต่างๆ

ดังนั้น เนื่องจากหลักการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศต่างๆ และตามแนวทางขององค์กรระหว่างประเทศมีความแตกต่างในสาระสำคัญพอสมควร ทั้งในแง่หลักการวัตถุประสงค์และองค์กรที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแล แต่ก็มีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ เพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลในข้อมูลข่าวสาร การศึกษาในบทนี้จะเป็นการกล่าวถึงหลักการใน

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชนทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยเพื่อเป็นแนวทางเปรียบเทียบ ในการหาแนวทางในการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ของประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

3.1 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทของกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้าการให้ความสำคัญคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในต่างประเทศพบว่า นับจากปี ค.ศ. 1960 และ 1970 มีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัวเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะประสิทธิภาพในการประมวลผลและสืบค้นข้อมูลของระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้จำเป็นต้องมีกฎหมายที่ใช้บังคับควบคุมเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมและการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายฉบับแรกที่ถูกร่างขึ้นเพื่อใช้บังคับควบคุมในเรื่องนี้ คือ กฎหมายของ The Land of Hesse ค.ศ. 1970 ของประเทศเยอรมันนี ต่อมาได้มีกฎหมายลักษณะเดียวกันนี้ในประเทศอื่นๆ ออกตามมาเริ่มจากกฎหมายของประเทศสวีเดนในปี ค.ศ. 1973 กฎหมายของสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1974 ตามลำดับ แม้ปัจจุบันในหลายประเทศจะให้ความสำคัญในการรักษาสิทธิความเป็นส่วนตัว หรือการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่กลไกการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายของแต่ละประเทศนั้นจะมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแนวคิด และสภาพสังคมของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีองค์การระหว่างประเทศสององค์กรที่ได้ออกกฎหมายที่สำคัญๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คือ The Council of Europe ได้ออก Convention for the protection of individual with regard to the automatic processing of personal data และ The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) ได้ออก Guidelines governing the protection of privacy and transborder data flows of personal data ซึ่งกฎหมายทั้งสองฉบับนี้ได้กำหนดกฎหมายเฉพาะเพื่อใช้บังคับกับการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประเทศส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และนำไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในของตน¹

ทั้งนี้ สำหรับแนวทางการบัญญัติกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลในต่างประเทศโดยส่วนใหญ่จะคล้ายกัน เนื่องจากแต่ละประเทศมักจะยึดเอาหลักการของ OECD Guideline มาเป็นแบบอย่างในการร่างกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตาม รายละเอียดของแต่ละประเทศก็ย่อมมีความแตกต่างกันไป โดยบางประเทศอาจบัญญัติไม่ละเอียดมากแค่เพียงวางหลักการ

¹ ปิยะพร วงศ์เบ็ญสัจจ์. เล่มเดิม. หน้า 61.

สำคัญๆ เอาไว้ แต่ในบางประเทศก็จะร่างกฎหมายที่ค่อนข้างละเอียด ซึ่งผู้ศึกษาจะทำการศึกษากฎหมายเฉพาะบางประเทศ ซึ่งก็คือ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรปและข้อตกลงรัฐสภายุโรป ซึ่งถือเป็นต้นแบบของการร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศอิตาลี และประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้ ดังนี้

3.1.1 หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป (EU) และข้อตกลงรัฐสภายุโรปและองค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD)

การออกกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้มีการพัฒนาในระดับนานาชาติ โดย (The Organization for Economic Cooperation and Development) ในปี ค.ศ. 1980 ได้เสนอแนวทาง Guidelines governing the protection of privacy and transborder data flows of personal data และตามมาด้วย Convention of the Commission of Europe for the protection of personal data ในปี ค.ศ. 1981 และปรับปรุงแก้ไขในปี ค.ศ. 1985 ทำให้สมาชิกของ OECD และประเทศในยุโรปออกกฎหมายสิทธิส่วนบุคคล และในปี ค.ศ. 1992 ได้มีการเสนอ European Commission Directive on the protection of personal data รายละเอียดของแนวทางทั้งหมดมีดังต่อไปนี้

OECD Guidelines governing the protection of privacy and transborder data flows of personal data 1980

แนวทางนี้เป็นความต้องการที่จะคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ในสถานการณ์ที่มีการพัฒนาโดยการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ที่สามารถส่งข้อมูลข้ามระหว่างชาติ สมาชิกของ OECD ประกอบด้วยชาติต่างๆ ได้แก่ ออสเตรีย คานาดา เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมันนี ลักเซมเบิร์ก สวีเดน และสหรัฐอเมริกา แนวทางนี้ถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุด แต่ก็สามารถเพิ่มเติมเพื่อการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง สารสนเทศที่เกี่ยวข้องหรือสามารถชี้ได้ชัดเจนว่าเป็นผู้ใด ในที่นี้ใช้คำว่า Data Subject

“ผู้ควบคุมข้อมูล (Controller)” หมายถึง องค์กรหรือกลุ่มผู้ซึ่ง โดยกฎหมายเป็นผู้ตัดสินใจในการเก็บหรือใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

ถึงแม้ว่ากฎหมายและการเมืองของแต่ละประเทศจะแตกต่างกัน แต่ทุกประเทศมีความสนใจตรงกันในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและทุกประเทศต้องการพัฒนาหลักการและการปฏิบัติ ในด้านการประมวลผลอัตโนมัติที่สอดคล้องกัน การส่งข้อมูลของแต่ละบุคคลนั้นจะต้องกระทำเพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่ประเทศสมาชิกจะให้ความสนใจ

กฎหมายภายในประเทศ และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพที่กำหนดไว้ในแนวทางนี้ และจะต้องให้ความร่วมมือในการนำแนวทางนี้ไปใช้ โดยข้อเสนอแนะของ OECD ในปี ค.ศ. 1980 มี 5 ตอนด้วยกัน คือ

- 1) ความหมายทั่วไปและขอบข่าย
- 2) หลักการเบื้องต้นของการนำไปใช้
- 3) การนำไปใช้ในระดับนานาชาติ
- 4) การนำไปใช้แต่ละชาติ
- 5) ความร่วมมือระหว่างนานาชาติ

หลักการเบื้องต้นของการนำไปใช้

แนวทางนี้เน้นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลด้วยคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานของรัฐ และเอกชนมีหลักการเบื้องต้น 8 ข้อ สำหรับการนำไปใช้

- 1) ขอบเขตในการเก็บรวบรวม (Collection limitation)

การที่จะต้องมีข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนตัวและจะต้องเก็บโดยถูกต้องตามกฎหมาย โดยวิธีการที่ยุติธรรม เหมาะสม โดยการรับรู้หรืออนุญาตจากผู้เป็นเจ้าของ

- 2) คุณภาพของข้อมูล (Data quality)

ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องมีการจัดเก็บไปตามจุดมุ่งหมายของการนำไปใช้ของข้อมูลเหล่านี้ จะต้องเก็บเท่าที่มีความจำเป็นจะต้องใช้งาน เป็นข้อมูลที่ต้องสมบูรณ์และทันสมัย

- 3) การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Purpose specification)

การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเก็บข้อมูลต้องชัดเจนในช่วงเวลาที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้จะต้องตรงตามจุดมุ่งหมายและถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายต้องมีการแจ้งทุกครั้งที่เปลี่ยนแปลง

- 4) ขอบเขตการใช้งาน (Use limitation)

ข้อมูลส่วนบุคคลไม่ควรเปิดเผยหรือนำไปใช้ทั่วไปโดยไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้ นอกเหนือจากการที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูลหรือการได้รับสิทธิตามกฎหมาย

- 5) การป้องกันความปลอดภัย (Security safeguard)

ข้อมูลส่วนบุคคลควรได้รับการป้องกันโดยการรักษาความปลอดภัยที่สมเหตุสมผล โดยปลอดภัยจากการเสี่ยงเนื่องจากการสูญหาย การลักลอบการใช้ การทำลาย การแก้ไข การเปลี่ยนแปลง หรือการเปิดเผย

- 6) การเปิดเผย (Openess)

ควรจะมีนโยบายที่เปิดเผยทั่วไปในการพัฒนา และการนำไปปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล ในกรณีจะใช้ทั้งส่วนบุคคลและการใช้ของผู้จัดเก็บ

7) การร่วมกันในแต่ละบุคคล (Individual Participation)

แต่ละบุคคลควรมีสติที่จะรับรู้จากผู้จัดเก็บข้อมูลว่ามีการจัดเก็บข้อมูลของตนเองหรือไม่ และควรจะต้องมีการติดต่อสื่อให้ทราบว่าในช่วงเวลานี้มีข้อมูลของตนเองอะไรบ้าง โดยแบบที่เหมาะสมที่ควรจะได้รับรู้ได้ และถ้าไม่สามารถแสดงได้จะต้องมีเหตุผล นอกจากนั้นเมื่อตรวจสอบแล้วสามารถที่จะนำหลักฐานมาแก้ไขเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมหรือลบทิ้งได้

8) การรับผิดชอบ (Accountability)

ผู้จัดเก็บข้อมูลควรรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากหลักการทั้ง 7 ประการ

การนำไปใช้ระดับนานาชาติ

ส่วนนี้เป็นการกำหนดหลักการเบื้องต้นของการนำไปใช้ในระดับนานาชาติ กำหนดไว้ว่าประเทศที่เป็นสมาชิกควรพิจารณาการนำไปใช้ของประเทศต่างๆ ในการประมวลผลภายในประเทศและการส่งผ่านข้อมูลส่วนตัว

ประเทศที่เป็นสมาชิกควรหลีกเลี่ยงการพัฒนากฎหมาย นโยบาย หรือแนวทางปฏิบัติซึ่งอาจจะสร้างการส่งผ่านข้อมูลซึ่งเกินกว่ามาตรการในการป้องกัน

การนำไปใช้ในแต่ละชาติ

ส่วนนี้ประเทศที่เป็นสมาชิกถูกเรียกร้องให้นำหลักการเหล่านี้ไปใช้ในการสร้างกฎหมายการบริหารและขบวนการอื่นๆ หรือใช้ในสถาบันเพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ทั้งนี้ประเทศที่เป็นสมาชิกควรจะทำและกำหนดกฎหมายในประเทศที่เหมาะสม สนับสนุน และกระตุ้นให้มีกฎระเบียบในตนเอง ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของ Code of Product หรืออื่นๆ รวมทั้งมีข้อกำหนดในการโต้ตอบหรือแก้ไขเมื่อไม่สามารถทำตามหลักการนี้ได้ และต้องแน่ใจว่าไม่มีการกีดกันผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หรือการทำกรใด ๆ ที่ไม่ยุติธรรม

ความร่วมมือระหว่างนานาชาติ

ประเทศที่เป็นสมาชิกจะต้องแสดงให้เห็นประเทศอื่นๆ ที่เป็นสมาชิกทราบเกี่ยวกับหลักการและแน่ใจว่าขบวนการส่งข้อมูลส่วนบุคคลข้ามประเทศ และมีการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพส่วนบุคคล มีความสะดวกในการแลกเปลี่ยนแนวทางและความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งขบวนการในการสืบสวนที่เกี่ยวข้อง จะต้องทำทุกอย่างที่จะพัฒนาหลักการทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อนำกฎหมายนี้ไปใช้ในการส่งข้อมูลส่วนบุคคลข้ามประเทศ²

² ปทีป เมธาคุณวุฒิ และ อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. (2539). การวิจัยเรื่อง แนวทางในการออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลและสารสนเทศส่วนบุคคลในประเทศไทย. หน้า 68-71.

อย่างไรก็ดี จากแนวทางของ OECD มิใช่ว่าแต่ละประเทศจะต้องกำหนดเหมือนกันทุกประการ เพราะแต่ละประเทศย่อมต้องมีขนบธรรมเนียมประเพณี ทัศนคติที่แตกต่างกัน ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลในความคิดของประชาชนประเทศหนึ่งย่อมต้องมีความแตกต่างจากประเทศอื่น ซึ่งก็ย่อมรวมถึงเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึกด้วย เพราะฉะนั้น แต่ละประเทศจึงสามารถปรับเปลี่ยนหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละประเทศได้ตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศนั้นๆ³

ต่อมา ในปี ค.ศ. 1995 สหภาพยุโรปได้ออกหลักเกณฑ์ที่มีชื่อว่า “Directive 95/46/EC on the Protection of Individuals with regard to the processing of Personal data and on the free movement of such data” เพื่อผลักดันให้กฎหมายในหมู่ประเทศสมาชิกมีความสอดคล้องกันในการให้หลักประกันที่ดีพอต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของพลเมืองของ EU โดยปราศจากข้อจำกัดที่เกิดจากความแตกต่างกันของกฎหมาย กฎเกณฑ์ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน Directive ดังกล่าว และในปี ค.ศ. 2002 สหภาพยุโรปก็ได้ออกหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพิ่มเติมอีก คือ “Directive 2002/58/EC concerning the processing of Personal Data and the protection of privacy in the electronic communications sector (Directive on privacy and electronic communications)” โดยกำหนดรายละเอียดให้ผู้ให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีมาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น จัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยและความลับของข้อมูลที่ส่ง หรือการลบข้อมูลเมื่อหมดความจำเป็น

ทั้งนี้ Directive 95/46/EC on the Protection of Individuals with regard to the processing of Personal Data and on the free movement of such data ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการกำหนดแนวทางดังกล่าวในการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก็เพื่อให้ประเทศสมาชิกของยุโรปมีแนวทางในการบัญญัติกฎหมายให้สอดคล้องกัน โดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและเสรีภาพของบุคคล (Fundamental Rights and Freedoms of Natural Persons) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเป็นส่วนตัวของบุคคล (Right to privacy) และนอกจากนี้เพื่อป้องกันการห้ามส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลภายในประเทศสมาชิกโดยการอ้างเหตุผลเพื่อคุ้มครองความเป็นส่วนตัว

อย่างไรก็ดี ผู้ศึกษาเห็นว่า เพื่อให้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์ของ Directive 95/46/EC มากยิ่งขึ้น ควรที่จะพิจารณาเกี่ยวกับคำนิยามศัพท์ที่สำคัญของหลักเกณฑ์ดังกล่าว ดังนี้⁴

³ Article 45 of Guidelines Governing the Protection of Privacy and Transborder Data Flows of Personal Data 1980.

⁴ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2546). The EU Directive 95/46/EC. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2552, จาก www.ecommerce.or.th/ictlaw

“ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data)” หมายถึง ข้อความที่เกี่ยวกับการระบุตัวบุคคลไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เช่น เลขบัตรประจำตัวประชาชน (Identification Number) หรือข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางร่างกาย (Physical) จิตใจ (Mental) ฐานะ (Economic) เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และสังคม (Cultural or Social identity)

“การประมวลผลข้อมูล (Processing)” หมายถึง การดำเนินการหรือชุดการดำเนินการซึ่งใช้กับข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยวิธีการอัตโนมัติหรือไม่ เช่น การเก็บรวบรวม (Collection) การบันทึก (Recording) การจัดเรียงเรียง (Organizations) การเก็บรักษา (Storage) การแก้ไขเพิ่มเติม (Adaptation or Alteration) การนำกลับมา (Retrieval) การหารือ (Consultation) การใช้ (Use) การเปิดเผย (Disclosure) โดยการส่ง (Transmission) การเผยแพร่ (Dissemination) หรือวิธีการอื่นๆ ที่ทำให้เข้าถึงข้อมูลได้ การจัดเก็บ (Alignment) หรือการรวมข้อมูล (Combination) การขัดขวาง (Blocking) การลบ (Erasure) หรือการทำลายข้อมูล (Destruction)

“ระบบการจัดเก็บข้อมูล (Personal data filing system)” หมายถึง ระบบข้อมูลส่วนบุคคลที่เข้าถึงได้ด้วยวิธีการโดยเฉพาะ (Specific criteria) ไม่ว่าจะเป็นการรวมเป็นศูนย์กลาง (Centralized) การแบ่ง (Decentralized) การกระจาย (Dispersed) และไม่ว่าจะแบ่งตามหน้าที่ การปฏิบัติงาน (Functional basis) หรือตามสภาพทางภูมิศาสตร์ (Geographical basis)

“ผู้ควบคุมข้อมูล (Controller)” หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานเดียวหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ซึ่งมีหน้าที่กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

“ผู้ประมวลผลข้อมูล (Processor)” หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นใด ซึ่งประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในนามของผู้ควบคุมข้อมูล

“บุคคลที่สาม (Third party)” หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นใด ที่มีอำนาจในการประมวลผลข้อมูล เว้นแต่เจ้าของข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูล ผู้ประมวลผลข้อมูล และบุคคลอื่นใดที่เป็นตัวแทนของผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูล

“ผู้รับ (Recipient)” หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นใด ที่เป็นผู้ได้รับข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่สามหรือไม่ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะได้รับข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบสวนสอบสวน

“ความยินยอมของเจ้าของข้อมูล (the data subject’s consent)” หมายถึง การแสดงเจตนา โดยเฉพาะของเจ้าของข้อมูลในการตกลงให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนประมวลผลได้

สำหรับขอบเขตของหลักเกณฑ์ตาม Directive 95/46/EC ได้มีแนวทางการบังคับใช้ไว้ดังนี้

1) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลบังคับใช้ทั้งกรณีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ไม่ว่าจะโดยวิธีการอัตโนมัติ หรือโดยวิธีการอื่นใดก็ตาม⁵

2) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากเจ้าของข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูลต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล (กฎหมายใช้คำว่า “ประมวลผล” คำเดียว แต่มีการบัญญัติคำนิยามให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนตั้งแต่ เก็บ ใช้ เปิดเผยแพร่ แก้ไข จัดหมวดหมู่ ฯลฯ) และต้องแจ้งแก่เจ้าของข้อมูลว่าข้อมูลได้ถูกเก็บรวบรวม รวมถึงรายละเอียดอื่นๆ เช่น ลักษณะของผู้ควบคุมข้อมูลและตัวแทนของผู้ควบคุมข้อมูล (the identity of the controller and of his representative) วัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูล เป็นต้น และในกรณีที่ข้อมูลไม่ได้ได้ข้อมูลมาจากเจ้าของข้อมูลผู้ควบคุมข้อมูลต้องแจ้งแก่เจ้าของข้อมูลในเวลาที่ได้ดำเนินการใดๆกับข้อมูลนั้น หรือได้มีการเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อบุคคลที่สาม

3) รัฐสมาชิกต้องกำหนดข้อยกเว้นสำหรับกรณีโดยไม่ใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำการประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ (National Security) การป้องกันประเทศ (Defence) ความปลอดภัยของสาธารณะ (Public security) การป้องกัน (The prevention) การสืบสวน (Investigation) และสอบสวน (Detection) การดำเนินคดีอาญา (Prosecution of criminal offences) จรรยาบรรณของวิชาชีพ (Ethics for regulated professions) ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงการเงิน (Monetary) งบประมาณและภาษี (Budgetary and Taxation matters) องค์กรที่มีหน้าที่ดูแลตรวจสอบตามที่กฎหมายกำหนด การคุ้มครองเจ้าของข้อมูล หรือสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น วัตถุประสงค์ในการเขียนข่าวเพียงเท่าที่จำเป็นในการรักษาสมดุลระหว่างสิทธิความเป็นส่วนตัวและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงออก (Freedom of Expression) (Article 9 ตาม Chapter IV)

4) ผู้ประมวลผลจะประมวลผลได้ก็ต่อเมื่อเจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง หรือ เป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่เจ้าของข้อมูลเป็นผู้สัญญา หรือเจ้าของข้อมูลร้องขอให้ประมวลผลก่อนมีการเข้าทำสัญญา หรือ เป็นหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูล หรือการประมวลผลเพื่อ

⁵ Article 3 Scope 1. This Directive shall apply to the processing of personal data wholly or partly by automatic means, and to the processing otherwise than by automatic means of personal data which form part of a filing system or are intended to form part of a filing system. 2. This Directive shall not apply to the processing of personal data:- in the course of an activity which falls outside the scope of Community law, such as those provided for by Titles V and VI of the Treaty on European Union and in any case to processing operations concerning public security, defence, State security (including the economic well-being of the State when the processing operation relates to State security matters) and the activities of the State in areas of criminal law, by a natural person in the course of a purely personal or household activity.

คุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูล หรือ เป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือการปฏิบัติ ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของผู้ควบคุมข้อมูล หรือของบุคคลที่สามที่ได้รับข้อมูลนั้น หรือ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งปฏิบัติการโดยผู้ควบคุมข้อมูล หรือบุคคลที่สาม หรือคู่สัญญาที่ได้รับข้อมูลนั้น เว้นแต่การประมวลผลเป็นการขัดกับสิทธิขั้นพื้นฐานและเสรีภาพ ของเจ้าของข้อมูล

5) กรณีที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษหรือข้อมูลที่มีความอ่อนไหว (Special categories of data) ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ศาสนา ความ เชื่อในลัทธิ สมาชิกของสมาคมการค้าหรือสหภาพแรงงาน สุขภาพ หรือพฤติกรรมทางเพศ นั้น ห้าม มิให้มีการประมวลผล เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง
- (2) การประมวลผลโดยมีวัตถุประสงค์เป็นการปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของผู้ควบคุม ข้อมูลตามกฎหมายแรงงาน
- (3) การประมวลผลเพื่อคุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นในกรณีที่ เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้
- (4) การประมวลผลโดยชอบด้วยกฎหมายและรับรองโดยมูลนิธิ (Foundation) องค์กร (Association) หรือหน่วยงานที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร (any other non-profit-seeking body) โดยมีจุดประสงค์ในทางการเมือง ลัทธิ ศาสนา หรือสมาคมการค้าหรือสหภาพแรงงาน และการประมวล ผลดังกล่าวต้องเกี่ยวข้องกับสมาชิกของหน่วยงาน หรือบุคคลที่มีการติดต่อกับหน่วยงานนั้นเป็นการ ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และข้อมูลนั้นต้องไม่ถูกเปิดเผยต่อบุคคลที่สามโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล
- (5) การประมวลผลข้อมูลที่เจ้าของข้อมูลทำให้เป็นสาธารณะโดยชัดแจ้ง หรือ การประมวลผลเพื่อฟ้องร้อง ดำเนินการ หรือแก้ต่างคดี
- (6) การประมวลผลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการให้ยา (Preventive Medicine) การวินิจฉัยโรค (Medical diagnosis) การรักษาพยาบาล (The provision of care or treatment) หรือ การดำเนินงานของสถานพยาบาล (The management of health-care service) หรือของแพทย์ (A Health Professional) ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับความลับทางวิชาชีพ (Professional secrecy)
- (7) การประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญา (Offences) คำตัดสินการกระทำความผิดทางอาญา (Criminal convictions) หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย (Security measures) กระทำได้ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ และการประมวลผล ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางปกครอง (Administrative sanctions) หรือคำตัดสินในคดีแพ่ง (judgement in civil cases) กระทำได้ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

(8) การประมวลผลข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์ในการเขียนข่าว (Journalistic purposes) ศิลปะ (Artistic) หรือการประพันธ์ (Literary expression) เฉพาะในกรณีที่ไม่ขัดแย้งกับสิทธิความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล

6) สิทธิของเจ้าของข้อมูล

(1) สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าของข้อมูล เจ้าของข้อมูลมีสิทธิได้รับการยืนยันจากผู้ควบคุมข้อมูลว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลได้ถูกประมวลผลหรือไม่และรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการประมวลผล ประเภทของข้อมูล และผู้รับข้อมูล เจ้าของข้อมูลมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ควบคุม ข้อมูลส่งข้อมูลที่ได้มีการประมวลผลแก่เจ้าของข้อมูล และให้ผู้ควบคุมข้อมูลแจ้งเหตุผลของการประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติแก่เจ้าของ ข้อมูล ทั้งนี้โดยปราศจากข้อจำกัดเรื่องเวลา (Constraint at reasonable intervals) การประวิงเวลา (Excessive delay) และค่าใช้จ่ายที่มากเกินไป (Excessive expense) เจ้าของข้อมูลยังมีสิทธิที่จะแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง ลบข้อมูล หรือขัดขวาง การประมวลผลข้อมูลที่ไม่ได้ปฏิบัติตาม แนวทางนี้ และผู้ควบคุมข้อมูลต้องแจ้งแก่บุคคลที่สามที่ได้รับข้อมูลถึงการแก้ไขข้อมูล การลบ หรือการขัดขวางการประมวลผลข้อมูลดังกล่าวด้วย

(2) สิทธิของเจ้าของข้อมูลในการคัดค้าน เจ้าของข้อมูลมีสิทธิคัดค้านการประมวลผลข้อมูลของตนในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าของข้อมูลในการคัดค้าน รวมถึงในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูล ประมวลผลข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการตลาด (Purposes of direct marketing) หรือกรณีที่มีการเปิดเผยข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการตลาด เจ้าของข้อมูลมีสิทธิได้รับแจ้งก่อนมีการเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลที่สามและมีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลนั้น

นอกจากนี้ Directive 95/46/EC ยังกำหนดให้สิทธิแก่บุคคลที่จะไม่ต้องอยู่ภายใต้การตัดสินใจใดๆ ที่ได้มาจากการประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินลักษณะส่วนบุคคล (intended to evaluate certain personal aspects) เช่น การทำงาน (Performance at work) ความน่าเชื่อถือ (Creditworthiness) ความน่าไว้วางใจ (Reliability) การกระทำอื่นๆ (Conduct) เป็นต้น เว้นแต่การตัดสินใจที่เป็นไปเพื่อเข้าทำ หรือปฏิบัติการตามสัญญา หรือเจ้าของข้อมูลร้องขอเพื่อเข้าทำ หรือปฏิบัติการตามสัญญา

7) หน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูล

(1) หน้าที่ในการประมวลผลข้อมูลให้มีคุณภาพ ซึ่ง Directive 95/46/EC ได้กำหนดให้ข้อมูลส่วนบุคคลต้องถูกปฏิบัติการดังต่อไปนี้

ก. ข้อมูลส่วนบุคคลต้องถูกประมวลผลอย่างเป็นธรรมและชอบด้วยกฎหมาย

ข. ข้อมูลส่วนบุคคลต้องถูกจัดเก็บโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แน่นนอน และชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้จะต้องไม่มีการประมวลผลข้อมูลที่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์นั้น เว้นแต่

การประมวลผลข้อมูลที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านประวัติศาสตร์ สถิติ หรือวิทยาศาสตร์ (historical, statistical or scientific purposes)

ค. ข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีความเพียงพอ (Adequate) ไม่มากเกินไป (Not Excessive) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บ หรือประมวลผลข้อมูลนั้น

ง. ข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีความถูกต้อง (Accurate) และเก็บเป็นปัจจุบัน (Kept up to Date) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บ หรือการประมวลผลต้องลบทิ้ง (Erased) หรือแก้ไขให้ถูกต้อง (Rectified)

จ. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของเจ้าของข้อมูล (Identification of Data Subject) ต้องไม่ถูกเก็บไว้นานเกินความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการเก็บ หรือการประมวลผล และประเทศสมาชิกต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลที่ใช้ทางด้านประวัติศาสตร์ สถิติ หรือวิทยาศาสตร์ที่ต้องเก็บไว้เป็นเวลานาน

(2) หน้าที่ในการประมวลผลข้อมูลที่ชอบด้วยกฎหมาย การประมวลผลข้อมูลทำได้ในกรณีต่อไปนี้

ก. เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง

ข. การประมวลผลเป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่เจ้าของข้อมูลเป็นคู่สัญญา หรือเจ้าของข้อมูลร้องขอให้ประมวลผลก่อนมีการเข้าทำสัญญา

ค. การประมวลผลเป็นหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูล

ง. การประมวลผลเพื่อคุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูล

จ. การประมวลผลเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของผู้ควบคุมข้อมูล หรือของบุคคลที่สามที่ได้รับข้อมูลนั้น

ฉ. การประมวลผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งปฏิบัติการโดยผู้ควบคุมข้อมูล หรือบุคคลที่สาม หรือคู่สัญญาที่ได้รับข้อมูลนั้น เว้นแต่การประมวลผลเป็นการขัดกับสิทธิขั้นพื้นฐานและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูล

(3) หน้าที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก Directive 95/46/EC ได้กำหนดให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก (Special categories of data) ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ศาสนา ความเชื่อในลัทธิ สมาคมของสมาคมการค้าหรือสหภาพแรงงาน สุขภาพ หรือพฤติกรรมทางเพศ และห้ามประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

ก. เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง

ข. การประมวลผลโดยมีวัตถุประสงค์เป็นการปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลตามกฎหมายแรงงาน

ค. การประมวลผลเพื่อคุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นในกรณีที่เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้

ง. การประมวลผลโดยชอบด้วยกฎหมายและรับรองโดยมูลนิธิ (Foundation) องค์กร (Association) หรือหน่วยงานที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร (any other non-profit-seeking body) โดยมีจุดประสงค์ในทางการเมือง ลัทธิ ศาสนา หรือสมาคมการค้าหรือสหภาพแรงงาน และการประมวลผลดังกล่าวต้องเกี่ยวข้องกับสมาชิกของหน่วยงาน หรือบุคคลที่มีการติดต่อกับหน่วยงานนั้นเป็นการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และข้อมูลนั้นต้องไม่ถูกเปิดเผยต่อบุคคลที่สามโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

จ. การประมวลผลข้อมูลที่เจ้าของข้อมูลทำให้เป็นสาธารณะโดยชัดแจ้ง หรือการประมวลผลเพื่อฟ้องร้อง ดำเนินการ หรือแก้ต่างคดี

ฉ. การประมวลผลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการให้ยา (Preventive medicine) การวินิจฉัยโรค (Medical diagnosis) การรักษาพยาบาล (The provision of care or treatment) หรือการดำเนินงานของสถานพยาบาล (The management of health-care service) หรือของแพทย์ (a health professional) ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับความลับทางวิชาชีพ (Professional secrecy)

ช. การประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญา (Offences) คำตัดสินการกระทำความผิดทางอาญา (Criminal convictions) หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย (Security measures) กระทำได้ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ และการประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางปกครอง (Administrative sanctions) หรือคำตัดสินในคดีแพ่ง (judgement in civil cases) กระทำได้ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

ซ. การประมวลผลข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์ในการเขียนข่าว (Journalistic purposes) ศิลปะ (Artistic) หรือการประพันธ์ (Literary expression) เฉพาะในกรณีที่มิขัดแย้งกับสิทธิความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล

(4) หน้าที่ในการแจ้งข้อมูลให้แก่เจ้าของข้อมูล

ผู้ควบคุมข้อมูลต้องแจ้งแก่เจ้าของข้อมูลว่าข้อมูลได้ถูกเก็บรวบรวม รวมถึงรายละเอียดอื่นๆ เช่น ลักษณะของผู้ควบคุมข้อมูลและตัวแทนของผู้ควบคุม ข้อมูล (The identity of the controller and of his representative) วัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูล เป็นต้น และในกรณีที่ข้อมูลไม่ได้ได้มาจากเจ้าของข้อมูลผู้ควบคุมข้อมูลต้องแจ้งแก่เจ้าของข้อมูลในเวลาที่ได้ดำเนินการใดๆ กับข้อมูลนั้น หรือได้มีการเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อบุคคลที่สาม

(5) หน้าที่ในการรักษาความลับและความปลอดภัยของข้อมูล

แนวทางนี้กำหนดห้ามบุคคลใดทำการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่ภายใต้คำสั่งของผู้ควบคุมข้อมูล (Instructions from the controller) หรือกฎหมายอนุญาตให้ประมวลผลได้เท่านั้น

ในเรื่องความปลอดภัยในการประมวลผลนั้นแนวทางนี้ได้กำหนดหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูลไว้ว่า ผู้ควบคุมข้อมูลต้องใช้เทคนิคหรือวิธีการที่เหมาะสมในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการทำลาย (Destruction) สูญหาย (Accidental loss) เปลี่ยนแปลง (Alteration) การเปิดเผยหรือการเข้าถึงโดยไม่ปราศจากอำนาจ (Unauthorized disclosure or access) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งผ่านข้อมูลนอกเครือข่าย (Transmission of data over a network) รวมทั้งการประมวลผลข้อมูลที่ผิดกฎหมาย วิธีการคุ้มครองที่เหมาะสมนั้นพิจารณาจากความเสี่ยงที่เกิดจากการประมวลผลและชนิดของข้อมูลที่ต้องการคุ้มครอง รวมถึง ผู้ควบคุมข้อมูลต้องเลือกผู้ประมวลผลข้อมูลที่มีเทคนิคหรือวิธีการรักษาความปลอดภัยที่เพียงพอและเหมาะสม การประมวลผลของผู้ประมวลผลข้อมูลต้องกระทำโดยมีสัญญาผูกพันผู้ประมวลผลข้อมูลกับผู้ควบคุมข้อมูล และในสัญญาต้องกำหนดว่าผู้ประมวลผลต้องกระทำภายใต้คำสั่งของผู้ควบคุมข้อมูล

8) การส่งหรือโอนข้อมูลไปนอกราชอาณาจักร

หลักการของการส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่สาม (ประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิก European Union) นั้นแนวทางนี้ได้กำหนดให้พิจารณาถึงระดับการคุ้มครองข้อมูลของประเทศที่สามนั้นว่าเพียงพอหรือไม่ (adequate level of protection) โดยให้พิจารณาถึงวิธีการส่งผ่านข้อมูล (data transfer operations or set of data transfer operations) ลักษณะของข้อมูล (Nature of the data) วัตถุประสงค์และช่วงเวลาของวิธีการประมวลผล (The purpose and duration of the proposed processing operation or operations) ประเทศผู้ส่งข้อมูลและประเทศปลายทางที่ข้อมูลถูกส่งไปถึง (The country of origin and country of final destination) หลักกฎหมายที่ใช้บังคับในประเทศที่สามนั้น (The rule of law) หลักวิชาชีพ (The professional rules) มาตรการรักษาความปลอดภัย (Security measures) ในประเทศนั้น

เมื่อพิจารณาแล้วว่าประเทศที่สามใดไม่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เพียงพอ ห้ามส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศนั้น เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

- (1) เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้งในการส่งผ่านข้อมูล
- (2) การส่งผ่านข้อมูลกระทำเพื่อปฏิบัติตามสัญญาระหว่างเจ้าของข้อมูลและผู้ควบคุมข้อมูล หรือ การปฏิบัติเพื่อเข้าสู่สัญญาตามคำร้องขอของเจ้าของข้อมูล

(3) การส่งผ่านข้อมูลกระทำเพื่อปฏิบัติตามสัญญาระหว่างผู้ควบคุมข้อมูลและบุคคลที่สาม เพื่อผลประโยชน์ของเจ้าของข้อมูล

(4) การส่งผ่านข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อการฟ้องร้องดำเนินคดี

(5) การส่งผ่านข้อมูลกระทำเพื่อคุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูล

(6) การส่งผ่านข้อมูลกระทำเพื่อการบันทึกเพื่อเป็นข้อมูลแก่สาธารณะ

9) คณะกรรมการ

ผู้ตรวจสอบต้องเป็นองค์กรของรัฐที่มีอำนาจในการกำกับดูแลการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางนี้ ผู้ตรวจสอบต้องมีความเป็นอิสระ (Complete independence) และผู้ตรวจสอบต้องให้คำปรึกษาในการกำหนดมาตรการใดๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ตรวจสอบมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน (Investigative powers) เช่น อำนาจในการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผล และอำนาจในการรวบรวมข้อมูลนั้นเพื่อตรวจสอบอำนาจในการแทรกแซง (Effective powers of intervention) เช่น การส่งความคิดเห็น (Delivering opinion) ก่อนมีการประมวลผลเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และประกาศความคิดเห็นนั้น การออกคำสั่งในการขัดขวาง (Ordering the blocking) การลบ (Erasure) หรือการทำลายข้อมูล (Destruction of data) ห้ามการประมวลผลเป็นการชั่วคราว หรือถาวร (Imposing a temporary or definitive ban on processing) ตักเตือนผู้ควบคุมข้อมูล (warning or admonishing the controller) หรือเสนอแนะวิธีการต่างๆ ต่อรัฐสภาหรือหน่วยงานของรัฐอื่นๆ รับคำร้องเรียนของประชาชนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในกรณีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ตรวจสอบต้องทำรายงานการปฏิบัติงานและประกาศสู่สาธารณะ และสมาชิกและเจ้าหน้าที่ของผู้ตรวจสอบต้องรักษาความลับของวิชาชีพเพื่อรักษาความลับของข้อมูลซึ่งบุคคลเหล่านี้ได้เข้าถึง

ทั้งนี้ จากหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขององค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านการเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) และหลักการขององค์การระหว่างประเทศอย่างสหภาพยุโรปและข้อตกลงรัฐสภายุโรป ผู้ศึกษาขอสรุป ดังนี้

1) การจัดเก็บข้อมูลต้องเก็บอย่างจำกัด ขอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม คือ จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่จำเป็น และการจัดเก็บต้องได้มาด้วยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นธรรม และเหมาะสม รวมถึงเจ้าของข้อมูลได้รับทราบและให้ความยินยอมแล้ว

2) จัดเก็บข้อมูลอย่างมีคุณภาพ ถูกต้องและได้สัดส่วน คือ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยความถูกต้องแม่นยำ โดยข้อมูลที่จะจัดเก็บต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ มีการปรับปรุงข้อมูลให้ตรงตามความเป็นจริงและทันสมัยอยู่ตลอดเวลาที่มีการประมวลผลและใช้ข้อมูลนั้น ๆ

3) จัดเก็บให้สอดคล้อง พอเพียงและได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ข้อมูลส่วนบุคคล

4) ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และระยะเวลาในการจัดเก็บ คือ ก่อนที่จะมีการจัดเก็บ ข้อมูลนั้นๆ ต้องแจ้งวัตถุประสงค์ให้เจ้าของข้อมูลได้ทราบก่อนทำการรวบรวมข้อมูล การใช้ข้อมูล ส่วนบุคคลในภายหลังสามารถกระทำได้เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเพื่อการอื่นที่ไม่ขัดหรือ ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ และจัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลภายในระยะเวลาพอสมควรและเท่าที่ จำเป็น

5) รักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล คือ ผู้ใช้ข้อมูลต้องจัดให้มีมาตรการรักษา ความปลอดภัยในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ โดยป้องกันมิให้ข้อมูลส่วนบุคคล ถูกเข้าถึง สูญหาย เสียหาย ไม่ว่าจะด้วยเหตุสุดวิสัย การทำลายโดยบุคคลอื่น ธรรมชาติหรือไวรัส คอมพิวเตอร์ หรือ การใช้ การแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือการเปิดเผยโดยปราศจากอำนาจ และในกรณี ที่ต้องให้บันทึกข้อมูลส่วนบุคคลแก่บุคคลอื่น ต้องดำเนินการป้องกันมิให้บุคคลอื่นนั้นได้ใช้ข้อมูล ส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจ

6) ใช้ข้อมูลอย่างจำกัด คือ จะต้องใช้ข้อมูลส่วนบุคคลภายในกรอบวัตถุประสงค์ที่ได้ ระบุไว้ โดยไม่มีการเปิดเผย เข้าถึง ทำให้แพร่หลาย หรือใช้เพื่อการอื่นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่ ระบุและได้แจ้งให้เจ้าของข้อมูลได้ทราบก่อนหน้านั้น เว้นแต่

(1) ได้รับอนุญาตจากบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หรือ

(2) อาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการป้องกันรักษาความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยของสังคม ประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษากฎหมาย หรือเพื่อประโยชน์มหาชน อื่นๆ

นอกจากนี้ บุคคลใดจะนำข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นไปเปิดเผยโดยเจ้าของ ข้อมูลไม่ยินยอมไม่ได้ หากเจ้าของข้อมูลไม่อนุญาตให้เปิดเผย ไม่ว่าจะการเปิดเผยนั้นจะทำให้เจ้าของ ข้อมูลเสียหายหรือไม่ก็ตามถือเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวทั้งสิ้น แม้เจ้าของข้อมูล จะได้อนุญาตแล้วก็ยังคงมีสิทธิขอให้เลิกการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลได้ทุกเมื่อ

7) หลักเปิดเผยโปร่งใส กล่าวคือ จะต้องมีการประกาศนโยบายในการประมวลผล ข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบถึงกระบวนการจัดเก็บ รวบรวม นำไปใช้ ฯลฯ นอกจากนี้ จะต้องมีการแสดงให้เห็นถึงความมีอยู่และประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ ของการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนชื่อ สถานที่จัดตั้ง และรายละเอียดของผู้ที่ทำหน้าที่เก็บรักษา ข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูล ให้เจ้าของข้อมูลทราบ

8) หลักการมีส่วนร่วมของเจ้าของข้อมูล กล่าวคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ต้องสอดคล้องกับสิทธิของเจ้าของข้อมูล และจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลนั้นๆ โดยเจ้าของข้อมูลจะมีสิทธิดังต่อไปนี้ (เป็นการรับรองสิทธิของบุคคลธรรมดาผู้เป็นเจ้าของข้อมูล)

(1) ต้องได้รับการแจ้งหรือคำยืนยันจากผู้เก็บรักษาข้อมูลหรือผู้ควบคุมข้อมูลว่า ได้ทำการจัดเก็บ ประมวลผล ใช้ หรือส่ง/โอนข้อมูลส่วนบุคคลของตนหรือไม่

(2) หากมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของตน จะต้องได้รับติดต่อจากผู้จัดเก็บข้อมูล ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยปราศจากค่าธรรมเนียม แต่หากมีการเก็บค่าธรรมเนียมจะต้องไม่ สูงเกินไป และโดยวิธีการที่เหมาะสม นอกจากนี้ การจัดเก็บจะต้องอยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ ง่าย

(3) หากมีการปฏิเสธคำขอตามข้อ 1.7.1 และข้อ 1.7.2 จะต้องมีการชี้แจงเหตุผล และสามารถอุทธรณ์การปฏิเสธคำขอเช่นนั้นได้

(4) ในกรณีที่มีการอุทธรณ์โต้แย้ง หากมีการพิจารณาและเห็นชอบตามอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ (ข้อโต้แย้งของเจ้าของข้อมูลนั้นรับฟังได้) เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะขอให้ผู้เก็บรักษา ข้อมูลหรือผู้ควบคุมข้อมูลระทำการลบล้าง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงให้ถูกต้อง หรือ ทำข้อมูลให้สมบูรณ์ได้

9) หลักการไม่เลือกปฏิบัติ กล่าวคือ การจัดเก็บหรือรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้อง ไม่ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกัน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สีผิว พฤติกรรมทางเพศ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนา ปรัชญา ความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิ ทางการเมือง หรือความเชื่ออื่นใด รวมถึงความเป็นสมาชิกสหภาพการค้า เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวที่ กล่าวมาเป็นข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่เรียกว่า “Sensitive Data” (ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อความรู้สึก/ข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ/ข้อมูลละเอียดอ่อน) ดังนั้น จึงอาจ กล่าวได้ว่าเป็นหลักการที่ห้ามมิให้จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลประเภท Sensitive Data

10) หลักข้อจำกัดในการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ หลักการนี้กำหนดห้าม มิให้มีการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศซึ่งมิได้มีบทบัญญัติในการให้ความคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคลในระดับที่เท่าเทียมกันในสาระสำคัญ เว้นแต่ ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือจำเป็นเพื่อชำระหนี้ตามความผูกพันที่เป็นผลของสัญญาหรือทำเพื่อประโยชน์ของบุคคลซึ่งไม่ สามารถให้ความยินยอมได้

11) หลักความรับผิดชอบ กล่าวคือ ผู้จัดเก็บข้อมูล ผู้ครอบครองข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลจะต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามหลักการหรือมาตรการต่างๆ ข้างต้นให้ ครบถ้วนทุกประการอย่างเคร่งครัด หากมีการฝ่าฝืนหรือละเลยแล้วมีผลให้เกิดความเสียหายแก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้จัดเก็บข้อมูล ผู้ครอบครองข้อมูล หรือ ผู้ประมวลผลข้อมูลจะต้องรับผิดชอบ

แพ่งและทางอาญา นอกจากนี้ ยังจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อกระทำการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง ลบ หรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งเยียวยาความเสียหาย แล้วแต่กรณี

อย่างไรก็ดี อย่างที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า เกี่ยวกับแนวทางของ OECD มิใช่ว่าแต่ละประเทศจะต้องกำหนดเหมือนกันทุกประการ เพราะแต่ละประเทศย่อมต้องมีขนบธรรมเนียมประเพณี ทัศนคติที่แตกต่างกัน ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลในความคิดของประชาชนประเทศหนึ่งย่อมต้องมีความแตกต่างจากประเทศอื่น ซึ่งก็ย่อมรวมถึงเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกด้วย เพราะฉะนั้น แต่ละประเทศจึงสามารถปรับเปลี่ยนหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละประเทศได้ตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศนั้นๆ เพราะฉะนั้น การวางมาตรการกฎหมายของประเทศสมาชิกหรือประเทศอื่นใดที่มีได้เป็นสมาชิกแต่ต้องการใช้หลักการของ OECD และ Directive 95/46/EC ก็ควรต้องกำหนดกฎหมายให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูล ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เกิดความสมดุลในการป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและเพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นได้บ้าง ซึ่งเราควรที่จะศึกษาถึงกฎหมายของประเทศอื่นๆ ต่อไป ดังจะกล่าวต่อไปในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อนำมาปรับใช้ในการร่างกฎหมายของประเทศไทย

3.1.2 หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหราชอาณาจักร⁶

กฎหมายฉบับล่าสุดของประเทศสหราชอาณาจักรที่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงและถือได้ว่าเป็นกฎหมายหลักในลักษณะเดียวกับพระราชบัญญัติต่างๆ ในประเทศไทย โดย Data Protection Act 1998 ได้ให้อำนาจฝ่ายบริหารในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการกำกับดูแลหรือบังคับใช้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว ปัจจุบันมีการออกกฎหมายลำดับรองมาใช้บังคับเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีผลทำให้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล (Data Protection Act 1998) มีความละเอียดและซับซ้อนยิ่งขึ้นไปอีก ดังจะเห็นได้จากกฎหมายลำดับรองดังต่อไปนี้⁷ 1) The Data Protection (Notification and Notification Fees) (Amendment) Regulations 2009 2) The Data Protection (Processing of Sensitive Personal Data) Order 2009 3) The Data Protection Act 1998 (Commencement No. 2) Order 2008 4) The Data Protection (Processing of Sensitive Personal Data) Order 2006 5) The Data Protection

⁶ พงศ์ศักดิ์ ขอมณี. (2548). กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหราชอาณาจักร. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2552, จาก www.lawreform.go.th

⁷ Office of Public Sector Information. (2009). Data Protection. Retrieved 14 August 2009, from www.statutelaw.gov.uk

(Subject Access Modification) (Social Work) (Amendment) Order 2005 6) The Freedom of Information and Data Protection (Appropriate Limit and Fees) Regulations 2004 7) The Data Protection (Processing of Sensitive Personal Data) (Elected Representatives) Order 2002 8) The Data Protection (Notification and Notification Fees) (Amendment) Regulations 2001 9) The Telecommunications (Data Protection and Privacy) (Amendment) Regulations 2000 10) The Data Protection Act 1998 (Commencement) Order 2000 11) The Data Protection (Corporate Finance Exemption) Order 2000 12) The Data Protection (Conditions under Paragraph 3 of Part II of Schedule 1) Order 2000 13) The Data Protection (Functions of Designated Authority) Order 2000 14) The Data Protection (Fees under section 19(7)) Regulations 2000 15) The Data Protection (Notification and Notification Fees) Regulations 2000 16) The Data Protection Tribunal (Enforcement Appeals) Rules 2000 17) The Data Protection (International Co-operation) Order 2000 18) The Data Protection (Subject Access) (Fees and Miscellaneous Provisions) Regulations 2000 19) The Data Protection Tribunal (National Security Appeals) Rules 2000 20) The Data Protection (Subject Access Modification) (Health) Order 2000 21) The Data Protection (Subject Access Modification) (Education) Order 2000 22) The Data Protection (Subject Access Modification) (Social Work) Order 2000 23) The Data Protection (Crown Appointments) Order 2000 24) The Data Protection (Processing of Sensitive Personal Data) Order 2000 25) The Data Protection (Designated Codes of Practice) Order 2000 26) The Data Protection (Miscellaneous Subject Access Exemptions) Order 2000 27) The Data Protection Tribunal (National Security Appeals) (Telecommunications) Rules 2000 28) The Data Protection (Designated Codes of Practice) (No. 2) Order 2000 29) The Data Protection (Miscellaneous Subject Access Exemptions) (Amendment) Order 2000 30) The Telecommunications (Data Protection and Privacy) Regulations 1999

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาขอสรุปหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศ
สหราชอาณาจักร ดังนี้

1) แก่นหลักของกฎหมายประเทศสหราชอาณาจักร Data Protection Act 1998 ได้วางหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ 8 ประการด้วยกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้⁸

(1) ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องถูกประมวลผลอย่างยุติธรรมและถูกกฎหมายและการประมวลผลดังกล่าวต้องสอดคล้องกับกฎที่เฉพาะเจาะจงอย่างน้อยหนึ่งกฎ (กฎเพิ่มเติมอาจปรับใช้กับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวสูง)

(2) ข้อมูลส่วนบุคคลจะได้รับเมื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะและถูกกฎหมายหนึ่งวัตถุประสงค์ หรือมากกว่า และจะไม่ถูกประมวลผลในวิธีการที่ขัดกับวัตถุประสงค์นั้นหรือวัตถุประสงค์อื่นๆ

(3) ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องเพียงพอ มีความสอดคล้อง และมีปริมาณที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ใดๆ หรือหลายวัตถุประสงค์ในการประมวลผล

(4) ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องถูกต้องและไม่ล้าสมัย

(5) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกประมวลผลเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง หรือหลายวัตถุประสงค์ จะต้องไม่ถูกเก็บรักษาไว้นานกว่าที่จำเป็นต่อวัตถุประสงค์ที่กล่าวมา

(6) ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องถูกประมวลผลอย่างสอดคล้องกับสิทธิของเจ้าของข้อมูล ตามพระราชบัญญัติเพื่อวัตถุประสงค์

⁸ 1) Personal data shall be processed fairly and lawfully and, in particular, shall not be processed unless-

(a) at least one of the conditions in Schedule 2 is met, and

(b) in the case of sensitive personal data, at least one of the conditions in Schedule 3 is also met.

2) Personal data shall be obtained only for one or more specified and lawful purposes, and shall not be further processed in any manner incompatible with that purpose or those purposes

3) Personal data shall be adequate, relevant and not excessive in relation to the purpose or purposes for which they are processed

4) Personal data shall be accurate and, where necessary, kept up to date.

5) Personal data processed for any purpose or purposes shall not be kept for longer than is necessary for that purpose or those purposes.

6) Personal data shall be processed in accordance with the rights of data subjects under this Act.

7) Appropriate technical and organisational measures shall be taken against unauthorised or unlawful processing of personal data and against accidental loss or destruction of, or damage to, personal data.

8) Personal data shall not be transferred to a country or territory outside the European Economic Area unless that country or territory ensures an adequate level of protection for the rights and freedoms of data subjects in relation to the processing of personal data.

(7) มาตรการทางเทคนิคที่เหมาะสมถูกนำมาใช้คัดค้านการประมวลผลเจ้าของข้อมูลที่ไม่ได้รับอนุญาตและผิดกฎหมาย และป้องกันการสูญเสียหรือการทำลายและความเสียหายที่มีต่อข้อมูลส่วนบุคคล

(8) ข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่ถูกส่งต่อไปยังประเทศหรือเขตที่อยู่ภายนอกเขตเศรษฐกิจยุโรป ยกเว้นว่าประเทศนั้นหรือเขตนั้นได้รับประกันระดับการคุ้มครองที่เพียงพอในสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลที่มีต่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

2) ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลที่ประเทศสหราชอาณาจักรได้ให้ความคุ้มครองนั้นจะมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทหลัก ๆ และมีลักษณะการให้ความคุ้มครองดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Personal Data)

ตาม Section 1 (1) แห่ง Data Protection Act 1998 ได้บัญญัติคำนิยามศัพท์ของคำดังกล่าวไว้ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลธรรมดาที่มีชีวิตอยู่ ผู้ซึ่งอาจสามารถถูบงชี้ตัวบุคคลได้โดยอาศัย

ก. ข้อมูลนั้นเอง หรือ ข. ข้อมูลนั้นเองประกอบกับข้อมูลอื่นที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล⁹ หรือยังมีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล แต่มีความเป็นไปได้ที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะได้ข้อมูลนั้นมาอยู่ในความครอบครองในอนาคต

ทั้งนี้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคลธรรมดาและการแสดงเจตนาของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดานั้นด้วย¹⁰ และ”

จากคำจำกัดความของคำว่า “Personal Data” ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปหลักสำคัญของคำดังกล่าวได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่ ดังนั้น ข้อมูลข้อมูลของบุคคลที่เสียชีวิตแล้วจึงไม่ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองตาม Data

⁹ ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล ตาม Section 1 แห่ง Data Protection Act 1998 ได้บัญญัติคำนิยามศัพท์ของคำดังกล่าวไว้ว่า ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจ (อาจเป็นกรณีตัดสินใจโดยลำพังหรือตัดสินใจร่วมกับบุคคลอื่นก็ได้) ที่จะดำเนินการประมวลผลข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ใดและในลักษณะใด (Data Controller means, subject to subsection (4), a person who either alone or jointly or in common with other persons) determines the purposes for which and the manner in which any personal data are, or are to be, processed;).

¹⁰ personal data means data which relate to a living individual who can be identified

(a) from those data, or

(b) from those data and other information which is in the possession of, or is likely to come into the possession of, the data controller,

and includes any expression of opinion about the individual and any indication of the intentions of the data controller or any other person in respect of the individual.

Protection Act 1998 และจะต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดา ดังนั้น ข้อมูลเกี่ยวกับนิติบุคคล เช่น บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วน หรือมูลนิธิต่างๆ จึงไม่ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองตาม Data Protection Act 1998 แต่อย่างไรก็ดี หากข้อมูลของนิติบุคคลมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดา เช่น ชื่อและที่อยู่ของลูกค้า รวมอยู่ด้วย ข้อมูลเหล่านั้นก็จะถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการคุ้มครอง Data Protection Act 1998

สำหรับข้อมูลอื่นที่สามารถนำมาใช้ประกอบการบ่งชี้ตัวบุคคลตาม ข. ข้างต้น รวมถึงข้อมูลที่อยู่ควบคุมดูแลข้อมูลยังไม่ได้มีไว้ในครอบครอง แต่มีความเป็นไปได้ที่จะได้ครอบครองในอนาคตด้วย เนื่องจากหลักการส่วนนี้ของ Data Protection Act 1998 มีขอบเขตจำกัดกว่าหลักการของ EU Directive ซึ่งกำหนดให้รวมถึงข้อมูลอื่นที่สามารถนำมาใช้ประกอบการกำหนดตัวบุคคลได้ในทุกกรณี โดยไม่คำนึงว่าจะมีความเป็นไปได้ที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะได้ครอบครองข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม

ทั้งนี้ สำหรับมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป Data Protection Act 1998 ได้วางหลักการคุ้มครองไว้ในมาตรา 4 ซึ่งวางหลักไว้ว่า หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้พิจารณาจาก Part I ของ Schedule 1 ของ Data Protection Act 1998 ซึ่งก็คือ ข้อมูลส่วนบุคคลจะถูกประมวลผลอย่างเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมายและโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะถูกประมวลผลไม่ได้เว้นแต่เข้าเงื่อนไขอย่างน้อย 1 ข้อ ตามที่กำหนดไว้ใน Schedule 2 ของ Data Protection Act 1998

ก่อนที่จะพิจารณาเงื่อนไขตาม Schedule 2 ผู้ศึกษาขอให้พิจารณาถึงลักษณะการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายประเทศสหราชอาณาจักรก่อน และการประมวลผลอย่างเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย จะต้องประมวลผลอย่างไร โดยทั้งนี้ สำหรับการประมวลผลนั้น ตาม Section 1 (1) แห่ง Data Protection Act 1998 ได้บัญญัติคำนิยามศัพท์ของคำดังกล่าวไว้ว่า

“การประมวลผล หมายถึง การได้รับ การบันทึก การครอบครองข้อมูล หรือการดำเนินการ ปฏิบัติการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเกี่ยวกับข้อมูล ซึ่งรวมถึง

- (1) การเก็บรวบรวม การดัดแปลง หรือการแก้ไขข้อมูล
- (2) การกัก การพิจารณา หรือการใช้ข้อมูล
- (3) การเปิดเผยข้อมูล โดยการส่งผ่านทางสื่อ การเผยแพร่ หรือโดยวิธีอื่นใด
- (4) การจัดวาง การประกอบ การกีดกัน ชับยั้ง การลบหรือการทำลายข้อมูล”

โดยการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีลักษณะเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมายนั้น มีหลักในการพิจารณาดังนี้

1) การประมวลผลอย่างเป็นธรรม ตาม Schedule 1 Part II ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลโดยที่เจ้าของข้อมูลไม่ได้รับข้อมูลดังต่อไปนี้ จะถือเป็นการประมวลผลข้อมูลอย่างไม่เป็นธรรม อันเป็นการปฏิบัติฝ่าฝืนหลักการคุ้มครองข้อมูล

ในข้อที่หนึ่งตามหลักการคุ้มครองข้อมูล 8 ประการที่กล่าวข้างต้น ซึ่งเงื่อนไขดังต่อไปนี้เรียกว่า “Fair Collection Information”

- (ก) ข้อมูลที่ทำให้สามารถบ่งชี้ถึงตัวผู้ควบคุมดูแลข้อมูลได้
- (ข) ข้อมูลที่ทำให้สามารถบ่งชี้ถึงตัวผู้แทนควบคุมดูแลข้อมูลได้
- (ค) วัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูล
- (ง) ข้อมูลอื่นที่จำเป็นในการทำให้การประมวลผลเฉพาะอย่างนั้นมีความเป็นธรรม

ในกรณีที่การประมวลผลข้อมูลนั้น เป็นการประมวลผลที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลได้รับข้อมูลจากเจ้าของข้อมูล ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะต้องให้ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแก่เจ้าของข้อมูลทันที ตั้งแต่ตอนที่มีการประมวลผลครั้งแรก ส่วนในกรณีที่เป็นการประมวลผลข้อมูลที่ได้รับมาจากบุคคลที่สาม ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะต้องให้ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแก่เจ้าของข้อมูลก่อนหรือในทันที หลังจากเวลาที่จะมีการประมวลผลข้อมูลครั้งแรก หรือเวลาที่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลให้แก่บุคคลที่สาม ครั้งแรก หรือเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม ในกรณีที่ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ทันทีในการประมวลผลครั้งแรก

ทั้งนี้ การประมวลผลอย่างเป็นธรรมตาม ตาม Schedule 1 Part II แห่ง Data Protection Act 1998 ก็ได้กำหนดบทสันนิษฐานการประมวลผลข้อมูลอย่างเป็นธรรมไว้ด้วย กล่าวคือ ใน Paragraph 1 (2) ของ Schedule 1, Part II ของ Data Protection Act 1998 กำหนดไว้ว่า การได้มาซึ่งข้อมูลจากบุคคลดังต่อไปนี้ให้สันนิษฐานว่าเป็นการได้มาซึ่งข้อมูลอย่างเป็นธรรม

- (ก) ผู้ที่กฎหมายให้อำนาจหรืออำนาจตามกฎหมายในการให้ข้อมูลนั้น
- (ข) ผู้ที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ต้องให้ข้อมูลนั้น

แต่อย่างไรก็ดี สำหรับการประมวลผลข้อมูล ในกรณีที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลไม่ได้รับข้อมูลจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลอาจไม่ต้องให้ข้อมูลตาม Fair Collection Information ดังกล่าวข้างต้นแก่เจ้าของข้อมูลก็ได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า

- (ก) การให้ข้อมูลดังกล่าวแก่เจ้าของข้อมูลจะทำให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลต้องใช้ความพยายามเกินสมควร (Disproportionate effort)

(ข) ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลมีความจำเป็นจะต้องได้รับข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเพื่อการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ตามกฎหมาย นอกเหนือจากภาระหน้าที่ตามสัญญา

แต่ทั้งนี้ จากเงื่อนไขข้อยกเว้นทั้งสองประการ ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลก็ยังคงมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูล Fair Collection Information ดังกล่าวข้างต้นแก่เจ้าของข้อมูล หากเจ้าของข้อมูลได้ทำการร้องขอข้อมูลเหล่านั้น

2) การประมวลผลข้อมูลอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

การประมวลผลข้อมูลอย่างถูกต้องตามกฎหมาย Data Protection Act 1998 ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาแล้วน่าจะตีความได้ว่า การประมวลผลข้อมูลอย่างถูกต้องตามกฎหมายนั้น ให้พิจารณาตามลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคล โดยหากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ก็ให้ประมวลผลโดยเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน Schedule 2 ของ Data Protection Act 1998 ส่วนข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกก็ให้เป็นไปตาม Schedule 2 และ 3 ของ Data Protection Act 1998

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเงื่อนไข Schedule 2 นี้ เป็นเพียงเงื่อนไขขั้นต่ำ (Minimum criteria) เท่านั้น ดังนั้น การปฏิบัติตามเงื่อนไขเหล่านั้นอย่างครบถ้วน ก็มีได้เป็นการยืนยันได้ว่า การประมวลผลข้อมูลนั้น จะเป็นการประมวลผลข้อมูลนั้นจะเป็นการประมวลผลที่ชอบด้วยกฎหมาย การพิจารณาว่าการประมวลผลข้อมูลใดเป็นการประมวลผลที่ชอบด้วยกฎหมายจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป ตัวอย่างเช่น นาย ก. ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลของนาย ข. โดยแม่ นาย ก. ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขใน Schedule 2 แล้ว แต่การประมวลผลข้อมูลของนาย ก. ก็ยังอาจถือเป็นการประมวลผลข้อมูลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ หากนาย ก. ดำเนินการประมวลผลข้อมูลโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติใน Data Protection Act 1998 เช่น ไม่จดแจ้งการประมวลผลข้อมูลต่อ Commissioner เป็นต้น

3) เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะทำการประมวลผลได้ผ่านเงื่อนไขตาม (1) และ (2) ข้างต้นแล้ว การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตาม Data Protection Act 1998 ได้กำหนดหลักการไว้ว่า การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องเข้าเงื่อนไขอย่างน้อย 1 ข้อ ตามที่กำหนดไว้ใน Schedule 2 ของ Data Protection Act 1998 ด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- (ก) เจ้าของข้อมูลต้องให้ความยินยอมกับการประมวลผลข้อมูล
- (ข) การประมวลผลมีความจำเป็นหรือสำคัญต่อ
 - การดำเนินการตามสัญญาที่เจ้าของข้อมูลเป็นคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง
 - การดำเนินการตามคำร้องขอของเจ้าของข้อมูลเพื่อเข้าสู่สัญญา
- (ค) การประมวลผลข้อมูลมีความสำคัญต่อการปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมายซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลต้องกระทำมากกว่าข้อบังคับที่กำหนดตามสัญญา
- (ง) การประมวลผลมีความสำคัญต่อการคุ้มครองผลประโยชน์ของเจ้าของข้อมูล
- (จ) การประมวลผลมีความสำคัญต่อ
 - การดำเนินกระบวนการยุติธรรม
 - การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา
 - การปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายหรือภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย

- การปฏิบัติหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ หรือรัฐมนตรี
- การปฏิบัติหน้าที่ในงานที่มีลักษณะเป็นงานสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของ

สาธารณะ

(ค) การประมวลมีความสำคัญ เพื่อประโยชน์ที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อผู้ควบคุมข้อมูลหรือบุคคลที่สาม หรือฝ่ายที่ข้อมูลได้รับการเปิดเผย เว้นแต่ว่าการประมวลผลข้อมูลนั้นไม่ได้รับอนุญาตในกรณีใดโดยเฉพาะ เพราะเหตุที่ไม่ยุติธรรมต่อสิทธิและอิสรภาพ หรือเว้นแต่ว่าผลประโยชน์ที่ถูกต้องตามกฎหมายของเจ้าของข้อมูล

2) ข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึก

ตาม Section 2 แห่ง Data Protection Act 1998 ได้บัญญัติคำนิยามศัพท์ของคำดังกล่าวไว้ว่า ข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึก หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้

- (ก) เชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ของเจ้าของข้อมูล
- (ข) ความคิดเห็นทางการเมืองของเจ้าของข้อมูล
- (ค) ความเชื่อทางศาสนาหรือความเชื่ออื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกันของเจ้าของข้อมูล
- (ง) การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือสหภาพแรงงานของเจ้าของข้อมูล
- (จ) สุขภาพทางกายและจิตใจของเจ้าของข้อมูล
- (ฉ) พฤติกรรมทางเพศของเจ้าของข้อมูล
- (ช) การกระทำผิดหรือการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดกฎหมายของเจ้าของข้อมูล
- (ซ) การดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดของเจ้าของข้อมูล การจำหน่ายคดี หรือบทลงโทษตามคำพิพากษาของศาลที่มีต่อเจ้าของข้อมูล¹¹

¹¹ In this Act ‘Sensitive Data’ means personal data consisting of information as to-

- (a) the racial or ethnic origin of the data subject,
- (b) his political opinions,
- (c) his religious beliefs or other beliefs of a similar nature,
- (d) whether he is a member of a trade union (within the meaning of the Trade Union and Labour Relations (Consolidation) Act 1992),
- (e) his physical or mental health or condition,
- (f) his sexual life,
- (g) the commission or alleged commission by him of any offence, or
- (h) any proceedings for any offence committed or alleged to have been committed by him, the disposal of such proceedings or the sentence of any court in such proceedings.

สำหรับมาตรการทางกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักรในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกนั้นจะใช้หลักการเดียวกันกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ จะทำการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกได้จะต้องผ่านหลักเกณฑ์การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปดังกล่าวข้างต้น และต้องผ่านเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งตามที่กำหนดใน Schedule 3 ของ Data Protection Act 1998 ด้วย

โดยเงื่อนไขตามข้อกำหนดที่ 3 (Schedule 3) ได้กำหนดเงื่อนไขในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนี้

- 1) เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมอย่างชัดแจ้งในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล
- 2) การประมวลผลมีความสำคัญเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้สิทธิใดๆ หรือข้อบังคับที่ได้มาจากหรือกำหนดโดยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลที่สัมพันธ์กับการจ้างงาน
- 3) การประมวลผลมีความสำคัญในการคุ้มครองประโยชน์ที่สำคัญของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่น
- 4) การประมวลผลถูกดำเนินการในฐานะส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ถูกกฎหมายของสมาคมหรือหน่วยงานการกุศลที่ไม่หวังผลกำไร
- 5) ข้อมูลที่บรรจุอยู่ในข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกเผยแพร่เพราะเป็นผลมาจากขั้นตอนที่ดำเนินการโดยเจ้าของข้อมูล
- 6) การประมวลผลเป็นสิทธิที่ถูกกฎหมาย
- 7) การประมวลผลมีความสำคัญต่อ
 - (1) การบริหารความยุติธรรม
 - (2) การดำเนินการตามหน้าที่ที่บุคคลได้รับมาภายใต้กฎหมาย หรือ
 - (3) การดำเนินการตามหน้าที่ของรัฐ รัฐมนตรีของกรมต่างๆ
- 8) การประมวลผลมีความสำคัญเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์
- 9) การประมวลผลมีความสำคัญต่อความเท่าเทียมกันในโอกาสระหว่างคนในกลุ่มเชื้อชาติ หรือชาติพันธุ์แตกต่างกัน
- 10) เงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนดโดยรัฐมนตรี

เพราะฉะนั้น โดยหลักแล้วข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกตาม Data Protection Act 1998 จะกำหนดห้ามไม่ให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก เว้นแต่จะเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งใน 20 ข้อ ตามหลักเกณฑ์ของ ตาม Schedule 3 Data Protection Act 1998 จำนวน 9 ข้อ, ตาม Data Protection (Processing of Sensitive Personal Data) Order 2000 จำนวน 10 ข้อ และใน Data Protection Act (Processing of Sensitive Personal Data) (Elected Representatives) Order 2002 จำนวน 1 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) เจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมอย่างชัดแจ้งเพื่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล
- 2) การประมวลผลมีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้หรือการดำเนินการตามสิทธิหรือหน้าที่ใดๆ ซึ่งกฎหมายให้อำนาจไว้แก่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับการจ้างงาน
- 3) การประมวลผลมีความจำเป็นเพื่อป้องกันประโยชน์สิทธิตามกฎหมายที่มีความจำเป็นต่อชีวิตของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่น
- 4) การประมวลผลที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรที่ไม่ได้แสวงหากำไร
- 5) ข้อมูลที่เก็บอยู่ในลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลถูกเปิดเผยต่อสาธารณะแล้วอย่างชัดแจ้ง อันเนื่องมาจากการกระทำโดยเจตนาของเจ้าของข้อมูลเอง
- 6) การประมวลผลมีความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิตามกฎหมาย ความเห็นทางกฎหมายหรือดำเนินกระบวนการทางกฎหมาย
- 7) การประมวลผลมีความจำเป็น
 - (1) เพื่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล
 - (2) เพื่อการปฏิบัติตามหน้าที่ของรัฐสภา
 - (3) เพื่อการปฏิบัติตามหน้าที่ของบุคคลใดๆ ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้
 - (4) เพื่อการปฏิบัติตามหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ รัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐบาล
- 8) การประมวลผลมีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์
- 9) การประมวลผลมีความจำเป็นเพื่อจะติดตามเรื่องราวเกี่ยวกับความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกัน ระหว่างกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ หรือพื้นเพของกลุ่มชน
- 10) การประมวลผลที่เกี่ยวกับกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การประมวลผลจะต้อง
 - (1) เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ
 - (2) มีความจำเป็นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการป้องกัน หรือการสืบหาการกระทำที่ผิดกฎหมาย และ
- 11) การประมวลผลมีความจำเป็นเพื่อการคุ้มครองสาธารณะ การประมวลผลจะต้อง
 - (1) เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ
 - (2) มีความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองสาธารณสุขชนด้วยการต่อต้าน

ก. ความไม่ซื่อสัตย์ การปฏิบัติหน้าที่บกพร่องหรือการดำเนินการไม่เหมาะสมอย่างรุนแรงหรือการขาดคุณสมบัติหรือการไม่มีความสามารถของบุคคลใดๆ หรือ

ข. การจัดการที่ผิดพลาดในการบริหารงาน หรือความล้มเหลวในการให้บริการของบุคคลหรือองค์กรใดๆ และ

ค. เป็นการดำเนินการที่จำเป็นต้องกระทำโดยปราศจากความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูล เพื่อที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าว

12) สิ่งตีพิมพ์เพื่อประโยชน์สาธารณะ

การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของบุคคล หรือเกี่ยวข้องกับความไม่ซื่อสัตย์ การปฏิบัติหน้าที่บกพร่องหรือการดำเนินการไม่เหมาะสมอย่างรุนแรง หรือเกี่ยวข้องกับการจัดการที่ผิดพลาดในการบริหาร หรือความล้มเหลวในการให้บริการโดยบุคคลหรือองค์กรใดๆ หรือเพื่อวัตถุประสงค์ของนักหนังสือพิมพ์ สิ่งตีพิมพ์หรือศิลปะ หรือทำด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อการตีพิมพ์ข้อมูลเหล่านี้ โดยบุคคลใดๆ และผู้ควบคุมข้อมูลเชื่อว่าการตีพิมพ์นั้นจะเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ

13) การประมวลผลที่จำเป็นสำหรับการให้คำปรึกษาที่เป็นความลับ

การประมวลผลจะต้องเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะและมีความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องมีการรักษาความลับ เช่น การให้คำปรึกษาคำแนะนำ การสนับสนุน หรือการบริการอื่นใด และเป็นการดำเนินการโดยปราศจากความยินยอมอย่างชัดแจ้งของเจ้าของข้อมูล เนื่องจากการประมวลผลนั้นมีความจำเป็นในกรณีที่เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้ หรือ มีความจำเป็นในกรณีที่มีความคาดหมายได้ว่าผู้ควบคุมข้อมูลจะไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือจำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยปราศจากความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อการให้คำปรึกษา คำแนะนำ การสนับสนุน หรือการบริการอื่นใดดังกล่าว

14) การประกันภัยและเงินบำนาญจากการทำงาน กรณีการประมวลผลข้อมูลของสมาชิกในครอบครัว

การประมวลผลจะต้องมีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจประกันภัย หรือการตัดสินใจเกี่ยวกับการจ่ายผลประโยชน์ภายใต้โครงการเงินบำนาญจากการทำงานตามที่กำหนดไว้ใน Pension Schemes Act 1993 และเป็นการประมวลผลของข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึกในเรื่องสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ (Section 2(e) ของ 1998 DPA) ซึ่งเจ้าของข้อมูลเป็นบิดามารดา ปู่ย่าตายาย หรือเกี่ยวพันเป็นญาติพี่น้องของผู้ทำประกันภัยหรือสมาชิกของโครงการเงินบำนาญ และมีความจำเป็นในกรณีที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลไม่สามารถคาดหมายได้ว่า จะได้รับความ

ยินยอมจากเจ้าของข้อมูล และผู้ควบคุมดูแลข้อมูลไม่ได้ทราบถึงการระงับการให้ความยินยอมของเจ้าของข้อมูล

15) การประกันภัยและเงินบำนาญจากการทำงาน กรณีการประมวลผลข้อมูลเก่า

การประมวลผลจะต้องเป็นการประมวลผลของข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกที่เกี่ยวกับเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะซึ่งได้รับการประมวลผลอยู่ก่อนวันที่ 1 มีนาคม 2000 และมีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจประกันภัย ตามที่กำหนดไว้ใน Section 95 ของ Insurance Companies Act 1982 และมีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งหรือการดำเนินการ โครงการเงินบำนาญจากการทำงาน ตามที่กำหนดไว้ใน Section 1 แห่ง Pension Schemes Act 1993 รวมถึงความจำเป็นในกรณีที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลไม่สามารถคาดหมายได้ว่า จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล และเจ้าของข้อมูลนั้นไม่ได้แจ้งให้ผู้ควบคุมข้อมูลทราบถึงการไม่ให้ความยินยอม หรือจำเป็นที่จะต้องดำเนินการแม้ว่าจะปราศจากความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อวัตถุประสงค์ของเงินในข้อนี้

16) การประมวลผลเกี่ยวกับศาสนาและสุขภาพ

การประมวลผลข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึกที่เกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาและสุขภาพทางกายหรือสุขภาพจิตของเจ้าของข้อมูล จะสามารถกระทำได้ต่อเมื่อมีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ของการจำแนกแยกแยะหรือการเก็บข้อสังเกตการณ์ของการมีอยู่หรือขาดหายไปของความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน หรือโอกาส หรือการได้รับการรักษาระหว่างกลุ่มชนที่มีความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกัน หรือมีความแตกต่างกันในระดับของสุขภาพ หรือสภาวะทางกายหรือสุขภาพ หรือสภาวะทางจิต ทั้งนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้สามารถส่งเสริมหรือรักษาไว้ซึ่งความเสมอภาคเท่าเทียมกัน หรือต่อเมื่อเป็นข้อมูลที่ไม่ได้สนับสนุนมาตรการหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูล นอกเหนือไปจากที่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งของเจ้าของข้อมูลนั้น หรือเป็นข้อมูลที่ไม่ได้ก่อให้เกิด หรือเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือความทุกข์อย่างมีนัยสำคัญแก่เจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นๆ

17) การประมวลผลความคิดเห็นทางการเมือง

การประมวลผลข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึกที่เกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมืองของเจ้าของข้อมูลอาจสามารถกระทำได้หากเป็นการดำเนินการโดยบุคคลใดๆ หรือองค์กรใดๆ ซึ่งถูกรวบรวมอยู่ในการจดทะเบียนเพื่อดำเนินการตาม Registration of Political Parties Act 1998 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองที่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นข้อมูลที่ไม่ได้ก่อให้เกิดหรือเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือความทุกข์อย่างมีนัยสำคัญแก่เจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นๆ ในกรณีที่บุคคลใดๆ ได้แจ้งเป็นหนังสือต่อผู้ควบคุมดูแลข้อมูลผู้ซึ่งประมวลผลข้อมูลตาม

วัตถุประสงค์ในข้อนี้ ว่าต้องการให้ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลยุติการประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลนั้นจะต้องยุติการประมวลผลข้อมูลภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

18) ข้อมูลการทำวิจัย

เงื่อนไขนี้เกี่ยวข้องกับ การประมวลผลเพื่อประโยชน์สาธารณะและมีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ซึ่งสามารถกระทำได้หากเป็นข้อมูลซึ่งไม่ได้สนับสนุนมาตรการหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูล นอกเหนือไปจากความยินยอมโดยชัดแจ้งของเจ้าของข้อมูล หรือ เป็นข้อมูลที่ไม่ได้ก่อให้เกิด หรือเป็นไปไม่ได้ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือความทุกข์อย่างมีนัยสำคัญแก่เจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นๆ

19) ประมวลผลของตำรวจ

การประมวลผลต้องมีความจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด เงื่อนไขในข้อนี้ อนุญาตให้ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ ในส่วนที่เกี่ยวกับการสืบหาการกระทำความผิดทางอาญา

20) การประมวลผลโดยผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง

เงื่อนไขนี้ทำให้ผู้แทนราษฎรสามารถประมวลผลข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึก เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของตนได้ โดยแบ่งออกเป็น 4 กรณี คือ

(1) ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลร้องขอให้ประมวลผล การประมวลผลจะต้องดำเนินการ โดยผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งหรือบุคคลที่ผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งมอบหมาย ดำเนินการเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎร และมีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการที่เหมาะสมของผู้แทนราษฎรตามคำร้องขอนั้น

(2) ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลไม่ได้ร้องขอให้ประมวลผล การประมวลผลจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขตาม (1) ข้างต้นและจะต้องเป็นการประมวลผลที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล เนื่องจากเจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้ เนื่องจากผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งไม่สามารถคาดหมายได้ว่าจะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เนื่องจากการได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง เนื่องจากจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่น ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลยกเลิกการให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุผล

(3) การประมวลผลซึ่งมีการเปิดเผยโดยผู้ควบคุมข้อมูลเพื่อสนองตอบผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง หรือบุคคลที่ผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งมอบหมาย ในกรณีที่การร้องขอจากเจ้าของข้อมูลสามารถกระทำได้หากเป็นการเปิดเผยต่อผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย หรือเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึกซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ได้ติดต่อสื่อสารกันนั้น หรือมีความจำเป็นเพื่อการสนองตอบการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

(4) การประมวลผลซึ่งมีการเปิดเผยโดยผู้ควบคุมดูแลข้อมูลทำขึ้นเพื่อสนอง ตอบผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้ง หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายไปยังผู้ควบคุมข้อมูล ซึ่งไม่ได้มีการร้องขอจากเจ้าของข้อมูล การเปิดเผยข้อมูลจะต้องตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขตาม (1) ข้างต้น และจะต้องเป็นการประมวลผลที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยปราศจากความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เนื่องจากเจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้ หรือเนื่องจากผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งไม่สามารถคาดหมายได้ว่า จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เนื่องจากการได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง เนื่องจากจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่น ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลยกเลิกการให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุผล

ผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง หมายถึง สมาชิกของ House of Commons, The National Assembly for Wales, The Scottish Parliament, The Northern Ireland Assembly และ European Parliament (เฉพาะสมาชิกของ UK เท่านั้น) ซึ่งรวมถึงที่ปรึกษาท้องถิ่นและนายกเทศมนตรีด้วย

3) ข้อมูลส่วนบุคคลจะได้รับเมื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะและถูกกฎหมายหนึ่ง วัตถุประสงค์ หรือมากกว่า และจะไม่ถูกประมวลผลในวิธีการที่ขัดกับวัตถุประสงค์นั้นหรือ วัตถุประสงค์อื่นๆ

4) ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องเพียงพอ มีความสอดคล้อง และมีปริมาณที่สัมพันธ์กับ วัตถุประสงค์ใดๆ หรือหลายวัตถุประสงค์ในการประมวลผล

5) ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องถูกต้องและไม่ล้าสมัย

6) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกประมวลผลเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง หรือหลาย วัตถุประสงค์ จะต้องไม่ถูกเก็บรักษาไว้นานกว่าที่จำเป็นต่อวัตถุประสงค์ที่กล่าวมา

7) ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องถูกประมวลผลอย่างสอดคล้องกับสิทธิของเจ้าของข้อมูล ตามพระราชบัญญัติเพื่อวัตถุประสงค์

8) มาตรการทางเทคนิคที่เหมาะสมถูกนำมาใช้คัดค้านการประมวลผลเจ้าของข้อมูล ที่ไม่ได้รับอนุญาตและผิดกฎหมาย และป้องกันการสูญเสียหรือการทำลายและความเสียหายที่มีต่อ ข้อมูลส่วนบุคคล

9) ข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่ถูกส่งต่อไปยังประเทศหรือเขตที่อยู่ภายนอกเขตเศรษฐกิจ ยุโรป ยกเว้นว่าประเทศนั้นหรือเขตนั้นได้รับประกันระดับการคุ้มครองที่เพียงพอในสิทธิและ เสรีภาพของเจ้าของข้อมูลที่มีต่อการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

3.1.3 หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศออสเตรเลีย¹²

กฎหมายฉบับล่าสุดของประเทศออสเตรเลีย ก็คือ The Privacy Act 2000 ตามที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ 2 ข้างต้น และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศออสเตรเลียจะใช้สองระบบสำหรับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ กฎเกณฑ์ต่างๆ ใน National Privacy Principles [extracted from the privacy amendment (private sector)] “NPPs” ตามที่กำหนดใน The Privacy Act 2000 จะมีลักษณะเป็นมาตรฐานกลางซึ่งจะมีผลบังคับใช้กับองค์กรเอกชน (Organization) โดยอัตโนมัติ และจะใช้ระบบประมวลจริยธรรมควบคู่กันไป โดยกฎหมายได้กำหนดว่า NPPs จะใช้บังคับกับองค์กรเอกชน เว้นเสียแต่ว่าองค์กรนั้นๆ ได้จัดทำประมวลจริยธรรม (Privacy Code หรือ Self-regulations หรือ Industry Code) ขึ้นเอง อย่างไรก็ตาม ประมวลจริยธรรมจะมีผลใช้บังคับได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจาก Private Commissioner เสียก่อน โดยประมวลจริยธรรมนั้นจะต้องให้ความคุ้มครองในระดับที่เท่าหรือไม่น้อยกว่ามาตรการที่ระบุไว้ใน NPPs อย่างไรก็ดี มีผู้วิจารณ์ว่าระบบประมวลจริยธรรมหรือระเบียบข้อบังคับที่บรรดาองค์กรออกกันเองนั้น มีข้อเสียสองประการคือ ประการแรก ประมวลจริยธรรมดังกล่าวใช้บังคับได้เฉพาะบุคคลที่เห็นด้วยหรือยอมรับเท่านั้น ประการที่สอง มาตรการบังคับนั้น ไม่มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจถึงข้อกำหนดของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศออสเตรเลีย ผู้ศึกษาขออธิบายข้อกำหนดกฎหมาย The Privacy Act 2000 ดังต่อไปนี้

คำนิยามศัพท์

“การประมวลผลข้อมูล (Processing)” หมายความว่า การดำเนินการใดๆ ไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอัตโนมัติหรือไม่ก็ตาม อันเกี่ยวกับการรวบรวม การบันทึก การจัดหมวดหมู่ การจัดเก็บ การให้รายละเอียดข้อมูล การเปลี่ยนแปลงแก้ไข การเลือกสรร การเรียกข้อมูลจากระบบ การเปรียบเทียบ การใช้ประโยชน์ การเชื่อมโยง การระงับใช้ชั่วคราว การเปิดเผย โดยเฉพาะเจาะจง การเปิดเผยโดยทั่วไป การลบข้อมูล และการทำลายข้อมูล

“ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Information)¹³” หมายความว่า ข้อมูลหรือความคิดเห็นซึ่งรวมถึงข้อมูลหรือความคิดเห็นที่เป็นส่วนหนึ่งของฐานข้อมูล ไม่ว่าจะถูกต้องหรือไม่ก็ตาม และ

¹² ประสิทธิภาพ ปีวาทธนพานิช. (2547). เล่มเดิม. หน้า 548-556.

¹³ “Personal Information” means information or an opinion (including information or an opinion forming part of a database whether true or not, and whether recorded in a material form or not, about an individual whose identity is apparent, or can reasonably be ascertained, from the information or opinion.

ไม่ว่าจะถูกบันทึกในรูปแบบใด ที่สามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้อย่างชัดเจนหรือสามารถยืนยันได้จากข้อมูลหรือความเห็น

“ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data)” หมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลหรือความเห็นส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับ

- 1) เชื้อชาติ หรือความเป็นชนกลุ่มน้อย
- 2) ความคิดเห็นทางการเมือง
- 3) ความเป็นสมาชิกขององค์กรทางการเมือง
- 4) ความเชื่อทางศาสนาหรือการเข้าร่วมทางศาสนา
- 5) ความเชื่อทางปรัชญา
- 6) ความเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพหรือการค้า
- 7) ความเป็นสมาชิกของสหภาพการค้า
- 8) พฤติกรรมทางเพศ
- 9) ประวัติอาชญากรรม

“ผู้ควบคุมข้อมูล (Controller)” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กร สมาคมหรือหน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีหน้าที่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และวิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

“ผู้ประมวลผลข้อมูล (Processor)” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กร สมาคมหรือหน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีหน้าที่ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในนามของผู้ควบคุมข้อมูล

“เจ้าของข้อมูล (Data Subject)” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล องค์กร สมาคม ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

“การเปิดเผยโดยเฉพาะเจาะจง (Communication)” หมายความว่า การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคคลอื่นซึ่งระบุไว้และไม่ได้เป็นเจ้าของข้อมูล ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม รวมถึงการกระทำอื่นใดที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับหรือสามารถค้นข้อมูลนั้นได้ด้วย

“การเปิดเผยโดยทั่วไป (Dissemination)” หมายความว่า การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคคลอื่นซึ่งไม่ได้ระบุไว้ ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม รวมถึงการกระทำอื่นใดที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับหรือสามารถค้นข้อมูลนั้นได้ด้วย

“ข้อมูลซึ่งไม่เปิดเผยชื่อ (Anonymous Data)” หมายความว่า ข้อมูลใดๆ ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลดิบหรือข้อมูลที่มีการประมวลผลแล้ว ซึ่งไม่สามารถระบุบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้

“คณะกรรมการ (Garante)” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายนี้

The Privacy Act 2000 นั้นใช้สองระบบสำหรับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ กฎเกณฑ์ต่างๆ ใน NPPs จะมีลักษณะเป็นมาตรฐานกลางซึ่งจะมีผลบังคับใช้กับองค์กรเอกชน (Organization) โดยอัตโนมัติ และใช้ระบบประมวลจริยธรรมควบคู่กันไป โดยกฎหมายได้กำหนดว่า NPPs จะใช้บังคับองค์กรเอกชน เว้นเสียแต่ว่าองค์กรนั้นๆ ได้จัดทำประมวลจริยธรรม (Privacy Code หรือ Self-regulations หรือ Industry Code) ขึ้นเอง อย่างไรก็ตามประมวลจริยธรรมจะมีผลใช้บังคับได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจาก Private Commissioner เสียก่อน โดยประมวลจริยธรรมนั้นจะต้องให้ความคุ้มครองในระดับที่เท่าหรือไม่น้อยกว่ามาตรการที่ระบุไว้ใน NPPs

อย่างไรก็ดี มีผู้วิจารณ์ว่า ระบบประมวลจริยธรรมหรือระเบียบข้อบังคับที่บรรดาองค์กรออกกันเองนั้น มีข้อเสียสองประการ คือ ประการแรก ประมวลจริยธรรมดังกล่าวใช้บังคับได้เฉพาะบุคคลที่เห็นด้วยหรือยอมรับเท่านั้น ประการที่สอง มาตรการบังคับนั้นไม่มีประสิทธิภาพ

สำหรับคำนิยามคำว่า องค์กรตามกฎหมายฉบับนี้กินความค่อนข้างกว้าง คือ หมายถึง หน่วยงาน บริษัท สมาคม หุ่นส่วน ทรัสต์ และปัจเจกบุคคล

โดยหลักแล้ว กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ให้คำนิยามของ “การจัดเก็บข้อมูล” (Collection of Personal Information) ว่ามีความหมายแคบกว้างเพียงใด เพียงแต่ภายใต้หลักการข้อที่ 1¹⁴ ของ NPPs ได้กำหนดเป็นหลักการกว้างๆ เกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลไว้ดังนี้

ประการแรก องค์กรสามารถจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่จำเป็นต่อภารกิจหรือการดำเนินงานขององค์กรเท่านั้น ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงใช้บังคับแก่การจัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีการใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บแบบการกรอกข้อมูลในรูปของเอกสารทั่วไปหรือด้วยวิธีการทางคอมพิวเตอร์ หรือทางอิเล็กทรอนิกส์ เพียงแต่ว่าวิธีการจัดเก็บข้อมูลนั้นจะต้องชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม รวมทั้งการจัดเก็บจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการรुक้าความเป็นอยู่ส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลมากเกินไป

¹⁴ 1) Collection

(1) An organisation must not collect personal information unless the information is necessary for one or more of its functions or activities.

(2) An organisation must collect personal information only by lawful and fair means and not in an unreasonably intrusive way.

(3) At or before the time (or, if that is not practicable, as soon as practicable after) an organisation collects personal information about an individual from the individual, the organisation must take reasonable steps to ensure that the individual is aware of:

(a) the identity of the organisation and how to contact it; and

(b) the fact that he or she is able to gain access to the information; and

(c) the purposes for which the information is collected; and

(d) the organisations (or the types of organisations) to which the organisation usually discloses information of that kind; and

(e) any law that requires the particular information to be collected; and

(f) the main consequences (if any) for the individual if all or part of the information is not provided.

(4) If it is reasonable and practicable to do so, an organisation must collect personal information about an individual only from that individual.

(5) If an organisation collects personal information about an individual from someone else, it must take reasonable steps to ensure that the individual is or has been made aware of the matters listed in subclause 1.3 except to the extent that making the individual aware of the matters would pose a serious threat to the life or health of any individual.

ประการที่สอง องค์กรจะต้องจัดเก็บโดยวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Lawful) และวิธีการที่เป็นธรรม (Fair) และต้องไม่มีลักษณะเป็นการรุกรานมากเกินไป (An Unreasonably Intrusive Way) โดยองค์กรต้องแจ้งหรือบอกรายละเอียดต่างๆ ของการจัดเก็บ เช่น วิธีการจัดเก็บวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บ ให้แก่เจ้าของข้อมูลทราบก่อนหรือขณะการจัดเก็บ

ประการที่สาม ในเวลาก่อนหรือในขณะที่องค์กรเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากเจ้าของข้อมูล องค์กรจะต้องดำเนินการด้วยวิธีที่เหมาะสมเพื่อให้เจ้าของข้อมูลทราบว่า

- 1) แจ้งเกี่ยวกับชื่อ ภูมิปัญญา สถานที่ทำงานขององค์กรและวิธีการติดต่อกับองค์กร
- 2) วิธีการในการเข้าถึงข้อมูล
- 3) วัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล
- 4) ประเภทขององค์กรที่ได้รับการเปิดเผยข้อมูล
- 5) กฎหมายที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 6) ผลที่เกิดจากการที่เจ้าของข้อมูลไม่ให้ข้อมูลกับองค์กร

ประการที่สี่ ต้องจัดเก็บจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง หากจัดเก็บจากบุคคลอื่นแล้วต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบ

ประการที่ห้า ในกรณีที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลอื่น จะต้องดำเนินการอย่างสมเหตุสมผลเพื่อให้เจ้าของข้อมูลรับทราบถึงข้อมูลต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เว้นแต่เป็นกรณีอันอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและสุขภาพของเจ้าของข้อมูล

นอกจากนี้ การประมวลผลข้อมูลยังต้องคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้ด้วย

ประการแรก คุณภาพของข้อมูล (Data Quality) หลักนี้หมายความว่า องค์กรจะต้องดำเนินการมาตรการที่เหมาะสม (take reasonable step) เพื่อให้หลักประกันแก่เจ้าของข้อมูลที่จัดเก็บนั้นมีความถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัย

ประการที่สอง ความปลอดภัยของข้อมูล (Data Security) หมายความว่า องค์กรจะต้องดำเนินการมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้ประกันแก่เจ้าของข้อมูลที่จัดเก็บนั้นมีความปลอดภัย เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่สามเข้าถึงหรือใช้ข้อมูลเพื่อเปิดเผยหรือแก้ไขข้อมูลนั้น รวมทั้งต้องจัดให้มีการทำลายข้อมูลหากไม่มีการใช้ข้อมูลนั้นอีกต่อไป

ประการที่สาม การเปิดเผย (Openness) องค์กรต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบก่อนหรือขณะจัดเก็บเกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บ การใช้และการเปิดเผยข้อมูลอย่างชัดเจนแก่บุคคลภายนอกให้ทราบ และหากบุคคลภายนอกร้องขอเกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บข้อมูลแล้ว องค์กรจะต้องดำเนินการมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงขั้นตอนเกี่ยวกับการจัดเก็บการใช้และการเปิดเผยข้อมูล

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของออสเตรเลียแยกการใช้และการเปิดเผยข้อมูลออกเป็นสองประเภท คือ การใช้และการเปิดเผยข้อมูลด้วยวัตถุประสงค์ปฐมภูมิ (Primary Purposes) และการใช้และการเปิดเผยข้อมูลด้วยวัตถุประสงค์ทุติยภูมิ (Secondary Purposes) โดยองค์กรจะเปิดเผยและใช้ข้อมูลได้เฉพาะด้วยการใช้และการเปิดเผยข้อมูลด้วยวัตถุประสงค์ปฐมภูมิต่างนั้น

สำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายออสเตรเลียได้กำหนดข้อยกเว้นการบังคับใช้ไว้ใน Section 7B และ 7C กล่าวคือ กฎหมายจะไม่มีผลใช้บังคับกับกรณีหลักๆ ดังต่อไปนี้

- 1) การกระทำของบุคคลธรรมดาที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์
 - 2) เป็นการกระทำขององค์กรที่เป็นผู้ให้บริการตามสัญญาของ Commonwealth หรือของรัฐ
 - 3) องค์กรดังกล่าวเป็นธุรกิจขนาดเล็กที่มีรายรับประจำปี (annual turnover) ไม่เกิน 3 ล้านเหรียญออสเตรเลีย ทั้งนี้ เว้นแต่จะสมัครใจ
 - 4) เป็นการกระทำของนายจ้างต่อข้อมูลลูกจ้าง ซึ่งเกี่ยวกับการจ้างงานไม่ว่าในอดีตหรือปัจจุบัน
 - 5) เป็นการกระทำของผู้มีวิชาชีพสื่อสารมวลชน ที่ทำเพื่อการเขียนข่าว
 - 6) เป็นการกระทำของสมาชิกรัฐสภา ที่กระทำเพื่อการเลือกตั้งตามกฎหมายการเลือกตั้งหรือเพื่อกระบวนการทางการเมือง
 - 7) เป็นการกระทำตามหน้าที่ในสัญญารับเช่าช่วง
- สำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภท Sensitive Data กฎหมายออสเตรเลียได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

- 1) มีการกำหนดคำนิยามศัพท์ไว้อย่างชัดเจนเป็นการเฉพาะตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นคือ

“ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data)” หมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลหรือความเห็นส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ

- (1) เชื้อชาติ หรือความเป็นชนกลุ่มน้อย
- (2) ความคิดเห็นทางการเมือง
- (3) ความเป็นสมาชิกขององค์กรทางการเมือง
- (4) ความเชื่อทางศาสนาหรือการเข้าร่วมทางศาสนา
- (5) ความเชื่อทางปรัชญา
- (6) ความเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพหรือการค้า
- (7) ความเป็นสมาชิกของสหภาพการค้า

(8) พฤติกรรมทางเพศ

(9) ประวัติอาชญากรรม

2) เรื่องการใช้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive data) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ใน Principle 2 ของ NPPs ข้อ 2.1 ว่า

(1) องค์กร (Organisation)¹⁵ จะต้องไม่เก็บหรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์หลักขององค์กรเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เว้นแต่ วัตถุประสงค์รองจะเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หลัก แต่ถ้าเป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก วัตถุประสงค์รองจะต้องมีความเกี่ยวข้องโดยตรงอย่างชัดเจนกับวัตถุประสงค์หลักเท่านั้นถึงจะทำการเก็บรวบรวมและเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้¹⁶

(2) องค์กรจะต้องไม่เก็บหรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนอกเหนือจากวัตถุประสงค์หลักขององค์กรเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น แต่ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึกเพื่อการตลาดแบบตรง (Direct Marketing) จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ ที่มีใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก¹⁷

¹⁵ Organisation means: (a) an individual; or (b) a body corporate; or (c) a partnership; or (d) any other unincorporated association; or (e) a trust.

¹⁶ (An organisation must not use or disclose personal information about an individual for a purpose (the secondary purpose) other than the primary purpose of collection unless:

(a) both of the following apply:

(i) the secondary purpose is related to the primary purpose of collection and, if the personal information is sensitive information, directly related to the primary purpose of collection;

(ii) the individual would reasonably expect the organisation to use or disclose the information for the secondary purpose; or

¹⁷ (An organisation must not use or disclose personal information about an individual for a purpose (the secondary purpose) other than the primary purpose of collection unless

(a ...

(b)

(c) if the information is not sensitive information and the use of the information is for the secondary purpose of direct marketing:

3) องค์กรจะต้องไม่จัดเก็บข้อมูลอ่อนไหวอันเกี่ยวกับบุคคลใด เว้นแต่¹⁸

(1) เจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอม หรือ

(2) การจัดเก็บข้อมูลนั้นกำหนดโดยกฎหมาย หรือ

(3) การจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวมีความจำเป็นเพื่อป้องกันหรือบรรเทาภัยอันตรายที่ใกล้จะถึงแก่ชีวิตหรือสุขภาพของบุคคลใด ๆ โดยที่เจ้าของข้อมูลนั้นไม่อยู่ในฐานะที่จะให้ความยินยอมได้ หรือ

(4) ถ้าข้อมูลนั้นถูกจัดเก็บเพื่อการดำเนินการขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไร โดยเข้ากรณีดังต่อไปนี้

ก. เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกขององค์กรนั้นหรือบุคคลผู้ที่ติดต่อหรือร่วมกิจกรรมกับองค์กรนั้นเป็นประจำ

ข. ก่อนหรือในขณะที่เวลาจัดเก็บข้อมูล องค์กรได้ให้การรับรองต่อบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลว่า องค์กรจะไม่เปิดเผยข้อมูลโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล หรือ

(5) การจัดเก็บจำเป็นต่อการจัดตั้งกฎหมาย ดำเนินการตามกฎหมายหรือป้องกันตามกฎหมาย หรือเพื่อความยุติธรรม

¹⁸ An organisation must not collect sensitive information about an individual unless:

(a) the individual has consented; or

(b) the collection is required by law; or

(c) the collection is necessary to prevent or lessen a serious and imminent threat to the life or health of any individual, where the individual whom the information concerns:

(i) is physically or legally incapable of giving consent to the collection; or

(ii) physically cannot communicate consent to the collection; or

(d) if the information is collected in the course of the activities of a non profit organisation—the following conditions are satisfied:

(i) the information relates solely to the members of the organisation or to individuals who have regular contact with it in connection with its activities;

(ii) at or before the time of collecting the information, the organisation undertakes to the individual whom the information concerns that the organisation will not disclose the information without the individual's consent; or

(e) the collection is necessary for the establishment, exercise or defence of a legal or equitable claim.

4) ภายใต้หลักเกณฑ์ตามข้อ 3. ข้างต้น องค์กรอาจจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลประเภท ข้อมูลสุขภาพ ก็ต่อเมื่อ

- (1) ข้อมูลนั้นมีความจำเป็นเพื่อการบริการทางด้านสุขภาพของเจ้าของข้อมูล
- (2) ข้อมูลถูกจัดเก็บ

ก. โดยข้อเรียกร้องหรืออำนาจตามกฎหมายนี้และกฎหมายฉบับอื่นๆ

ข. ตามกฎเกณฑ์ที่ถูกตั้งขึ้นโดยหน่วยงานทางด้านสุขภาพหรือหน่วยงานทางด้านยาที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวซึ่งบังคับองค์กรนั้นๆ

5) ภายใต้หลักเกณฑ์ตามข้อ 3. ข้างต้น องค์กรอาจจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลประเภท ข้อมูลสุขภาพ ก็ต่อเมื่อ

- (1) การจัดเก็บมีความจำเป็นต่อเหตุดังต่อไปนี้

ก. เพื่อการวิจัยที่เกี่ยวกับสุขภาพสาธารณะหรือความปลอดภัยสาธารณะ

ข. เพื่อรวบรวมหรือวิเคราะห์สถิติเกี่ยวกับสุขภาพสาธารณะหรือความปลอดภัยสาธารณะ

ค. เพื่อจัดการ กองทุนการเงิน หรือควบคุมบริการสุขภาพ

(2) ถ้าวัตถุประสงค์นั้นไม่สามารถสำเร็จได้โดยการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่ระบุบุคคล (ผู้เป็นเจ้าของ) หรือไม่สามารถระบุได้ชัดว่าเป็นข้อมูลของบุคคลใด

- (3) องค์กรไม่สามารถปฏิบัติการสืบหาความยินยอมของบุคคลเพื่อจัดเก็บข้อมูล

- (4) ข้อมูลถูกจัดเก็บ

ก. ตามที่กฎหมายกำหนด (นอกจากไปจากพระราชบัญญัตินี้)

ข. ตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยองค์กรทางสุขภาพหรือองค์กรทางยาที่ผูกพันกับองค์กร

ค. ตามแนวปฏิบัติที่อนุมัติโดยคณะกรรมการ (Commissionor) ภายใต้ Section 95 A เพื่อประโยชน์ของมาตราข้อยนี้

6) หากองค์กรจัดเก็บข้อมูลสุขภาพภายใต้ข้อ 5. ข้างต้น องค์กรจะต้องดำเนินการอย่างเหมาะสม เพื่อที่จะลบเลขบ่งชี้ข้อมูลก่อนที่จะเปิดเผยข้อมูล

7) องค์กรไม่แสวงหากำไร หมายถึง องค์กรที่ไม่แสวงหากำไรใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับเรื่องเชื้อชาติ การเมือง ศาสนา ปรัชญา อาชีพ การค้า การรวมตัวทางการค้า

8) นอกจากนี้ ในหลักการข้อที่ 2¹⁹ ของ NPPs กฎหมายฉบับนี้ได้มีข้อยกเว้นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลว่า หากข้อมูลส่วนบุคคลที่มีใช่เป็น Sensitive Data แล้ว และใช้เพื่อการขายตรงและตลาดแบบตรง (Direct Marketing) สามารถเปิดเผยได้ แต่ทั้งนี้ก็ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า เจ้าของข้อมูลสามารถยกเลิกความยินยอมดังกล่าวได้ทุกเมื่อ (Right to opt out) ทั้งนี้ เหตุที่กฎหมายยอมให้มีการเก็บ ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลก็คือ ข้อมูลส่วนบุคคลมีความสำคัญมากสำหรับการประกอบธุรกิจแบบขายตรง ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ งานอดิเรก รายได้ การศึกษา อาชีพ สถานะครอบครัว ฯลฯ จะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถคาดหมายแนวโน้มสินค้าหรือบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีขึ้น

อย่างไรก็ดี กฎหมายคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของออสเตรเลียถูกวิจารณ์อย่างมากทั้งสหภาพยุโรปและแวดวงนักวิชาการของออสเตรเลียเองว่ามีข้ออ่อนมาก เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้เปิดโอกาสให้มีข้อยกเว้นบางประการที่เปิดช่องให้องค์กรบางประเภทไม่ตกอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ดังนี้

ประการแรก กฎหมายฉบับนี้ไม่มีผลใช้บังคับแก่ “องค์กรธุรกิจขนาดเล็ก” (Small Business Operator) ซึ่งตามกฎหมายฉบับนี้ “องค์กรธุรกิจขนาดเล็ก” หมายถึง องค์กรธุรกิจที่มีรายได้ต่อปีน้อยกว่า 3 ล้านเหรียญต่อปี ประเด็นนี้เองที่ถูกวิจารณ์จากหลายฝ่ายมากกว่าจะทำให้กฎหมายฉบับนี้ไม่สามารถคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างเต็มที่เนื่องจากปัจจุบันนี้ประเทศออสเตรเลียมีผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กเป็นจำนวนมากทำให้ธุรกิจขนาดเล็กจำนวนมากเหล่านี้ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกิจแบบ E-Commerce อีกด้วย

ประการที่สอง องค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับสื่อสารมวลชน (Mass Media) ก็ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ เหตุผลก็คือ การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมต้องอาศัยความเปิดเผยหรือการไหลผ่านของข้อมูล มิฉะนั้นแล้ว การปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนก็อาจมีอุปสรรคได้

ในประเด็นนี้มีข้อวิจารณ์จาก Privacy Commissioner ว่าคำว่า Mass Media ตามกฎหมายนี้มีความหมายกว้างจนอาจคลุมถึงองค์กรใดที่จัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลทางอินเทอร์เน็ต

ประการที่สาม ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้าง (Employee Records) ที่เกี่ยวกับการจ้าง (Employment Relationship) เช่น เงินเดือน ความเป็นสมาชิกภาพของลูกจ้างที่มีต่อองค์การสหภาพ

¹⁹ 2.1 An organisation must not use or disclose personal information about an individual for a purpose (the secondary purpose) other than the primary purpose of collection unless:

แรงงานหรือองค์กรอื่นๆ รวมทั้งบรรดาข้อมูลใดๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรม การลาออก วาระ และเงื่อนไขการจ้างงาน เป็นต้น เจตนารมณ์ของข้อยกเว้นนี้เพื่อป้องกันมิให้นายจ้างขายข้อมูลดังกล่าวแก่บุคคลที่สาม

ประการที่สี่ การเก็บข้อมูลที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการค้าพาณิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในครอบครัว

ในส่วนของการโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปต่างประเทศนั้น ในหลักการข้อที่ 9 ของ NPPs กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของออสเตรเลียรับรองว่า การส่งข้อมูลไปต่างประเทศ (Trans-border data flows) สามารถทำได้ แต่ได้วางเงื่อนไขว่า ประเทศปลายทางที่ข้อมูลจะถูกส่งไปนั้นต้องมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างประเทศออสเตรเลีย หรือได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือการโอนข้อมูลนั้นมีความจำเป็นสำหรับการทำนิติกรรมสัญญาหรือปฏิบัติการชำระหนี้ที่ได้ทำขึ้นระหว่างองค์กรกับบุคคลที่สาม

กฎหมายฉบับนี้ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาหนึ่งชุดเรียกว่า คณะกรรมการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือ Private Commissioner ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบและให้การรับรองกฎข้อบังคับ (self-regulations) ที่ออกโดยภาคเอกชน โดยกฎระเบียบหรือประมวลจริยธรรมดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับได้ต่อเมื่อได้รับรองจากคณะกรรมการ

นอกจากหน้าที่ในการรับรองมาตรฐานคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ออกโดยองค์กรเอกชนแล้ว คณะกรรมการยังมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนข้อพิพาทระหว่างเจ้าของข้อมูลกับองค์กรเอกชนที่จัดเก็บหรือเปิดเผยข้อมูล

ในด้านการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูล กฎหมายฉบับนี้ก็ให้สิทธิไว้หลายประการ

1) สิทธิที่จะเข้าถึงและแก้ไขข้อมูลของตนเพื่อให้เกิดความถูกต้องหรือทันสมัยมากขึ้น โดยองค์กรเอกชนจะต้องอำนวยความสะดวกหรือเปิดโอกาสให้เจ้าของข้อมูลสามารถเข้าถึงและแก้ไขข้อมูลของตนได้ หากผู้นั้นแสดงเจตจำนงหรือร้องขอจะใช้สิทธิดังกล่าว

2) สิทธิที่จะฟ้องร้องต่อศาลหากเจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหาย จากการประมวลผลข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือผิดพลาด

3) ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายห้ามหรือไม่ผิดกฎหมาย (Lawful) หรือกรณีที่สามารถปฏิบัติได้ เจ้าของข้อมูลสามารถใช้นามแฝงหรือไม่ระบุชื่อที่แท้จริงของตนเมื่อมีการติดต่อกับองค์กรได้

ตามกฎหมายฉบับนี้กฎหมายได้เปิดช่องให้องค์กรเอกชนมีทางเลือกได้สองทางเลือกคือ ออกกฎระเบียบข้อบังคับ หรือประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อบังคับใช้กับองค์กรได้เอง เพียงแต่กฎระเบียบนั้นต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการเสียก่อนว่า ได้มาตรฐานไม่น้อยกว่าที่กฎหมายระบุไว้หรือไม่ กฎระเบียบหรือประมวลจริยธรรมนั้นจึงมีผลใช้

บังคับได้ หากองค์กรใดมิได้จัดทำกฎระเบียบข้อบังคับหรือจัดทำแต่กฎระเบียบข้อบังคับดังกล่าวไม่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการแล้ว องค์กรนั้นย่อมตกอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ทันที

3.1.4 หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสาธารณรัฐอิตาลี²⁰

สำหรับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลีฉบับปัจจุบันคือ Protection of Individuals and other subjects with regard to the processing of Personal Data Act no.675 of 31 December 1996 โดยขอบเขตของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลีดังกล่าวได้กำหนดให้ใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทำขึ้นในประเทศอิตาลี ทั้งที่มีการจัดเก็บไว้ในประเทศและต่างประเทศ ไม่ว่าจะใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอัตโนมัติหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยบุคคลธรรมดาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการส่วนตัว (exclusively personal purposes) ในลักษณะที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลนั้นไม่ว่าโดยทั่วไปหรือเฉพาะเจาะจง และการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยหน่วยงานของรัฐในกรณีพิเศษ เช่น การประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับบันทึกทางอาญา (Criminal records) การประมวลผลข้อมูลตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาการประมวลผลข้อมูลเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจถึงข้อกำหนดของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลีผู้ศึกษาขออธิบายข้อกำหนดกฎหมายดังต่อไปนี้

1) คำนิยามศัพท์

“คลังข้อมูล (Data bank)” หมายความว่า ชุดข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอาจจัดเก็บเป็นหน่วยเดียวหรือหลายหน่วย ไม่ว่าจะจัดเก็บอยู่ ณ สถานที่แห่งเดียวหรือหลายแห่ง โดยมีการจัดหมวดหมู่เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เพื่อประโยชน์ต่อการประมวลผล

“การประมวลผลข้อมูล (Processing)” หมายความว่า การดำเนินการใดๆ ไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอัตโนมัติหรือไม่ก็ตาม อันเกี่ยวกับการรวบรวม การบันทึก การจัดหมวดหมู่ การจัดเก็บ การให้รายละเอียดข้อมูล การเปลี่ยนแปลงแก้ไข การเลือกสรร การเรียกข้อมูลจากระบบ การเปรียบเทียบ การใช้ประโยชน์ การเชื่อมโยง การระงับใช้ชั่วคราว การเปิดเผยโดยเฉพาะเจาะจง การเปิดเผยโดยทั่วไป การลบข้อมูล และการทำลายข้อมูล

²⁰ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2546). กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของอิตาลี. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2552, จาก www.ecommerce.or.th/ictlaw

“ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal data)” หมายความว่า ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับ บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล องค์กร สมาคม และสามารถระบุถึงบุคคลหรือหน่วยงานเหล่านั้นได้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การอ้างอิงข้อความอื่นๆกับหมายเลขบัตรสำคัญประจำตัว

“ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก (Sensitive data)” หมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความเป็นชนกลุ่มน้อย ความเชื่อทางศาสนา ลัทธิ ปรัชญา ความเห็นทางการเมือง ความเป็นสมาชิก พรรคการเมือง สหภาพแรงงาน สมาคม หรือ องค์กรทางศาสนาหรือปรัชญา รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลทางด้านสุขภาพและพฤติกรรมทางเพศ

“ผู้ควบคุมข้อมูล (Controller)” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กร สมาคมหรือหน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีหน้าที่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และ วิธีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

“ผู้ประมวลผลข้อมูล (Processor)” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กร สมาคมหรือหน่วยงานอื่นใด ซึ่งมีหน้าที่ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในนามของผู้ควบคุมข้อมูล

“เจ้าของข้อมูล (Data subject)” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล องค์กร สมาคม ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

“การเปิดเผยโดยเฉพาะเจาะจง (Communication)” หมายความว่า การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคคลอื่นซึ่งระบุไว้และไม่ได้เป็นเจ้าของข้อมูล ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม รวมถึงการกระทำอื่นใดที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับหรือสามารถค้นข้อมูลนั้นได้ด้วย

“การเปิดเผยโดยทั่วไป (Dissemination)” หมายความว่า การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคคลอื่นซึ่งไม่ได้ระบุไว้ ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม รวมถึงการกระทำอื่นใดที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับหรือสามารถค้นข้อมูลนั้นได้ด้วย

“ข้อมูลซึ่งไม่เปิดเผยชื่อ (Anonymous data)” หมายความว่า ข้อมูลใดๆ ไม่ว่าจะ เป็น ข้อมูลดิบหรือข้อมูลที่มีการประมวลผลแล้ว ซึ่งไม่สามารถระบุบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้

“คณะกรรมการ (Garante)” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายนี้

2) สิทธิของเจ้าของข้อมูล

(1) สิทธิในการให้ความยินยอมกรณีที่มีการประมวลผลข้อมูล

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยภาคเอกชนหรือภาครัฐที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อแสวงหากำไร ให้ถือว่าได้กระทำโดยชอบด้วยกฎหมายหากได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจาก เจ้าของข้อมูลโดยสมัครใจและเป็นลายลักษณ์อักษร และเจ้าของข้อมูลได้รับแจ้งข้อมูลที่จำเป็นตามที่กฎหมายกำหนดในขณะที่มีการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นแล้ว ซึ่งเจ้าของข้อมูลจะให้ความยินยอมต่อกระบวนการทั้งหมดหรือเฉพาะบางส่วนของ การประมวลผลข้อมูลก็ได้

แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูล แต่ก็ได้กำหนดข้อยกเว้นสำหรับบางกรณีที่ไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลไว้ด้วย เช่น ข้อมูลที่ต้องมีการรวบรวมและจัดเก็บตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่น การประมวลผลข้อมูลอันเกิดจากความผูกพันตามสัญญา การประมวลผลข้อมูลของภาครัฐที่เปิดเผยต่อสาธารณะ การประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ สถิติ การประมวลผลข้อมูลที่กระทำขึ้นภายในขอบเขตของ วิชาชีพหนังสือพิมพ์ (journalistic profession) การประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งไม่กระทบต่อหลักการในการรักษาความลับทางธุรกิจหรืออุตสาหกรรม การประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นและเจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้เนื่องจากความพิการทางกายหรือเป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือมีจิตฟั่นเฟือน การประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวน

(2) สิทธิและข้อจำกัดในการใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูล

ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลและสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้น โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อีกทั้งสามารถได้รับแจ้งเกี่ยวกับชื่อ ภูมิลำเนา สถานที่ทำงานของผู้ควบคุมข้อมูลและ ผู้ประมวลผลข้อมูล และการเปิดเผยข้อมูลไม่ว่าโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจง

นอกจากนี้ ยังมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูล หรือให้ผู้ควบคุมข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลดำเนินการโดยไม่ชักช้าในกรณีต่อไปนี้

ก. ยืนยันเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตน และวัตถุประสงค์ในการประมวลผลข้อมูลนั้น

ข. ลบ ระงับการใช้ชั่วคราว หรือแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่ไม่เปิดเผยตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล ในกรณีที่มีการประมวลผลโดยมิชอบหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายหรือกรณีที่มีการจัดเก็บข้อมูลไว้เกินความจำเป็น

ค. ตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องอยู่เสมอ

ง. แจ้งการดำเนินการตาม (ข.) และ (ค.) ไปยังบุคคลที่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลให้ทราบ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลโดยตรง

เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะโต้แย้งคัดค้านเมื่อเห็นว่าข้อมูลของตนไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ เจ้าของข้อมูลมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการได้ด้วย หรือโต้แย้งคัดค้านการประมวลผลข้อมูลทั้งหมดหรือบางส่วนแม้ว่าจะดำเนินการประมวลผลข้อมูลนั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิดังกล่าวของเจ้าของข้อมูลก็มีข้อจำกัดในบางกรณี เช่น กรณีที่มีการประมวลผล

ข้อมูลเกี่ยวกับการเงิน หรือการชำระเงินสำหรับหน่วยงานของรัฐซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไร การกำกับดูแลบริษัทหลักทรัพย์และเครดิตฟองซิเออร์ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่นที่บัญญัติขึ้นเป็นพิเศษ การสืบสวนสอบสวน เป็นต้น

3) หน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูล

(1) คุณสมบัติของผู้ควบคุมข้อมูล

กฎหมายกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลที่มีความประสงค์จะประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล มีหน้าที่ต้องแจ้งความประสงค์ให้คณะกรรมการทราบล่วงหน้า ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะต้องมีการลงนามของผู้ให้ข้อมูล (จะเป็นเจ้าของข้อมูลหรือไม่ก็ได้) และผู้ประมวลผลข้อมูลด้วย

ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลต้องแจ้งรายละเอียดในรายการสำคัญๆ เช่น ชื่อ ภูมิลำเนา สถานที่ทำงานของผู้ควบคุมข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูล วัตถุประสงค์และวิธีการประมวลผลข้อมูล ลักษณะและสถานที่จัดเก็บข้อมูลที่จะประมวลผล การเปิดเผยข้อมูลไม่ว่าโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจง วัตถุประสงค์ของการโอนข้อมูลไปยังประเทศอื่น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นเกี่ยวกับหน้าที่ในการแจ้งข้อมูลต่อคณะกรรมการ สำหรับการประมวลผลข้อมูลบางประเภทซึ่งต้องมีการประมวลผลอยู่แล้ว เช่น การจัดทำบัญชี เงินเดือน หรือผลประโยชน์อื่นใด เป็นต้น

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ประมวลผลข้อมูลว่า จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถ เพื่อสามารถดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และผู้ประมวลผลข้อมูลจะต้องดำเนินการประมวลผลข้อมูลตามคำแนะนำของผู้ควบคุมข้อมูล โดยผู้ควบคุมข้อมูลจะทำการตรวจสอบและควบคุมผู้ประมวลผลข้อมูล เพื่อให้ดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายและคำแนะนำของตน

(2) หน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูล

ก. หน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลและคุณภาพของข้อมูล

- รูปแบบของการรวบรวมและคุณภาพของข้อมูลส่วนบุคคล: กฎหมายกำหนดให้ข้อมูลส่วนบุคคลที่จะมีการประมวลผลนั้นจะต้องมีการประมวลผลโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม มีการรวบรวมและบันทึกตามวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้โดยชัดแจ้งหรือที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษและชอบด้วยกฎหมาย ข้อมูลนั้นจะต้องมีความถูกต้องและได้มีการปรับแก้ให้ถูกต้องอยู่เสมอและที่สำคัญคือ จะต้องดำเนินการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เหมาะสมและไม่เกินกรอบวัตถุประสงค์ของการรวบรวมและประมวลผลข้อมูลนั้น นอกจากนี้ จะต้องมีการกำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไว้ด้วย

- ข้อมูลที่จะต้องแจ้งในกรณีที่มีการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล: กฎหมายกำหนดสิทธิให้เจ้าของข้อมูลและบุคคลใดก็ตามที่ได้รับการร้องขอให้เป็นผู้ให้ข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับรายการตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ว่าจะโดยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร เช่น วัตถุประสงค์และรูปแบบการประมวลผล การให้ข้อมูลนั้นเป็นหน้าที่หรือความสมัครใจและผลที่จะได้รับในกรณีที่ไม่ให้ข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ร้องขอ บุคคล ประเภทของบุคคล หรือบริเวณที่อาจได้รับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้น สิทธิของเจ้าของข้อมูล ชื่อ ภูมิปัญญา สถานที่ทำางานของผู้ควบคุมข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูล เป็นต้น และในกรณีที่มีได้มีการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากเจ้าของข้อมูลเองโดยตรง จะต้องแจ้งข้อความดังกล่าวให้แก่เจ้าของข้อมูลทราบทันทีที่ได้มีการบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลนั้นหรือก่อนที่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นครั้งแรก

ข. หน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่มีการประมวลผลและการชดใช้ค่าเสียหาย

- ความปลอดภัยของข้อมูล ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศอิตาลีกำหนดไว้คือ ผู้ควบคุมข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูลจะต้องดำเนินการจัดเก็บและควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการประมวลผล โดยคำนึงถึงนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและลักษณะเฉพาะในการประมวลผลข้อมูลนั้นๆ รวมถึงมาตรการความปลอดภัยที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการทำลายข้อมูลหรือทำให้ข้อมูลเสียหาย การเข้าถึงข้อมูลโดยปราศจากอำนาจ หรือการนำมาสู่การประมวลผลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นในขณะที่มีการรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ กฎหมายยังบังคับให้มีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับใช้เป็นมาตรฐานความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล โดยจะต้องกำหนดให้มีขึ้นภายใน 180 วันนับจากวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และจะต้องปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัยดังกล่าวให้มีความทันสมัยตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างน้อยทุกๆ 2 ปี [Article 15]

- การสิ้นสุดการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล การประมวลผลข้อมูลสิ้นสุดลงเมื่อผู้ประมวลผลข้อมูลหยุดการประมวลผลข้อมูลไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตาม และผู้ควบคุมข้อมูลได้แจ้งให้คณะกรรมการทราบล่วงหน้าแล้ว ซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลสามารถดำเนินการได้ ดังต่อไปนี้

1. ทำลายข้อมูลที่มีการประมวลผลนั้น
2. โอนข้อมูลนั้นให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลรายอื่นที่มีวัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูลในขณะที่มีการรวบรวมข้อมูลทำนองเดียวกัน
3. จัดเก็บข้อมูลนั้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ส่วนตัวโดยไม่เปิดเผยข้อมูลนั้นไม่ว่าโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจง

4. จัดเก็บ หรือ โอนข้อมูลให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลรายอื่นเพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยทางประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสถิติ

อย่างไรก็ตาม การโอนข้อมูลให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลรายอื่นที่มีได้มีวัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูลในขณะที่มีการรวบรวมข้อมูลทำนองเดียวกัน หรือฝ่าฝืนบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เป็น โฆษณา และต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย

- การชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการประมวลผลข้อมูล: กฎหมายกำหนดให้บุคคลใดก็ตามที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการประมวลผลข้อมูล ต้องชดใช้ค่าเสียหายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ก. หน้าที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมายกำหนดหลักการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไว้ว่า บุคคลหรือหน่วยงานภาคเอกชนหรือภาครัฐที่แสวงหากำไรเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจงได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูล

อย่างไรก็ตาม ก็ได้กำหนดข้อยกเว้นของการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าโดยทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจงไว้หลายประการ ดังนี้

- เป็นการเปิดเผยข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

- เป็นข้อมูลที่น่ามาจากเอกสารมหาชน การลงทะเบียน เอกสารหรือบันทึกใดๆ ซึ่งมีอยู่ทั่วไป โดยไม่ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

- เป็นการเปิดเผยตามบทบัญญัติกฎหมาย

- เป็นการเปิดเผยภายในขอบเขตวิชาชีพหนังสือพิมพ์ โดยไม่ฝ่าฝืนบทบัญญัติว่าเสรีภาพสิ่งพิมพ์ หรือมีผลกระทบต่อความคุ้มครองความเป็นส่วนตัวหรือประโยชน์สาธารณะ

- ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยธุรกิจและอุตสาหกรรม

- เป็นการจำเป็นหรือเพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่น ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้ อันเนื่องมาจากเป็นบุคคลไร้ความสามารถ การพิการ หรือจิตฟั่นเฟือน

- เป็นการจำเป็นเพื่อการสืบสวน สอบสวน หรือฟ้องร้องคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการรวบรวมข้อมูลภายในกลุ่มธนาคารด้วยกัน ตามกฎหมายว่าด้วยการเงินการธนาคารหรือระหว่างกลุ่มบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

นอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดข้อยกเว้นอีกประการหนึ่งเฉพาะกรณีการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉพาะเจาะจง คือ ผู้ควบคุมข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลสามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคคลที่ดำเนินการประมวลผลข้อมูลนั้นภายใต้บังคับบัญชาของผู้ควบคุมข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลโดยตรงได้ [Article 19]

ง. หน้าที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลชนิดพิเศษ

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเทศอิตาลี ได้แบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Personal Data) และข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษ (Sensitive Data) ซึ่งกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษเพิ่มเติมจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป กล่าวคือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความเป็นชนกลุ่มน้อย ความเชื่อทางศาสนา ลัทธิ ปรัชญา ความเห็นทางการเมือง ความเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สหภาพแรงงาน สมาคม หรือองค์กรทางศาสนาหรือปรัชญา รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลทางด้านสุขภาพและพฤติกรรมทางเพศ จะดำเนินการประมวลผลได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของข้อมูลและได้รับอนุญาตเพื่อประมวลผลข้อมูลนั้นจากคณะกรรมการ (Garante) แล้ว โดยคณะกรรมการจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมสำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษโดยหน่วยงานของรัฐที่แสวงหากำไร จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งจากทนายผู้ถือกฎหมายอื่นด้วย หรือหากการอนุญาตโดยกฎหมายอื่นนั้นได้ถูกแก้ไขหรือยกเลิกไปแล้ว ก็อาจเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยในกรณีดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นให้สามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษบางอย่างได้ เช่น ข้อมูลด้านสุขภาพ พฤติกรรมทางเพศ ทั้งนี้ หากเป็นไปได้เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้ ยังได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทางการแพทย์ การเปิดเผยข้อมูลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และการเปิดเผยข้อมูลในวิชาชีพหนังสือพิมพ์เอาไว้ด้วย

4) การส่งหรือโอนข้อมูลไปนอกราชอาณาจักร

เนื่องจาก European Directive of 1995 ได้กำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นการบังคับให้ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปห้ามส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศอื่นที่ไม่เป็นสมาชิกสหภาพยุโรปและมาตรฐานการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับที่ต่ำกว่าสหภาพยุโรป ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศ

อื่นว่า การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศอื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร หรือใช้วิธีการหรือรูปแบบใดก็ตาม) หรือกรณีที่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษหรือที่ได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลจะกระทำมิได้ หากประเทศที่รับข้อมูลนั้น ไม่มีมาตรฐานการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับที่เท่าเทียมกับประเทศอิตาลี

5) คณะกรรมการ

กฎหมายได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Garante for the protection of Personal Data) ทำหน้าที่กำกับดูแลเพื่อให้การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวสามารถทำหน้าที่ได้โดยอิสระ

(1) รูปแบบ องค์ประกอบ และคุณสมบัติของคณะกรรมการ

คณะกรรมการประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน โดยการเสนอของ Chamber of Deputies จำนวน 2 คน และการเสนอของวุฒิสภาอีกจำนวน 2 คน ทั้งนี้ โดยใช้วิธีการลงคะแนนเสียงแบบพิเศษ (Specific voting procedure) รูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบของการจัดตั้งคณะกรรมการขนาดเล็กเพื่อความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการทำงาน) กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งกรรมการจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

ก. มีความเป็นอิสระ

ข. เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนิติศาสตร์และวิทยาการคอมพิวเตอร์

ค. ห้ามมิให้กรรมการประกอบอาชีพอื่นใด เป็นที่ปรึกษาหรือดำรงตำแหน่งอื่น

ใด ตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ

เมื่อได้กรรมการครบ 4 คนแล้ว ให้กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งนั้นเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ โดยประธานกรรมการจะมีสิทธิออกเสียงชี้ขาดในกรณีที่การออกเสียงของกรรมการมีคะแนนเสียงเท่ากัน คณะกรรมการดังกล่าวจะมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และสามารถดำรงตำแหน่งกรรมการได้ไม่เกินสองวาระ

(2) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

กฎหมายได้ให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวไว้อย่างกว้างมาก ไม่ว่าจะเป็นอำนาจทางด้านการสนับสนุนส่งเสริม คุ้มครองป้องกัน และมีคำสั่งหรือคำวินิจฉัยเมื่อมีการละเมิดกฎหมายเกิดขึ้น รวมถึงการให้อำนาจเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย โดยสามารถสรุปอำนาจหน้าที่หลักๆ ได้ดังนี้

ก. อำนาจหน้าที่ทั่วไป

- จัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ในการรับจดทะเบียนการประกอบการ
ประมวลผลข้อมูล

- รับรายงานและคำร้องต่างๆ
- ให้คำแนะนำและให้ข้อมูลต่อสาธารณะ
- ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ
- ออกคำสั่งห้ามประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล
- ควบคุมและตรวจสอบการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล
- เรียกบุคคลมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร
- สืบสวนบุคคล

ข. อำนาจหน้าที่ต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

- ให้คำปรึกษานายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีในการใช้อำนาจหรือมาตรการทางปกครองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกฎหมายนี้
- ให้คำแนะนำคณะรัฐมนตรีในการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำรายงานเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ปีละ 1 ครั้ง

(3) สำนักงาน

ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Office of the Garate) ทำหน้าที่ธุรการและปฏิบัติการตามที่กฎหมายกำหนดหรือคณะกรรมการมอบหมาย ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ไว้โดยละเอียด เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการสำนักงาน จำนวน สถานะ และการจัดจ้างพนักงานหรือลูกจ้าง เป็นต้น

6) บทกำหนดโทษ

กฎหมายได้กำหนดมาตรการทางอาญา ได้แก่ โทษจำคุก สำหรับบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ในกรณีที่มีการเพิกเฉยและการแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จต่อคณะกรรมการ การประมวลผลข้อมูลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การไม่ปฏิบัติตามมาตรการเพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่กำหนดขึ้นโดยกฎหมายหรือคณะกรรมการ ตัวอย่างบทกำหนดโทษ เช่น

(1) ผู้ควบคุมข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลรายใด ไม่ให้คำบอกกล่าวตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 และมาตรา 28 หรือให้ข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ หรือเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี

(2) ผู้ใดกระทำการหรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยมีเจตนาให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยฝ่าฝืน

บทบัญญัติมาตรา 11 มาตรา 20 หรือมาตรา 27 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี เว้นแต่จะกระทำการฝ่าฝืนอันเป็นความผิดร้ายแรง (unless the offence is more serious)

ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดหลักประกันในการให้ความคุ้มครองผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดไว้ด้วยคือ การตัดสินเกี่ยวกับการกระทำความผิดใดๆ ตามกฎหมายนี้ ต้องดำเนินการโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดมาตรการทางปกครองโดยวิธีการปรับ ในกรณีที่ฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการอีกด้วยคือ กรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูล ไม่ให้ข้อมูลหรือเอกสารตามที่คณะกรรมการร้องขอด้วย

3.1.5 หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ Federal Data Protection Act 1990 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 14 กันยายน 1994 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1) ขอบเขตการบังคับใช้ (section 1)

กฎหมายนี้ใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐทั้งระดับสหพันธ์และระดับมลรัฐที่ใช้อำนาจตามกฎหมายสหพันธ์หรือเป็นหน่วยงานของศาล และใช้บังคับแก่เอกชน ซึ่งเก็บรวบรวม ใช้หรือดำเนินการกับข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ก็ตาม

อนึ่ง คำว่า “ดำเนินการ” (Process) ได้มีบทนิยามไว้ หมายถึง การเก็บรักษา การแก้ไขปรับปรุง การยับยั้ง การลบ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยได้อธิบายด้วยว่า หมายถึงการเปิดเผยต่อบุคคลที่สามหรือการส่งผ่านบุคคลที่สาม หรือส่งให้บุคคลที่สามสามารถเรียกดูได้

2) คำนิยามศัพท์

Section 3 แห่ง Federal Data Protection Act ได้บัญญัติคำนิยามศัพท์ของคำดังกล่าวไว้ว่า

“ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data)” หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคล หรือรายละเอียดใดๆ ที่สามารถระบุถึงตัวบุคคล (เจ้าของข้อมูล) ได้

“การจัดเก็บข้อมูล (Collection)” หมายความว่า การได้มาซึ่งข้อมูลจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูล

“การประมวลผล (Processing)” หมายความว่า การเก็บรักษา การแก้ไข การเปิดเผย การรับใช้ และการลบข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีการใดก็ตาม

“การเก็บรักษา (Storage)” หมายความว่า การเข้าถึง การบันทึก หรือการป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลในที่จัดเก็บ เพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปประมวลผลหรือใช้อีกครั้ง

“การแก้ไข (Modification)” หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาสาระของข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บ

“การเปิดเผย (Communication)” หมายความว่า การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บให้แก่บุคคลที่ 3 ไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตาม โดยวิธีการ a) ส่งผ่านข้อมูลไปยังบุคคลที่ 3 หรือ b) ส่งผ่านข้อมูลให้แก่บุคคลที่ 3 เพื่อสามารถตรวจสอบหรือนำข้อมูลกลับมาใช้ได้

“การลบข้อมูล (Erasure)” หมายความว่า การลบการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล

“การใช้ (Use)” หมายความว่า การใช้ประโยชน์ในข้อมูลส่วนบุคคลที่นอกเหนือไปจากการประมวลผล

“ผู้ควบคุมข้อมูล (Data Controller)” หมายความว่า บุคคลหรือองค์กร หรือบุคคลอื่นที่ได้รับมอบหมาย ที่ทำหน้าที่จัดเก็บ ประมวลผล หรือใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

“ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก (Special Categories of Personal Data)” หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนา ลัทธิ ปรัชญา ความเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน สุขภาพและพฤติกรรมทางเพศ

3) การเก็บรวบรวม ใช้ และการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ชอบด้วยกฎหมาย ได้แก่ (Section 4)

(1) เป็นไปตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นหรือได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิในข้อมูล (The Data Subject) ซึ่งหมายถึงเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(2) การเก็บรวบรวมโดยปราศจากความยินยอมให้กระทำได้ในกรณี

ก. เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย

ข. เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง

ค. การเก็บข้อมูลจากผู้ทรงสิทธิฯ โดยตรงจะทำให้ข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่ก่อความเสียหายแก่ผู้ทรงสิทธิฯ

(3) เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการเก็บรวบรวมจะต้องแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้เว้นแต่ผู้ทรงสิทธิฯจะได้รับทราบอยู่แล้ว

ก. ชื่อหรือสิ่งบอกให้รู้ว่าผู้ควบคุมข้อมูลเป็นใคร

ข. วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม การใช้ และการดำเนินการ

ค. แหล่งที่มาของข้อมูลเฉพาะกรณีผู้ทรงสิทธิฯ ไม่รู้ถึงการเปิดเผยข้อมูลนั้น

4) หลักความยินยอม (Section 4a)

(1) ความยินยอมต้องมาจากผู้ทรงสิทธิฯ ที่มีอิสระในการตัดสินใจซึ่งก่อนตัดสินใจผู้ทรงสิทธิฯ ย่อมขอทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม การใช้ และการดำเนินการได้ และ

ความยินยอมจะต้องกระทำเป็นหนังสือ เว้นแต่มีสถานการณ์พิเศษอาจกระทำในรูปแบบอื่นที่เหมาะสมได้

(2) ในกรณีของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ สถานการณ์พิเศษตาม (3.1) รวมถึงจะต้องแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหนังสือด้วย

(3) ในกรณีที่เป็นการเก็บรวบรวม การใช้ หรือการดำเนินการกับข้อมูลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก (Sensitive Data) การให้ความยินยอมจะต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า รวมถึงข้อมูลลักษณะพิเศษดังกล่าวด้วย

5) การเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึกที่ขอบด้วยกฎหมาย จะกระทำได้อีกต่อเมื่อ (Section 13 (2))

(1) กฎหมายให้อำนาจ หรือ จำเป็นเพื่อป้องกันประโยชน์ของสาธารณะ
 (2) เจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง
 (3) เพื่อป้องกันประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นในกรณีที่เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้ ไม่ว่าโดยทางกายภาพหรือทางนิติกรรมตามกฎหมาย

(4) ข้อมูลนั้น ได้ถูกเปิดเผยต่อสาธารณชนโดยเจ้าของข้อมูล
 (5) เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อป้องกันความปลอดภัยต่อสาธารณะ
 (6) มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันความไม่เป็นธรรมแก่ประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์อื่นใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

(7) มีความจำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ การวินิจฉัยโรค หรือที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาหรือจัดการเกี่ยวกับการบริการทางด้านดูแลสุขภาพ หรือข้อมูลนั้นถูกประมวลผลโดยผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์หรือบุคคลอื่นใดที่มีหน้าที่รักษาความลับเทียบเท่ากับผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ดังกล่าว

(8) มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือ เพื่อความสำเร็จในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องใช้ข้อมูลนั้น หากไม่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น จะทำให้การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ไม่ประสบความสำเร็จ และการวิจัยดังกล่าวได้ชี้แจงน้ำหนักกับผลประโยชน์ที่จะได้รับกับผลประโยชน์ของตัวเจ้าของข้อมูลแล้ว จะเกิดประโยชน์ทางด้านวิทยาศาสตร์มากกว่า

(9) รัฐมีเหตุจำเป็นต้องป้องกัน หรือทำให้บรรลุผล เกี่ยวกับจัดการวิกฤติการณ์ หรือความขัดแย้ง หรือการป้องกัน ที่เกี่ยวกับเรื่องมนุษยชาติ

6) การบันทึก การแก้ไข หรือการใช้ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึกที่ขอบด้วยกฎหมาย จะกระทำได้อีกต่อเมื่อ (Section 14 (5))

(1) เป็นข้อมูลที่ถูกจัดเก็บอย่างถูกต้องตามมาตรา 13 (2) 1.-6. หรือ 9.

(2) มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือ เพื่อความสำเร็จในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องใช้ข้อมูลนั้น หากไม่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น จะทำให้การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ไม่ประสบความสำเร็จ และการวิจัยดังกล่าวได้ซึ่งนำหน้ากับผล ประโยชน์ที่จะได้รับกับผลประโยชน์ของตัวเจ้าของข้อมูลแล้ว จะเกิดประโยชน์ทางด้านวิทยาศาสตร์มากกว่าและเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ

7) การโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ

(1) หากไม่ได้โอนไปยังประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปหรือ EU และประเทศนั้นไม่มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลอย่างเพียงพอ ห้ามโอนโดยเด็ดขาด

(2) หากโอนไปยังประเทศใน EU ให้ปฏิบัติตาม Section 15-16 และ 28-30

(3) มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ ให้คำนึงถึงการกำหนดชนิดของข้อมูล วัตถุประสงค์และระยะเวลาของการดำเนินการกับข้อมูล ประเทศที่มาและประเทศปลายทางของข้อมูล หลักนิติธรรม (The Rules of Law) หรือมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยแก่ข้อมูล

(4) ความรับผิดชอบในการ โอนโดยชอบด้วยกฎหมายนั้นอยู่ที่ผู้ซึ่งเป็นผู้ทำการโอน

(5) ผู้รับข้อมูลที่โอนจะต้องแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการ โอนข้อมูล

8) ข้อยกเว้นของการ โอนไปยังต่างประเทศ (Section 4c)

(1) ได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิฯ

(2) เป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับผู้ทรงสิทธิฯ หรือเพื่อปฏิบัติตามมาตรการตามที่ผู้ทรงสิทธิฯร้องขอเพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่จะทำขึ้น

(3) เป็นการปฏิบัติตามสัญญาระหว่างผู้ควบคุมข้อมูลกับผู้ซึ่งได้รับ โอนข้อมูลเพื่อประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิฯ

(4) เพื่อรักษาประโยชน์เกี่ยวกับชีวิตของผู้ทรงสิทธิฯ

(5) The competent supervisory authority อาจอนุญาตให้มีการโอนได้ ถ้าผู้ควบคุมข้อมูลซึ่งเป็นผู้โอนได้แสดงให้เห็นว่าในประเทศผู้รับ โอนมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ ซึ่งมาตรการอาจจะกำหนดในสัญญากับผู้รับโอนก็ได้

9) หน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

(1) เมื่อจะดำเนินการกับข้อมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Automated Processing) จะต้องแจ้งรายละเอียดของตน เช่น ชื่อของผู้ควบคุมข้อมูลชื่อผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบ ที่อยู่

วัตถุประสงค์ ลักษณะของข้อมูลที่ดำเนินการ ลักษณะของผู้รับข้อมูลที่เปิดเผยให้ระยะเวลาเก็บข้อมูล หรือแผนการโอนข้อมูลไปยังต่างประเทศ (Section 4e)

(2) ผู้ควบคุมข้อมูลต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ทรงสิทธิหากดำเนินการกับข้อมูลโดยไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืนกฎหมายนี้ (Section 7)

(3) ผู้ควบคุมข้อมูลทั้งที่เป็นเอกชนและหน่วยงานของรัฐจะต้องจัดให้มีมาตรการทางเทคนิคหรือการจัดการองค์กรเพื่อเป็นหลักประกันว่าจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายนี้ (Section 9)

(4) ในกรณีการดำเนินการกับข้อมูลส่วนบุคคลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Automated Procedure) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอาจจัดให้มีกระบวนการเรียกข้อมูลกลับคืนมาได้ตามความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิฯ หรือเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ (Section 10)

10) สิทธิของผู้ทรงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล (เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล)

(1) ขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตน ขอทราบถึงแหล่งที่ถูกเปิดเผยข้อมูลรวมทั้งขอทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ (Section 19)

(2) หากข้อมูลถูกเก็บรวบรวมโดยผู้ทรงสิทธิฯ ไม่รู้ ผู้ทรงสิทธิฯ มีสิทธิได้รับแจ้งถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวที่บันทึกไว้ ชื่อของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและวัตถุประสงค์รวมทั้งชื่อผู้รับข้อมูลเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล (Section 19a)

(3) ผู้ทรงสิทธิฯ มีสิทธิขอให้แก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนให้ถูกต้อง ซึ่งถ้าความถูกต้องอยู่ระหว่างการโต้แย้ง ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องบันทึกไว้ด้วยและผู้ทรงสิทธิฯ มีสิทธิขอให้ยับยั้งการดำเนินการใดๆ กับข้อมูลนั้นไว้ก่อนได้ (Section 20)

11) หน่วยงานผู้ควบคุมดูแล (Supervisory Authority) (Section 38) หน่วยงานนี้มีหน้าที่ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายนี้และอาจเปิดเผยข้อมูลให้แก่หน่วยงานผู้ควบคุมดูแลอื่นได้ รวมทั้งเปิดเผยให้แก่หน่วยงานต่างประเทศที่เป็นสมาชิก EU เมื่อหน่วยงานนั้นร้องขอความช่วยเหลือ เมื่อมีการกระทำความผิดหน่วยงานนี้มีหน้าที่รายงานให้หน่วยงานสอบสวนและผู้ทรงสิทธิฯ ทราบเพื่อดำเนินคดี นอกจากนี้ หน่วยงานนี้มีอำนาจเรียกให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจัดส่งข้อมูลใดๆ ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ได้

3.2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายไทยศึกษา เฉพาะร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.

จากร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ฉบับที่อยู่ในระหว่างพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาตั้งที่กล่าวแล้วข้างต้น (รายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติโปรดดูในภาคผนวก) ผู้ศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่าสาระสำคัญดังต่อไปนี้²¹

1) เจตนารมณ์ของกฎหมายให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal data) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว (Privacy Rights) ทั้งนี้ เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้ปัจจุบันมีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว

2) การประกาศใช้บังคับ (มาตรา 2) พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เหตุที่กฎหมายกำหนดระยะเวลาการมีผลใช้บังคับไว้ถึง 180 วันนั้น เนื่องจากหลักการของกฎหมายฉบับนี้เป็นเรื่องใหม่ที่อาจกระทบต่อกลไกการปฏิบัติงานของภาคเอกชนที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งภาคเอกชน และภาครัฐที่จะต้องเข้ามากำกับดูแล กฎหมายจึงไม่ได้ให้มีผลใช้บังคับทันที

3) ขอบเขตของกฎหมาย (มาตรา 5) พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

(1) หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

(2) บุคคลหรือนิติบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนตนของบุคคลหรือนิติบุคคลนั้นเท่านั้น โดยมีให้ผู้อื่นใช้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต่อผู้อื่น

(3) บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมไว้เฉพาะเพื่อกิจการสื่อมวลชน งานศิลปกรรม หรืองานวรรณกรรมเท่านั้น

การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะใดหรือกิจการใดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามข้อเสนอของคณะกรรมการ

4) บทนิยามที่สำคัญ (มาตรา 3) ร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา 3 ได้กำหนดคำนิยามที่สำคัญไว้ อาทิ บทนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน หรือประวัติกิจกรรม บรรดาที่มีชื่อของบุคคลนั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวบุคคลนั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย จากบทนิยามดังกล่าวได้

²¹ ปิยะพร วงศ์เบ็ญจัจจ์, เล่มเดิม, หน้า 54-57.

ให้ความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ดังกล่าวมิได้มีการจำแนกประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปกับข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวไว้ในคำนิยามแต่อย่างใด

5) ผู้รักษาการตามกฎหมาย (มาตรา 6)

ร่างพระราชบัญญัติได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เกี่ยวข้องกับทุกกระทรวง ทบวง กรม และมีผลต่อการพัฒนา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมทั้งประเทศ

6) หลักการของกฎหมาย

(1) บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

กฎหมายให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลธรรมดาเป็นหลัก ทั้งนี้ให้รวมถึงข้อมูลของบุคคลที่เสียชีวิตแล้วด้วย เนื่องจากกรณีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่เสียชีวิตแล้วอันกระทบต่อเกียรติยศ ชื่อเสียง ทั้งของตัวผู้ตายเองและของสมาชิกในครอบครัวผู้ตาย อาจเกิดขึ้นได้เช่นกัน ทั้งนี้ กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลของนิติบุคคล เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่ของนิติบุคคล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการก่อตั้งนิติบุคคล กรรมการของนิติบุคคล ผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล ทุนจดทะเบียน จำนวนหุ้น วัตถุประสงค์ของนิติบุคคล งบดุลของนิติบุคคล เป็นต้น มักเป็นข้อมูลที่จะต้องเปิดเผยและตรวจสอบได้ ในขณะที่ข้อมูลของนิติบุคคลที่ควรเป็นความลับ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการค้า จะมีการให้ความคุ้มครองในกฎหมายอื่นอยู่แล้ว เช่น พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 และการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่เสียชีวิตแล้ว

(2) ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมายไม่ได้มีการแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ชัดเจนระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก โดยจะเห็นได้จากมาตรา 3 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้นิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน หรือประวัติกิจกรรม บรรดาที่มีชื่อของบุคคลนั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวบุคคลนั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย”

ซึ่งการบัญญัติดังกล่าวย่อมถือได้ว่าเป็นการให้ความหมายข้อมูลส่วนบุคคลโดยภาพกว้าง คือ ข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึกจะถูกรวมบัญญัติไว้ในคำจำกัดความดังกล่าว โดยมีได้ให้คำจำกัดความของข้อมูล

ส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหวไว้ในคำนิยามแต่อย่างใด ซึ่งประเภทข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึกจะบัญญัติกฎหมายโดยใช้กลไกของกฎหมาย โดยกำหนดประเภทของข้อมูลที่ห้ามจัดเก็บไว้ในมาตรา 23 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. กำหนดว่า

“ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรมหรือการกระทำผิดหรือได้รับโทษใดๆ ประวัติสุขภาพ แหล่งกำเนิดของเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในทางศาสนา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) ข้อมูลที่อาจเป็นผลร้าย ทำให้เสียชื่อเสียง หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือความไม่เท่าเทียมกันแก่บุคคลใด ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) ข้อมูลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งได้เมื่อได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ได้รับยกเว้นตามมาตรา 19 (มาตรา 19 การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในกรณีดังต่อไปนี้ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (1) เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย (2) เป็นไปเพื่อประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและการขอความยินยอมไม่สามารถดำเนินการได้ในเวลานั้น (3) เป็นไปเพื่อประโยชน์ที่เกี่ยวกับชีวิต สุขภาพ หรือความปลอดภัยของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (4) เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล (5) เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหรือสถิติและได้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการนั้นไว้เป็นความลับ ทั้งนี้ ต้องแจ้งให้สำนักงานทราบก่อนที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานประกาศกำหนด (6) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในทางการแพทย์หรือการรักษาพยาบาลบุคคลใด และได้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการนั้นไว้เป็นความลับ

(3) มีความจำเป็นอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) วิธีการที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

กฎหมายให้ความคุ้มครองการดำเนินการใดๆ กับข้อมูลส่วนบุคคลโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic means) และวิธีการที่ใช้ระบบมือ (Manual) ทั้งนี้ การให้ความคุ้มครองการดำเนินการด้วยระบบมือให้เฉพาะเท่าที่จำเป็น

7) การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (มาตรา 16-33)

(1) การวางหลักการทั่วไปในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

เป็นการวางหลักการทั่วไปว่าการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จะกระทำมิได้เว้นแต่เป็นไปตามกฎหมายนี้หรือมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้อำนาจไว้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักการเบื้องต้นสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลที่กฎหมายมุ่งประสงค์จะคุ้มครอง

(2) หลักการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมายฉบับนี้ได้มีการแยกการให้ความคุ้มครองในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการเก็บรวบรวม การใช้ การเปิดเผย การเก็บรักษา และการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลไว้แยกต่างหากจากกัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

(3) การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล (มาตรา 22 ถึงมาตรา 24)

ก. การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องเก็บรวบรวมการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่เกี่ยวข้องและจำเป็นแก่การดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของผู้ประมวลการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเท่านั้น

ข. ห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับ

(1) พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรมหรือการกระทำผิดหรือได้รับโทษใด ๆ ประวัติสุขภาพ แหล่งกำเนิดของเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมืองความเชื่อ ในทางศาสนา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) ข้อมูลที่อาจเป็นผลร้าย ทำให้เสียชื่อเสียง หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือความไม่เท่าเทียมกันแก่บุคคลใด ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) ข้อมูลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งได้เมื่อได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ได้รับยกเว้นตามมาตรา 19

(2) เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในทางการแพทย์หรือการรักษาพยาบาล บุคคลใดและได้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการนั้นไว้เป็นความลับ

(3) มีความจำเป็นอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ค. การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากเจ้าของข้อมูลโดยตรงโดยปราศความยินยอมของเจ้าของข้อมูลจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่

(1) ได้รับยกเว้นตามมาตรา 19

(2) เป็นสิ่งซึ่งได้จากการดูหรือการสังเกตการณ์จากการแสดง การกีฬา หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน เมื่อบุคคลที่ถูกเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นได้ปรากฏตัวหรือเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นด้วยความสมัครใจและกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่เปิดเผยมต่อสาธารณะ

(3) เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจที่เหมาะสมของบุคคลในการที่จะได้รับรางวัลเกียรติยศ หรือผลประโยชน์อื่นในลักษณะคล้ายคลึงกัน

(4) เป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือตามมาตรการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอเพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่จะทำขึ้น

(5) มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(4) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลแจ้งต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนหรือในขณะที่จะดำเนินการถึงรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ก. ชื่อ สถานที่ทำการ และสถานภาพของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลว่าเป็นบุคคลหรือนิติบุคคล และเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ตามมาตรา 34 หรือไม่

ข. วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา 18

ค. ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการเก็บรวบรวมว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 23 หรือไม่

ง. กำหนดระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล

จ. สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 41

ฉ. รายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

8) การใช้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล (มาตรา 25 ถึงมาตรา 30)

(1) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของตนโดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ เว้นแต่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้ตามมาตรา 22 (1) (2) (3) หรือ (4) และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลตามวัตถุประสงค์ที่เก็บรวบรวม หรือ มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(2) ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องห้ามมิให้เก็บรวบรวมตามมาตรา 23 วรรคหนึ่ง โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(1) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 23 วรรคสอง (1) หรือ (2)

(2) มีความจำเป็นอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของตน โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(1) เปิดเผยต่อนายความของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ว่าความแทนในคดีใดคดีหนึ่งหรือได้รับมอบอำนาจทั่วไปให้กระทำการแทนผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

(2) เพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียกเก็บหนี้ซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องชำระให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

(3) เปิดเผยแก่หน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นประวัติศาสตร์

(4) เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐร้องขอในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประเทศหรือกิจการระหว่างประเทศ

(5) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้ตามมาตรา 22 (1) หรือ (2)

(6) มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องเปิดเผยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น โดยตรงเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมแก่การนั้น

(3) ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องห้ามมิให้เก็บรวบรวมตามมาตรา 23 วรรคหนึ่ง โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(1) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 23 วรรคสอง (1) หรือ (2)

(2) มีความจำเป็นอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(1) ได้รับยกเว้นตามมาตรา 19 (1) (2) หรือ (3)

(2) เพื่อการดำเนินคดีนอกราชอาณาจักร

(3) เป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือตามมาตรการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอเพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่จะทำขึ้น

(4) เป็นผลหรือการปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(5) เพื่อการป้องกันหรือปราบปรามการฟอกเงินหรือการก่อการร้าย

(6) มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การขอความยินยอมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(5) ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่มิได้มีทบัญญัติในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือมีแต่บทบัญญัติของกฎหมายในประเทศนั้นมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในสาระสำคัญต่ำกว่าทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(1) ได้รับความเห็นตามมาตรา 19 (1) (2) หรือ (3)

(2) มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การขอความยินยอมตามวรรคหนึ่งและการกำหนดว่าทบัญญัติของกฎหมายในประเทศตามวรรคหนึ่งมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในสาระสำคัญเรื่องใดต่ำกว่าทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยคำนึงถึงมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะต้องห้ามมาตรการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ การเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล และหลักเกณฑ์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

9) การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคล (มาตรา 29-30)

(1) ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(1) ได้รับความเห็นตามมาตรา 19 (1) (2) หรือ (3)

(2) เพื่อการดำเนินคดีนอกราชอาณาจักร

(3) เป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือตามมาตรการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอเพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่จะทำขึ้น

(4) เป็นผลหรือการปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(5) เพื่อการป้องกันหรือปราบปรามการฟอกเงินหรือการก่อการร้าย

(6) มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การขอความยินยอมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(2) ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่มีได้มีบทบัญญัติในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือมีแต่บทบัญญัติของกฎหมายในประเทศนั้นมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในสาระสำคัญต่ำกว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

- (1) ได้รับยกเว้นตามมาตรา 19 (1) (2) หรือ (3)
- (2) มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การขอความยินยอมตามวรรคหนึ่งและการกำหนดว่าบทบัญญัติของกฎหมายในประเทศตามวรรคหนึ่งมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในสาระสำคัญเรื่องใดต่ำกว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยคำนึงถึงมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะต้องห้าม มาตรการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ การเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล และหลักเกณฑ์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

10) สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (มาตรา 41 ถึงมาตรา 44)

(1) ขอตรวจดูข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ขอสำเนาหรือสำเนาที่ได้รับรองความถูกต้องของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวได้

(2) ขอให้แจ้งถึงการมีอยู่ การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน

(3) ขอให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนให้ถูกต้อง ครบถ้วน หรือเป็นปัจจุบัน

(4) ขอให้ระงับการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนในกรณีที่มีข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง

(5) ขอให้ดำเนินการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการเก็บรักษาหรือไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือได้เพิกถอนความยินยอม

(6) ขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ในกรณีเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวม

11) คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (มาตรา 7 ถึงมาตรา 15)

การกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย รับเรื่องร้องเรียนหรือตรวจสอบกรณีที่มีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลเกิดขึ้น

12) การร้องเรียน และการอุทธรณ์ (มาตรา 45 ถึงมาตรา 48)

เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอุทธรณ์หรือร้องเรียนต่อคณะกรรมการ ในกรณีที่หน่วยงานดำเนินการใดๆ กับข้อมูลส่วนบุคคลแล้วก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูล หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องขึ้น รวมทั้งการกำหนดให้คณะกรรมการสามารถวางหลักเกณฑ์เพิ่มเติม เกี่ยวกับขั้นตอน หรือวิธีการร้องเรียนหรืออุทธรณ์ได้ในรายละเอียด

13) ความรับผิดชอบทางแพ่ง และบทกำหนดโทษ (มาตรา 52 ถึงมาตรา 59)

เป็นการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง และทางอาญา ในกรณีที่เกิด ความเสียหายขึ้นจากการดำเนินการที่มีชอบหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนด และมีเรื่อง โทษปรับทางปกครองด้วย

14) บทเฉพาะกาล (มาตรา 60 ถึงมาตรา 61)

ผู้ใดเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้อยู่ก่อนวันที่พระราช บัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือประกาศที่ออกตามพระราช บัญญัตินี้ เว้นแต่

(1) ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา 16 มาตรา 18 มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรา 31 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

(2) การปฏิบัติตามมาตรา 32 ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บทที่ 4

วิเคราะห์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. เฉพาะกรณีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล

ตามที่ได้กล่าวในบทต้นๆ แล้วว่า สังคมยุคปัจจุบันได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล โดยเฉพาะเรื่องของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากว่าในสังคมยุคปัจจุบันได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็ว มีผลให้การติดต่อสื่อสารของแต่ละบุคคลสามารถติดต่อสื่อสาร ถ่ายโอนข้อมูลระหว่างกันได้ง่าย โดยอาศัยคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือหรือสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวจึงส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นในประเทศไทยแล้ว ตัวอย่างเช่น การที่บริษัทเอกชนทำธุรกิจเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรมหรือธุรกิจสื่อได้นำภาพนิ่งหรือคลิปวิดีโอของดารานักแสดงหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือแม้กระทั่งประชาชนทั่วไปไปออกมาเผยแพร่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศ หรือจากกรณีที่ประชาชนถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากกรณีของบริษัทหรือห้างร้านบางรายได้ทำการเสนอขายสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะทางโทรศัพท์บ้านหรือโทรศัพท์มือถือหรือ E-MAIL ADDRESS เป็นต้น โดยที่ประชาชนบางรายนั้นไม่เคยให้ข้อมูลของตนแก่บริษัทหรือห้างร้านที่เข้ามาติดต่อเสนอขายสินค้าหรือบริการนั้นๆ ซึ่งได้สร้างความรำคาญและเกิดการรบกวนแก่ประชาชนทั่วไปเป็นจำนวนมาก อีกทั้ง จากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นยังอาจส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลในด้านความปลอดภัย ด้านชื่อเสียง ด้านหน้าที่การงาน หรือ ด้านชีวิตสมรส เป็นต้น ด้วย หากว่ามีการนำเอาข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางที่ผิด

ดังนั้น จากกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่กำลังจะเกิดขึ้นนั้น จึงเป็นผลให้ประเทศไทยได้พยายามร่างและผลักดันกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นใช้บังคับ เพื่อมิให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อนและความเสียหายจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว โดยปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้กำลังร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ขึ้นใช้บังคับ โดยอยู่ในระหว่างขั้นตอนของกระบวนการนิติบัญญัติ

แต่ทั้งนี้ เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าว ผู้ศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติมีหลายประเด็นที่ควรนำมาศึกษาพิจารณา เพราะมีหลายประเด็นที่อาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่ผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมิใช่รายละเอียดดังกล่าวต่อไปนี้ แต่อย่างไรก็ดี ก่อนที่จะพิจารณาศึกษาถึงปัญหา

ของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ศึกษามีความประสงค์ที่จะวิเคราะห์ถึงมาตรการของกฎหมายต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทยขณะนี้ว่า สามารถคุ้มครองสิทธิความเป็นความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชนได้มากน้อยเพียงใดระหว่างที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลยังมีได้มีผลใช้บังคับ

4.1 ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชนในระหว่างที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ยังไม่มีผลใช้บังคับ

หากพิจารณาตัวบทกฎหมายทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชนนั้น ขณะนี้ประเทศไทยมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ด้วยกัน 3 กลุ่มใหญ่ๆ โดยผู้ศึกษาจะอธิบายแต่ละกลุ่มและจะทำการวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มไปพร้อมกันว่า มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละกลุ่มนั้นมีความเพียงพอแล้วหรือไม่ อย่างไร ซึ่งมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

4.1.1 กลุ่มแรก

กลุ่มกฎหมายที่บัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างชัดเจน ซึ่งตัวอย่างกฎหมายกลุ่มนี้ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2550

จากตัวบทกฎหมายของกลุ่มแรกผู้ศึกษาขอเรียนว่า แมื่กกฎหมายต่างๆ ดังกล่าวจะบัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลอย่างชัดเจนแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของภาคเอกชนได้อย่างครอบคลุมในทุกๆ เรื่อง เนื่องจากยังมีช่องว่างทางกฎหมายที่ไม่สามารถรองรับกับการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้ทุกประเภท โดยผู้ศึกษาขออธิบาย ดังนี้

1) เริ่มจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน แม้ว่าจะบัญญัติรับรองถึงสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของปัจเจกชนไว้ในมาตรา 35¹ แล้วก็ตาม โดยกำหนดว่า ความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชนอันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวถือได้ว่า ประชาชนสามารถที่จะอ้างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าว เพื่อปกป้องสิทธิของตนเองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ส่วนตัวได้ โดยมีต้องอ้างกฎหมายลำดับรองใดๆ เพราะถือได้ว่ารัฐธรรมนูญก็มีค่าบังคับอยู่ในตัวอยู่แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากลักษณะการบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวหากวิเคราะห์กันให้ดีแล้วก็จะเห็นได้ว่าเป็นเพียงการกำหนดหลักการกว้างๆแห่งสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลเท่านั้น โดยรัฐธรรมนูญมิได้มีการกำหนดขอบเขต วิธีการคุ้มครอง ตลอดจนมาตรการและรายละเอียดที่จำเป็นเพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวที่จะใช้บังคับทั้งกับภาครัฐและภาคเอกชน ฉะนั้น จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองเรื่องการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชนได้อย่างพอเพียง

2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญา โดยบทบัญญัติของประมวลกฎหมายทั้งสองฉบับที่สามารถปรับใช้กับเรื่องของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้นั้น ผู้ศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะนำเอากฎหมายลักษณะละเมิดตามมาตรา 420 มาตรา 422 และ มาตรา 423 เข้ามาปรับใช้นั้น ก็เป็นลักษณะของขอบเขตการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลในลักษณะกว้างๆ มิได้กำหนดถึงความคุ้มครองเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจน ส่วนกรณีของประมวลกฎหมายอาญานั้นก็จะนำเอาหมวดที่ 2 ว่าด้วยความผิดฐานเปิดเผยความลับตามมาตรา 322 มาตรา 323 และมาตรา 324 มาปรับใช้ ซึ่งหากพิจารณาถึงตัวบทกฎหมายดังกล่าวก็จะเห็นได้ว่า กฎหมายอาญาไม่ได้ให้ความคุ้มครองครอบคลุมไปถึงผู้กระทำผิดที่อยู่นอกสาขาวิชาชีพที่บัญญัติไว้ในมาตราต่างๆ ดังกล่าว อีกทั้งประมวลกฎหมายอาญายังมุ่งเน้นถึงข้อมูลที่เป็นความลับ ซึ่งหากเกิดกรณีที่ข้อมูลบางเรื่องไม่ถึงระดับที่จะเป็นความลับแต่มีความสำคัญมากเมื่อนำไปใช้ประกอบกับข้อมูลอื่นๆ และเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวก็อาจมีความเสี่ยงที่จะถูกตีความได้ว่าไม่เป็นการเปิดเผยความลับตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และ

¹ มาตรา 35 ได้บัญญัติไว้ว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชนอันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ.

ประมวลกฎหมายอาญามีบทบัญญัติกฎหมายที่ไม่ได้มุ่งคุ้มครองเฉพาะเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง โดยกฎหมายทั้งสองฉบับยังขาดบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และมาตรการที่จำเป็นและเฉพาะเจาะจงเพื่อให้หลักประกันแก่เรื่องของข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างเพียงพอตามหลักสากล

3) กรณีของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2550 ผู้ศึกษาขอพิจารณารวมกัน ซึ่งจากเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติต่างๆ ดังกล่าวทั้งหมดก็จะเห็นได้ว่า ในแต่ละพระราชบัญญัตีดังกล่าว ต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไป หากเป็นกรณีของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ก็จะให้ความคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลของภาคเอกชนที่ถูกจัดเก็บและอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น โดยไม่ครอบคลุมถึงการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองขององค์กรภาคเอกชนด้วย หรือตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อมุ่งคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลเครดิตที่เกี่ยวข้องกับการใช้สินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินเท่านั้น ไม่รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอื่นๆ ที่มีได้ขอสินเชื่อกับสถาบันการเงินด้วย หรือกรณีตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 กฎหมายดังกล่าวก็จะให้ความคุ้มครองเฉพาะผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการโทรคมนาคมที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและเสรีภาพในการสื่อสารทางโทรคมนาคมเท่านั้น ไม่รวมถึงบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้ใช้บริการและข้อมูลอื่นที่ไม่เกี่ยวกับบริการโทรคมนาคม รวมถึงพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ดังกล่าว ก็มีได้ให้คำนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ด้วย จึงต้องรอการตีความของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือกรณีของพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ก็เช่นเดียวกันกฎหมายดังกล่าวก็จะให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลชนิดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งจัดเก็บและครอบครองดูแลโดยนายทะเบียนราษฎรของรัฐเท่านั้น ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ ที่นายทะเบียนราษฎรไม่ได้ดูแลจัดเก็บก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกรณีของพระราชบัญญัติอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 หากพิจารณาให้ดีแล้วก็จะเห็นว่าเป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองเฉพาะข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่จัดเก็บอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์เท่านั้น ฉะนั้นจึงยังไม่ครอบคลุมถึงการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นจากวิธีอื่น และสุดท้ายพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เปิดเผยข้อความหรือตัวเลขที่ประชาชนได้กรอกไว้ในใบแบบหรือใบกำหนดข้อมูลแก่บุคคล ซึ่งไม่มีหน้าที่

ปฏิบัติการตามกฎหมายนี้ ซึ่งมีลักษณะเป็นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักการรักษาความปลอดภัยที่อยู่ในหลักเกณฑ์สากลของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แต่ก็ยังเป็นเพียงหลักเกณฑ์ประการเดียวที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ นอกจากนี้ มาตรการดังกล่าวยังมีใช่เป็นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของปัจเจกชนที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชน ทั้งนี้เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวเป็นการเก็บรวบรวมโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนั้น ขอบเขตการให้ความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงมิใช่การให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลของปัจเจกชนที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชน

เพราะฉะนั้น จากลักษณะของกฎหมายกลุ่มแรกดังกล่าวข้างต้น แม้กฎหมายต่างๆ ดังกล่าวจะบัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลอย่างชัดเจนแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวหรือข้อมูลส่วนบุคคลของภาคเอกชนได้ทั้งหมด เพราะเป็นการบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้เฉพาะเรื่องเฉพาะกรณี ไม่ใช่เป็นกฎหมายทั่วไปว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทุกประเภท ดังนั้น มาตรการคุ้มครองของกฎหมายกลุ่มนี้จึงยังไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทุกประเภทของภาคเอกชน

4.1.2 กลุ่มสองและกลุ่มสาม

กลุ่มกฎหมายที่ไม่ได้บัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจน แต่เป็นแนวประเพณีปฏิบัติทั่วไปในการประกอบวิชาชีพ เช่น พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 กลุ่มพระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิชาชีพทางเวชกรรม ทันตกรรม เภสัชกรรม วิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์ ฯลฯ พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติว่าด้วยความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 เป็นต้น และกลุ่มงานอาชีพหรือกิจกรรมบางประเภทซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคล แต่ไม่แน่ชัดว่ามีกฎหมายควบคุมดูแลการปฏิบัติต่อข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่ เช่น กิจกรรมของนักจิตวิทยา กฎหมายไทยมีบทบัญญัติควบคุมจิตแพทย์ แต่ไม่ครอบคลุมถึงสมาคมนักจิตวิทยา กิจกรรมขององค์กรต่างๆ เช่น สมาคมหรือองค์กร เป็นต้น หรือกิจกรรมของคลินิกนรีนวม (ตรวจและให้คำปรึกษาเรื่องโรคเอส) ศูนย์ฮอตไลน์ (ให้คำปรึกษาเรื่องครอบครัวและการติดยาเสพติด) สมาคมสมาพันธ์ (ให้คำปรึกษาเรื่องการฆ่าตัวตาย การทำร้ายตัวเอง สายด่วนวัยรุ่น (ให้คำปรึกษาเรื่องการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น), ศูนย์แฮปปี้ไลน์ (ให้คำปรึกษาเรื่องความทุกข์ ความไม่สบายใจต่างๆ) ฮอตไลน์เพื่อผู้สูงอายุ ฮอตไลน์ศูนย์ฟื้นฟูคนพิการ บ้านพระคุณ (บ้านพักและให้คำปรึกษาเรื่องการจัดตั้งครอบครัว) ฯลฯ

จากลักษณะกฎหมายของทั้งสองกลุ่มดังกล่าวถือได้ว่าขาดกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ชัดเจนและเหมาะสม เนื่องจากกลุ่มกฎหมายดังกล่าวข้างต้นจะมี

จุดมุ่งหมายที่จะควบคุมการประกอบวิชาชีพอิสระบางอย่างซึ่งโดยสภาพสามารถล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นได้ เช่น อาชีพทนายความ นักการเงิน การธนาคาร นักบัญชี แพทย์ จิตแพทย์ พยาบาล เกษษกร เป็นต้น แต่กฎหมายกลุ่มนี้ก็ไม่ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวบรวม การเก็บรักษา การใช้ การเผยแพร่และการป้องกันมิให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกล่วงละเมิดโดยผู้ประกอบวิชาชีพนั้นหรือบุคคลอื่นอย่างเพียงพอ การเคารพต่อสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลคงเป็นไปตามมาตรฐานของจริยธรรมหรือจรรยาบรรณวิชาชีพและประสิทธิภาพขององค์กรที่ควบคุมวิชาชีพนั้น ๆ เท่านั้น

ดังนั้น จากลักษณะตัวบทกฎหมายไทยที่มีอยู่ดังกล่าวทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย ณ ขณะนี้ยังไม่เป็นระบบและไม่มีหลักเกณฑ์ที่ให้หลักประกันแก่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างเพียงพอ แม้กฎหมายบางฉบับจะกำหนดหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้แล้ว แต่ก็จะเป็นการกำหนดเพื่อบังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่องเท่านั้น มิได้มีลักษณะเป็นกฎหมายกลางที่จะใช้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ทุกประเภท และกฎหมายบางฉบับก็มิได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จากสภาพปัญหาดังกล่าว กฎหมายไทยที่มีอยู่ ณ ขณะนี้ ก่อนร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. จะประกาศใช้บังคับ จึงอาจกล่าวได้ว่า มีลักษณะกระจัดกระจายไปตามบทกฎหมายต่างๆ โดยที่ไม่มีกฎหมายกลางที่เป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเอาไว้ตามหลักสากลแต่อย่างใด จึงส่งผลให้เกิดช่องว่างของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชน ด้วยเหตุดังกล่าว ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรีบผลักดันร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ขึ้นใช้บังคับ โดยขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของกระบวนการนิติบัญญัติ ซึ่งจากร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ที่กำลังจะมีผลใช้บังคับ ผู้ศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวยังมีบางประเด็นที่ยังมีความไม่ชัดเจน และอาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการตีความคำนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ว่ามีขอบเขตเพียงใด

เนื่องด้วยคำนิยามศัพท์คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามมาตรา 3 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้กำหนดคำนิยามไว้ว่า

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประสิทธิภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน หรือประวัติกิจกรรม บรรดาที่มีชื่อของบุคคลนั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวบุคคลนั้นได้ เช่น

ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

จากลักษณะของคำนิยามดังกล่าว ผู้ศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดคำนิยามในลักษณะดังกล่าว อาจยังมีความไม่ชัดเจนมากนักว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มีความหมายและขอบเขตกว้างขวางเพียงใด ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าวได้ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายของเจ้าของข้อมูลและฝ่ายของผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งก็คือผู้ควบคุมข้อมูล

ทั้งนี้ สืบเนื่องจากการกำหนดความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามมาตรา 3 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าว ผู้ศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื้อหาของคำนิยามดังกล่าวหากพิจารณาตามประเภทของการแบ่งแยกความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ 2 ข้างต้น ก็จะสามารถจำแนกได้ว่าความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามมาตรา 3 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มีการบัญญัติในลักษณะของการให้ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลตามนัยยะอย่างแคบ ซึ่งปัจจุบันนักวิชาการส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า ข้อมูลข่าวสารประเภทที่เป็นความลับหรือข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Data) เป็นขอบเขตความหมายและนัยยะที่แท้จริงของคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างแคบ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ ลัทธิทางการเมือง ลัทธิทางศาสนา สุขภาพ ชีวิตสมรส ประวัติอาชญากรรม การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ พฤติกรรมการดำเนินชีวิตส่วนตัวทัศนคติ ความเชื่อในทางศาสนา ลักษณะพิการทางกาย การมีเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมหรือรสนิยมทางเพศ ซึ่งการให้คำนิยามความหมายคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างแคบ จึงอาจทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลบางประเภทไม่อยู่ในขอบเขตของการคุ้มครองตามกฎหมายได้

เพราะฉะนั้น จากการกำหนดความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าว จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในการตีความคำนิยามดังกล่าวได้ เพราะการกำหนดความหมายอย่างแคบจะส่งผลให้ข้อมูลส่วนบุคคลบางประเภทไม่อยู่ในขอบเขตของการคุ้มครองตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.

นอกจากนี้ ผู้ศึกษายังเห็นว่าจากมาตรา 3 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้กำหนดคำนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” โดยให้ความหมายเพียงคำว่า “ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวบุคคล” และยกตัวอย่างความหมาย เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน หรือประวัติกิจกรรม จึงทำให้เข้าใจได้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลมีเพียงเท่านั้น อีกทั้งการกำหนดความหมายด้วยว่า “บรรดาที่มีชื่อของบุคคลนั้นหรือมีเลขหมายรหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่รู้ตัวบุคคลนั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของ

คน หรือรูปถ่าย” จึงทำให้เข้าใจถึงลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลได้ยากและไม่ครอบคลุมทั้งหมด ซึ่งอาจส่งผลให้ต้องตีความ เช่น ตีความว่า ข้อมูลใดมีชื่อคนนั้นถือเป็นข้อมูลที่ห้ามเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผย โดยต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน โดยไม่ได้วิเคราะห์ว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ลักษณะใด เพราะมองแค่ว่ามีชื่อของคนนั้นก็ไม่ต้องพิจารณาประเด็นอื่น ซึ่งจริงๆ แล้ว ข้อมูลดังกล่าว อาจเป็นข้อมูลที่ไม่สำคัญหรือเป็นข้อมูลที่เป็นสาธารณะอยู่แล้วก็ได้

อีกทั้ง การกำหนดคำนิยามในลักษณะดังกล่าว อาจทำให้ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว อาจพิจารณาเฉพาะประเภทข้อมูลนั้นๆ ว่ามีชื่อของเจ้าของข้อมูลอยู่หรือไม่ โดยที่ไม่ได้พิจารณาถึงเนื้อหาสาระของข้อมูลข่าวสารดังกล่าว นั้น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มิได้กำหนดรายละเอียดของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทไว้อย่างชัดเจน

ฉะนั้น จากประเด็นปัญหาดังกล่าว จึงสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้ อันเนื่องมาจากกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มิได้บัญญัติคำนิยามศัพท์คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้อย่างชัดเจนและมีได้ยกตัวอย่างประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้ ดังนี้ จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การบัญญัติคำนิยามศัพท์คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. จึงจำเป็นที่จะต้องบัญญัติคำนิยามศัพท์คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ในลักษณะกว้างๆ โดยใช้หลักการแบ่งแยกความหมายตามที่คุณศึกษาได้กล่าวแล้วในบทที่ 2 ข้างต้นว่า การกำหนดความหมายควรกำหนดในลักษณะกว้างๆ จะทำให้กฎหมายสามารถคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ทุกประเภท อีกทั้งยังทำให้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีลักษณะเป็นกฎหมายกลางที่บัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ในทุกๆ เรื่อง ซึ่งหากมีการกำหนดความหมายตามนัยอย่างแคบ ดังเช่นร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. จึงอาจจะทำให้เกิดปัญหาการขาดความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในบางประเภท

โดยหากพิจารณาตามหลักกฎหมายต่างประเทศที่คุณศึกษาได้กล่าวแล้วในบทที่ 3 ซึ่งต่างประเทศไม่ว่าจะเป็น สหภาพยุโรป ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลี และประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี ต่างก็จะกำหนดความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ในลักษณะกว้างๆ โดยผู้ศึกษาขอยกตัวอย่าง ดังนี้

1) กรณีของ Directive 95/46/EC ของสหภาพยุโรป จะมีการกำหนดความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในลักษณะกว้างๆ ว่า

“ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) หมายถึง ข้อความที่เกี่ยวกับการระบุตัวบุคคลไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เช่น เลขบัตรประจำตัวประชาชน (Identification Number) หรือข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางร่างกาย (Physical) จิตใจ (Mental) ฐานะ (Economic) เอกลักษณะทางวัฒนธรรม และสังคม (Cultural or social identity)”

2) กรณีประเทศสหราชอาณาจักร จะมีการกำหนดความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในลักษณะกว้างๆ เช่นกันว่า

“ข้อมูลส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลธรรมดาที่มีชีวิตอยู่ ผู้ซึ่งอาจสามารถถูกบ่งชี้ตัวบุคคลได้โดยอาศัยข้อมูลนั้นเอง หรือ ข้อมูลนั้นเองประกอบกับข้อมูลอื่นที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล² หรือยังมีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล แต่มีความเป็นไปได้ที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะได้ข้อมูลนั้นมาอยู่ในความครอบครองในอนาคต ทั้งนี้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคลธรรมดา และการแสดงเจตนาของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวกับบุคคลธรรมดานั้นด้วย”

3) กรณีประเทศออสเตรเลีย จะมีการกำหนดความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในลักษณะกว้างๆ ไว้ว่า

“ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Information) หมายความว่า ข้อมูลหรือความคิดเห็นซึ่งรวมถึงข้อมูลหรือความคิดเห็นที่เป็นส่วนหนึ่งของฐานข้อมูล ไม่ว่าจะถูกต้องหรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าจะถูกบันทึกในรูปแบบใด ที่สามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้อย่างชัดเจนหรือสามารถยืนยันได้จากข้อมูลหรือความเห็น”

4) กรณีประเทศสาธารณรัฐอิตาลี จะมีการกำหนดความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในลักษณะกว้างๆ ไว้ว่า

“ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) หมายความว่า ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล องค์กร สมาคม และสามารถระบุถึงบุคคลหรือหน่วยงานเหล่านั้นได้ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การอ้างอิงข้อความอื่นๆ กับหมายเลขบัตรสำคัญประจำตัว” และ

5) กรณีประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี จะมีการกำหนดความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในลักษณะกว้าง ๆ เช่นกันว่า

“ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคล หรือรายละเอียดใดๆ ที่สามารถระบุถึงตัวบุคคล (เจ้าของข้อมูล) ได้”

² ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล ตาม Section 1 แห่ง Data Protection Act 1998 ได้บัญญัติคำนิยามศัพท์ของคำดังกล่าวไว้ว่า ผู้ควบคุมดูแลข้อมูล หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจ (อาจเป็นกรณีตัดสินใจโดยลำพังหรือตัดสินใจร่วมกับบุคคลอื่นก็ได้) ที่จะดำเนินการประมวลผลข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ใดและในลักษณะใด (Data controller means, subject to subsection (4), a person who either alone or jointly or in common with other persons) determines the purposes for which and the manner in which any personal data are, or are to be, processed;).

จากคำบทกฎหมายของต่างประเทศดังกล่าวจะเห็นได้ว่า แต่ละประเทศต่างก็จะมีทำให้ความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะกว้างๆ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้สามารถใช้ครอบคลุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ทุกประเภท ดังนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าจำเป็นที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ของประเทศไทยน่าจะปรับปรุงความหมายให้มีลักษณะกว้างๆ เหมือนอย่างกฎหมายต่างประเทศ

ทั้งนี้ เมื่อได้มีการกำหนดความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ในลักษณะความหมายอย่างกว้างแล้วก็น่าจะต้องแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้ให้มีความชัดเจนด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปในข้อ 4.3 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อให้มีความสอดคล้องและสอดคล้องกับหลักการที่ผู้ศึกษาได้เสนอข้างต้น

4.3 ปัญหาการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ที่ไม่ชัดเจน

เมื่อได้พิจารณาเกี่ยวกับปัญหาขอบเขตและการตีความคำนิยามคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามข้อ 4.2 ข้างต้นแล้ว ประเด็นปัญหาต่อไป ก็คือ เรื่องของการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ก็ด้วยเหตุว่าข้อมูลส่วนบุคคล เราสามารถแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประเภท ตามหลักการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ศึกษาได้กล่าวไว้แล้วในรายละเอียดของบทที่ 2 ข้างต้นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลสามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ 1. ข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไป (Non-sensitive data) และ 2. ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก (Sensitive data) ซึ่งจากลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวจะมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไป (Non-sensitive data) อันได้แก่ ข้อมูลประเภทชื่อ นามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อายุ วุฒิ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือ สถานภาพสมรส เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณชนได้เป็นเรื่องปกติธรรมดา โดยหากมีการเปิดเผยออกไปก็มิได้ส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลมากนัก ส่วนข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก (Sensitive Data) ก็จะเป็นข้อมูลที่มีลักษณะพิเศษกว่า กล่าวคือ หากมีการเปิดเผยออกไปอาจเกิดผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนทั่วไปในทางลบต่อชื่อเสียงเกียรติคุณ และการเปิดเผยอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตได้ เช่น การเปิดเผยเชื้อชาติบางเชื้อชาติอาจนำมา ซึ่งความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งนี้ เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทมีความสำคัญที่แตกต่างกัน มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภทจึงต้องมีความแตกต่างกันด้วย

จากกรณีที่ผู้ศึกษาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. แล้วพบว่า แม้ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. จะมีแยกแยะประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไปและประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก (Sensitive Data) ไว้แล้วก็ตาม แต่ก็

อาจแยกแยะข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวไว้ไม่ชัดเจนมากนัก โดยผู้ศึกษาพิจารณาแล้ว เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้กำหนดคำนิยามของข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทไว้รวมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกคำนิยามคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไป และข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้แยกต่างหากจากกัน ดังจะเห็นได้จากมาตรา 3 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ซึ่งบัญญัติว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน หรือประวัติกิจกรรม บรรดาที่มีชื่อของบุคคลนั้นหรือมี เลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวบุคคลนั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึก ลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึง แก่กรรมแล้วด้วย” จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก เช่น ประวัติสุขภาพ หรือ ประวัติอาชญากรรม เป็นต้น จะถูกบัญญัติรวมไว้ในมาตราดังกล่าว

นอกจากนี้ ลักษณะการบัญญัติเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก นั้น ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าว ก็จะมีเพิ่มเติมโดยใช้วิธีการยกตัวอย่างประเภทข้อมูลดังกล่าวไว้ในเงื่อนไขเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แต่ก็มีได้ให้ คำนิยามศัพท์ประเภทข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ ดังจะเห็นได้จากมาตรา 23 ที่ บัญญัติไว้ว่า

“ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะ ต้องห้ามดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรมหรือการกระทำผิดหรือ ได้รับโทษใดๆ ประวัติสุขภาพ แหล่งกำเนิดของเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในทางศาสนา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2) ข้อมูลที่อาจเป็นผลร้าย ทำให้เสียชื่อเสียง หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับการ เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือความไม่เท่าเทียมกันแก่บุคคลใด ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎ กระทรวง

3) ข้อมูลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง...”

ทั้งนี้ จากลักษณะการบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. อาจทำให้เข้าใจได้ในระดับหนึ่งว่า ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกมีความแตกต่างกันอย่างไร แต่ก็อาจยังมีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้ไม่ชัดเจนมากนัก โดยหากพิจารณาเทียบเคียงกับกฎหมายของต่างประเทศแล้ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลีและประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้ ต่างก็จะแยกแยะประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อ

ความรู้สึกไว้อย่างชัดเจน โดยกฎหมายประเทศต่างๆ ดังกล่าวจะมีได้บัญญัติคำนิยามศัพท์ของข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้วางกันดังเช่น ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจลักษณะการบัญญัติกฎหมายของกฎหมายต่างประเทศดังกล่าวว่า มีลักษณะเช่นใด ผู้ศึกษาขออธิบายดังนี้

1) กรณีกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักร จะมีการแยกแยะประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลและบัญญัติคำนิยามศัพท์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้อย่างชัดเจน

โดยข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Personal Data) ตาม Section 1 (1) ของ Data Protection Act 1998 ได้บัญญัติคำนิยามศัพท์ดังกล่าวไว้ว่า

“ข้อมูลส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลธรรมดาที่มีชีวิตอยู่ ผู้ซึ่งอาจสามารถถูกบ่งชี้ตัวบุคคลได้โดยอาศัยข้อมูลนั้นเอง หรือ ข้อมูลนั้นเองประกอบกับข้อมูลอื่นที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือยังมีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล แต่มีความเป็นไปได้ที่ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะได้ข้อมูลนั้นมาอยู่ในความครอบครองในอนาคต ทั้งนี้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคลธรรมดาและการแสดงเจตนาของผู้ควบคุมดูแลข้อมูลหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวกับบุคคลธรรมดานั้นด้วย”

ส่วนคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก” ก็จะมีบัญญัติคำนิยามศัพท์ไว้แยกต่างหากอย่างชัดเจนใน Section 2 ของ Data Protection Act 1998 โดยข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก จะหมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้

- (1) เชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ของเจ้าของข้อมูล
- (2) ความคิดเห็นทางการเมืองของเจ้าของข้อมูล
- (3) ความเชื่อทางศาสนาหรือความเชื่ออื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกันของเจ้าของข้อมูล
- (4) การเป็นสมาชิกของสมาคมหรือสหภาพแรงงานของเจ้าของข้อมูล
- (5) สุขภาพทางกายและจิตใจของเจ้าของข้อมูล
- (6) พฤติกรรมทางเพศของเจ้าของข้อมูล
- (7) การกระทำผิดหรือการถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดกฎหมายของเจ้าของข้อมูล
- (8) การดำเนินคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดของเจ้าของข้อมูล การจำคุก หรือบทลงโทษตามคำพิพากษาของศาลที่มีต่อเจ้าของข้อมูล

2) กรณีกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ได้มีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลและบัญญัติคำนิยามศัพท์ของข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้อย่างชัดเจนเช่นกัน

โดยคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป” หมายความถึง ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับ บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล องค์กร สมาคม และสามารถระบุถึงบุคคลหรือหน่วยงานเหล่านั้นได้ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การอ้างอิงข้อความอื่นๆกับหมายเลขบัตรสำคัญประจำตัว

ส่วนข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกจะบัญญัติไว้เป็นอีกคำที่ชัดเจน ก็คือ “ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก (Sensitive Data)” หมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความเป็นชนกลุ่มน้อย ความเชื่อทางศาสนา ลัทธิ ปรัชญา ความเห็นทางการเมือง ความเป็นสมาชิก พรรคการเมือง สหภาพแรงงาน สมาคม หรือองค์กรทางศาสนาหรือปรัชญา รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลทางด้านสุขภาพและพฤติกรรมทางเพศ

3) กรณีกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย ก็ได้มีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล ทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก และบัญญัติคำนิยามศัพท์ดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน

โดยคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไป ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Information)” หมายความว่า ข้อมูลหรือความคิดเห็นซึ่งรวมถึงข้อมูลหรือความคิดเห็นที่เป็นส่วนหนึ่งของฐานข้อมูล ไม่ว่าจะถูกต้องหรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าจะถูกบันทึกในรูปแบบใด ที่สามารถบ่งชี้ตัวบุคคลได้อย่างชัดเจนหรือสามารถยืนยันได้จากข้อมูลหรือความเห็น

ส่วนคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหว (Sensitive Data)” กฎหมาย ออสเตรเลียได้ให้ความหมายไว้อย่างชัดเจนด้วยว่า หมายความถึง ข้อมูลส่วนบุคคลหรือความเห็น ส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับ

- (1) เชื้อชาติ หรือความเป็นชนกลุ่มน้อย
- (2) ความคิดเห็นทางการเมือง
- (3) ความเป็นสมาชิกขององค์กรทางการเมือง
- (4) ความเชื่อทางศาสนาหรือการเข้าร่วมทางศาสนา
- (5) ความเชื่อทางปรัชญา
- (6) ความเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพหรือการค้า
- (7) ความเป็นสมาชิกของสหภาพการค้า
- (8) พฤติกรรมทางเพศ
- (9) ประวัติอาชญากรรม

4) กรณีประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันก็ได้มีการแยกแยะประเภทข้อมูล ส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก และบัญญัติคำนิยามศัพท์ดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนอีกเช่นเดียวกัน

โดยคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไปได้ให้ความหมายไว้ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data)” หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคล หรือรายละเอียดใดๆ ที่สามารถระบุถึงตัวบุคคล (เจ้าของข้อมูล) ได้

ส่วนคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก (Sensitive data)” กฎหมายสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้ได้ให้ความหมายไว้อย่างชัดเจนด้วยว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก (Special categories of personal data)” หมายความว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนา ลัทธิ ปรัชญา ความเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน สุขภาพ และพฤติกรรมทางเพศ

นอกจากประเด็นดังกล่าวข้างต้นแล้ว สภาพปัญหาอีกประการหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ก็คือ กรณีที่ร่างกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ในลักษณะที่ยังไม่มีความเข้มงวดมากนัก สำหรับเรื่องการประมวลผลข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเก็บรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หากเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลีและประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้ ดังจะเห็นได้จากมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกตามมาตรา 23 มาตรา 26 และมาตรา 28 ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ซึ่งกำหนดหลักการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ในลักษณะที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลห้ามทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อน หรือได้รับการยกเว้นตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตราต่างๆ ดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่แตกต่างหากจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปซึ่งถือได้ว่ามีความเข้มงวดมากกว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป แต่การกำหนดมาตรการดังกล่าวนั้น อาจยังมีมาตรการที่ยังมีความไม่เข้มงวดเพียงพอกับลักษณะของข้อมูลดังกล่าวเท่าที่ควรจะเป็นและยังวางมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับประเภทข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร หากเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศตามแต่ละประเทศที่ได้กล่าวข้างต้นนั้น โดยกฎหมายต่างประเทศดังกล่าวจะกำหนดขั้นตอนและมาตรการของการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกดังกล่าวไว้ในลักษณะที่เข้มงวดมากกว่าและมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไว้อย่างเป็นระบบและมีความชัดเจนกว่ามาก ซึ่งผู้ศึกษาขออธิบาย ดังนี้

1) กรณีมาตรการทางกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักร

การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของทั้งสองประเทศดังกล่าว ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกนั้นจะมีหลักเกณฑ์การประมวลผลข้อมูลที่เข้มงวดมากกว่ากรณีข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไป กล่าวคือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกนั้นจะประมวลผลได้ต้องเป็นข้อมูลที่เข้าเงื่อนไขใน Schedule 1 ของ Data Protection Act 1998 ก่อน ซึ่งก็คือ ต้องเป็นการประมวลผลอย่างเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งการประมวลผลลักษณะดังกล่าว Data Protection Act 1998 ก็ได้กำหนดหลักการไว้ด้วย และเมื่อข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ประมวลผลข้อมูลจะทำการประมวลผลได้ผ่านเงื่อนไขตาม Schedule 1 ของ Data Protection Act 1998 แล้ว ก็จะต้องผ่านหลักเกณฑ์ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน Schedule 2³ ของ Data Protection Act 1998 ด้วย ซึ่งจากหลักเกณฑ์การประมวลผลดังกล่าวจะใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทคือ ใช้กับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไปและประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก แต่สิ่งที่แสดงให้เห็นว่า มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกมีความเข้มงวดมากกว่าประเภททั่วไป นั่นก็คือ การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก

³ ข้อมูลส่วนบุคคลที่จะประมวลผลได้ต้องเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งของ Schedule 2 ก่อน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ก. เจ้าของข้อมูลต้องให้ความยินยอมกับการประมวลผลข้อมูล
- ข. การประมวลผลมีความจำเป็นหรือสำคัญต่อ
 - การดำเนินการตามสัญญาที่เจ้าของข้อมูลเป็นคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง
 - การดำเนินการตามคำร้องขอเจ้าของข้อมูลเพื่อเข้าสู่สัญญา
- ค. การประมวลผลข้อมูลมีความสำคัญต่อการปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมายซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลต้องกระทำมากกว่าข้อบังคับที่กำหนดตามสัญญา
- ง. การประมวลผลมีความสำคัญต่อการคุ้มครองผลประโยชน์ของเจ้าของข้อมูล
- จ. การประมวลผลมีความสำคัญต่อ
 - การดำเนินกระบวนการยุติธรรม
 - การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา
 - การปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายหรือภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย
 - การปฏิบัติหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ หรือรัฐมนตรี
 - การปฏิบัติหน้าที่ในงานที่มีลักษณะเป็นงานสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของสาธารณะ
- ฉ. การประมวลผลมีความสำคัญ เพื่อประโยชน์ที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อผู้ควบคุมข้อมูลหรือบุคคลที่สาม หรือฝ่ายที่ข้อมูลได้รับการเปิดเผย เว้นแต่ว่าการประมวลผลข้อมูลนั้นไม่ได้รับอนุญาตในกรณีใดโดยเฉพาะ เพราะเหตุที่ไม่ยุติธรรมต่อสิทธิและอิสรภาพ หรือเว้นแต่ว่าผลประโยชน์ที่ถูกต้องตามกฎหมายของเจ้าของข้อมูล.

จะต้องเข้าตามเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดตามเงื่อนไขของ Schedule 3⁴ ของ Data Protection Act 1998 อีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่า มาตรการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกของประเทศสหราชอาณาจักรค่อนข้างจะมีมาตรการที่เข้มงวดกว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไปอย่างมาก

2) กรณีมาตรการทางกฎหมายของประเทศอิตาลี ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกเพิ่มเติมจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป กล่าวคือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความเป็นชนกลุ่มน้อย ความเชื่อทางศาสนา ลัทธิ ปรัชญา ความเห็นทางการเมือง ความเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สหภาพแรงงาน สมาคม หรือองค์กรทางศาสนาหรือปรัชญา รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลทางด้านสุขภาพและพฤติกรรมทางเพศ จะดำเนินการประมวลผลได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของข้อมูลและจะต้องได้รับอนุญาตเพื่อประมวลผลข้อมูลนั้นจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของประเทศอิตาลี (Garante) แล้วเท่านั้น รวมถึง กฎหมายของประเทศอิตาลียังกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมสำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกด้วยว่า หน่วยงานของรัฐที่

⁴ โดยเงื่อนไขตามข้อกำหนดที่ 3 (Schedule 3) ได้กำหนดเงื่อนไขในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องทำตามกฎหมาย ดังนี้

- 1) เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมอย่างชัดแจ้งในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล
- 2) การประมวลผลมีความสำคัญเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้สิทธิใดๆ หรือข้อบังคับที่ได้มาจากหรือกำหนดโดยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลที่สัมพันธ์กับการจ้างงาน
- 3) การประมวลผลมีความสำคัญในการคุ้มครองประโยชน์ที่สำคัญของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่น
- 4) การประมวลผลถูกดำเนินการในฐานะส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ถูกกฎหมายของสมาคมหรือหน่วยงานการกุศลที่ไม่หวังผลกำไร
- 5) ข้อมูลที่บรรจุอยู่ในข้อมูลส่วนบุคคลได้ถูกเผยแพร่เพราะเป็นผลมาจากขั้นตอนที่ดำเนินการโดยเจ้าของข้อมูล
- 6) การประมวลผลเป็นสิทธิที่ถูกกฎหมาย
- 7) การประมวลผลมีความสำคัญต่อ
 - (a) การบริหารความยุติธรรม
 - (b) การดำเนินการตามหน้าที่ที่บุคคลได้รับมาภายใต้กฎหมาย หรือ
 - (c) การดำเนินการตามหน้าที่ของรัฐ รัฐมนตรีของกรมต่างๆ
- 8) การประมวลผลมีความสำคัญเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์
- 9) การประมวลผลมีความสำคัญต่อความเท่าเทียมกันในโอกาสระหว่างคนในกลุ่ม เชื้อชาติ หรือชาติพันธุ์แตกต่างกัน
- 10) เงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดโดยรัฐมนตรี.

แสวงหากำไร จะทำการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาต โดยชัดแจ้งจากบทบัญญัติกฎหมายอื่น หรือหากการอนุญาต โดยกฎหมายอื่นนั้นได้ถูกแก้ไขหรือยกเลิกไปแล้ว ก็อาจเสนอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของประเทศอิตาลี (Garante) พิจารณาและมีคำวินิจฉัยในกรณีดังกล่าวได้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า มาตรการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกของประเทศอิตาลีสำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล จึงมีมาตรการที่เข้มงวดกว่าการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไปเช่นกัน

3) กรณีมาตรการทางกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลทั้งสองประเภทของประเทศออสเตรเลียมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อใช้ในธุรกิจขายตรงและตลาดแบบตรงสามารถทำได้ หากว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นมิใช่ข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก แต่ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า เจ้าของข้อมูลสามารถยกเลิกการให้ความยินยอมได้ทุกเมื่อ อีกทั้ง การที่จะประมวลผลข้อมูลที่กระทบต่อความรู้สึก วัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูลของผู้ประมวลผลจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้อง โดยตรงกับวัตถุประสงค์หลักที่ผู้ประมวลผลได้จัดแจ้งไว้

4) กรณีมาตรการทางกฎหมายของประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมัน

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันจะให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้เข้มงวดมากกว่า โดยจะเห็นได้จากการให้ความยินยอมเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก ตามมาตรา 4a ของ Federal Data Protection Act 1990 ได้กำหนดมาตรการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ว่า การที่ผู้ประมวลผลข้อมูลจะขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลจะต้องแสดงการขอความยินยอมให้ชัดเจนว่าเป็นการขอความยินยอมเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก เช่น การขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ซึ่งการขอความยินยอมนั้นๆ อาจมีทั้งข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกรวมกันกันอยู่ กฎหมายเยอรมันนี้กำหนดว่า การขอความยินยอมเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกดังกล่าวจะต้องได้รับการชี้แจงและแสดงให้เห็นชัดแจ้งถึงการขอความยินยอมในเรื่องนั้น ๆ โดยที่ข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไปมิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลดังกล่าว

จากลักษณะมาตรการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของกฎหมายต่างประเทศดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ต่างก็จะมีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้อย่างชัดเจน และมาตรการการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทก็จะมี

ลักษณะที่เข้มงวด โดยเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกจะมีมาตรการคุ้มครองที่เข้มงวดมากกว่า และมีการวางมาตรการทางกฎหมายไว้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะประเทศสหราชอาณาจักร เพราะฉะนั้น จากสภาพปัญหาที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. อาจยังมีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในลักษณะที่ไม่ชัดเจนมากนัก โดยมิได้แยกแยะค่านิยมศัพท์ของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทไว้ จึงส่งผลให้มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวอาจเกิดการตีความได้ รวมถึงลักษณะการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าว สำหรับเรื่องของการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ก็อาจยังมีระดับความคุ้มครองที่ไม่เข้มงวดมากและยังไม่มีความเป็นระบบมากเท่ากับกฎหมายต่างประเทศ

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. จึงจำเป็นต้องมีการแยกแยะค่านิยมศัพท์และกำหนดตัวอย่างของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทไว้อย่างชัดเจนว่า ข้อมูลส่วนบุคคลประเภททั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกมีความหมายอย่างไรบ้างและแตกต่างกันอย่างไร และควรมีการกำหนดตัวอย่างประเภทข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวไว้ด้วย เพื่อให้ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวได้ทราบและเข้าใจ รวมถึงเพื่อให้ง่ายต่อการใช้และปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งอาจทำในรูปแบบของการแทรกเป็นตารางแนบท้ายของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าวก็ได้ และจำเป็นที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ต้องเพิ่มเติมมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทให้มีความชัดเจนและเข้มงวดมากขึ้นสำหรับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก โดยอาจนำตัวอย่างของกฎหมายต่างประเทศตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นมาปรับใช้ก็ได้ และวางมาตรการทางกฎหมายสำหรับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทให้มีความเป็นระบบระเบียบมากขึ้น

อย่างไรก็ดี สำหรับการแยกแยะประเภทและรายละเอียดของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวตามที่คุณศึกษาได้เสนอข้างต้นนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่า โดยหลักการร่างกฎหมายของประเทศไทย อาจจะไม่ต้องกำหนดกฎหมายเหมือนอย่างกฎหมายต่างประเทศทั้งหมดก็ได้ แต่เราก็ควรที่จะนำกฎหมายต่างประเทศดังกล่าวมาใช้พิจารณาเพื่อปรับปรุงและแก้ไขให้เข้ากับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย ก็จะทำให้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยมีประสิทธิภาพและเหมาะสมสำหรับสังคมไทย

ทั้งนี้ เพื่อให้การแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นตามที่คุณศึกษาได้ให้ความเห็นข้างต้น ผู้ศึกษาจึงได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของคนไทยในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละบุคคล โดยการออกแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อนำมาใช้ประกอบการ

พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ซึ่งรายละเอียดแบบสอบถามปรากฏตามเอกสารแนบท้ายภาคผนวกของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อันประกอบไปด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับกฎหมายจำนวน 50 คน ได้แก่ นิติกร อัยการ ผู้พิพากษา ทนายความ อาจารย์และนักวิชาการกฎหมาย และกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 50 คน เพื่อหาแนวทางการร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภท และเพื่อหาแนวทางในการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลที่จะได้นำไปใช้ในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้มีความเหมาะสมกับข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภทตามทัศนคติของคนไทย โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษาเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลใน 10 หัวข้อ ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.1 ประเภทข้อมูลส่วนบุคคลที่ศึกษา

ลำดับที่	ข้อมูลส่วนบุคคล	ประเภทข้อมูล
1.	ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป	ชื่อ - นามสกุล / วันเดือนปีเกิด / สัญชาติ / เชื้อชาติ / เพศ / สัญลักษณ์พิเศษระบุตัว (ถายนิ้วมือ รอยตำหนิบนตัวเมื่อแรกเกิด ฯลฯ)
2.	ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	ที่อยู่ปัจจุบัน / ประเภทที่อยู่อาศัย / ขนาดที่อยู่อาศัย / ค่าเช่า / จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้าน
3.	ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว	สถานภาพการแต่งงาน / ชื่อคู่สมรส / สามีหรือภรรยาคนก่อน / สาเหตุการหย่าร้าง / พฤติกรรมทางเพศ / รสนิยมทางเพศ
4.	ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน	ชื่อนายจ้างหรือสถานที่ทำงาน / อาชีพหรือลักษณะงานที่ทำ / ค่าจ้างหรือเงินเดือน / การขาดงาน / การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน
5.	ข้อมูลด้านการเงิน	รายได้ส่วนบุคคลต่อปี / จำนวนเงินออม / การหักเงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นประจำ / ภาระหนี้สิน / การล้มละลายของบุคคล / การผิคนัดชำระหนี้
6.	ข้อมูลด้านการแพทย์	ผลการตรวจสุขภาพ / ความพิการทางร่างกาย / การผ่าตัด ศัลยกรรม / ความผิดปกติทางจิต / การติดแอลกอฮอล์

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูลส่วนบุคคล	ประเภทข้อมูล
7.	ข้อมูลด้านการศึกษา	ชื่อสถานศึกษา / ผลการศึกษา / วุฒิการศึกษา / เหตุผลในการย้ายสถานที่เรียน / เหตุผลที่ศึกษาไม่สำเร็จ
8.	ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประวัติอาชญากรรม	รายงานการถูกร้องเรียน / การตกเป็นผู้ต้องสงสัยหรือเคยถูกสืบสวนสอบสวน / การเป็นที่ต้องการตัวของตำรวจ / การถูกลงโทษทางอาญาหรือทางแพ่ง / การปฏิบัติตามคำตัดสินของศาล
9.	ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นทางการเมือง	การชื่นชอบในระบบการปกครอง / ความนิยมในพรรคการเมือง / การลงคะแนนเลือกตั้ง / ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ หรือ ศาล
10.	ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในศาสนาหรือลัทธิ	ศาสนาหรือลัทธิที่นับถือ / ศาสนาหรือลัทธิที่สมาชิกภายในครอบครัวนับถือ / ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา / ความเคร่งครัดทางศาสนา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา 2 ส่วน กล่าวคือ ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจากค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาความสัมพันธ์หรือความอ่อนไหวของระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังนี้

(1) การศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจากค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 การกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่ใช้แบ่งระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

$$\text{Interval (I)} = \frac{\text{Range (R)}}{\text{Class (C)}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5} = \frac{4}{5}$$

$$= 0.8$$

โดยที่ Interval คือ ความกว้างอันตรภาคชั้น

Range คือ พิสัย

Class คือ จำนวนชั้น

ในที่นี้ Range ของระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลมีค่าเท่ากับ 5 (5 เป็นระดับคะแนนสูงที่สุด และ 1 เป็นระดับคะแนนต่ำที่สุด) และ Class มีค่าเท่ากับ 5 (จำนวนชั้นที่ต้องการในการแบ่งระดับคะแนน) ดังนั้นจะได้ค่า Interval เท่ากับ 0.8 จากนั้นจึงนำค่า Interval ที่ได้ไปใช้คำนวณกำหนดเป็นเกณฑ์การแบ่งระดับการเปิดเผยข้อมูลดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับการเปิดเผยข้อมูล
1.00 - 1.80	เปิดเผยได้อย่างยิ่ง
1.81 - 2.60	เปิดเผยได้
2.61 - 3.40	ไม่แน่ใจ
3.41 - 4.20	ไม่ควรเปิดเผย
4.21 - 5.00	ไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง

1.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท

ตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน จำนวน 100 คน

ข้อมูลส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท		
	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทั่วไป
1. ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป			
- ชื่อ-นามสกุล	2.4	3.34	2.44
- วันเดือนปีเกิด	3.13	2.14	3.34
- สัญชาติ/เชื้อชาติ	1.93	2.00	2.14
- เพศ	1.84	4.10	2.00
- สัญลักษณ์พิเศษระบุตัว (ลายนิ้วมือ รอยตำหนิบนตัว เมื่อแรกเกิด ฯลฯ)	3.74	2.82	4.10

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท		
	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทั่วไป
- ลักษณะทางกายภาพ (ส่วนสูง สีมผม และสีดวงตา)	2.48	2.44	2.82
ค่าเฉลี่ยรวม	2.59	2.81	2.81
2. ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย			
- ที่อยู่ปัจจุบัน	3.12	3.22	3.02
- ประเภทของที่อยู่อาศัย เช่น บ้านเดี่ยว หรือ คอนโดมิเนียม หรือ บ้านเช่า/คอนโดมิเนียมเช่า	2.77	3.00	2.54
- ขนาดของที่อยู่อาศัย (ตารางเมตร, ตารางวา)	2.95	3.22	2.68
- ค่าเช่า (กรณีที่ท่านมิได้เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย) หรือค่าผ่อนบ้านรายเดือน	3.24	3.64	2.84
- จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้าน	3.17	3.50	2.84
ค่าเฉลี่ยรวม	3.05	3.32	2.78
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว			
- สถานภาพการแต่งงาน (เช่น โสด หรือ สมรส)	2.27	2.34	2.20
- ชื่อคู่สมรส	2.73	2.96	2.50
- สามีหรือภรรยาคนก่อน	3.83	4.10	3.56

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท		
	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทั่วไป
- สาเหตุการหย่าร้าง	4.22	4.44	4.00
พฤติกรรมทางเพศ	4.35	4.54	4.16
- รสนิยมทางเพศ	4.08	4.32	3.84
ค่าเฉลี่ยรวม	3.58	3.78	3.38
4. ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน			
- ชื่อนายจ้าง/สถานที่ทำงาน	2.37	2.40	2.34
- อาชีพและลักษณะงานที่ทำ	2.28	2.38	2.18
- ค่าจ้าง / เงินเดือน	3.79	4.18	3.40
- การขาดงาน	3.5	3.92	3.08
- การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน	3.14	3.40	2.88
ค่าเฉลี่ยรวม	3.02	3.26	2.78
5. ข้อมูลด้านการเงิน			
- รายได้ส่วนบุคคลต่อปี	3.86	4.26	3.46
- จำนวนเงินออม	4.05	4.46	3.64
- การหักเงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นประจำ	4.01	4.30	3.72
- ภาระหนี้สิน	4.14	4.32	3.96
- การล้มละลายของบุคคล	3.9	3.78	4.02
- การผิดนัดชำระหนี้	4.11	4.06	4.16
ค่าเฉลี่ยรวม	4.01	4.20	3.83

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท		
	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทั่วไป
6. ข้อมูลทางการแพทย์			
- ผลการตรวจสุขภาพ	3.54	4.06	3.02
- ความพิการทางร่างกาย	3.6	3.84	3.36
- การผ่าตัดศัลยกรรม	3.72	4.08	3.36
- ความผิดปกติทางจิต	3.73	4.04	3.42
- การติดแอลกอฮอล์	3.55	3.74	3.36
ค่าเฉลี่ยรวม	3.63	3.95	3.30
7. ข้อมูลทางการศึกษา			
- ชื่อสถานการศึกษา	2.01	2.08	1.94
- ผลการศึกษา	2.51	2.78	2.24
- วุฒิการศึกษา	2.07	2.20	1.94
- เหตุผลในการย้ายสถานที่เรียน	3.22	3.72	2.72
- เหตุผลที่ศึกษาไม่สำเร็จ	3.59	4.00	3.18
ค่าเฉลี่ยรวม	2.68	2.96	2.40
8. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับประวัติอาชญากรรม			
- รายงานการถูกร้องเรียน	3.64	3.92	3.36
- การตกเป็นผู้ต้องสงสัย/เคยถูกสืบสวนสอบสวน	3.7	3.82	3.58
- การเป็นที่ต้องการตัวของตำรวจ	3.51	3.56	3.46

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท		
	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทั่วไป
9. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประวัติอาชญากรรม (ต่อ)			
- การถูกลงโทษทางทางอาญา/ทางแพ่ง	3.61	3.66	3.56
- การปฏิบัติตามคำตัดสินของศาล	3.35	3.50	3.20
ค่าเฉลี่ยรวม	3.56	3.69	3.43
10. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นทางการเมือง			
- การขึ้นชอบในระบอบประชาธิปไตยหรือคอมมิวนิสต์	3.2	3.46	2.94
- ความนิยมในพรรคการเมือง	3.18	3.36	3.00
- การลงคะแนนเลือกตั้ง	3.69	3.84	3.54
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ/ฝ่ายบริหาร/ฝ่ายตุลาการ	3.1	3.26	2.94
ค่าเฉลี่ยรวม	3.30	3.48	3.11

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท		
	กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกี่ยวกับกฎหมาย	กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทั่วไป
11. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับความเชื่อในศาสนา หรือ ลัทธิ			
- ศาสนา/ลัทธิที่นับถือ	2.09	2.20	1.98
- ศาสนา/ลัทธิที่สมาชิกภายในครอบครัวนับถือ	2.26	2.44	2.08
- ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา	2.41	2.60	2.22
- ความเคร่งครัดทางศาสนา	2.47	2.64	2.30
ค่าเฉลี่ยรวม	2.31	2.47	2.15

1.2.1 ในหัวข้อเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีความคิดเห็นที่สามารถเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลอื่นทราบได้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 และหากแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก็ยังมีความคิดเห็นสอดคล้องว่ายังมีความไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปให้กับบุคคลอื่นทราบได้หรือไม่ ที่คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 และ 2.81 ตามลำดับ

1.2.2 ในหัวข้อเกี่ยวกับข้อมูลที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีความคิดเห็นว่าจะไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลอื่นทราบได้หรือไม่ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 และหากแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก็ยังมีความคิดเห็นสอดคล้องว่ายังมีความไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลที่อยู่อาศัยให้กับบุคคลอื่นทราบได้หรือไม่ เช่นเดียวกัน ที่คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 และ 2.78 ตามลำดับ

1.2.3 ในหัวข้อเกี่ยวกับ**ข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัว** กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีความคิดเห็นว่ายังไม่ควรเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลอื่นทราบ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ทั้งนี้หากแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวให้กับบุคคลอื่นทราบ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่นๆ มีความคิดเห็นว่ายังไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวให้กับบุคคลอื่นทราบหรือไม่ ที่คะแนนเฉลี่ย 3.78 และ 3.38 ตามลำดับ

1.2.4 ในหัวข้อเกี่ยวกับ**ข้อมูลการทำงาน** กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีความคิดเห็นว่ายังไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลอื่นทราบได้หรือไม่ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 และหากแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก็ยังมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ายังไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลการทำงานให้กับบุคคลอื่นทราบได้หรือไม่ ที่คะแนนเฉลี่ย 3.26 และ 2.78 ตามลำดับ

1.2.5 ในหัวข้อเกี่ยวกับ**ข้อมูลด้านการเงิน** กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวข้างต้นให้กับบุคคลอื่นทราบ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และหากแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก็ยังมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลด้านการเงินให้กับบุคคลอื่นทราบ ที่คะแนนเฉลี่ย 4.20 และ 3.83 ตามลำดับ

1.2.6 ในหัวข้อเกี่ยวกับ**ข้อมูลทางการแพทย์** กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลอื่นทราบ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 ทั้งนี้หากแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลทางการแพทย์ให้กับบุคคลอื่นทราบ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่น ๆ มีความคิดเห็นว่ายังไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลทางการแพทย์ให้กับบุคคลอื่นทราบหรือไม่ ที่คะแนนเฉลี่ย 3.95 และ 3.30 ตามลำดับ

1.2.7 ในหัวข้อเกี่ยวกับ**ข้อมูลทางการศึกษา** กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีความคิดเห็นว่ายังไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลอื่นทราบได้หรือไม่ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 อย่างไรก็ตาม หากแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพอื่น ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับกฎหมายมีความคิดเห็นว่ายังไม่

แน่ใจว่ายินยอมให้เปิดเผยข้อมูลทางการศึกษาให้บุคคลอื่นทราบได้หรือไม่ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่นๆ มีความคิดเห็นที่สามารถเปิดเผยข้อมูลทางการศึกษาให้บุคคลอื่นทราบได้ ที่คะแนนเฉลี่ย 2.96 และ 2.40 ตามลำดับ

1.2.8 ในหัวข้อเกี่ยวกับ**ข้อมูลประวัติอาชญากรรม** กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีความคิดเห็นที่ข้อมูลดังกล่าวไม่ควรเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบที่ระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และหากแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก็ยังมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมให้บุคคลอื่นทราบ ที่คะแนนเฉลี่ย 3.69 และ 3.43 ตามลำดับ

1.2.9 ในหัวข้อเกี่ยวกับ**ข้อมูลความคิดเห็นทางการเมือง** กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีความคิดเห็นที่ยังไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้บุคคลอื่นทราบได้หรือไม่ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 อย่างไรก็ตามหากแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายมีความคิดเห็นที่ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลความคิดเห็นทางการเมืองให้บุคคลอื่นทราบ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่นๆ มีความคิดเห็นที่ยังไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลความคิดเห็นทางการเมืองให้บุคคลอื่นทราบได้หรือไม่ ที่คะแนนเฉลี่ย 3.48 และ 3.11 ตามลำดับ

1.2.10 ในหัวข้อเกี่ยวกับ**ข้อมูลความเชื่อในศาสนาหรือลัทธิ** กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มีความคิดเห็นที่สามารถยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ ที่ระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 และหากแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพอื่นๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก็ยังมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสามารถยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลความเชื่อในศาสนาหรือลัทธิให้บุคคลอื่นทราบได้ ที่คะแนนเฉลี่ย 2.47 และ 2.15 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น เนื่องจากพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพอื่นๆ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในบางหัวข้อ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการเปิดเผยและการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกันในบางหัวข้อที่ผู้ศึกษากำหนด ทั้งนี้มีรายละเอียดผลการศึกษาดังนี้

1) **ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว** ประชาชนที่มีอาชีพนักกฎหมายเห็นว่า ไม่สามารถยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ ส่วนประชาชนที่มีอาชีพทั่วไป เห็นว่ายังมีความไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้หรือไม่ แต่ทั้งนี้หากวิเคราะห์ในแต่ละตัวอย่างของข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับสามีหรือ

ภรรยาคนก่อน สาเหตุการหย่าร้าง พฤติกรรมทางเพศ รสนิยมทางเพศ (ชอบเพศเดียวกัน หรือเพศตรงข้าม) ประชาชนที่มีอาชีพนักกฎหมาย และประชาชนที่มีอาชีพทั่วไป ต่างมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันว่า ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลอื่นทราบ

2) ข้อมูลส่วนบุคคลทางการแพทย์ ประชาชนที่มีอาชีพทั่วไป เห็นว่ายังมีความไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้หรือไม่ แต่ประชาชนที่มีอาชีพนักกฎหมายกลับมีความคิดเห็นว่า ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลอื่นทราบในทุกตัวอย่างของข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถาม

3) ข้อมูลส่วนบุคคลทางการศึกษา ประชาชนที่มีอาชีพทั่วไป เห็นว่าสามารถยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ แต่ประชาชนที่มีอาชีพนักกฎหมายกลับมีความคิดเห็นว่า ไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้หรือไม่

4) ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมือง ประชาชนที่มีอาชีพทั่วไป เห็นว่ายังมีความไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้หรือไม่ แต่ประชาชนที่มีอาชีพนักกฎหมายกลับมีความคิดเห็นว่า ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลอื่นทราบ และหากวิเคราะห์ไปในแต่ละข้อมูลตัวอย่างในเรื่องดังกล่าวแล้ว นักกฎหมายเห็นว่า ข้อมูลเรื่องความชื่นชอบในระบบประชาธิปไตยหรือคอมมิวนิสต์ และเรื่องการลงคะแนนเลือกตั้ง ไม่ควรยินยอมให้เปิดเผยเรื่องดังกล่าว

ส่วนที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล ทั่วไป กับปัจจัยด้านต่างๆ ที่ต้องการรู้ความอ่อนไหวทางความคิดเห็นจากประชาชน มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ

ตารางที่ 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ

จำนวน: ร้อยละ

ทางเลือก		เปิดเผยได้อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควรเปิดเผย	ไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง	ผลทั้งหมด
เพศชาย	เทียบกลุ่มเดียวกัน	2.50	10.00	0.00	35.00	52.50	100.00
	เทียบทั้งหมด	1.00	4.00	0.00	14.00	21.00	40.00
หญิง	เทียบกลุ่มเดียวกัน	0.00	3.33	3.33	41.67	51.67	100.00
	เทียบทั้งหมด	0.00	2.00	2.00	25.00	31.00	60.00
ทั้งหมด	เทียบทั้งหมด	1.00	6.00	2.00	39.00	52.00	100.00

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 52 มีความคิดเห็นว่าจะไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง และจำนวนร้อยละ 39 มีความคิดเห็นว่าจะไม่ควรเปิดเผยในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ทั้งนี้เนื่องจากคนส่วนใหญ่ไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลด้านพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งอาจเห็นว่าเป็นข้อมูลส่วนตัว โดยเมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศชายและเพศหญิง พบว่าเพศชายส่วนหนึ่ง ถึงร้อยละ 12.5 สามารถเปิดเผยข้อมูลประเภทนี้ได้แต่โดยส่วนมากพบว่ามีความคิดเห็นไม่ควรเปิดเผย แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมทางเพศเป็นเรื่องที่อ่อนไหวต่อความคิดของทั้งชายและหญิง แม้จะพบว่าเพศชายบางส่วนไม่ได้ให้ความสำคัญประเด็นนี้

2) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับข้อมูลค่าจ้าง/เงินเดือน

ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับข้อมูลค่าจ้าง/เงินเดือน

จำนวน: ร้อยละ

ระดับการศึกษา		ทางเลือก		เปิดเผยได้อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควรเปิดเผย	ไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง	ผลทั้งหมด
		เปิดเผยได้	เปิดเผยได้						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	เทียบกลุ่มเดียวกัน	0.00	85.71	0.00	14.29	0.00	100.00		
	เทียบทั้งหมด	0.00	6.00	0.00	1.00	0.00	7.00		
ปริญญาตรี	เทียบกลุ่มเดียวกัน	0.00	26.09	6.52	32.61	34.78	100.00		
	เทียบทั้งหมด	0.00	12.00	3.00	15.00	16.00	46.00		
สูงกว่าปริญญาตรี	เทียบกลุ่มเดียวกัน	4.26	10.64	6.38	34.04	44.68	100.00		
	เทียบทั้งหมด	2.00	5.00	3.00	16.00	21.00	47.00		
ทั้งหมด	เทียบทั้งหมด	2.00	23.00	6.00	32.00	37.00	100.00		

จากความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับค่าจ้าง/เงินเดือน พบว่ากลุ่มคนทุกระดับการศึกษามีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่งร้อยละ 37 และมีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยร้อยละ 32 แต่เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าการศึกษาดังแต่ระดับปริญญาตรียังคงมีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผย ขณะที่กลุ่มคนที่มีการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่าจะสมควรเปิดเผยข้อมูลด้านค่าจ้างและเงินเดือน ถึงร้อยละ 85.71 เมื่อเทียบกับกลุ่มที่มีระดับการศึกษาเดียวกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มคนที่มีการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่ได้สังเกตเห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดจากการเปิดเผยข้อมูลด้านค่าจ้าง/เงินเดือน ขณะที่กลุ่มคนที่มีการศึกษาดังแต่ระดับปริญญาตรี กลัวการเปิดเผยข้อมูลด้านนี้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบผลตอบแทนกับผู้ร่วมงานที่ทำงานพร้อมกัน หรือการติดต่อกับตัวแทนประกันชีวิต พนักงานธนาคารที่ขายบัตรเครดิต หรือพนักงานขายโปรแกรมพัฒนา เป็นต้น

3) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับข้อมูลการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน

ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับข้อมูลการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน

จำนวน : ร้อยละ

ระดับการศึกษา		ทางเลือก		เปิดเผยได้อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควรถวายเปิดเผย	ไม่ควรถวายเปิดเผยอย่างยิ่ง	ผลทั้งหมด
		เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	เทียบกลุ่มเดียวกัน	0.00	71.43	0.00	14.29	14.29	100.00		
	เทียบทั้งหมด	0.00	5.00	0.00	1.00	1.00	7.00		
ปริญญาตรี	เทียบกลุ่มเดียวกัน	2.17	36.96	17.39	30.43	13.04	100.00		
	เทียบทั้งหมด	1.00	17.00	8.00	14.00	6.00	46.00		
สูงกว่าปริญญาตรี	เทียบกลุ่มเดียวกัน	8.51	27.66	12.77	38.30	12.77	100.00		
	เทียบทั้งหมด	4.00	13.00	6.00	18.00	6.00	47.00		
ทั้งหมด	เทียบทั้งหมด	5.00	35.00	14.00	33.00	13.00	100.00		

จากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานพบว่า กลุ่มคนทุกระดับการศึกษามีความคิดเห็นที่จะเปิดเผยข้อมูลร้อยละ 40 ขณะที่มีความคิดเห็นที่จะไม่เปิดเผยข้อมูล ถึงร้อยละ 46 ซึ่งนับว่ามีความใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าคนในสังคมมีทั้งกลุ่มคนที่อ่อนไหวและไม่อ่อนไหวที่จะเปิดเผยข้อมูลในประเด็นนี้

เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา กลับพบว่ากลุ่มคนที่มีการศึกษาดังแต่ระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นที่จะเปิดเผยข้อมูลสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนที่มีการศึกษาด้านต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นที่จะเปิดเผยการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานมากถึงร้อยละ 71.43 แต่มีความคิดเห็นที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลเพียงร้อยละ 28.57 อาจเนื่องจากกลุ่มคนที่มีการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรีต้องการแสดงสิทธิให้เห็นว่าตนเป็นสมาชิกแรงงาน เพื่อรักษาผลประโยชน์เกี่ยวกับแรงงานของตน และป้องกันการเอาเปรียบ

4) ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับข้อมูลจำนวนเงินออม

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับข้อมูลจำนวนเงินออม

จำนวน: ร้อยละ

ทางเลือก ระดับรายได้		เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควรเปิดเผย	ไม่ควรเปิดเผย อย่างยิ่ง	ผลทั้งหมด
		ต่ำกว่า 15,000	เทียบกลุ่มเดียวกัน	33.33	11.11	44.44
	เทียบทั้งหมด	6.00	2.00	8.00	2.00	18.00
15,001-25,000	เทียบกลุ่มเดียวกัน	20.00	8.00	32.00	40.00	100.00
	เทียบทั้งหมด	5.00	2.00	8.00	10.00	25.00
25,000-35,000	เทียบกลุ่มเดียวกัน	16.67	0.00	22.22	61.11	100.00
	เทียบทั้งหมด	3.00	0.00	4.00	11.00	18.00
สูงกว่า 35,000	เทียบกลุ่มเดียวกัน	2.56	0.00	56.41	41.03	100.00
	เทียบทั้งหมด	1.00	0.00	22.00	16.00	39.00
ทั้งหมด	เทียบทั้งหมด	15.00	4.00	42.00	39.00	100.00

จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับจำนวนเงินออม พบว่าไม่มีผู้แสดงความคิดเห็นว่าควรเปิดเผยจำนวนเงินออมอย่างยิ่ง แต่กลับพบความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลประเด็นนี้มากถึงร้อยละ 81 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคนทุกระดับรายได้มีความอ่อนไหวในการเปิดเผยข้อมูลด้านเงินออม เนื่องจากปัจจัยด้านเงินออมชี้ให้เห็นถึงสถานะทางการเงินส่วนบุคคล และสภาพความเป็นอยู่ของแต่ละคน

เมื่อพิจารณาแยกตามระดับรายได้ พบว่ากลุ่มคนที่มีระดับรายได้สูงมากขึ้น ยิ่งมีความคิดเห็นที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลด้านเงินออมในสัดส่วนมากขึ้น ในทางกลับกันกลุ่มคนที่ยังมีระดับรายได้น้อยลง ยิ่งมีความคิดเห็นที่จะเปิดเผยข้อมูลเงินออมมากขึ้น อาจเนื่องจากกลุ่มคนที่มีระดับรายได้น้อย มีจำนวนเงินออมไม่มาก จึงไม่จำเป็นต้องปิดบัง ขณะที่กลุ่มคนที่มีรายได้มาก มีจำนวนเงินออมมาก จึงอาจต้องปิดบัง เพื่อป้องกันอันตรายจากโจรกรรม

5) ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ

จำนวน: ร้อยละ

อายุ	ทางเลือก	เปิดเผย ได้อย่าง ยิ่ง	เปิดเผย ได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควร เปิดเผย	ไม่ควร เปิดเผย อย่างยิ่ง	ผล ทั้งหมด
	20 - 34 ปี	เทียบกลุ่ม เดียวกัน	0.00	7.80	3.90	41.20	47.10
	เทียบทั้งหมด	0.00	4.00	2.00	21.00	24.00	51.00
35 - 49 ปี	เทียบกลุ่ม เดียวกัน	0.00	4.90	0.00	36.60	58.50	100.00
	เทียบทั้งหมด	0.00	2.00	0.00	15.00	24.00	41.00
50 - 64 ปี	เทียบกลุ่ม เดียวกัน	12.50	0.00	0.00	37.50	50.00	100.00
	เทียบทั้งหมด	1.00	0.00	0.00	3.00	4.00	8.00
ทั้งหมด	เทียบทั้งหมด	1.00	6.00	2.00	39.00	52.00	100.00

จากตาราง พบว่าร้อยละ 91 ของกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่าข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ควรเปิดเผยให้แก่บุคคลอื่นทราบ (โดยที่ร้อยละ 39 มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผย และร้อยละ 52 มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ช่วงอายุ ยังพบว่าจำนวนตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 85 มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลประเภทนี้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นที่ว่า ข้อมูลพฤติกรรมทางเพศเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ควรเปิดเผยให้แก่บุคคลอื่นทราบ โดยคิดเป็นร้อยละ 88.3, 95.1 และ 87.5 ของความคิดเห็นทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุ 20 - 34 ปี, 35 - 49 ปี และ 50 - 64 ปี ตามลำดับ

ผลการสำรวจดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ที่จำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ หากจำเป็นต้องเปิดเผยให้แก่บุคคลอื่นทราบ แม้ว่าจะสังคมในปัจจุบันจะเปิดกว้างและยอมรับในเรื่องพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน แต่ในสังคมไทยยังเปิดกว้างและยอมรับในเรื่องดังกล่าวค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับสังคมตะวันตก

6) ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและข้อมูลความนิยมในพรรคการเมือง

ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและข้อมูลความนิยมในพรรคการเมือง

จำนวน: ร้อยละ

อายุ	ทางเลือก	เปิดเผยได้ อย่างยิ่ง	เปิดเผย ได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควร เปิดเผย	ไม่ควร เปิดเผย อย่างยิ่ง	ผล ทั้งหมด
	20 - 34 ปี	เทียบกลุ่ม เดียวกัน	3.90	31.40	17.60	29.40	17.60
เทียบทั้งหมด		2.00	16.00	9.00	15.00	9.00	51.00
35 - 49 ปี	เทียบกลุ่ม เดียวกัน	2.40	36.60	7.30	41.50	12.20	100.00
	เทียบทั้งหมด	1.00	15.00	3.00	17.00	5.00	41.00
50 - 64 ปี	เทียบกลุ่ม เดียวกัน	0.00	87.50	0.00	0.00	12.50	100.00
	เทียบทั้งหมด	0.00	7.00	0.00	0.00	1.00	8.00
ทั้งหมด	เทียบทั้งหมด	3.00	38.00	12.00	32.00	15.00	100.00

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยทำการสำรวจในหัวข้อเกี่ยวกับความคิดเห็นในการเปิดเผยข้อมูลความนิยมในพรรคการเมืองใดให้แก่บุคคลอื่นทราบ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถเปิดเผยได้ ร้อยละ 41 (โดยที่ร้อยละ 38 มีความคิดเห็นว่าเปิดเผยได้ และร้อยละ 3 มีความคิดเห็นว่าเปิดเผยได้อย่างยิ่ง) และยังมีกลุ่มที่เห็นว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ควรเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบ ถึงร้อยละ 47 (โดยที่ร้อยละ 32 มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผย และร้อยละ 15 มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง)

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ช่วงอายุ ผู้ศึกษาพบว่า คนเรายังอายุน้อย ยังมีความลังเลหรือความไม่แน่ใจที่จะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความนิยมในพรรคการเมือง ทั้งนี้พิจารณาได้จากกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุ 20 - 34 ปี มีความคิดเห็นไม่แน่ใจ ร้อยละ 17.6 ขณะที่ช่วงอายุ 35 - 49 ปี มีเพียงร้อยละ 7.3 ส่วนช่วงอายุ 50 - 64 ปี ไม่มีผู้ตอบไม่แน่ใจในประเด็นนี้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน ที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ไม่อยากจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับหรือร่วมทำกิจกรรมด้วย

7) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและข้อมูลจำนวนเงินออม

ตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและข้อมูลจำนวนเงินออม

จำนวน: ร้อยละ

ระดับการศึกษา		ทางเลือก		เปิดเผยได้อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควรเปิดเผย	ไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง	ผลทั้งหมด
		เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	เทียบกลุ่มเดียวกัน	0.00	28.60	0.00	71.40	0.00	100.00		
	เทียบทั้งหมด	0.00	2.00	0.00	5.00	0.00	7.00		
ปริญญาตรี	เทียบกลุ่มเดียวกัน	0.00	19.60	6.50	41.30	32.60	100.00		
	เทียบทั้งหมด	0.00	9.00	3.00	19.00	25.00	46.00		
สูงกว่าปริญญาตรี	เทียบกลุ่มเดียวกัน	0.00	8.50	2.10	38.30	51.10	100.00		
	เทียบทั้งหมด	0.00	4.00	1.00	18.00	24.00	47.00		
ทั้งหมด	เทียบทั้งหมด	0.00	15.00	4.00	42.00	39.00	100.00		

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการศึกษา กับจำนวนเงินออม พบว่าร้อยละ 81 ของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าข้อมูลจำนวนเงินออมเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ควรเปิดเผยให้แก่บุคคลอื่นทราบ (โดยที่ร้อยละ 42 มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผย และร้อยละ 39 มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามระดับของการศึกษา กลับพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่าสามารถเปิดเผยข้อมูลเงินออมอย่างยิ่ง ร้อยละ 28.6 ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าระดับปริญญาตรี ที่มีเพียงร้อยละ 19.6 และ 8.5 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความเข้าใจในข้อมูลทางด้านเงินออม น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น เนื่องจากกลุ่มคนที่มีการศึกษาดังแต่ระดับปริญญาตรีอาจเล็งเห็นว่า ข้อมูลเงินออมเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญ อันเกี่ยวข้องหรือสามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลส่วนบุคคลทางด้านอื่นได้ เช่น รายได้ส่วนบุคคล เป็นต้น จึงไม่สมควรเปิดเผยออกไป เพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดจากการขโมยข้อมูลส่วนบุคคล และนำไปใช้ในทางที่ผิด

8) ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและข้อมูลการถูกลงโทษทางอาญาหรือแพ่ง

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและข้อมูลการถูกลงโทษทางอาญาหรือแพ่ง

จำนวน: ร้อยละ

อาชีพ		ทางเลือก	เปิดเผยได้อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควรเปิดเผย	ไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง	ผลทั้งหมด
อาชีพทางค้า กฎหมาย	เทียบกลุ่มเดียวกัน		4.00	24.00	8.00	30.00	34.00	100.00
	เทียบทั้งหมด		2.00	12.00	4.00	15.00	17.00	50.00
นักเรียน/ นักศึกษา	เทียบกลุ่มเดียวกัน		0.00	25.00	25.00	50.00	0.00	100.00
	เทียบทั้งหมด		0.00	1.00	1.00	2.00	0.00	4.00
พนักงานบริษัทเอกชน	เทียบกลุ่มเดียวกัน		0.00	27.30	13.60	22.70	38.40	100.00
	เทียบทั้งหมด		0.00	6.00	3.00	5.00	8.00	22.00
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	เทียบกลุ่มเดียวกัน		0.00	42.90	28.60	14.30	14.30	100.00
	เทียบทั้งหมด		0.00	3.00	2.00	1.00	1.00	7.00
รับจ้างทั่วไป	เทียบกลุ่มเดียวกัน		9.10	0.00	9.10	36.40	45.50	100.00
	เทียบทั้งหมด		1.00	0.00	1.00	4.00	5.00	11.00
ธุรกิจส่วนตัว	เทียบกลุ่มเดียวกัน		0.00	50.00	0.00	50.00	0.00	100.00
	เทียบทั้งหมด		0.00	3.00	0.00	3.00	0.00	6.00
ทั้งหมด	เทียบทั้งหมด		3.00	25.00	11.00	30.00	31.00	100.00

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มคนที่มีอาชีพต่างกัน พบว่าร้อยละ 61 ของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าข้อมูลการถูกลงโทษทางอาญาหรือแพ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ควรเปิดเผยให้แก่บุคคลอื่นทราบ (โดยที่ร้อยละ 30 มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผย และร้อยละ 31 มีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง)

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามลักษณะการประกอบอาชีพ คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และอาชีพทั่วไป (ประกอบไปด้วยนักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้างทั่วไป และประกอบธุรกิจส่วนตัว) พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มต่างให้ความสำคัญในข้อมูลการถูกลงโทษทางอาญาหรือทางแพ่งสอดคล้องกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทางด้านกฎหมายมีความคิดเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ควรเปิดเผยร้อยละ 64 เมื่อเทียบกับกลุ่มอาชีพทางด้านกฎหมาย ขณะที่กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพทั่วไปมีความคิดเห็นว่าไม่ควรเปิดเผยข้อมูลประเด็นนี้ ถึงร้อยละ 58 เมื่อเทียบกับกลุ่มอาชีพเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากลักษณะของข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงลบ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความรู้สึก ชื่อเสียง หรืออาจทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตหากบุคคลอื่นทราบ

อย่างไรก็ดีตาม จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละเรื่องแต่ละประเภท ถือได้ว่า ความคิดของคนไทยจำนวน 100 คน มีความคิดที่หลากหลายกันไป การศึกษาสำรวจของผู้ศึกษาดังกล่าวข้างต้นคงมีส่วนช่วยในการใช้เป็นแนวทางการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ... ได้บ้าง แต่ถ้าจะให้ข้อมูลมีความละเอียดมากยิ่งขึ้นก็คงต้องสำรวจจำนวนประชาชนให้มากขึ้นกว่านี้ ก็จะช่วยให้ร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของไทยสามารถบังคับใช้ได้ตรงตามลักษณะความคิดเห็นของคนไทยต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละบุคคลในสังคมไทย ดังนี้ ผู้ศึกษาจึงขอสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนจำนวน 100 คนดังนี้

ตารางที่ 4.11 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน
จำนวน 100 คน

ความคิดเห็นของประชาชนจำนวน 100 คน	ตัวอย่างข้อมูลส่วนบุคคล
<p>เปิดเผยได้ (ข้อมูลทั่วไป Non- sensitive Data)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ชื่อ-นามสกุล - สัญชาติ/เชื้อชาติ - เพศ - ลักษณะทางกายภาพ (ส่วนสูง สีผม และสีดวงตา) - สถานภาพการแต่งงาน (เช่น โสด หรือ สมรส) - ชื่อนายจ้าง/สถานที่ทำงาน - อาชีพและลักษณะงานที่ทำ - ศาสนา/ลัทธิที่นับถือ - ศาสนา/ลัทธิที่สมาชิกภายในครอบครัวนับถือ - ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา - ความเคร่งครัดทางศาสนา
<p>ไม่แน่ใจ (ยังมีความไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้ เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ได้หรือไม่)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - วันเดือนปีเกิด - ที่อยู่ปัจจุบัน - ประเภทของที่อยู่อาศัย เช่น บ้านเดี่ยว หรือ คอนโดมิเนียม หรือ บ้านเช่า/คอนโดมิเนียมเช่า - ขนาดของที่อยู่อาศัย (ตารางเมตร, ตารางวา) - ค่าเช่า (กรณีที่ท่านมิได้เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย) หรือค่า ผ่อนบ้านรายเดือน - จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้าน - ชื่อคู่สมรส - การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน - ชื่อสถานการศึกษา - ผลการศึกษา - วุฒิการศึกษา - เหตุผลในการย้ายสถานที่เรียน - การปฏิบัติตามคำตัดสินของศาล

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ความคิดเห็นของประชาชนจำนวน 100 คน	ตัวอย่างข้อมูลส่วนบุคคล
	<ul style="list-style-type: none"> - การชื่นชอบในระบอบประชาธิปไตยหรือคอมมิวนิสต์ - ความนิยมในพรรคการเมือง - ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ/ฝ่ายบริหาร/ฝ่ายตุลาการ
ไม่ควรเปิดเผย (Sensitive Data)	<ul style="list-style-type: none"> - สัญลักษณ์พิเศษระบุตัว (ลายนิ้วมือ รอยตำหนิบนตัวเมื่อแรกเกิด ฯลฯ) - สามีหรือภรรยาคนก่อน - สาเหตุการหย่าร้าง - พฤติกรรมทางเพศ - รสนิยมทางเพศ (ชอบเพศเดียวกัน หรือเพศตรงข้าม) - ค่าจ้าง / เงินเดือน - การขาดงาน - รายได้ส่วนบุคคลต่อปี - จำนวนเงินออม - การหักเงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นประจำ - ภาระหนี้สิน - การล้มละลายของบุคคล - การผิมนัดชำระหนี้ - ผลการตรวจสุขภาพ - ความพิการทางร่างกาย - การผ่าตัดศัลยกรรม - ความผิดปกติทางจิต - การติดแอลกอฮอล์ - เหตุผลที่ศึกษาไม่สำเร็จ - รายงานการถูกร้องเรียน - การตกเป็นผู้ต้องสงสัย/เคยถูกสืบสวนสอบสวน

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 100 คน	ตัวอย่างข้อมูลส่วนบุคคล
	<ul style="list-style-type: none"> - การเป็นที่ต้องการตัวของตำรวจ - การถูกลงโทษทางทางอาญา/ทางแพ่ง - การลงคะแนนเลือกตั้ง

4.4 ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจากกรณีที่ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. แยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้ไม่ ชัดเจน

จากสภาพปัญหากรณีที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. แยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้ไม่ชัดเจน นอกจากประเด็นปัญหาตามข้อ 4.2 และข้อ 4.3 ข้างต้นแล้วยังอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติแก่ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวด้วย ซึ่งก็คือ ผู้ควบคุมข้อมูลและเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง เนื่องจากว่าเรื่องของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวนั้นถือได้ว่าเป็นสิทธิที่คนไทยยังไม่ค่อยได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิดังกล่าวและถือได้ว่าเป็นเรื่องมาก่อนข้างใหม่สำหรับคนไทย ดังจะเห็นได้จากผลสำรวจความคิดเห็นของคนไทยตามที่ได้ศึกษาได้กล่าวไว้ในข้อ 4.3 ข้างต้นที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของคนไทยบางกลุ่มยังมีความไม่แน่ใจว่าจะยอมให้เปิดเผยได้หรือไม่ ซึ่งน่าจะสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยบางคนยังไม่เข้าใจว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นๆ มีความสำคัญอย่างไร อีกทั้ง โดยลักษณะนิสัยของคนไทยนั้นเป็นลักษณะสังคมของการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและอะลุ่มอล่วยต่อกัน ไม่ค่อยถือสาหาความมากนักหากเห็นว่าเรื่องนั้นไม่ได้มีความสำคัญเท่าใดนัก ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าว เรื่องการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจึงยังไม่ค่อยมีบทบาทสำคัญมากนัก เพราะฉะนั้น การที่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มิได้มีการยกตัวอย่างประเภทข้อมูลส่วนบุคคลให้ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวได้รับทราบ ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลเรื่องใดที่ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้อย่างชัดเจนก็จะทำให้ผู้ที่ต้องเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งก็คือ ผู้ควบคุมข้อมูล และเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลและไม่เข้าใจในเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งจะคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาขอยกตัวอย่างปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ... ดังกล่าว เช่น กรณีที่มีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลบางราย มีความประสงค์ที่จะเก็บ

ข้อมูลส่วนบุคคลเรื่อง ประวัติสุขภาพ ว่าเคยเป็นโรคใดมาบ้าง ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวหากพิจารณาตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ดังกล่าว ก็ถือได้ว่า ร่างกฎหมายดังกล่าวได้ห้ามมิให้มีการประมวลผล แต่ร่างกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ชี้ให้เห็นว่าข้อมูลดังกล่าวถือได้ว่าเป็นข้อมูลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกหรือมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ฉะนั้น เจ้าของข้อมูลบางรายอาจให้ข้อมูลไป โดยที่ไม่ทราบถึงผลกระทบของการให้ข้อมูลเรื่องดังกล่าว เช่น กรณีที่มีการเก็บข้อมูลว่า มีคนในครอบครัวคนใดเคยเป็นโรคเอดส์หรือไม่ ซึ่งจากกรณีดังกล่าว หากเจ้าของข้อมูลได้ให้ข้อมูลไป โดยที่ไม่ทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นว่า อาจมีคนทราบถึงประวัติข้อมูลของเรา ซึ่งหากพบว่ามีคนในครอบครัวของเราเป็นโรคเอดส์ ก็จะทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอาจถูกสังคมรังเกียจทั้งครอบครัว อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในสังคมก็ได้ และหากพิจารณาในทางกลับกันถึงผู้ควบคุมข้อมูล หากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีความประสงค์ที่จะจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นไว้ เช่น บริษัทประกันชีวิต มีความประสงค์ที่จะจัดเก็บข้อมูลสุขภาพของผู้เอาประกันภัยไว้ เช่น จัดเก็บข้อมูลประวัติสุขภาพตามตัวอย่างเดียวกับข้างต้น คือ จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกรณีที่คุณในครอบครัวของเราเคยเป็นโรคเอดส์หรือไม่ การที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้แยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไว้ไม่ชัดเจนมากนัก ว่าข้อมูลส่วนบุคคลเรื่องสุขภาพถือได้ว่ามีผลกระทบต่อความรู้สึกของคนเป็นอย่างมากและการเก็บข้อมูลดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลได้ แต่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ว่าเป็นข้อมูลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกและส่งผลกระทบต่อหลายๆ เรื่อง เนื่องจากมิได้กำหนดให้ชัดเจนว่าข้อมูลดังกล่าว เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ จึงส่งผลให้ผู้ควบคุมข้อมูลอาจรู้เท่าไม่ถึงการณ์ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการจัดเก็บจากประชาชนนั้น อาจส่งผลกระทบต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก

เพราะฉะนั้น จากสภาพปัญหาที่อาจเกิดขึ้นดังกล่าวนี้ ก็มีสาเหตุโดยตรงมาจากการที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้แยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้ไม่ชัดเจน ทำให้ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละข้อมูลว่า การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละเรื่องจะส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลอย่างไร เพราะฉะนั้น การที่ร่างพระราชบัญญัติมีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลอย่างชัดเจนและกำหนดตัวอย่างประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ไว้ จะส่งผลให้ผู้ที่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ทราบถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าต้องการที่จะคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนอย่างไร และจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของแต่ละข้อมูลว่า หากยินยอมให้เปิดเผยได้นั้นจะส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูล ซึ่งหากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวสามารถทำให้ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ควบคุมข้อมูล ได้ทราบถึงเจตนารมณ์ในการร่างกฎหมายดังกล่าว และการให้ความสำคัญ

ของกฎหมายต่อข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท ก็จะทำให้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยมีประสิทธิภาพและสามารถป้องกันการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวได้อย่างแท้จริง ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติรับรองไว้ รวมถึงยังส่งผลให้ไม่เกิดปัญหาในการตีความเกี่ยวกับคำนิยามตามสภาพปัญหาในหัวข้อ 4.2 ที่กล่าวมาแล้วด้วย

4.5 ปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดขอบเขตการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท

เนื่องด้วยผลกระทบของการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้ไม่ชัดเจน ยังส่งผลถึงปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดขอบเขตการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลด้วย กล่าวคือ หากว่ากฎหมายมิได้แยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจน ย่อมส่งผลกระทบถึงการจำกัดขอบเขตการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทด้วย เพราะเมื่อหลักกฎหมายหรือมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทยังไม่มีความชัดเจน ก็ย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาถึงการใช้และการห้ามใช้ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวด้วย

โดยทั้งนี้ หากว่าร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้ดำเนินการแบ่งแยกประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจนและมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทไว้อย่างชัดเจนแล้ว ก็ควรที่จะมากำหนดถึงขอบเขตการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทให้ชัดเจนด้วย เนื่องด้วยการที่จะใช้ข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นประเภททั่วไปหรือประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกนั้น หากว่ากฎหมายมีลักษณะที่คุ้มครองเข้มงวดมากเกินไปหรือหย่อนเกินไปก็อาจทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างสิทธิของเจ้าของข้อมูลที่จะได้รับความคุ้มครอง กับผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ ตัวอย่างกรณีปัญหาที่เราสามารถเห็น ได้ง่ายก็ได้แก่ กรณีที่สื่อมวลชนบางแขนง เช่น บริษัทเอกชนที่ทำข่าวเกี่ยวกับนักการเมือง หากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยมีมาตรการที่เข้มงวดจนเกินไปโดยห้ามประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในการเสนอข่าว เป็นต้น ก็อาจทำให้สังคมไม่ทราบความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับการเมืองไทย หรือสิ่งที่รัฐบาลกำลังบริหารประเทศ เพราะฉะนั้น การจำกัดขอบเขตการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภทจึงควรต้องชั่งน้ำหนักว่า ควรที่จะคุ้มครองเจ้าของข้อมูลหรือผู้ควบคุมข้อมูลในการเสนอความจริงให้กับสังคม มากกว่ากัน ซึ่งจากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรปและข้อตกลงรัฐสภายุโรปและองค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสาธารณรัฐอิตาลีและประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน พบว่า มีหลักเกณฑ์ในบางเรื่องที่ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ... ของประเทศไทยมิได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งควรแก่การนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

1) กรณีตามหลักเกณฑ์ของสหภาพยุโรป ประเทศสหราชอาณาจักรและประเทศออสเตรเลีย ได้กำหนดถึงข้อยกเว้นสำหรับกรณีที่สามารถยินยอมให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลสามารถใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นได้โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนสำหรับกรณีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เป็นการปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลตามกฎหมายแรงงาน ซึ่งจากเรื่องดังกล่าวผู้ศึกษาวิเคราะห์แล้วเห็นว่า เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างถือได้ว่า เป็นข้อมูลที่มีความจำเป็นสำหรับการจ้างงานของนายจ้างเป็นอย่างยิ่ง เพราะการที่จะรับสมัครพนักงาน ลูกจ้างแต่ละบุคคล นายจ้างก็มีความจำเป็นที่จะต้องรับรู้ถึงประวัติคนๆ นั้น รับรู้ถึงข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างรายนั้นอย่างละเอียด เพราะมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจว่าจะรับเข้าทำงานหรือไม่ อีกทั้ง ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างก็ยังถือเป็นเรื่องคุณสมบัติของบุคคลคนนั้นว่า มีความสามารถ มีความรู้ มีข้อมูลอื่นใดที่ใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งการรับพนักงานที่มีคุณสมบัติตรงตามที่นายจ้างต้องการ ย่อมส่งผลถึงการประกอบกิจการของนายจ้างแต่ละรายด้วย และถ้ามองในภาพกว้างก็อาจส่งผลถึงระบบเศรษฐกิจด้วย ฉะนั้น การที่กฎหมายต่างประเทศดังกล่าวได้กำหนดข้อยกเว้นดังกล่าวไว้ กฎหมายไทยก็อาจนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ก็ได้ เนื่องจากว่า การที่กฎหมายไทยมิได้บัญญัติข้อยกเว้นในเรื่องดังกล่าวไว้ ก็อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหรือเกิดความไม่สะดวกแก่ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว โดยเฉพาะผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นนายจ้าง หรือองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแรงงาน เป็นต้น กล่าวคือ หากไม่มีข้อยกเว้นสำหรับเรื่องการปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลตามกฎหมายแรงงาน ก็อาจทำให้เกิดปัญหาที่นายจ้างแต่ละราย จะต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้างหรือผู้สมัครงานในการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างหรือผู้สมัครงานทุกครั้งที่มีการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งกรณีดังกล่าวจึงอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้และเกิดความไม่สะดวกในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างหรือผู้สมัครงาน เช่น การที่บุคคลคนหนึ่งจะไปสมัครงานในที่ต่างๆ ก็อาจทำให้เกิดคำถามและข้อสงสัยได้ว่า การที่ผู้ประกอบการรายหนึ่งรับสมัครพนักงานและเก็บประวัติข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สมัครไว้ ผู้ประกอบการรายนั้นจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้สมัครด้วยหรือไม่สำหรับการเก็บข้อมูลดังกล่าว ซึ่งหากตีความตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. แล้ว ก็อาจตีความได้ว่า ต้องได้รับความยินยอมจากผู้สมัครก่อน นอกจากนี้ข้อมูลส่วนบุคคลที่กำหนดไว้ในใบสมัครงานย่อมมีทั้งข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกด้วย ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ด้วยว่า ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลก่อน กรณีดังกล่าวจึงอาจทำให้เกิดปัญหาอีกว่า การที่ผู้ประกอบการจะเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สมัครไว้จำเป็นต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้สมัครด้วยหรือไม่ ซึ่งหากมีการตีความว่า ต้องได้รับความ

ยินยอมเป็นหนังสือจากผู้สมัครด้วยก็อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและสร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ฉะนั้น การที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. จะกำหนดข้อยกเว้นสำหรับเรื่องดังกล่าวไว้ ก็อาจทำให้ลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากกรณีปัญหาที่กล่าวข้างต้นก็ได้

แต่อย่างไรก็ดี แม้ว่าการกำหนดข้อยกเว้นดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ต่อนายจ้างทั้งหลาย แต่การที่จะเปิดช่องกฎหมายให้นายจ้างต่างๆ สามารถเก็บข้อมูลส่วนบุคคล หรือใช้ หรือเปิดเผย ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างที่มาสมัครหรือที่ซึ่งได้รับเข้าทำงานแล้ว ก็ตาม ผู้ศึกษาเห็นว่า ก็ควรที่จะจำกัดการเก็บ การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลของลูกจ้างไว้ด้วย กล่าวคือ หากมีการจัดเก็บ ใช้ หรือเปิดเผย ก็ควรที่จะใช้หรือเปิดเผยเฉพาะสถานประกอบการนั้นๆ ม่ควรเปิดเผยแก่บุคคลภายนอก ฉะนั้นการกำหนดหลักข้อยกเว้นสำหรับเรื่องสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายแรงงานดังกล่าว แม้ว่าจะเปิดโอกาสให้นายจ้างสามารถใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างได้ แต่ก็ควรที่จะจำกัดขอบเขตการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลไว้ด้วย

2) การประมวลผลที่จำเป็นเพื่อผลประโยชน์เกี่ยวกับกิจการภายในกลุ่มธนาคารด้วยกัน สำหรับหลักข้อยกเว้นในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวเป็นของประเทศอิตาลี ซึ่งจากกรณีดังกล่าว เนื่องด้วยธุรกิจธนาคารถือได้ว่าเป็นองค์กรที่จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันจะมีการให้บริการแก่ลูกค้าของธนาคารหลากหลายผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่การให้สินเชื่อ การให้เช่าซื้อ การให้บริการบัตรเครดิต/เดบิต หรือ การประกันชีวิต เป็นต้น ซึ่งการดำเนินกิจการของธนาคารดังกล่าวก็จำเป็นต้องมีบริษัทในเครือของธนาคารในการประกอบการด้านต่างๆ ฉะนั้น การทำธุรกิจแต่ละด้านของธนาคารจึงจำเป็นต้องอาศัยฐานลูกค้าของบริษัทในเครือแต่ละแห่งเข้าประมวลผลและจัดแบ่งฐานลูกค้าให้แก่กัน ซึ่งหากพิจารณาประเด็นดังกล่าวแล้วถือได้ว่า การที่บริษัทในเครือจะแบ่งข้อมูลส่วนบุคคลให้แกกันนั้น มิได้ทำให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อนมากนัก แต่อาจช่วยให้ประชาชนมีทางเลือกในการเข้าทำธุรกรรมกับธนาคารได้มากขึ้น ซึ่งถือเป็นการมองภาพในทางบวก แต่ถ้าหากมองในแง่ลบประชาชนก็อาจเกิดความรำคาญจากกรณีที่มีพนักงานธนาคารมาคอยเสนอขายผลิตภัณฑ์ของธนาคาร หากว่าบุคคลนั้นไม่สนใจ ฉะนั้น จากกรณีการยินยอมให้กลุ่มธนาคารเปิดเผยข้อมูลให้แกกัน โดยความเห็นส่วนตัวของผู้ศึกษาเห็นว่า น่าจะก่อให้เกิดผลประโยชน์มากกว่าผลเสีย เนื่องจากว่า ธนาคารถือได้ว่าเป็นแหล่งระดมเงินออมของประชาชนซึ่งถือได้ว่าเป็นฐานใหญ่ในระบบเศรษฐกิจ ฉะนั้น การที่ธนาคารนำเอาข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนไปใช้ ก็ใช้เพื่อประกอบธุรกิจมิได้ใช้เพื่อก่อให้เกิดความเสียหายหรือนำไปใช้ในทางที่มีขอบ ฉะนั้น การกำหนดข้อยกเว้นสำหรับการยินยอมให้ธนาคารในกลุ่มด้วยกันสามารถเปิดเผยข้อมูลแก่กันได้โดยเจ้าของมิได้ให้ความยินยอมก็อาจถือได้ว่าพอรับได้ แต่ทั้งนี้ การกำหนดข้อยกเว้นดังกล่าวก็ควรมีลักษณะจำกัดด้วย กล่าวคือ ควรจำกัดการใช้ของ

ธนาคารว่า จะต้องเป็นการเปิดเผยเฉพาะแก่กลุ่มธนาคารด้วยกันเองเท่านั้น ห้ามมิให้มีการเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกเด็ดขาด หากเกิดกรณีที่มีการเปิดเผยออกไปต่อบุคคลภายนอก ก็อาจกำหนดโทษของการฝ่าฝืนให้มีโทษหนักกว่ากรณีของประชาชนทั่วไปที่ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ก็น่าจะทำให้ธนาคารมีความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนมากยิ่งขึ้น

3) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกดำเนินการในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ถูกกฎหมายของสมาคมหรือหน่วยงานการกุศลที่ไม่หวังกำไร ซึ่งเป็นกรณีตามหลักเกณฑ์ของประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งจากประเด็นดังกล่าวถือได้ว่า หน่วยงานการกุศลที่ไม่แสวงหากำไรนั้น หากพิจารณาให้ดีแล้วถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่ช่วยเหลือสังคม ซึ่งหากพิจารณาให้ดีแล้วหน่วยงานดังกล่าวก็จะเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนด้วย ไม่ว่าจะ เป็นชื่อ ที่อยู่ ข้อมูลด้านการศึกษา (หากเป็นมูลนิธิช่วยเหลือด้านการศึกษา) หรือ ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรม (มูลนิธิช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติด) เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่า การที่หน่วยงานต่างๆ ได้รับรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นนั้นมิได้เป็นการแสวงหากำไรจากการนำเอาข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ แต่เป็นลักษณะของการนำไปหาความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอก ฉะนั้น การกำหนดข้อยกเว้นดังกล่าว โดยความเห็นส่วนตัวของผู้ศึกษาเห็นว่า อาจพอยอมรับให้กำหนดเงื่อนไขข้อยกเว้นให้กับหน่วยงานหรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรได้ แต่ทั้งนี้ ก็ควรที่จะกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการเข้าตรวจสอบการดำเนินกิจการของหน่วยงานดังกล่าวให้แน่ชัดว่า กระทำการเพื่อช่วยเหลือมิใช่แสวงหากำไรจริงๆ ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานดังกล่าวและไม่เกิดค่าใช้จ่ายในการที่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ดังนั้น จากกรณีตัวอย่างข้อเท็จจริงที่ผู้ศึกษาได้กล่าวข้างต้นนี้ ผู้ศึกษามีความต้องการที่จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคล นั่นก็คือ ความเหมาะสมในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท ซึ่งไม่ว่าจะเป็นข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องหรือประเภทอื่นใดก็ตาม ล้วนแล้วแต่พิจารณาได้หลายด้าน ซึ่งหากกฎหมายไทยมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ตึงเกินไปหรือหย่อนเกินไปก็อาจทำให้เกิดความเสียหายในการบังคับกฎหมายได้ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวกฎหมายไทยควรที่จะนำประเภทข้อมูลส่วนบุคคลประเภทต่างๆ มาวิเคราะห์ว่า ควรมีข้อยกเว้นในการห้ามประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเรื่องใดได้บ้างหรือไม่ เพื่อมิให้มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยมีลักษณะตึงจนเกินไป หรือหย่อนจนเกินไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

เนื่องด้วยปัจจุบันกระแสเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวันของประชาชนไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงาน การดำเนินธุรกิจ การติดต่อสื่อสาร หรือเรื่องอื่นใดก็ตามที่ต้องอาศัยคอมพิวเตอร์เป็นปัจจัยหรือสื่อกลางอันทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถรับรู้และเข้าถึงประชาชนได้โดยง่าย โดยข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับรู้นั้น หากพิจารณากันให้ดีแล้ว ก็จะมีทั้งข้อมูลข่าวสารทั่วไป อันได้แก่ เรื่องราวข้อเท็จจริงต่างๆ ในสังคม และข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นรวมอยู่ด้วย เช่น ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับด้านการเงิน ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมือง หรือข้อมูลประวัติอาชญากรรมของบุคคลอื่น เป็นต้น ซึ่งจากกรณีข้อมูลที่ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวได้มีการเผยแพร่และเปิดเผยกันอย่างง่ายดายด้วยผลของเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้มีทั้งข้อดีและข้อเสียในเวลาเดียวกัน เพราะบางข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นๆ อาจไม่ประสงค์ที่จะเปิดเผยให้ใครได้รับรู้ หรือหากมีการเผยแพร่หรือเปิดเผยออกไป อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิต ชื่อเสียง ทรัพย์สิน ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ชีวิตสมรส หรือหน้าที่การงาน เป็นต้น ได้ เพราะฉะนั้น การที่คอมพิวเตอร์สามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นได้ จึงทำให้เกิดปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลขึ้น ซึ่งประเทศทางด้านตะวันตกค่อนข้างให้ความสำคัญกับปัญหาการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวเป็นอย่างมาก จึงได้มีการพัฒนากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้น โดยเริ่มจากองค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organization for Economic Cooperation Development “OECD”) ได้ออก Guideline for the protection of privacy and transborder flows of personal data และต่อมา European Union ก็ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นอย่างมาก โดยการออกหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญ ก็คือ Directive 95/46 EC on the Protection of Individuals with regard to the processing of Personal Data and on the free movement of such data เพื่อผลักดันให้หมู่ประเทศสมาชิกยุโรปออกกฎหมายภายในประเทศให้มีความสอดคล้องกันในการให้หลักประกันที่ดีพอต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของพลเมืองของสหภาพยุโรปซึ่งประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี ประเทศฝรั่งเศส หรือประเทศสหราชอาณาจักร ฯลฯ ต่างก็รับ

หลักการดังกล่าวและออกกฎหมายเพื่อปฏิบัติตาม Directive 95/46 EC ดังกล่าว และเนื่องจากหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศตะวันตกดังกล่าว ได้มีข้อกำหนดอยู่ข้อหนึ่งซึ่งมีผลทำให้ประเทศไทยต้องร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นใช้บังคับตามอย่างประเทศตะวันตก ก็สืบเนื่องจากทางสหภาพยุโรปได้ตั้งกฎเกณฑ์ว่า ห้ามประเทศสมาชิกโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่ยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือหากมีแต่มาตรฐานต่ำกว่า ก็ถือว่าประเทศสมาชิกห้ามส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศนั้น จากเหตุดังกล่าวประเทศไทยจึงได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพราะข้อมูลส่วนบุคคลถือได้ว่าเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญมากในเชิงเศรษฐกิจ เนื่องจากถือเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจการค้าสามารถดำเนินต่อไปได้ ซึ่งส่งผลรวมถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ด้วย

แต่ทั้งนี้ เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ฉบับปัจจุบันได้กำหนดคำนิยามศัพท์ของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไว้ไม่ชัดเจน ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาว่า ข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มีความหมายและขอบเขตกว้างขวางเพียงใด และจากกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. แยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ไม่ชัดเจน โดยมีได้มีการบัญญัติคำนิยามศัพท์คำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป” และ “ข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก” ไว้เป็นการเฉพาะ แต่จะบัญญัติคำนิยามของข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทดังกล่าวไว้รวมกัน ซึ่งโดยลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลประเภทต่างๆ ไป และข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก มีความสำคัญที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทต่างๆ ไป จะเป็นประเภทข้อมูลส่วนบุคคลที่โดยลักษณะเนื้อหาของข้อมูลมิได้มีความสำคัญหรือก่อให้เกิดเสียหายกับเจ้าของข้อมูลมากนัก หากว่ามีการเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบ แต่ถ้าหากเป็นกรณีข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวต่อความรู้สึก ข้อมูลประเภทนี้จะเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างมีความสำคัญมากกว่าข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ ไป โดยหากมีการเปิดเผยให้แก่บุคคลอื่นทราบอาจทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดี หรือกระทบต่อความรู้สึกของเจ้าของข้อมูลได้ และยังคงอาจมีผลกระทบต่อชีวิตชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของเจ้าของข้อมูลด้วย เพราะฉะนั้น มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภทจึงต้องมีมาตรการคุ้มครองที่แตกต่างกัน รวมถึงมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก อาจยังกำหนดมาตรการคุ้มครองไว้ไม่เข้มงวดและยังไม่มีความเป็นระบบมากนักหากเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ (เฉพาะประเทศสาธารณรัฐอิตาลี ประเทศสหพันธรัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี ประเทศฝรั่งเศส หรือประเทศสหราชอาณาจักร) ซึ่งจากสภาพปัญหาดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อผู้ที่ต้องปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ด้วย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของข้อมูลและผู้ควบคุมข้อมูล เนื่องจากว่าหากร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. มีความไม่ชัดเจนตามประเด็นที่กล่าวข้างต้น ก็จะส่งผลกระทบต่อผู้

ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งอาจไม่เข้าใจถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายว่า ต้องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องใด และต้องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเรื่องใดเป็นพิเศษ

ฉะนั้น จึงเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ของประเทศไทย จึงควรมีการแยกแยะคำนิยามศัพท์ของข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสองประเภทไว้อย่างชัดเจน รวมถึงมาตรการคุ้มครองทางกฎหมายสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกควรมีมาตรการที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้นและมีความเป็นระบบดังเช่นกรณีกฎหมายของต่างประเทศ แต่อย่างไรก็ดี การแยกแยะว่าข้อมูลส่วนบุคคลเรื่องใดเป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปหรือข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกสำหรับประชาชนคนไทย ก็ควรที่จะมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนคนไทย เนื่องจากว่า การให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละประเทศย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป ดังนั้น การที่เราจะนำเอาหลักกฎหมายของต่างประเทศมาปรับใช้ จึงควรที่จะศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนคนไทยด้วย ซึ่งผู้ศึกษาก็ได้จัดทำแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภทไว้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นตามที่กล่าวแล้วในบทที่ 4 ข้างต้น รวมถึง หากร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ได้มีการแยกแยะประเภทข้อมูลส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจนแล้ว ก็ควรที่จะกำหนดถึงความสมดุลระหว่างสิทธิของเจ้าของข้อมูลที่จะได้รับความคุ้มครองกับผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ การคุ้มครองที่เข้มงวดมากเกินไปหรือหย่อนจนเกินไป อาจทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างสิทธิของเจ้าของข้อมูลที่จะได้รับความคุ้มครองกับผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงควรนำเอาประเภทข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ มาวิเคราะห์โดยกำหนดข้อยกเว้นในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้ในบางเรื่องที่เห็นว่าไม่ได้มีกระทบต่อเจ้าของข้อมูลมากนัก ก็ควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้ใช้ข้อมูลดังกล่าว เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลถือเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในเชิงการทำธุรกิจ ซึ่งย่อมมีปัจจัยส่งผลถึงการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วย ฉะนั้น การวางหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจึงควรที่จะมีลักษณะสร้างความสมดุลระหว่างสิทธิของเจ้าของข้อมูลที่จะได้รับการคุ้มครอง กับ ผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในเชิงธุรกิจด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องด้วยการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ด้วยเหตุจากคอมพิวเตอร์เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดกรณีดังกล่าว ฉะนั้น เมื่อการพัฒนาเทคโนโลยียังคงดำเนินต่อไปไม่หยุดยั้ง ย่อมเป็นการเพิ่มปัญหาให้กับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเพิ่มมากขึ้นด้วย รวมถึงการตระหนักรู้ถึงความสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนคนไทยยังถือได้ว่า มีไม่มากนัก

เมื่อเทียบกับชาติตะวันตกดังที่ผู้ศึกษาได้กล่าวไว้ในบทก่อนๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว ดังนั้น เมื่อในขณะนี้ประเทศไทยกำลังจะบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอเสนอ ดังนี้

5.2.1 ประเด็นแรกที่ควรพิจารณาก็คือ สิทธิและหน้าที่ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

เนื่องด้วยจากกรณีที่ผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนไทยจำนวน 100 คน ดังที่กล่าวแล้วในบทที่ 4 ข้างต้น ได้แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลในบางเรื่อง ประชาชนคนไทยยังมีความเห็นว่า ไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเรื่องนั้นๆ ได้หรือไม่ หรือข้อมูลส่วนบุคคลบางประเภทถือได้ว่ามีความสำคัญมาก แต่ผลสำรวจที่ได้กลับมาพบว่า ยินยอมให้เปิดเผยได้ หรือจากกรณีที่ความคิดเห็นของอาชีพนักกฎหมายกับอาชีพอื่นๆ ไปที่ยังมีความเห็นที่ไม่ตรงกัน ซึ่งจากกรณีประเด็นต่างๆ ดังกล่าวที่ผู้ศึกษาได้กล่าวข้างต้นนี้ กำลังจะเสนอให้เห็นว่า การตระหนักรู้ถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลของคนไทยยังมีความไม่เพียงพอ หรืออาจเรียกได้ว่า ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง ฉะนั้น ข้อเสนอแนะแรก ก็คือ ต้องการให้หน่วยงานของรัฐช่วยจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลส่วนบุคคล ช่วยจัดทำเอกสาร หนังสือหรือลงบทความในหนังสือพิมพ์ หรือโฆษณาเกี่ยวกับเรื่องความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลให้มากขึ้น ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้กับประชาชนในเบื้องต้นให้ได้รับรู้รับทราบถึงสิทธิและหน้าที่ตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ที่กำลังจะมีผลใช้บังคับ

5.2.2 ประเด็นที่สองที่ควรพิจารณาก็คือ เรื่องของสิทธิและหน้าที่ของผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูล หรือตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. จะเรียกว่า “ผู้ควบคุมข้อมูล” เนื่องจากสภาพปัญหาที่ทำให้เกิดร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็สืบเนื่องเป็นผลโดยตรงจากผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลได้มีการละเมินำเอาข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นไปใช้โดยที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมิได้ให้ความยินยอม ฉะนั้น เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกำลังจะให้สิทธิแก่ผู้ควบคุมข้อมูลให้มีโอกาสใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นแล้ว ผู้ควบคุมข้อมูลดังกล่าวก็ควรที่จะใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นให้มีความระมัดระวัง รอบคอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ควบคุมข้อมูลที่เป็นองค์กรหรือหน่วยงานใหญ่ ๆ ควรมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่ตนเองจัดเก็บไว้ให้ดีกว่าควรมีการวางนโยบายและมาตรการรักษาความปลอดภัยภายในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดไว้แล้วสำหรับกิจการเชิงธุรกิจหรือพาณิชย์ ซึ่งถือได้ว่าครอบครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนไว้เป็นจำนวนมากแต่สิ่งที่จะเสนอแนะเพิ่มเติม ก็คือ กิจการอื่น ๆ ที่มิได้ดำเนินกิจการในเชิงธุรกิจหรือพาณิชย์ก็น่าจะกำหนดมาตรการสำหรับองค์กรดังกล่าวด้วย อาทิ เช่น กลุ่มอาชีพของกิจกรรมของนักจิตวิทยา คลินิกนิรนาม ศูนย์ฮอตไลน์ (ให้คำปรึกษาเรื่องเชื้อเอชไอวี) สายด่วนวัยรุ่นต่าง ๆ ที่แม้ว่าจะเป็นองค์กรที่มีได้แสวงหากำไรจากข้อมูลส่วนบุคคลก็ตาม แต่

ถือได้ว่ากลุ่มองค์กรดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นด้วยแล้ว เพราะฉะนั้น องค์กรต่างๆ เหล่านี้จึงควรถูกควบคุมด้วยเช่นกัน โดยให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเข้าไปกำกับดูแล วางนโยบายเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นด้วย ก็จะถือได้ว่าเป็นการวางมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

5.2.3 ประเด็นที่สาม กรณีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หัวข้อหลักและแก่นของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ ต้องการให้ร่างพระราชบัญญัติฯดังกล่าวมีการแบ่งแยกประเภทข้อมูลส่วนบุคคลให้มีความชัดเจนระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป และข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกมากยิ่งขึ้น เนื่องด้วยความสำคัญของคุณค่าของข้อมูลทั้งสองประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ฉะนั้น จึงเห็นควรให้เพิ่มคำนิยามศัพท์คำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึกไว้ในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมถึงเพิ่มมาตรการคุ้มครองข้อมูลประเภทดังกล่าวให้เข้มงวดและมีความเป็นระบบมากยิ่งขึ้นดังเช่นกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งหากมีการแบ่งแยกประเภทข้อมูลส่วนบุคคลและเพิ่มมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึกให้มีความชัดเจนและเข้มงวดยิ่งขึ้นแล้ว ก็น่าจะทำให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและทำให้ประชาชนผู้ใช้กฎหมายมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท

5.2.4 ประเด็นสุดท้ายที่ผู้ศึกษาประสงค์ที่จะเสนอแนะก็คือ การใช้วิธีการดำเนินคดีแบบกลุ่ม เนื่องด้วยการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ถือได้ว่าเป็นปัญหาระดับชาติ เพราะเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวประชาชนมากที่สุด ซึ่งหากมีการละเมิดก็ย่อมกระทบต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก ซึ่งเราจะเห็นได้จากกรณีที่อาชญากรสมัยนี้มีการละเมิดนำเอาข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่น เช่น มีการนำเอาข้อมูลส่วนบุคคลจากผู้สมัครบัตรเครดิต ซึ่งเรื่องนี้ถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทย เพราะอาชญากรสมัยนี้สามารถปลอมแปลงบัตรเครดิตและสามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของบัตรเครดิตได้อย่างง่ายดาย หรือจากกรณีที่มีอาชญากรใช้แผนการขโมยข้อมูลส่วนบุคคลทางโทรศัพท์ โดยอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น กรมสรรพากร เจ้าหน้าที่สำมะโนครัว เป็นต้น หรือองค์กรเอกชนบางแห่ง เช่น ธนาคาร ห้างร้านต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งทำให้ประชาชนถูกหลอกลวงได้ง่าย เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องอื่นๆ ที่นอกเหนือจากเรื่องบัตรเครดิต จากสภาพปัญหาดังกล่าว ย่อมทำให้มีผู้เสียหายเป็นจำนวนมาก ฉะนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้เพิ่มกระบวนการวิธีพิจารณาดีแบบกลุ่มไว้ในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย ซึ่งหากมีการบัญญัติไว้ก็จะทำให้ผู้เสียหาย ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการได้รับการเยียวยา ค่าเสียหายจากการถูกล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กุลพล พลวัน. (2520). **สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ**. กรุงเทพฯ: การเวก.
- คณิต ฌ นคร. (2532). **กฎหมายอาญา ภาคความผิด (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตติ ดิงศภัทย์. (2529). **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 6)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2539). **คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3**. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- นพนิธิ สุริยะ. (2537). **สิทธิมนุษยชน**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ปริญญา โรหิตาคณี. (2550). **ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพโรจน์ พลเพชร และคณะ. (2546). **สิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันพระปกเกล้า.
- ฤทัย หงส์ศิริ และมานิตย์ จุมปา. (2542). **คำอธิบายกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ**. กรุงเทพฯ: เม็ดสีการพิมพ์.
- วิชัย ตันศิริ. (2540). **รัฐธรรมนูญประเทศตะวันตกและไทย: กรณีศึกษาประวัติศาสตร์และกฎหมาย**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2544). **โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการรัฐธรรมนูญทางอิเล็กทรอนิกส์. (2547). **แนวทางการจัดทำกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
- หยุด แสงอุทัย. (2537). **กฎหมายอาญาภาค 2-3**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมร รักษาศักดิ์. (2541). **รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พร้อมบทวิจารณ์**. กรุงเทพฯ: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดม รัฐอมฤต และคณะ. (2544). การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

บทความ

- ชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์. (2547, ธันวาคม). “การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัวในประเทศไทย: ปัจจุบันและอนาคต.” *วารสารนิติศาสตร์*, 34, 4. หน้า 613-626.
- นริศ ชำนาญชานันท์. “ละเมิดอำนาจศาล. (2539, มกราคม). “โทษที่ขัดต่อกระบวนการ Due Process.” *วารสารอัยการ*, 19, 215. หน้า 138-139.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2541, สิงหาคม). “หลักประกันสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่.” *วารสารกฎหมายปกครอง*, 17. หน้า 31.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2542, กันยายน-ธันวาคม). “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.” *วารสารรัฐธรรมนูญ*, 1, 3. หน้า 29-30.
- ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช. (2547, ตุลาคม-ธันวาคม). “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย.” *วารสารนิติศาสตร์*, 34, 4. หน้า 535-556.
- พิเชษฐ เมาลานนท์. (2540, พฤศจิกายน). “สิทธิมนุษยชนและค่านิยมทางวัฒนธรรม.” *วารสารอัยการ*, 20, 237. หน้า 3-13.
- เพชรรัตน์ จงปัญญาพันธ์. (2546, ธันวาคม). “ความสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.” *วารสารนิติศาสตร์*, 33, 4. หน้า 821-830.
- มานิตย์ จุมปา. (2546, พฤศจิกายน). “กฎหมายข้อมูลส่วนบุคคล.” *วารสารข่าวกฎหมายใหม่*, 1, 15. หน้า 36-37.
- รววิทย์ ฤทธิพิศ. (2535, กรกฎาคม-สิงหาคม). “สื่อมวลชนกับกฎหมายว่าด้วยสิทธิในชีวิตส่วนตัว.” *ตุลพาห*, 39, 4. หน้า 84.
- สกต สกตเดช และวิษณุ บุญมาร์ตัน. (2543, เมษายน). “การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในหมวด 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.” *วารสารรัฐศาสตร์*, 48, 4. หน้า 25-26.

วิทยานิพนธ์

- กัจจกร โปธิ์พร้อม. (2529). ปัญหาทางกฎหมายมหาชนบางประการเกี่ยวกับการควบคุมการใช้
ข่าวสารโดยเครื่องคอมพิวเตอร์. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติพงษ์ กมลธรรมวงศ์. (2549). การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในระบบกฎหมายไทย:
ปัญหาและแนวทางแก้ไข. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิตติพันธ์ เกียรติสุนทร. (2538). มาตรการทางอาญาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- จิรารัตน์ วรรณธำรง. (2548). การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชูชีพ ปิณฑะศิริ. (2525). การละเมิดสิทธิส่วนตัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
นิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไทรภพ วงศ์ไตรรัตน์. (2544). กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจาก
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิพาพร นะมาตร. (2551). สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว: ศึกษากรณีสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวของ
บุคคลสาธารณะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นคร เสรีรักษ์. (2548). การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล: ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาสิทธิรับรู้ข้อมูล
ข่าวสารในกระบวนการยุติธรรมรัฐไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
สหวิทยาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปฐพี คำควร. (2549). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำเอกลักษณ์ของบุคคลผู้มีชื่อเสียงแสวงหา
ประโยชน์ในเชิงธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปิยะพร วงศ์เบ็ญสัจจ์. (2552). การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยธนาคารพาณิชย์กับมาตรการทาง
กฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา
นิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- วีรพงษ์ บึงไกร. (2543). การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกุล ภูพันธ์. (2548). ข้อความคิดว่าด้วยข้อมูลส่วนบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัมพันธ์ รัตนประดิษฐ์กุล. (2550). มาตรการทางกฎหมายในการเยียวยาผู้เสียหายทางแพ่งจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยสื่อมวลชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุชาติ ตระกูลเกษมสุข. (2543). การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลจากการดักฟังทางโทรศัพท์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุธธนา พันธุ์ธีรานุกษ์. (2546). ศึกษาวิเคราะห์หลักกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัครเดช สีผึ้ง. (2550). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิส่วนตัว: ศึกษากรณีการถ่ายภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รายงานการวิจัย

- ปทีป เมธาคุณวุฒิ และ อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. (2539). การวิจัยเรื่อง แนวทางในการออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลและสารสนเทศส่วนบุคคลในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2549). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บในบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card).
- สมคิด เลิศไพฑูรย์ และ กล้า สมุทวณิช. (2546). รายงานการวิจัยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยศาลรัฐธรรมนูญ เสนอต่อศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2545). รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล.

เอกสารอื่น ๆ

ปฎิวัติ อุ่นเรือน. (2547). ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการโอนข้อมูลระหว่างประเทศ. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มานิตย์ จุมปา. (2548). เอกสารประกอบการสอน วิชากฎหมายข้อมูลข่าวสารและสิทธิส่วนบุคคล (ชุดที่ 1-3). โครงการตำราและสื่อการสอน คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เลิศศักดิ์ สุธรรมพร. (2547). มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีข้อมูลของคนไข้ในโรงพยาบาล. การศึกษาอิสระ หลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงานเพื่อศึกษาประเด็นปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ครั้งที่ 4 (4/2546). โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

เอกสารเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. กับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545. โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ICT Law. กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2552, จาก http://www.ecommerce.or.th/ictlaw/dp/eu_directive.html

ICT Law. กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2552, จาก http://www.ecommerce.or.th/ictlaw/dp/dp_hk.html

ICT Law. กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2552, จาก http://www.ecommerce.or.th/ictlaw/dp/dp_italy.html

NCB เตือน! ลูกหนี้เช็คประวัติตัวเอง ห่วงถูกมิจอาชีพแอบอ้างใช้ข้อมูล. (2500, 16 พฤษภาคม).

ฐานเศรษฐกิจ. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2552, จาก

<http://www.thannews.th.com/detialNews.php?id=T1321532&issue=2217>

สยามธุรกิจ. (2550, 18 เมษายน). Privacy Law เหลือเวลา 2 ปี. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2552,

จาก http://www.siamturakij.com/home/news/display_news.php?news_id=2780

เนคเทคเห็นความเห็น สขร. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2552, จาก

<http://www.oic.go.th/CABOICFORM05/DRAWER04/GENERAL/DATA0001/0001978.DOC>

ไทยไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2552, จาก

<http://www.oic.thaigov.go.th/CABOICFORM05/DRAWER04/GENERAL/DATA0001/00001980.DOC>

สยามธุรกิจ. (2550, 3-6 มีนาคม). กฎเหล็ก Privacy Law. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2552, จาก

http://www.siamturakij.com/home/news/print_news.php?news_id=1704

กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Law). สืบค้นเมื่อ 21 กันยายน 2552, จาก

<http://yalar.yru.ac.th/~pimonpun/4123506/Midterm/Data%20Proptection%20Law.doc>.

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ยัง) เคว้งคว้าง. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2552, จาก

<http://www.oic.thaigov.go.th/CABOICFORM05/DRAWER04/GENERAL/DATA0002/00002063.DOC>

ประชาชาติธุรกิจ. (2549, 5 ตุลาคม). กระแส “อีคอมเมิร์ซ” แรงแก้งหัวใส่แฮกรายชื่ออีเมลล์ขาย.

สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2552, จาก <http://www.arip.co.th/2006/news.php?id=405674>

ณัฐพล ทองใบใหญ่. (2547). “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล” ยังอีกไกลแต่ต้องไปให้ถึง.

สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2552, จาก

<http://www.lawyerthai.com/news/view.php?topic=201>

ธนวัฒน์ สุธรรมพันธุ์. (2551, 21 พฤศจิกายน). ผู้บริโภคกับแนวโน้มของการรักษาข้อมูล

ส่วนบุคคลทางออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2552, จาก

<http://www.thaipr.net/nc/readnews.aspx?newsid=CC53E4738246758F2A20A7B54E97F343&sec=all&query=vsPQw9KqutGtrdG11A>

- นคร เสรีรักษ์. (2549). ข้อมูลส่วนบุคคลสำคัญไฉน. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2552,
จาก <http://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1156791089.news>
- นคร เสรีรักษ์. (2550, 14 สิงหาคม). “สิทธิที่จะรู้” ในรัฐธรรมนูญ. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2552,
จาก <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2007q3/2007august14p1.htm>
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2552, จาก
<http://www.pub-law.net/publaw/view.asp?PublawIDs=390>
- ไทยรัฐ. (2549, 16 สิงหาคม). พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม
2552, จาก http://nakorn.iirt.net/thairath_18aug49.html
- กรุงเทพธุรกิจ. (2547, 17 มิถุนายน). พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลป่วน. สืบค้นเมื่อ 30
กรกฎาคม 2552, จาก <http://board.dserver.org/u/uthaisak2/00000262.html>
- พงศ์ศักดิ์ ยอดมณี. (2548). กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหราชอาณาจักร. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2552, จาก www.lawreform.go.th
- มานิตย์ จุมปา. (2551, 15 มกราคม). กฎหมายข้อมูลส่วนบุคคล. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2552, จาก
<http://www.openbase.in.th/http://%252Fwww.panyathai.or.th/wiki/index.php>
- ยกร่างกฎหมาย ข้อมูลส่วนบุคคลใหม่ ยุบรวมร่าง ไอทีซี-สצר. เข้าด้วยกัน. (2547, 2 สิงหาคม).
ประชาชาติธุรกิจ. สืบค้นเมื่อ 12 สิงหาคม 2552, จาก
http://www.matichon.co.th/prachachat/prachachat.php?show=1&selectid=02com03020847§ionid=0209&select_date=2004/08/02
- กรุงเทพธุรกิจ. (2548, 17 กันยายน). ร่างกฎหมาย ข้อมูลส่วนบุคคลดีเลย์สิ้นก.ย.สรุปผล. สืบค้น
เมื่อ 31 สิงหาคม 2552, จาก
<http://www.thaitelecom.com/pub2004/news.php?ID=00004873&Keyword=>
- คมชัดลึก. (2550, 4 มิถุนายน). ถูกหนีบัตรเครดิต โวยถูกขายข้อมูลส่วนตัวสปส. เต็มช่องเชือดพวง.
สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2552, จาก
http://old.consumerthai.org/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=357&Itemid=73
- สมาคมธนาคารไทย. (2549, 5 มกราคม). หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับ การรู้จักตัวตนของลูกค้า.
สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2552, จาก
http://www.tba.or.th/kyc_cdd/KYC_CDD_7.doc
- ประชาชาติธุรกิจ. (2548, 8 ตุลาคม). สมาร์ทการ์ดเปิดช่องละเมิดสิทธิ รัฐบาลออกกม.คุ้มครองข้อมูล
บุคคล. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2552, จาก <http://www.southpp.org/paper/45>

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2546). The EU Directive 95/46/EC.

สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2552, จาก www.ecommerce.or.th/ictlaw

อภิชาติ แจ็งอุบล. (2551). ปัญหาการขอข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจากหน่วยงานของรัฐ. สืบค้น

เมื่อ 20 ตุลาคม 2552, จาก <http://www.openbase.in.th/taxonomy/term/1131>

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

ประมวลกฎหมายอาญา.

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534.

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544.

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545.

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.

พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525.

พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2550.

พระราชบัญญัติอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2538.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Black's Law Dictionary. (1981).

Donna Nicholls. (1994). **Propose reform of the law relation to information privacy in**

Hong Kong: European Intellectual Property Review. Sweet & Maxwell Ltd. and
Contributors.

Grundgesetz. (Trans.). **Basic Law (German Constitution)** (May 23, 1949-Last amended August
31, 1990; English Translation).

Mark Littman & Peter Carter Ruck. (1970). **Privacy and the Law**. London: Steven&son Limited.

Peter Carey. (2000). **Data Protection in the UK**. London: Blackstone's Press.

Raymond Wacks. (1989). **Personal Information: Privacy and the Law**. Oxford: Clarendon Press.

ARTICLES

Fred H. cate. (1999). "The changing face of privacy protection in the European union and the United States." **Indiana Law Review**, 33. pp. 193-194.

Michael Hirby. (1998). "Privacy in Cyberspace." **The University of New South Wales Law Journal**, 21. pp. 323-333.

Rabinder Singh. "The Right to Privacy in English Law." **European Human Rights Law Review**, 2. pp. 129-161.

Valentina Ranno & Elisabetta Recca. (1998). ITALY: Data Protection. **International Company and Commercial Law Review**.

LAWS

Directive 2002/58/EC of the European Parliament and of the Council of 12 July 2002 concerning the processing of Personal Data and the protection of privacy in the electronic communications sector (directive on privacy and electronic communications).

Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of Personal Data and on the free movement of such data.

Federal Data Protection Act 1990.

Guidelines Governing the Protection of Privacy and Transborder Data Flows of Personal Data 1980.

National Privacy Principles (extracted from the Privacy Amendment (private sector) Act 2000).

Personal Data Protection Code legislative decree no. 196 of 30 June 2003.

Privacy Act 1988.

Privacy Amendment (private sector) Bill 2000.

Privacy of Posts and Telecommunications.

Protection of Individuals and other subjects with regard to the processing of Personal Data Act
no.675 of 31.12.1996.

Universal Declaration of Human Right 1948.

ELECTRONIC SOURCES

http://www.cdt.org/privacy/eudirective/EU_Directive_.html.

<http://www.garanteprivacy.it/garante/document?ID=311066>.

<http://www.ico.gov.uk/>.

<http://www.legislation.org.uk/>.

<http://www.lib.monash.edu.au/databases/law.html>.

http://www.oecd.org/document/18/0,3343,en_2649_34255_1815186_1_1_1_1,00.html.

http://www.opsi.gov.uk/Acts/Acts1998/ukpga_19980029_en_1.

<http://www.privacy.gov.au/>.

http://www.privacy.gov.au/publications/casenotes/ccn9_03.pdf.

<http://www.privacy.it/legge675encoord.html>.

http://www.privcom.gc.ca/cf-dc/2003/cf-dc_030710_03_e.asp.

<http://www.statutelaw.gov.uk>.

<http://www.statutelaw.gov.uk/content.aspx?LegType=All+Legislation&title>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว

เรื่องเสร็จที่ ๕๑๕/๒๕๕๒

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

เหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันมีการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปแสวงหาประโยชน์หรือเปิดเผยโดยไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลจนสร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือความเสียหายให้แก่บุคคลดังกล่าวแม้ว่าจะได้มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในบางเรื่อง แต่ก็ยังไม่มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป และโดยที่มาตรา ๓๕ วรรคสาม และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องตน และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล สมควรกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป เพื่อให้มีมาตรการคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลและการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติ
 คຸ້ມครองข้อมูลส่วนบุคคล
 พ.ศ.

.....

.....

 โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคຸ້ມครองข้อมูลส่วนบุคคลพระราชบัญญัตินี้มี
 บทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับ
 มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติ
 ให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....

 มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคຸ້ມครองข้อมูลส่วนบุคคล
 พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
 วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา
 สถานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน หรือประวัติกิจกรรม บรรดาที่
 มีชื่อของบุคคลนั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวบุคคลนั้นได้ เช่น
 ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูล
 เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

“ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บ รวบรวม ควบคุมการใช้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล” ให้ความหมายรวมถึง

(๑) ทายาทหรือคู่สมรสของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นถึงแก่ความตาย

(๒) ผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

มาตรา ๔ ในกรณีที่มีกฎหมายว่าด้วยการใดบัญญัติเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแล้วให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น แต่ถ้ามิเหตุอันควร นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจประกาศให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ซึ่งรวมถึงบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องไปใช้บังคับเป็นการเพิ่มเติมหรือแทนที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นได้ทั้งนี้ โดยจะกำหนดระยะเวลาหรือเงื่อนไขอย่างใดไว้ในประกาศนั้นก็ให้ประกาศตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

(๒) บุคคลหรือนิติบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนตนของบุคคลหรือนิติบุคคลนั้นเท่านั้น โดยมีให้ผู้อื่นใช้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต่อผู้อื่น

(๓) บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมไว้เฉพาะเพื่อกิจการสื่อมวลชน งานศิลปกรรม หรืองานวรรณกรรมเท่านั้น การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะใดหรือกิจการใดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามข้อเสนอของคณะกรรมการ

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา ๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

(๓) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหนึ่งคน ผู้แทนหอการค้าไทยหนึ่งคน และผู้แทนสมาคมธนาคารไทยหนึ่งคน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายและด้านเทคโนโลยี ด้านละสองคน ซึ่งอย่างน้อยต้องแต่งตั้งจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการการได้มาซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปีในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วเมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) นายกรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้เมื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามวาระหนึ่งให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่ วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการตราหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(๔) ให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการใด ๆ ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ในการได้รับใบรับรองเพื่อมีสิทธิใช้หรือแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(๖) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และให้ประกาศรายงานดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาด้วย

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการอาจขอให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๓ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม ทั้งนี้ กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่

ที่ประชุมพิจารณา ให้แจ้งการมีส่วนได้เสียของตนให้คณะกรรมการทราบล่วงหน้าก่อนการประชุม และห้ามมิให้ผู้นั้นเข้าร่วมประชุมพิจารณาในเรื่องนั้น

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยหรือปฏิบัติ อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ ให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีหน้าที่ปฏิบัติงาน วิชาการและธุรการให้แก่คณะกรรมการและคณะกรรมการ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และหน่วยงานอื่นของ รัฐเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(๒) ให้คำปรึกษาแก่องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราช บัญญัตินี้

(๓) กำหนดหลักสูตรและฝึกอบรมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ลูกจ้าง หรือผู้รับจ้าง

(๔) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ตามมาตรา ๓๔

(๕) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของสำนักงาน หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด ๒

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑๖ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะกระทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูล ส่วนบุคคลไม่ได้หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอม เว้นแต่บทบัญญัติแห่งพระราช บัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้กระทำได้ในการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูล ส่วน บุคคลไปด้วย และการขอความยินยอมนั้นต้องไม่เป็นการหลอกลวงหรือทำให้เจ้าของข้อมูลส่วน บุคคลเข้าใจผิดในวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทั้งนี้ คณะกรรมการจะให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลขอ ความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามแบบหรือข้อความที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้เจ้าของ

ข้อมูลส่วนบุคคลจะเพิกถอนความยินยอมเสียเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่มีกฎหมายหรือสัญญาใดจำกัดสิทธิในการเพิกถอน หรือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลไม่ปรากฏชื่อหรือสิ่งบอกลักษณะที่ทำให้รู้ตัวเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ทั้งนี้ ในกรณีที่การเพิกถอนความยินยอมส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องใด ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบถึงผลกระทบจากการเพิกถอนความยินยอมนั้น

มาตรา ๑๗ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยมิให้ข้อมูลส่วนบุคคลสูญหาย ถูกแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลง และมีหน้าที่ดูแลข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้หรือเปิดเผยให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

มาตรา ๑๘ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ก่อนหรือขณะที่เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผย การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างไปจากวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่

(๑) ได้แจ้งวัตถุประสงค์ใหม่นั้นให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบและได้รับความยินยอมก่อนเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยแล้ว

(๒) บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้กระทำการแจ้งวัตถุประสงค์นั้นต้องแจ้งให้ทราบถึงวิธีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยด้วยโดยชัดแจ้ง

มาตรา ๑๙ การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(๑) เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย

(๒) เป็นไปเพื่อประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลและการขอความยินยอมไม่สามารถดำเนินการได้ในเวลานั้น

(๓) เป็นไปเพื่อประโยชน์ที่เกี่ยวกับชีวิต สุขภาพ หรือความปลอดภัยของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(๔) เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

(๕) เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหรือสถิติและได้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการนั้นไว้เป็นความลับ ทั้งนี้ ต้องแจ้งให้สำนักงานทราบก่อนที่จะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานประกาศกำหนด

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดประมวลจริยธรรมเพื่อให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

ต้องปฏิบัติตามเกี่ยวกับการคุ้มครอง การเก็บรักษา วิธีจัดการลบหรือทำลายเมื่อหมดความจำเป็น ตามวัตถุประสงค์ การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกต้องไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ผิดกฎหมายหรือวัตถุประสงค์ หรือผิดไปจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล การจัดให้มีมาตรฐานข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกต้องและเหมาะสมกับกิจการของตนเอง หรือประมวลจริยธรรมในเรื่องอื่นๆ ตามที่เห็นสมควรประมวลจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงข้อกำหนดใด ๆ ตามวรรคหนึ่งสำหรับข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทำด้วยคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมืออื่นใดด้วย

มาตรา ๒๑ เมื่อผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ดำเนินการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจัดทำรายการแสดงการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไว้ ณ สถานที่ทำการ เพื่อให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถตรวจสอบได้ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับกับการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลภายในกิจการของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามวัตถุประสงค์และวิธีการที่ได้แจ้งไว้แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิได้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต่อผู้อื่น

ส่วนที่ ๒

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรงโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(๑) ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๕

(๒) เป็นสิ่งซึ่งได้จากการดูแลหรือการสังเกตการณ์จากการแสดง การกีฬา หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน เมื่อบุคคลที่ถูกเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ได้ปรากฏตัวหรือเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นด้วยความสมัครใจและกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่เปิดเผยต่อสาธารณะ

(๓) เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจที่เหมาะสมของบุคคลในการที่จะได้รับรางวัลเกียรติยศ หรือผลประโยชน์อื่นในลักษณะคล้ายคลึงกัน

(๔) เป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือตามมาตรการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอเพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่จะทำขึ้น

(๕) มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรมหรือการกระทำผิดหรือได้รับโทษใดๆ ประวัติสุขภาพ แหล่งกำเนิดของเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในทางศาสนา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ข้อมูลที่อาจเป็นผลร้าย ทำให้เสียชื่อเสียง หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหรือความไม่เท่าเทียมกันแก่บุคคลใด ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๓) ข้อมูลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเก็บรวบรวม ข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งได้เมื่อได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๕

(๒) เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในทางการแพทย์หรือการรักษาพยาบาลบุคคลใด และได้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการนั้นไว้เป็นความลับ

(๓) มีความจำเป็นอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลแจ้งต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนหรือในขณะที่จะดำเนินการถึงรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ สถานที่ทำการ และสถานภาพของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลว่าเป็นบุคคลหรือนิติบุคคล และเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ตามมาตรา ๓๔ หรือไม่

(๒) วัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๘

(๓) ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการเก็บรวบรวมว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ หรือไม่

(๔) กำหนดระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล

(๕) สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๔๑

(๖) รายละเอียดอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๓

การใช้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของตน โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(๑) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้ตามมาตรา ๒๒ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลตามวัตถุประสงค์ที่เก็บรวบรวม

(๒) มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องห้ามมิให้เก็บรวบรวมตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(๑) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง (๑) หรือ (๒)

(๒) มีความจำเป็นอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของตน โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(๑) เปิดเผยต่อนายความของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ว่าความแทนในคดีใดคดีหนึ่งหรือได้รับมอบอำนาจทั่วไปให้กระทำการแทนผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

(๒) เพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียกเก็บหนี้ซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องชำระให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

(๓) เปิดเผยแก่หน่วยงานที่มีหน้าที่รักษาข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นประวัติศาสตร์

(๔) เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐร้องขอในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศหรือกิจการระหว่างประเทศ

(๕) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้ตามมาตรา ๒๒ (๑) หรือ (๒)

(๖) มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องเปิดเผยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นโดยตรงเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมแก่การนั้น

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องห้ามมิให้เก็บรวบรวมตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(๑) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง (๑) หรือ (๒)

(๒) มีความจำเป็นอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไปนอกราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(๑) ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๕ (๑) (๒) หรือ (๓)

(๒) เพื่อการดำเนินคดีนอกราชอาณาจักร

(๓) เป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือตามมาตรการที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอเพื่อให้เป็นไปตามสัญญาที่จะทำขึ้น

(๔) เป็นผลหรือการปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

(๕) เพื่อการป้องกันหรือปราบปรามการฟอกเงินหรือการก่อการร้าย

(๖) มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การขอความยินยอมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่มีได้มีบทบัญญัติในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือมีแต่บทบัญญัติของกฎหมายในประเทศนั้น มีมาตรการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในสาระสำคัญต่ำกว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

(๑) ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๑๕ (๑) (๒) หรือ (๓)

(๒) มีความจำเป็นอื่นที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การขอความยินยอมตามวรรคหนึ่งและการกำหนดว่าบทบัญญัติของกฎหมายในประเทศตามวรรคหนึ่งมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในสาระสำคัญเรื่องใดต่ำกว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยคำนึงถึงมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอันมีลักษณะต้องห้าม มาตรการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ การเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล และหลักเกณฑ์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ ๔

การเก็บรักษาและการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา ๓๑ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไว้ได้เท่าระยะเวลาที่กำหนดในมาตรา ๒๔ (๔) หรือเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหรือหมดความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเพิกถอนความยินยอม ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจัดการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่ปรากฏชื่อหรือสิ่งบอกลักษณะที่ทำให้รู้ตัวเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาหรือหมดความจำเป็น หรือได้รับแจ้งการเพิกถอนความยินยอม แล้วแต่กรณีในกรณีที่เป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นที่ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไว้เพื่อการศึกษาวิจัย หรือสถิติ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะไม่จัดการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลนั้นก็ได้ แต่ต้องมีหนังสือแจ้งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเพื่อขอความยินยอมเป็นหนังสือ

มาตรา ๓๒ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องจัดให้มีระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยให้แก่ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้หรือเปิดเผยโดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือเพื่อป้องกันการสูญหายหรือทำลาย หรือถูกเรียกดู สืบค้น เชื่อมโยง ใช้ เปิดเผย ทำสำเนา หรือเปลี่ยนแปลงโดยไม่มีสิทธิหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์ในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การเข้าถึงและการใช้งานสารสนเทศ อุปกรณ์ ระบบ และสถานที่

(๒) การจัดให้มีระบบสารสนเทศและระบบสำรองของสารสนเทศซึ่งอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและจัดทำแผนเตรียมพร้อมกรณีฉุกเฉินในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สามารถใช้งานสารสนเทศได้ตามปกติอย่างต่อเนื่อง

(๓) การตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงด้านสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ

คณะกรรมการจะประกาศกำหนดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องจัดให้มีระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพให้แก่ข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่งเพิ่มขึ้นด้วยก็ได้

มาตรา ๓๓ ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของตนให้มีความถูกต้อง ครบถ้วนหรือเป็นปัจจุบันตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอเป็นหนังสือในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอตามวรรคหนึ่ง ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะขอให้

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจัดส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการแก้ไขเปลี่ยนแปลงก็ได้ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลตามที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลร้องขอตามวรรคหนึ่ง หากต้องใช้วิธีการลบหรือทำลายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวใหม่เพื่อความสะดวกหรือโดยเหตุอื่นที่จำเป็น ก็ให้ใช้วิธีนั้นได้แต่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ ๕

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์

มาตรา ๓๔ ในส่วนนี้

“ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์” หมายความว่า ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์

“กิจการเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์” หมายความว่า กิจการทุกประเภทที่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้อันมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ นอกจากต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทั่วไปที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แล้ว ยังต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ด้วย

มาตรา ๓๖ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ต้องจัดให้มีข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าข้อปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่ประกาศกำหนดไว้ในมาตรา ๒๐

ในการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ต้องแจ้งข้อปฏิบัติตามวรรคหนึ่งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบด้วย เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินใจให้ความยินยอมมาตรา ๓๗ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการตั้งหน่วยรับเรื่องร้องเรียนการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือรับเรื่องร้องขอเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลให้ถูกต้อง ครบถ้วน หรือเป็นปัจจุบัน

(๒) จัดให้มีระบบบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๓) ฝึกอบรมลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของตนเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) รายงานการดำเนินงานตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๘ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ต้องควบคุมดูแลและรับผิดชอบลูกจ้างของตนทั้งหมด เพื่อไม่ให้กระทำการใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ต้องจัดทำบัตรประจำตัวลูกจ้างของตนเพื่อใช้แสดงต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ว่าจ้างผู้ใดให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลแทนตน ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ต้องกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในสัญญาว่าจ้างไม่น้อยกว่าหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์เลิกกิจการให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์แจ้งเป็นหนังสือให้สำนักงานทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกกิจการการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ที่เลิกกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยคำนึงถึงความสำคัญหรือคุณค่าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ควรบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์หรือถิ่นแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลการเลิกกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการควบกิจการด้วย ในกรณีนี้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ที่ควบกิจการไม่ต้องปฏิบัติตามวรรคสอง เว้นแต่วัตถุประสงค์ของกิจการใหม่ที่ควบเข้ากันนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ในกรณีเช่นว่านี้ให้สำนักงานแจ้งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ที่ควบกิจการนั้นปฏิบัติตามมาตรา ๑๘

หมวด ๓

สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา ๔๑ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิดังต่อไปนี้

(๑) ขอตรวจดูข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน ขอสำเนาหรือสำเนาที่ได้รับรองความถูกต้องของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวได้

(๒) ขอให้แจ้งถึงการมีอยู่ การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน

(๓) ขอให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตนให้ถูกต้องครบถ้วน หรือเป็นปัจจุบัน

(๔) ขอให้ระงับการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนในกรณีที่มีข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง

(๕) ขอให้ดำเนินการลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการเก็บรักษาหรือที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือได้เพิกถอนความยินยอม

(๖) ขอให้เปิดเผยถึงการได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ในกรณีเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวม

มาตรา ๔๒ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องปฏิบัติตามคำขอตามมาตรา ๔๑ และจะปฏิเสธคำขอได้เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การดำเนินการตามคำขอตามมาตรา ๔๑ (๑) หรือ (๒) นั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายมากจนเกินสมควร

(๒) เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถปฏิเสธคำขอได้ตามกฎหมาย

(๓) กรณีอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลปฏิเสธคำขอใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจัดทำรายการแสดงการปฏิเสธคำขอดังกล่าวพร้อมด้วยเหตุผลไว้ด้วย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ รายการแสดงการปฏิเสธคำขอให้หมายความรวมถึงกรณีที่อยู่ระหว่างการโต้แย้งถึงความถูกต้อง ครบถ้วน หรือเป็นปัจจุบันของข้อมูลส่วนบุคคลด้วยเมื่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีคำขอตามมาตรา ๔๑ และเป็นกรณีที่ไม้อาจปฏิเสธคำขอได้ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการให้เป็นไปตามคำขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ การขยายระยะเวลาดำเนินการให้เป็นไปตามคำขอ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งมีคำขอเป็นกรณีการผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องดำเนินการให้สามารถใช้สิทธิตามคำขอได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความพิการนั้นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับการเข้าตรวจดู สำหรับสำเนาหรือสำเนาที่ได้รับรองความถูกต้องของข้อมูลส่วนบุคคลได้ แต่ไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๓ ผู้ใดเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้รับความเสียหาย ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น เว้นแต่

(๑) ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย

(๒) เป็นการกระทำตามกฎหมายหรือตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๓) เป็นการกระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

(๔) ความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเองค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ใช้จ่ายไปตามความจำเป็นแก่การป้องกันหรือระงับความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่การกระทำตามมาตรา ๔๓ เกิดจากการกระทำในทางกรที่จ้างของลูกจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบกับลูกจ้างด้วยความในวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับแก่การกระทำของผู้รับจ้างซึ่งผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลว่าจ้างให้กระทำการนั้นแทนตนด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๔

การร้องเรียน การตรวจสอบ และการอุทธรณ์

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นโดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาเรื่องร้องเรียนตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) ตรวจสอบการกระทำใดๆ ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
- (๓) ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล
- (๔) รายงานผลการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด
- (๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่งจะมีจำนวนหลายคณะก็ได้ตามความเชี่ยวชาญในแต่ละเรื่องหรือตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ทั้งนี้ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการดำเนินงานอื่นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือลูกจ้างหรือผู้รับจ้างของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการยื่นคำร้องเรียน การส่งคำร้องเรียนให้คณะกรรมการตรวจสอบ ข้อมูลส่วนบุคคลวิธีพิจารณาคำร้องเรียน ระยะเวลาและการขยายระยะเวลาพิจารณาคำร้องเรียน การตรวจสอบการไต่ถ้อย และการไม่รับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณาหรือการยุติเรื่องร้องเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่เรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๔๖ ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๖ วรรคสอง หรือเป็นเรื่องร้องเรียนที่ระเบียบนั้นได้กำหนดไม่ให้นำไว้พิจารณา ให้สำนักงานมีหนังสือแจ้งไม่รับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณาให้ผู้ร้องเรียนทราบและรายงานต่อคณะกรรมการเมื่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๔๖ หรือตรวจสอบการกระทำใดๆ ตามมาตรา ๔๕ (๒) แล้วเชื่อได้ว่า เรื่องร้องเรียนหรือการกระทำนั้นไม่เป็นความจริง ให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลมีคำสั่งยุติเรื่องในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลพิจารณาหรือตรวจสอบตามวรรคสองแล้วเชื่อได้ว่า เรื่องร้องเรียนหรือการกระทำนั้นเป็นความจริง หรือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้และก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) หากดำเนินการไต่ถ้อยได้ ให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลมีคำสั่งยุติเรื่อง

(๒) หากไม่อาจดำเนินการไต่ถ้อยได้ ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลมีอำนาจออกคำสั่งดังต่อไปนี้

(ก) สั่งให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติหรือดำเนินการแก้ไขการกระทำของตนให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

(ข) สั่งห้ามผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลกระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือให้กระทำการใดเพื่อระงับความเสียหายนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่ยอมดำเนินการตามคำสั่งตามวรรคสาม (๒) (ก) หรือ (ข) ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ในกรณีที่ต้องมีการยึดอายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อบังคับตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้มีอำนาจสั่งยึดอายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อการนั้นการจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งหรือคำสั่งตามวรรคสองหรือวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนดคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคล ให้ประธานกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้ลงนามแทน

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่มีหนังสือไม่รับเรื่องร้องเรียนไว้พิจารณาตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง หรือยุติเรื่องตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง หรือวรรคสาม (๑) หรือแจ้งคำสั่งตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม (๒) ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล แล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการการอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นหนังสือโดยยื่นต่อสำนักงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือหรือคำสั่งดังกล่าวการเสนอคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการและวิธีพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้เป็นที่สุดให้สำนักงานมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการให้ผู้อุทธรณ์และผู้ซึ่งเกี่ยวข้องทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มิคำวินิจฉัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๕

มาตรการส่งเสริม

มาตรา ๔๙ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลอาจขอรับการส่งเสริมจากสำนักงานได้ดังต่อไปนี้

- (๑) การช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาในการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล หรือการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง

- (๒) การอบรมและพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลหรือการดำเนินงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

- (๓) การขอรับการส่งเสริมในเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดการยื่นคำขอ การพิจารณาคำขอ และการให้การส่งเสริมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๕๐ ให้มีเครื่องหมายรับรองมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับใบรับรองจากสำนักงานมีสิทธิใช้หรือแสดงเครื่องหมายดังกล่าว ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งประสงค์จะมีสิทธิใช้หรือแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ให้ยื่นคำขอรับใบรับรองต่อสำนักงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการประกาศกำหนดในการพิจารณาคำขอตามวรรคสองให้สำนักงานประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ให้สำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้สำนักงานออกใบรับรองแก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นลักษณะและรายละเอียดของเครื่องหมายรับรองมาตรฐาน การใช้หรือการแสดง

เครื่องหมาย วิธีการประเมินผล การตรวจสอบมาตรฐาน อัตราค่าธรรมเนียมการประเมินผลหรือการตรวจสอบมาตรฐาน และการเพิกถอนใบรับรองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดในกรณีที่คณะกรรมการเพิกถอนใบรับรองของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลใดให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลนั้นคืนใบรับรองให้แก่สำนักงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการเพิกถอน ห้ามมิให้ผู้ใดใช้หรือแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเว้นแต่เป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับใบรับรองจากสำนักงานหรือได้รับการรับรองตามมาตรา ๕๑

มาตรา ๕๑ คณะกรรมการจะประกาศยอมรับการตรวจสอบและรับรองเกี่ยวกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการรับรองมีสิทธิใช้หรือแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตรวจสอบและรับรองซึ่งเป็นหน่วยงานอื่นก็ได้ ไม่ว่าหน่วยงานนั้นจะตั้งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศหรือเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนก็ตาม ทั้งนี้ ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการรับรองนั้นมีสิทธิใช้หรือแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๕๐

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

ส่วนที่ ๒

โทษปรับทางปกครอง

มาตรา ๕๓ ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจลงโทษปรับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ในการลงโทษปรับทางปกครอง ให้ผู้อำนวยการคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิดและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำนั้น และในกรณีที่เห็นสมควร ผู้อำนวยการอาจมีคำเตือนให้ผู้นั้นดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมก่อนก็ได้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาโทษปรับทางปกครองและคำเตือนให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ

ประกาศกำหนด และถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครองให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๔ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานแก่คณะกรรมการตามมาตรา ๑๒ หรือแก่คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๒ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง หรือแก่คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๑๒ ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๔๕ วรรคสาม หรือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ตามมาตรา ๓๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๗ วรรคสอง มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่ใช้แบบหรือข้อความที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง หรือไม่แจ้งตามมาตรา ๑๖ วรรคสาม หรือมาตรา ๓๑ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง หรือปฏิเสธคำขอโดยไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ดำเนินการให้เหมาะสมกับสภาพความพิการตามมาตรา ๔๒ วรรคสาม หรือไม่คืนใบรับรองตามมาตรา ๕๐ วรรคห้า หรือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ตามมาตรา ๓๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๗ (๔) มาตรา ๓๘ หรือมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่แจ้งข้อปฏิบัติตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ส่วนที่ ๓

โทษอาญา

มาตรา ๕๖ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่จัดให้มีระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยเพิ่มขึ้นตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง หรือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเชิงธุรกิจหรือการพาณิชย์ตามมาตรา ๓๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๗ (๑) (๒) หรือ (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๕๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ วรรคหก ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๕๘ ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเพื่อให้ผู้อื่นเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลทางสิ่งพิมพ์ วิทยุ กระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๙ บรรดาความผิดตามส่วนนี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้คณะกรรมการเปรียบเทียบที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนสามคนซึ่งคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเมื่อผู้ต้องหาได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๐ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) และวรรคสอง ให้สำนักงานดำเนินการให้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่

(๑) ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๑ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

(๒) การปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ภาคผนวก ข
กฎหมายต่างประเทศ

1. ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป

(Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995)

Article 2 Definitions

For the purposes of this Directive:

(a) "personal data" shall mean any information relating to an identified or identifiable natural person ("data subject"); an identifiable person is one who can be identified, directly or indirectly, in particular by reference to an identification number or to one or more factors specific to his physical, physiological, mental, economic, cultural or social identity;

(b) "processing of personal data" ("processing") shall mean any operation or set of operations which is performed upon personal data, whether or not by automatic means, such as collection, recording, organization, storage, adaptation or alteration, retrieval, consultation, use, disclosure by transmission, dissemination or otherwise making available, alignment or combination, blocking, erasure or destruction;

(c) "personal data filing system" ("filing system") shall mean any structured set of personal data which are accessible according to specific criteria, whether centralized, decentralized or dispersed on a functional or geographical basis;

(d) "controller" shall mean the natural or legal person, public authority, agency or any other body which alone or jointly with others determines the purposes and means of the processing of personal data; where the purposes and means of processing are determined by national or Community laws or regulations, the controller or the specific criteria for his nomination may be designated by national or Community law;

(e) "processor" shall mean a natural or legal person, public authority, agency or any other body which processes personal data on behalf of the controller;

(f) "third party" shall mean any natural or legal person, public authority, agency or any other body other than the data subject, the controller, the processor and the persons who, under the direct authority of the controller or the processor, are authorized to process the data;

(g) "recipient" shall mean a natural or legal person, public authority, agency or any other body to whom data are disclosed, whether a third party or not; however, authorities which may receive data in the framework of a particular inquiry shall not be regarded as recipients;

(h) "the data subject's consent" shall mean any freely given specific and informed indication of his wishes by which the data subject signifies his agreement to personal data relating to him being processed.

Article 3 Scope

1. This Directive shall apply to the processing of personal data wholly or partly by automatic means, and to the processing otherwise than by automatic means of personal data which form part of a filing system or are intended to form part of a filing system.

2. This Directive shall not apply to the processing of personal data: in the course of an activity which falls outside the scope of Community law, such as those provided for by Titles V and VI of the Treaty on European Union and in any case to processing operations concerning public security, defence, State security (including the economic well-being of the State when the processing operation relates to State security matters) and the activities of the State in areas of criminal law; by a natural person in the course of a purely personal or household activity.

Article 6

1. Member States shall provide that personal data must be:

- (a) processed fairly and lawfully;
- (b) collected for specified, explicit and legitimate purposes and not further processed in a way incompatible with those purposes. Further processing of data for historical, statistical or scientific purposes shall not be considered as incompatible provided that Member States provide appropriate safeguards;
- (c) adequate, relevant and not excessive in relation to the purposes for which they are collected and/or further processed;
- (d) accurate and, where necessary, kept up to date; every reasonable step must be taken to ensure that data which are inaccurate or incomplete, having regard to the purposes for which they were collected or for which they are further processed, are erased or rectified;

(e) kept in a form which permits identification of data subjects for no longer than is necessary for the purposes for which the data were collected or for which they are further processed. Member States shall lay down appropriate safeguards for personal data stored for longer periods for historical, statistical or scientific use.

2. It shall be for the controller to ensure that paragraph 1 is complied with.

Article 7

Member States shall provide that personal data may be processed only if:

- (a) the data subject has unambiguously given his consent, or
- (b) processing is necessary for the performance of a contract to which the data subject is party or in order to take steps at the request of the data subject prior to entering into a contract, or
- (c) processing is necessary for compliance with a legal obligation to which the controller is subject, or
- (d) processing is necessary in order to protect the vital interests of the data subject, or
- (e) processing is necessary for the performance of a task carried out in the public interest or in the exercise of official authority vested in the controller or in a third party to whom the data are disclosed, or
- (f) processing is necessary for the purposes of the legitimate interests pursued by the controller or by the third party or parties to whom the data are disclosed, except where such interests are overridden by the interests or fundamental rights and freedoms of the data subject which require protection under Article 1(1).

Article 8 The processing of special categories of data

1. Member States shall prohibit the processing of personal data revealing racial or ethnic origin, political opinions, religious or philosophical beliefs, trade-union membership, and the processing of data concerning health or sex life.

2. Paragraph 1 shall not apply where:

(a) the data subject has given his explicit consent to the processing of those data, except where the laws of the Member State provide that the prohibition referred to in paragraph 1 may not be lifted by the data subject's giving his consent; or

(b) processing is necessary for the purposes of carrying out the obligations and specific rights of the controller in the field of employment law insofar as it is authorized by national law providing for adequate safeguards; or

(c) processing is necessary to protect the vital interests of the data subject or of another person where the data subject is physically or legally incapable of giving his consent; or

(d) processing is carried out in the course of its legitimate activities with appropriate guarantees by a foundation, association or any other non-profit-seeking body with a political, philosophical, religious or trade-union aim and on condition that the processing relates solely to the members of the body or to persons who have regular contact with it in connection with its purposes and that the data are not disclosed to a third party without the consent of the data subjects; or

(e) the processing relates to data which are manifestly made public by the data subject or is necessary for the establishment, exercise or defence of legal claims.

3. Paragraph 1 shall not apply where processing of the data is required for the purposes of preventive medicine, medical diagnosis, the provision of care or treatment or the management of health-care services, and where those data are processed by a health professional subject under national law or rules established by national competent bodies to the obligation of professional secrecy or by another person also subject to an equivalent obligation of secrecy.

4. Subject to the provision of suitable safeguards, Member States may, for reasons of substantial public interest, lay down exemptions in addition to those laid down in paragraph 2 either by national law or by decision of the supervisory authority.

5. Processing of data relating to offences, criminal convictions or security measures may be carried out only under the control of official authority, or if suitable specific safeguards are provided under national law, subject to derogations which may be granted by the Member State under national provisions providing suitable specific safeguards. However, a complete register of criminal convictions may be kept only under the control of official authority.

Member States may provide that data relating to administrative sanctions or judgments in civil cases shall also be processed under the control of official authority.

6. Derogations from paragraph 1 provided for in paragraphs 4 and 5 shall be notified to the Commission.

7. Member States shall determine the conditions under which a national identification number or any other identifier of general application may be processed.

Article 9

Processing of personal data and freedom of expression

Member States shall provide for exemptions or derogations from the provisions of this Chapter, Chapter IV and Chapter VI for the processing of personal data carried out solely for journalistic purposes or the purpose of artistic or literary expression only if they are necessary to reconcile the right to privacy with the rules governing freedom of expression.

Article 13

Exemptions and restrictions

1. Member States may adopt legislative measures to restrict the scope of the obligations and rights provided for in Articles 6(1), 10, 11(1), 12 and 21 when such a restriction constitutes a necessary measure to safeguard:

- (a) national security;
- (b) defence;
- (c) public security;
- (d) the prevention, investigation, detection and prosecution of criminal offences, or of breaches of ethics for regulated professions;
- (e) an important economic or financial interest of a Member State or of the European Union, including monetary, budgetary and taxation matters;
- (f) a monitoring, inspection or regulatory function connected, even occasionally, with the exercise of official authority in cases referred to in (c), (d) and (e);
- (g) the protection of the data subject or of the rights and freedoms of others.

2. Subject to adequate legal safeguards, in particular that the data are not used for taking measures or decisions regarding any particular individual, Member States may, where there is clearly no

risk of breaching the privacy of the data subject, restrict by a legislative measure the rights provided for in Article 12 when data are processed solely for purposes of scientific research or are kept in personal form for a period which does not exceed the period necessary for the sole purpose of creating statistics.

2. กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยราชอาณาจักร

(Data Protection Act 1998)

Section 1

(1) In this Act, unless the context otherwise requires—

“personal data” means data which relate to a living individual who can be identified—

(a) from those data, or

(b) from those data and other information which is in the possession of, or is likely to come into the possession of, the data controller, and includes any expression of opinion about the individual and any indication of the intentions of the data controller or any other person in respect of the individual; “processing”, in relation to information or data, means obtaining, recording or holding the information or data or carrying out any operation or set of operations on the information or data, including—

(a) organisation, adaptation or alteration of the information or data,

(b) retrieval, consultation or use of the information or data,

(c) disclosure of the information or data by transmission, dissemination or otherwise making available, or

(d) alignment, combination, blocking, erasure or destruction of the information or data; “public authority” means a public authority as defined by the Freedom of Information Act 2000 or a Scottish public authority as defined by the Freedom of Information (Scotland) Act 2002

Section 2

In this Act “sensitive personal data” means personal data consisting of information as to—

- (a) the racial or ethnic origin of the data subject,
- (b) his political opinions,
- (c) his religious beliefs or other beliefs of a similar nature,
- (d) whether he is a member of a trade union (within the meaning of the M1 Trade Union and Labour Relations (Consolidation) Act 1992),
- (e) his physical or mental health or condition,
- (f) his sexual life,
- (g) the commission or alleged commission by him of any offence, or
- (h) any proceedings for any offence committed or alleged to have been committed by him, the disposal of such proceedings or the sentence of any court in such proceedings.

Section 4.

The data protection principles.

- (1) References in this Act to the data protection principles are to the principles set out in Part I of Schedule 1.
- (2) Those principles are to be interpreted in accordance with Part II of Schedule 1.
- (3) Schedule 2 (which applies to all personal data) and Schedule 3 (which applies only to sensitive personal data) set out conditions applying for the purposes of the first principle; and Schedule 4 sets out cases in which the eighth principle does not apply.
- (4) Subject to section 27(1), it shall be the duty of a data controller to comply with the data protection principles in relation to all personal data with respect to which he is the data controller.

SCHEDULE 1

Section 4(1) and (2).

THE DATA PROTECTION PRINCIPLES**PART I****THE PRINCIPLES**

1. Personal data shall be processed fairly and lawfully and, in particular, shall not be processed unless—

(a) at least one of the conditions in Schedule 2 is met, and

(b) in the case of sensitive personal data, at least one of the conditions in Schedule 3 is also met.

2. Personal data shall be obtained only for one or more specified and lawful purposes, and shall not be further processed in any manner incompatible with that purpose or those purposes.

3. Personal data shall be adequate, relevant and not excessive in relation to the purpose or purposes for which they are processed.

4. Personal data shall be accurate and, where necessary, kept up to date.

5. Personal data processed for any purpose or purposes shall not be kept for longer than is necessary for that purpose or those purposes.

6. Personal data shall be processed in accordance with the rights of data subjects under this Act.

7. Appropriate technical and organisational measures shall be taken against unauthorised or unlawful processing of personal data and against accidental loss or destruction of, or damage to, personal data.

8. Personal data shall not be transferred to a country or territory outside the European Economic Area unless that country or territory ensures an adequate level of protection for the rights and freedoms of data subjects in relation to the processing of personal data.

PART II
INTERPRETATION OF THE PRINCIPLES IN PART I
THE FIRST PRINCIPLE

1. (1) In determining for the purposes of the first principle whether personal data are processed fairly, regard is to be had to the method by which they are obtained, including in particular whether any person from whom they are obtained is deceived or misled as to the purpose or purposes for which they are to be processed.

(2) Subject to paragraph 2, for the purposes of the first principle data are to be treated as obtained fairly if they consist of information obtained from a person who—

(a) is authorised by or under any enactment to supply it, or

(b) is required to supply it by or under any enactment or by any convention or other instrument imposing an international obligation on the United Kingdom.

2. (1) Subject to paragraph 3, for the purposes of the first principle personal data are not to be treated as processed fairly unless—

(a) in the case of data obtained from the data subject, the data controller ensures so far as practicable that the data subject has, is provided with, or has made readily available to him, the information specified in sub-paragraph (3), and

(b) in any other case, the data controller ensures so far as practicable that, before the relevant time or as soon as practicable after that time, the data subject has, is provided with, or has made readily available to him, the information specified in sub-paragraph (3).

(2) In sub-paragraph (1)(b) “the relevant time” means—

(a) the time when the data controller first processes the data, or

(b) in a case where at that time disclosure to a third party within a reasonable period is envisaged—

(i) if the data are in fact disclosed to such a person within that period, the time when the data are first disclosed,

(ii) if within that period the data controller becomes, or ought to become, aware that the data are unlikely to be disclosed to such a person within that period, the time when the data controller does become, or ought to become, so aware, or

(iii) in any other case, the end of that period.

(3) The information referred to in sub-paragraph (1) is as follows, namely—

- (a) the identity of the data controller,
- (b) if he has nominated a representative for the purposes of this Act, the identity of that representative,
- (c) the purpose or purposes for which the data are intended to be processed, and
- (d) any further information which is necessary, having regard to the specific circumstances in which the data are or are to be processed, to enable processing in respect of the data subject to be fair.

3. (1) Paragraph 2(1)(b) does not apply where either of the primary conditions in sub-paragraph (2), together with such further conditions as may be prescribed by the [^{F1}Secretary of State] by order, are met.

(2) The primary conditions referred to in sub-paragraph (1) are—

- (a) that the provision of that information would involve a disproportionate effort,
- or
- (b) that the recording of the information to be contained in the data by, or the disclosure of the data by, the data controller is necessary for compliance with any legal obligation to which the data controller is subject, other than an obligation imposed by contract.

4. (1) Personal data which contain a general identifier falling within a description prescribed by the Secretary of State by order are not to be treated as processed fairly and lawfully unless they are processed in compliance with any conditions so prescribed in relation to general identifiers of that description.

(2) In sub-paragraph (1) “a general identifier” means any identifier (such as, for example, a number or code used for identification purposes) which—

- (a) relates to an individual, and
- (b) forms part of a set of similar identifiers which is of general application.

SCHEDULE 2

Section 4(3).

CONDITIONS RELEVANT FOR PURPOSES OF THE FIRST PRINCIPLE:

PROCESSING OF ANY PERSONAL DATA

1. The data subject has given his consent to the processing.
2. The processing is necessary—
 - (a) for the performance of a contract to which the data subject is a party, or
 - (b) for the taking of steps at the request of the data subject with a view to entering into a contract.
3. The processing is necessary for compliance with any legal obligation to which the data controller is subject, other than an obligation imposed by contract.
4. The processing is necessary in order to protect the vital interests of the data subject.
5. The processing is necessary—
 - (a) for the administration of justice,
 - (aa) for the exercise of any functions of either House of Parliament,
 - (b) for the exercise of any functions conferred on any person by or under any enactment,
 - (c) for the exercise of any functions of the Crown, a Minister of the Crown or a government department, or
 - (d) for the exercise of any other functions of a public nature exercised in the public interest by any person.
6. — (1) The processing is necessary for the purposes of legitimate interests pursued by the data controller or by the third party or parties to whom the data are disclosed, except where the processing is unwarranted in any particular case by reason of prejudice to the rights and freedoms or legitimate interests of the data subject.
 - (2) The Secretary of State may by order specify particular circumstances in which this condition is, or is not, to be taken to be satisfied.

SCHEDULE 3

Section 4(3).

CONDITIONS RELEVANT FOR PURPOSES OF THE FIRST PRINCIPLE:**PROCESSING OF SENSITIVE PERSONAL DATA**

1. The data subject has given his explicit consent to the processing of the personal data.
2. (1) The processing is necessary for the purposes of exercising or performing any right or obligation which is conferred or imposed by law on the data controller in connection with employment.
(2) The Secretary of State may by order
 - (a) exclude the application of sub-paragraph (1) in such cases as may be specified, or
 - (b) provide that, in such cases as may be specified, the condition in sub-paragraph (1) is not to be regarded as satisfied unless such further conditions as may be specified in the order are also satisfied.
3. The processing is necessary—
 - (a) in order to protect the vital interests of the data subject or another person, in a case where—
 - (i) consent cannot be given by or on behalf of the data subject, or
 - (ii) the data controller cannot reasonably be expected to obtain the consent of the data subject, or
 - (b) in order to protect the vital interests of another person, in a case where consent by or on behalf of the data subject has been unreasonably withheld.
4. The processing
 - (a) is carried out in the course of its legitimate activities by any body or association which—
 - (i) is not established or conducted for profit, and
 - (ii) exists for political, philosophical, religious or trade-union purposes,
 - (b) is carried out with appropriate safeguards for the rights and freedoms of data subjects,
 - (c) relates only to individuals who either are members of the body or association or have regular contact with it in connection with its purposes, and
 - (d) does not involve disclosure of the personal data to a third party without the consent of the data subject.

5. The information contained in the personal data has been made public as a result of steps deliberately taken by the data subject.
 6. The processing—
 - (a) is necessary for the purpose of, or in connection with, any legal proceedings (including prospective legal proceedings),
 - (b) is necessary for the purpose of obtaining legal advice, or
 - (c) is otherwise necessary for the purposes of establishing, exercising or defending legal rights.
 7. (1) The processing is necessary—
 - (a) for the administration of justice,
 - (aa) for the exercise of any functions of either House of Parliament,
 - (b) for the exercise of any functions conferred on any person by or under an enactment, or
 - (c) for the exercise of any functions of the Crown, a Minister of the Crown or a government department.(2) The Secretary of State] may by order
 - (a) exclude the application of sub-paragraph (1) in such cases as may be specified, or
 - (b) provide that, in such cases as may be specified, the condition in sub-paragraph (1) is not to be regarded as satisfied unless such further conditions as may be specified in the order are also satisfied.
- 7A (1) The processing—
- (a) is either—
 - (i) the disclosure of sensitive personal data by a person as a member of an anti-fraud organisation or otherwise in accordance with any arrangements made by such an organisation; or
 - (ii) any other processing by that person or another person of sensitive personal data so disclosed; and
 - (b) is necessary for the purposes of preventing fraud or a particular kind of fraud.
- (2) In this paragraph “an anti-fraud organisation” means any unincorporated association, body corporate or other person which enables or facilitates any sharing of information to prevent fraud or a particular kind of fraud or which has any of these functions as its purpose or one of its purposes.]

- 8.** — (1) The processing is necessary for medical purposes and is undertaken by—
- (a) a health professional, or
 - (b) a person who in the circumstances owes a duty of confidentiality which is equivalent to that which would arise if that person were a health professional.
- (2) In this paragraph “medical purposes” includes the purposes of preventative medicine, medical diagnosis, medical research, the provision of care and treatment and the management of healthcare services.
- 9.** (1) The processing—
- (a) is of sensitive personal data consisting of information as to racial or ethnic origin,
 - (b) is necessary for the purpose of identifying or keeping under review the existence or absence of equality of opportunity or treatment between persons of different racial or ethnic origins, with a view to enabling such equality to be promoted or maintained, and
 - (c) is carried out with appropriate safeguards for the rights and freedoms of data subjects.
- (2) The Secretary of State may by order specify circumstances in which processing falling within sub-paragraph (1)(a) and (b) is, or is not, to be taken for the purposes of sub-paragraph (1)(c) to be carried out with appropriate safeguards for the rights and freedoms of data subjects.
- 10.** The personal data are processed in circumstances specified in an order made by the Secretary of State for the purposes of this paragraph.

3. กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศออสเตรเลีย

(The Privacy Act 2000 - The National Privacy Principles extracted from the Privacy Act 1988 as at 14 September 2006)

1. Collection

- 1.1 An organisation must not collect personal information unless the information is necessary for one or more of its functions or activities.
- 1.2 An organisation must collect personal information only by lawful and fair means and not in an unreasonably intrusive way.
- 1.3 At or before the time (or, if that is not practicable, as soon as practicable after) an organisation collects personal information about an individual from the individual, the organisation must take reasonable steps to ensure that the individual is aware of:
 - (a) the identity of the organisation and how to contact it; and
 - (b) the fact that he or she is able to gain access to the information; and
 - (c) the purposes for which the information is collected; and
 - (d) the organisations (or the types of organisations) to which the organisation usually discloses information of that kind; and
 - (e) any law that requires the particular information to be collected; and
 - (f) the main consequences (if any) for the individual if all or part of the information is not provided.
- 1.4 If it is reasonable and practicable to do so, an organisation must collect personal information about an individual only from that individual.
- 1.5 If an organisation collects personal information about an individual from someone else, it must take reasonable steps to ensure that the individual is or has been made aware of the matters listed in subclause 1.3 except to the extent that making the individual aware of the matters would pose a serious threat to the life or health of any individual.

2. Use and disclosure

2.1 An organisation must not use or disclose personal information about an individual for a purpose (the secondary purpose) other than the primary purpose of collection unless:

- (a) both of the following apply:
 - (i) the secondary purpose is related to the primary purpose of collection and, if the personal information is sensitive information, directly related to the primary purpose of collection;
 - (ii) the individual would reasonably expect the organisation to use or disclose the information for the secondary purpose; or
- (b) the individual has consented to the use or disclosure; or
- (c) if the information is not sensitive information and the use of the information is for the secondary purpose of direct marketing:
 - (i) it is impracticable for the organisation to seek the individual's consent before that particular use; and
 - (ii) the organisation will not charge the individual for giving effect to a request by the individual to the organisation not to receive direct marketing communications; and
 - (iii) the individual has not made a request to the organisation not to receive direct marketing communications; and
 - (iv) in each direct marketing communication with the individual, the organisation draws to the individual's attention, or prominently displays a notice, that he or she may express a wish not to receive any further direct marketing communications; and
 - (v) each written direct marketing communication by the organisation with the individual (up to and including the communication that involves the use) sets out the organisation's business address and telephone number and, if the communication with the individual is made by fax, telex or other electronic means, a number or address at which the organisation can be directly contacted electronically; or
- (d) if the information is health information and the use or disclosure is necessary for research, or the compilation or analysis of statistics, relevant to public health or public safety:
 - (i) it is impracticable for the organisation to seek the individual's consent before the use or disclosure; and

- (ii) the use or disclosure is conducted in accordance with guidelines approved by the Commissioner under section 95A for the purposes of this subparagraph; and
- (iii) in the case of disclosure the organisation reasonably believes that the recipient of the health information will not disclose the health information, or personal information derived from the health information; or
- (e) the organisation reasonably believes that the use or disclosure is necessary to lessen or prevent:
 - (i) a serious and imminent threat to an individual's life, health or safety; or
 - (ii) a serious threat to public health or public safety; or
- (ea) if the information is genetic information and the organisation has obtained the genetic information in the course of providing a health service to the individual:
 - (i) the organisation reasonably believes that the use or disclosure is necessary to lessen or prevent a serious threat to the life, health or safety (whether or not the threat is imminent) of an individual who is a genetic relative of the individual to whom the genetic information relates; and
 - (ii) the use or disclosure is conducted in accordance with guidelines approved by the Commissioner under section 95AA for the purposes of this subparagraph; and
 - (iii) in the case of disclosure the recipient of the genetic information is a genetic relative of the individual; or
- (f) the organisation has reason to suspect that unlawful activity has been, is being or may be engaged in, and uses or discloses the personal information as a necessary part of its investigation of the matter or in reporting its concerns to relevant persons or authorities; or
- (g) the use or disclosure is required or authorised by or under law; or
- (h) the organisation reasonably believes that the use or disclosure is reasonably necessary for one or more of the following by or on behalf of an enforcement body:
 - (i) the prevention, detection, investigation, prosecution or punishment of criminal offences, breaches of a law imposing a penalty or sanction or breaches of a prescribed law;
 - (ii) the enforcement of laws relating to the confiscation of the proceeds of crime;
 - (iii) the protection of the public revenue;

- (iv) the prevention, detection, investigation or remedying of seriously improper conduct or prescribed conduct;
- (v) the preparation for, or conduct of, proceedings before any court or tribunal, or implementation of the orders of a court or tribunal.

Note 1: It is not intended to deter organisations from lawfully co-operating with agencies performing law enforcement functions in the performance of their functions.

Note 2: Subclause 2.1 does not override any existing legal obligations not to disclose personal information. Nothing in subclause 2.1 requires an organisation to disclose personal information; an organisation is always entitled not to disclose personal information in the absence of a legal obligation to disclose it.

Note 3: An organisation is also subject to the requirements of National Privacy Principle 9 if it transfers personal information to a person in a foreign country.

2.2 If an organisation uses or discloses personal information under paragraph 2.1(h), it must make a written note of the use or disclosure.

2.3 Subclause 2.1 operates in relation to personal information that an organisation that is a body corporate has collected from a related body corporate as if the organisation's primary purpose of collection of the information were the primary purpose for which the related body corporate collected the information.

2.4 Despite subclause 2.1, an organisation that provides a health service to an individual may disclose health information about the individual to a person who is responsible for the individual if:

- (a) the individual:
 - (i) is physically or legally incapable of giving consent to the disclosure; or
 - (ii) physically cannot communicate consent to the disclosure; and
- (b) a natural person (the carer) providing the health service for the organisation is satisfied that either:
 - (i) the disclosure is necessary to provide appropriate care or treatment of the individual; or
 - (ii) the disclosure is made for compassionate reasons; and
- (c) the disclosure is not contrary to any wish:
 - (i) expressed by the individual before the individual became unable to give or communicate consent; and

- (ii) of which the carer is aware, or of which the carer could reasonably be expected to be aware; and
- (d) the disclosure is limited to the extent reasonable and necessary for a purpose mentioned in paragraph (b).

2.5 For the purposes of subclause 2.4, a person is responsible for an individual if the person is:

- (a) a parent of the individual; or
- (b) a child or sibling of the individual and at least 18 years old; or
- (c) a spouse or de facto spouse of the individual; or
- (d) a relative of the individual, at least 18 years old and a member of the individual's household; or
- (e) a guardian of the individual; or
- (f) exercising an enduring power of attorney granted by the individual that is exercisable in relation to decisions about the individual's health; or
- (g) a person who has an intimate personal relationship with the individual; or
- (h) a person nominated by the individual to be contacted in case of emergency.

2.6 In subclause 2.5:

child of an individual includes an adopted child, a step-child and a foster-child, of the individual.

parent of an individual includes a step-parent, adoptive parent and a foster-parent, of the individual.

relative of an individual means a grandparent, grandchild, uncle, aunt, nephew or niece, of the individual.

sibling of an individual includes a half-brother, half-sister, adoptive brother, adoptive sister, step-brother, step-sister, foster-brother and foster-sister, of the individual.

5. Openness

5.1 An organisation must set out in a document clearly expressed policies on its management of personal information. The organisation must make the document available to anyone who asks for it.

5.2 On request by a person, an organisation must take reasonable steps to let the person know, generally, what sort of personal information it holds, for what purposes, and how it collects, holds, uses and discloses that information.

10. Sensitive information

10.1 An organisation must not collect sensitive information about an individual unless:

- (a) the individual has consented; or
- (b) the collection is required by law; or
- (c) the collection is necessary to prevent or lessen a serious and imminent threat to the life or health of any individual, where the individual whom the information concerns:
 - (i) is physically or legally incapable of giving consent to the collection; or
 - (ii) physically cannot communicate consent to the collection; or
- (d) if the information is collected in the course of the activities of a non-profit organisation the following conditions are satisfied:
 - (i) the information relates solely to the members of the organisation or to individuals who have regular contact with it in connection with its activities;
 - (ii) at or before the time of collecting the information, the organisation undertakes to the individual whom the information concerns that the organisation will not disclose the information without the individual's consent; or
- (e) the collection is necessary for the establishment, exercise or defence of a legal or equitable claim.

10.2 Despite subclause 10.1, an organisation may collect health information about an individual if:

- (a) the information is necessary to provide a health service to the individual; and
- (b) the information is collected:
 - (i) as required or authorised by or under law (other than this Act); or
 - (ii) in accordance with rules established by competent health or medical bodies that deal with obligations of professional confidentiality which bind the organisation.

10.3 Despite subclause 10.1, an organisation may collect health information about an individual if:

(a) the collection is necessary for any of the following purposes:

- (i) research relevant to public health or public safety;
- (ii) the compilation or analysis of statistics relevant to public health or public safety;
- (iii) the management, funding or monitoring of a health service; and

(b) that purpose cannot be served by the collection of information that does not identify the individual or from which the individual's identity cannot reasonably be ascertained; and

(c) it is impracticable for the organisation to seek the individual's consent to the collection; and

(d) the information is collected:

- (i) as required by law (other than this Act); or
- (ii) in accordance with rules established by competent health or medical bodies that deal with obligations of professional confidentiality which bind the organisation; or
- (iii) in accordance with guidelines approved by the Commissioner under section 95A for the purposes of this subparagraph.

10.4 If an organisation collects health information about an individual in accordance with subclause 10.3, the organisation must take reasonable steps to permanently de-identify the information before the organisation discloses it.

10.5 In this clause:

non-profit organisation means a non-profit organisation that has only racial, ethnic, political, religious, philosophical, professional, trade, or trade union aims.

4. กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสาธารณรัฐอิตาลี

(Protection of individuals and other subjects with regard to the processing of personal data Act no.675 of 31 December 1996)

Article 1 Purposes and Definition

1. This Act shall ensure that the processing of personal data is carried out by respecting the rights, fundamental freedoms and dignity of natural persons, particularly with regard to privacy and personal identity; it shall further ensure the protection of the rights of legal persons and of any other body or association.
2. For the purposes of this Act:
 - a) "data bank" shall mean any set of personal data, divided into one or more units located in one or more places, organized according to specific criteria such as to facilitate their processing;
 - b) "processing" shall mean any operation, or set of operations, carried out with or without the help of electronic or automated means, concerning the collection, recording, organization, keeping, elaboration, modification, selection, retrieval, comparison, utilization, inter-connection, blocking, communication, dissemination, erasure and destruction of data;
 - c) "personal data" shall mean any information relating to natural or legal persons, bodies or associations that are or can be identified, even indirectly, by reference to any other information including a personal identification number;
 - d) "controller" shall mean any natural or legal person, public administration, body, association or other agency that is competent to determine purposes and methods of the processing of personal data, as also related to security;
 - e) "processor" shall mean any natural or legal person, public administration, body, association or other agency that processes personal data on behalf of the controller;
 - f) "data subject" shall mean any natural or legal person, body or association that is the subject of the personal data;
 - g) "communication" shall mean the disclosure of personal data to one or more identified subjects other than the data subject, in any form whatsoever, including by making available or searching such data;

- h) "dissemination" shall mean the disclosure of personal data to unidentified subjects, in any form whatsoever, including by making available or searching such data;
- i) "anonymous data" shall mean any data which in origin, or by its having been processed, cannot be associated with any identified or identifiable data subject;
- l) "blocking" shall mean the keeping of personal data with temporary suspension of any other processing;
- m) "Garante" shall mean the supervisory authority set up as per article 30.

Article 9

(Modalities for the collection and quality of personal data)

1. Personal data undergoing processing shall be:

- a) processed lawfully and fairly;
- b) collected and recorded for specific, explicit and legitimate purposes and used in further processing operations in a way that is not inconsistent with said purposes;
- c) accurate and, when necessary, kept up to date;
- d) adequate, relevant and not excessive in relation to the purposes for which they are collected or subsequently processed;
- e) kept in a form which permits identification of the data subject for no longer than is necessary for the purposes for which the data were collected or subsequently processed.

1-bis. Processing of personal data for historical, scientific research or statistics purposes shall be consistent with the purposes for which the data are collected or subsequently processed and may be carried out even after expiry of the period that is necessary for the latter purposes.

Article 10

(Information provided when collecting the data)

- 1.** The data subject as well as whoever is requested to provide personal data shall be preliminarily informed, either orally or in writing, as to:
- a) the purposes and modalities of the processing for which the data are intended;
 - b) the obligatory or voluntary nature of providing the requested data;

- c) the consequences if he fails to reply;
 - d) the subjects or the categories of subjects to whom the data can be communicated and the area within which the data may be disseminated;
 - e) the rights as per article 13;
 - f) the name, denomination or trade name and the domicile, residence, or registered office of the controller, the controller's representative on the State's territory and at least one data processor, the latter being the entity referred to for the purposes set out in Article 13, by specifying either the site in the communications network or the mechanisms for accessing, without constraint, the updated list of data processor (**).
2. The information as per paragraph 1 may not include those items which are already known to the subject providing the data or the knowledge of which may hinder supervisory or control activities carried out by public bodies for the purposes referred to in para 1, subheading e), of article 4 and in para. 1, subheading d), of article 14.
 3. Whenever personal data are not collected from the data subject, the information as per para. 1 shall be provided to the data subject at the time of recording such data or, if their disclosure is envisaged, no later than the time when the data are first disclosed.
 4. Paragraph 3 shall not apply where the provision of information to the data subject involves an effort which is declared by the Garante to be manifestly disproportionate as compared with the right which is to be protected, or if it proves impossible in the opinion of the Garante or the data are processed in compliance with an obligation imposed by a law, regulations or Community legislation. Further, paragraph 3 shall not apply where the data are processed for carrying out the investigations by defence counsel as per Act no. 397 of 07.12.2000 (*), or else for the exercise or defence of a legal claim, provided that the data are processed exclusively for said purposes and for no longer than is necessary therefor.

Article 11

(Data subject's consent)

1. Processing of personal data by private entities or profit-seeking public bodies shall be deemed lawful only if the data subject gives his express consent.
2. The data subject's consent may relate to the overall processing or to one or more of the operations thereof.
3. The data subject's consent shall be deemed to be effective only if it has been given freely, in a specific form and in writing and if the data subject was provided with the information as per article 10.

Article 12

(Cases in which the data subject's consent is not required)

1. The data subject's consent shall not be required:
 - a) if the processing concerns data collected and kept in compliance with an obligation imposed by a law, regulations or Community legislation;
 - b) if the processing is necessary for the performance of obligations resulting from a contract to which the data subject is a party, or in order to take steps at the data subject's request prior to entering into a contract (*), or for the performance of a lawful obligation;
 - c) if the processing concerns data extracted from public registers, lists, documents or records which are publicly available;
 - d) if the processing is carried out exclusively for scientific research or statistics purposes and complies with the codes of conduct and professional ethics undersigned in pursuance of Article 31;
 - e) if the processing is carried out within the scope of the journalistic profession and for the sole purposes related thereto. In the latter case, the code of conduct referred to in article 25 shall apply;
 - f) if the processing concerns data relating to economic activities which have been collected, inter alia, for the purposes mentioned in para. 1, subheading e), of article 13 without prejudice to the laws in force regarding business and industrial secrecy;

g) if the processing is necessary to safeguard life or bodily integrity either of the data subject or of a third party, and the data subject cannot give his consent because of physical or legal incapacity or mental disorder;

h) if the processing is necessary for carrying out the investigations by defence counsel as per Act no. 397 of 07.12.2000 (*), or else for the exercise or defence of a legal claim, provided that the data are processed exclusively for said purposes and for no longer than is necessary therefor.

h-bis) if the processing is necessary to pursue a legitimate interest of either the data controller or a third party recipient in the cases specified by the Garante on the basis of the principles set out in the Act, unless said interest is overridden by the data subject's rights and fundamental freedoms, dignity or legitimate interests. (***)

Article 22 (Sensitive data)

1. Personal data allowing the disclosure of racial or ethnic origin, religious, philosophical or other beliefs, political opinions, membership of parties, trade-unions, associations or organizations of a religious, philosophical, political or trade-unionistic character, as well as of health conditions and sex life may be processed only if the data subject gives his consent in writing, subject to authorization by the Garante.

1-bis. Paragraph 1 shall not apply to data concerning members of religious establishments where the relationships of the latter with the State are governed by agreements or conventions in pursuance of Articles 7 and 8 of the Constitution; further, it shall not apply to data concerning entities having regular contact with said establishments for exclusively religious purposes - on condition that such data are processed by the relevant organs or bodies recognised under civil law and are not communicated or disseminated outside said establishments.

The latter shall lay down suitable safeguards with regard to the processing operations performed.

1-ter. Paragraph 1 shall not be applicable, in addition, to the data concerning trade-union and/or trade associations or organisations joining other trade-union and/or trade associations, organisations or confederations. (*)

2. The Garante shall communicate its decision concerning the request for authorization within thirty days; in default of such communication at the expiry of said term, the request shall be regarded as dismissed. Along with the authorization or thereafter, based also on appropriate checks, the Garante may provide for measures and precautions in order to safeguard the data subject, which the controller shall be bound to apply.
3. Processing of the data as per paragraph 1 by public bodies, apart from profit-seeking public entities, shall be allowed only where expressly authorised by a law specifying the data that may be processed, the operations that may be performed and the particularly important instance of public interest served by the processing. Failing an express authorization provided for by law, and apart from the cases referred to in the legislative decrees amending and supplementing this Act in pursuance of Act no. 676 of 31.12.96, public entities may request the Garante to determine, until this is specified by law, the activities that serve particularly important instances of public interest among those they are required to carry out under the law. Processing of the data referred to in paragraph 1 shall be authorized with regard to said activities in pursuance of paragraph 2 above.
- 3-bis.** Whenever the particularly important instance of public interest is specified in pursuance of paragraph 3 and no reference is made to the data categories and the operations that may be carried out, public entities shall, pursuant to this Act and the legislative decrees implementing Act no. 676 of 31.12.96 with regard to sensitive data, specify and disclose, in accordance with the respective regulations, the data categories and operations that are closely relevant and necessary in respect of the purposes sought in the individual cases, and update such information at regular intervals.
4. The personal data referred to in paragraph 1 may be processed subject to the Garante's authorisation: (*)
 - a) if the processing is carried out for lawful purposes by not-for-profit associations, bodies or organisations, whether recognised or not, of political, philosophical, religious or trade-unionist nature, including political parties and groups, religious denominations and communities, with regard to personal data concerning members and/or entities having regular contacts with said associations, bodies or organizations in connection with the abovementioned purposes, provided that the data are not communicated or disclosed outside the relevant

scope and the bodies, associations or organisations lay down suitable safeguards in respect of the processing operations performed; (****)

b) if the processing is necessary to protect the data subject's or a third party's life or bodily integrity and the data subject is unable to give his/her consent because(s)he is physically unable to do so, legally incapable or unable to distinguish right and wrong; (*)

c) if the processing is necessary for the performance of the investigations by defence counsel referred to in Act no. 397 of 07.12.2000 or otherwise to establish or defend a legal claim, which must not be overridden by the data subject's claim where the data can disclose health and sex life, provided that the data are processed exclusively for the above purposes and for no longer than is necessary to achieve those purposes. The Garante shall lay down the measures and precautions referred to in paragraph 2 and stimulate adoption of a specific code of conduct and professional practice in accordance with the arrangements referred to in Article 31(1), subheading h). The provisions included in Article 43(2) are hereby left unprejudiced. (*)

Article 23 (Medical data)

1. Health professionals and public health institutions may, even without being authorised by the Garante, process personal data disclosing health exclusively with regard to the data and operations required in order to safeguard the data subject's bodily integrity and health. Where the selfsame purposes concern a third party or the public as a whole and the data subject fails to give his consent, the data may be processed upon authorization by the Garante.
- 1-bis.** Simplified arrangements for providing the information referred to in Article 10 and obtaining data subjects' consent, as well as for processing the relevant data, shall be laid down with regard to public health care bodies, health care bodies and professionals who have entered an agreement with the National Health Service or are anyhow recognized as such by the latter, based on a decree of the Minister for Health which shall be adopted in pursuance of Article 17(3) of Act no. 400 of 23.08.88, having heard both the Permanent Conference for the Relationships between State, Regions and Trento and Bolzano Autonomous Provinces and the Garante. The following criteria shall apply:

- a) the relevant information may be provided by a single entity, in particular by the general practitioner chosen by the data subject, on behalf of a plurality of data controllers;
- b) the consent given in pursuance of Article 11(3) on behalf of a plurality of data controllers shall be valid with regard to a plurality of data controllers, as also related to requests for specialist care, drug prescriptions, collection by the general practitioner of data that are kept by other data controllers, and to the different medical care activities carried out by a single data controller;
- c) those cases shall be identified in which, on account of urgency of the matter as well as because of the circumstances referred to in paragraph 1-ter, information and consent may be provided after the request for the relevant item of medical care has been made;
- d) arrangements shall be made for applying paragraph 2 of this Article to health care professionals other than physicians who have direct relationships with patients;
- e) measures shall have to be taken in order to ensure respect for the rights laid down in Article 1 as regards organization of services and health care.

1-ter. The decree referred to in paragraph 1 shall also include provisions concerning the matters which are mentioned in Article 22(3-bis) of the Act.

1-quater. In case of legal incapacity of a person, or else if a person is bodily or mentally incapacitated, consent to the processing of data disclosing health shall be given, as regards health care professionals and bodies, by the entity who/which is legally authorized to act on behalf of said person or by a relative, a next of kin, a cohabiter or, failing these, the person or entity who/which is legally in charge of the premises where the person is hosted, respectively.

2. Personal data disclosing health may be communicated to the data subject or else to the entities referred to in paragraph 1-ter only by a physician who must have been designated either by the data subject or by the controller.
3. The authorization as per paragraph 1 shall be granted, except in cases of special urgency, after consulting the Higher Council for Health Care [Consiglio Superiore di Sanità]. It shall be prohibited to communicate data obtained in breach of the limitations laid down in said authorization.
4. Dissemination of data disclosing health shall be prohibited, except where it is necessary for the prevention, detection or control of offences, subject to compliance with the provisions applying to this sector.

Article 24 (Data concerning the measures as per article 686
of the Criminal Procedure Code)

1. Processing of personal data allowing the disclosure of measures as per para. 1, subheadings a) and d), 2 and 3 of article 686 of the Criminal Procedure Code shall be permitted only where expressly authorized by a law or an order of the Garante specifying the reasons of substantial public interest underlying such processing, the data to be processed and the operations that may be performed.

Article 24-bis. (***) (Other Special Categories of Data)

1. Processing of data other than those referred to in Articles 22 and 24 shall be allowed in accordance with such measures and precautions as are laid down to safeguard data subjects, if the processing is likely to present specific risks to data subjects' fundamental rights and freedoms and dignity on account of the nature of the data, the arrangements applying to the processing or the effects the latter may produce.
2. The measures and precautions referred to in paragraph 1 shall be laid down by the Garante on the basis of the principles set out in the Act within the framework of a check to be performed prior to the start of the processing as also related to specific categories of controller or processing, following the request, if any, submitted by the data controller.

Article 25 (Processing of specific data within the scope of the journalistic profession)

1. The provisions concerning data subject's consent and authorization by the Garante as well as the limitations laid down in article 24 shall not apply if the processing of the data as per articles 22 and 24 is carried out within the scope of the journalistic profession and for the sole purposes related thereto. Journalists shall comply with the limitations imposed on freedom of the press, particularly as regards the material character of the information as related to facts of public interest, without prejudice to the possibility of processing the data concerning circumstances or events that have been made known either directly by the data subject or on account of the latter's public conduct.
2. The Garante shall encourage, in accordance with the arrangements laid down in para. 1, subheading h), of article 31, the adoption of a specific code of conduct by the National Council of the Press Association as regards processing of the data as per paragraph 1 of this article within the scope of the journalistic profession; such code shall include measures and provisions

to safeguard data subjects as appropriate in respect of the nature of the data, particularly as regards those disclosing health and sex life. In the course of drawing up said code, or thereafter, the Garante in cooperation with the Council shall lay down measures and provisions to safeguard the data subjects, which the Council shall have to adopt. The Garante shall be responsible for having the code published in the Official Journal; the code shall enter into force fifteen days after its publication.

3. Where the code of conduct as per paragraph 2 is not adopted by the National Council of the Press Association within six months of the proposal submitted by the Garante, it shall be adopted in its stead by the Garante and be effective until a different code is adopted as required by paragraph 2. Upon infringement of the provisions laid down in the code of conduct, the Garante may prohibit the processing under para. 1, subheading 1), of article 31.

4. The code referred to in para. 2 and 3 shall also include provisions relating to personal data other than those mentioned in articles 22 and 24. The code may lay down simplified arrangements for providing the information pursuant to article 10.

4-bis. The provisions of this Act concerning the exercise of the journalistic profession shall also apply to the processing carried out by persons included in the list of free-lance journalists or in the roll of trainee journalists as per articles 26 and 33 of Act no. 69 of 03.02.63, and to any temporary processing carried out exclusively for the purposes of publication or occasional circulation of articles, essays and other intellectual works.

Article 26 (Data relating to legal persons)

1. Processing and discontinuation of the processing of data relating to legal persons, bodies or associations shall not be subject to notification.
2. Article 28 shall not apply to data relating to legal persons, bodies or associations

Article 28 (Transfer of personal data across national borders)

1. Cross-border transfer of personal data undergoing processing, temporarily or not, in any form and by any means whatsoever, shall have to be notified in advance to the Garante if the country of destination is not a Member State of the European Union and any of the circumstances specified in pursuance of Article 7(1) obtain. (*)
2. Said transfer may be carried out no earlier than fifteen days after the date of notification; the term shall be of twenty days where the transfer concerns any of the data as per articles 22 and 24.

3. The transfer shall be prohibited where the laws of the country of destination or transit do not ensure an adequate level of protection of individuals. Account shall also be taken of the methods used for the data transfer and the proposed processing, of the purposes thereof, the nature of the data and the relevant security measures.

4. Transfer shall be anyhow permitted:

a) if the data subject has given his consent either expressly or, where the transfer concerns the data as per articles 22 and 24, in writing;

b) if it is necessary for the performance of obligations resulting from a contract to which the data subject is a party, or to take steps at the data subject's request prior to entering into a contract, (*) or for the conclusion or performance of a contract made in the interest of the data subject;

c) if it is necessary for safeguarding a specially important public interest as defined by laws or regulations or else specified in pursuance of articles 22(3) and 24, where the transfer concerns any of the data mentioned therein;

d) if it is necessary for carrying out the investigations by defence counsel as per Act no. 397 of 07.12.2000 (*), or else for the exercise or defence of a legal claim, provided that the data are transferred exclusively for said purposes and for no longer than is necessary therefor;

e) if it is necessary to safeguard life or bodily integrity either of the data subject or of a third party, and the data subject cannot give his consent because of physical or legal incapacity or mental disorder;

f) if it is carried out in response to a request for access to administrative documents or for information included in a public register, list, act or document which are publicly available, in compliance with the provisions applying to this subject-matter;

g) if it is authorized by the Garante on the basis of adequate guarantees for the data subject's rights, as also resulting from contractual clauses, or else specified by the European Commission by way of the decisions mentioned in Article 25(6) and in Article 26(4) of Directive 95/46/EC of the European Parliament and the Council of 24 October 1995; (*)

g-bis) if the processing is carried out exclusively for scientific research or statistics purposes and complies with the codes of conduct and professional ethics undersigned in pursuance of Article 31.

5. The prohibition as per paragraph 3 above may be challenged pursuant to paragraphs 6 and 7 of article 29.

6. This article shall not apply to the transfer of personal data carried out within the scope of the journalistic profession and for the sole purposes related thereto.

The provisions referred to following paragraphs 7 shall be repealed as of the date of entry into force of the amendments to be made to the regulations referred to in Article 33(3), in pursuance of paragraph 1 of Article 7.

7. The notification as per paragraph 1 of this article shall be given pursuant to article 7 and entered in the relevant section of the register as per paragraph 1, subheading a), of article 31.

This notification may be given together with the one referred to in article 7.

5. กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหพันธ์รัฐสาธารณรัฐเยอรมันนี้

(Federal Data Protection Act of December 20, 1990)

Section 3

Further definitions

(1) "Personal data" means any information concerning the personal or material circumstances of an identified or identifiable individual (the data subject).

(2) Automatic processing means the collection, processing or use of personal data by means of data-processing equipment. A non-automated filing system is any non-automated set of personal data which is uniformly structured and can be accessed and evaluated according to specified characteristics.

(3) "Collection" means the acquisition of data on the data subject.

(4) "Processing" means the storage, modification, communication, blocking and erasure of personal data. In particular cases, irrespective of the procedures applied,

1. "storage" means the entry, recording or preservation of personal data on a storage medium so that they can be processed or used again,

2. "modification" means the alteration of the substance of stored personal data,

3. "communication" means the disclosure to a third party of personal data stored or obtained by means of data processing either

- a) through transmission of the data to the third party or
 - b) through the third party inspecting or retrieving data held ready by the controller of the data file for inspection or retrieval,
4. "blocking" means labelling stored personal data so as to restrict their further processing or use,
5. "erasure" means the deletion of stored personal data.
- (5) "Use" means any utilization of personal data other than processing.
- (6) "Depersonalization" means the modification of personal data so that the information concerning personal or material circumstances can no longer or only with a disproportionate amount of time, expense and labour be attributed to an identified or identifiable individual.
- (6a) Pseudonymisation means the replacement of the name and other identifying attributes with a code with a view to making it impossible or significantly more difficult to identify the data subject.
- (7) Data controller means any person or body which collects, processes or uses personal data for itself or which engages others to do so on its behalf.
- (8) Recipient means any person or body which receives data. Third party means any person or body other than the data controller. Third party does not include the data subject or persons and bodies in another Member State of the European Union or in another contracting state to the Agreement on the European Economic Area which collect, process or use data on behalf of others.
- (9) Special categories of personal data means data on racial and ethnic origin, political opinions, religious or philosophical beliefs, trade-union membership, health or sexual life.

Section 4

Lawfulness of data collection, processing and use

- (1) The collection, processing and use of personal data shall be lawful only if this Act or another legal provision permits or prescribes them or if the data subject has consented.
- (2) Personal data shall be collected from the data subject. They may be collected without his involvement only if
 1. a statutory provision so provides or requires or
 2. a) the administrative task to be fulfilled by its nature or purpose makes collection from other persons or bodies necessary or
b) collection from the data subject would entail disproportionate effort and there are no grounds for believing that overriding legitimate interests of the data subject would be prejudiced.
- (3) If personal data are collected from the data subject he shall be informed by the data controller, unless he has already received the information by some other means, of
 1. the identity of the data controller,
 2. the purposes of the collection, processing or use and
 3. the categories of recipients only where in the particular circumstances the data subject cannot be assumed to know of such disclosure.

If personal data are collected from a data subject on the basis of a statutory provision which requires the information to be furnished or if the furnishing of the information is a prerequisite for obtaining some benefit under the law, then the data subject shall be so advised or, if that is not the case, he shall be advised that provision of data is voluntary. Where necessary in the circumstances of the particular case or at his request he shall be informed of the statutory provision and of the consequences of refusing to provide the data.

Section 4a

Consent

- (1) Consent shall be effective only if it is based on a free decision of the data subject. The data subject shall be advised of the intended purpose of collection, processing or use and, where the particular circumstances so require or at his request, of the consequences of refusing consent. Consent shall be given in writing except where special circumstances render some other form appropriate. If consent is to be given in writing simultaneously with other declarations, special prominence shall be given to the declaration of consent
- (2) In the field of scientific research, special circumstances for the purposes of the third sentence of paragraph (1) above shall include where the requirement of writing would seriously prejudice the purpose of the research. In that event, the advice referred to in the second sentence of paragraph (1) and the reasons for which the purpose of the research would be seriously prejudiced shall be set down in writing.
- (3) Where special categories of personal data (§ 3, paragraph (9)) are collected, processed or used, the consent shall expressly include a reference to these data.

Section 4c

Exceptions

- (1) In connection with activities which fall wholly or partly within the scope of the law of the European Communities, the transfer of personal data to bodies other than those referred to in § 4b, paragraph (1), shall be lawful, even where the level of data protection offered is not adequate, if
 1. the data subject has given his consent,
 2. the transfer is necessary for the performance of a contract between the data subject and the data controller or for the implementation of pre-contractual measures which have been arranged at the data subject's behest,
 3. the transfer is necessary for the formation or performance of a contract which has been or is to be entered into in the data subject's interest by the data controller with a third party,

4. the transfer is necessary on important public interest grounds or for the establishment, exercise or defence of legal claims,
5. the transfer is necessary in order to protect vital interests of the data subject or
6. the transfer is made from a register which is intended to provide information to the public and is open to inspection either by the public in general or by all those who can demonstrate a legitimate interest, provided that the conditions laid down by law are met in the particular case.

The body to whom the data are transferred shall be advised that the data transferred may be processed or used only for the purpose for which they were transferred.

- (2) Without prejudice to the first sentence of paragraph (1), the competent supervisory authority may authorize individual transfer operations or particular sets of transfer operations whereby personal data are transferred to bodies other than those referred to in § 4b, paragraph (1), if the data controller shows adequate safeguards with respect to the protection of privacy and the exercise of the associated rights; the safeguards may consist in particular of contract clauses or binding rules of an enterprise. In the case of post and telecommunications organizations, the Federal Data Protection Commissioner shall be competent. Where the transfer is to be made by public bodies, these bodies shall assess whether the conditions described in the first sentence of this paragraph are satisfied.
- (3) The Länder shall notify the Federal Government of decisions taken pursuant to the first sentence of paragraph (2).

Section 13

Collection of data

- (1) The collection of personal data shall be admissible if knowledge of them is needed to perform the duties of the data controller.
 - (1a) If personal data are collected from a non-public body instead of from the data subject, that body shall be advised of the legal provision under which it is required to make disclosure or else of the fact that disclosure is voluntary.
- (2) The collection of special categories of personal data (§ 3, paragraph (9)) shall be lawful only if
 1. provided for under law or is urgently needed to protect an important public interest,
 2. the data subject has given consent in accordance with § 4a, paragraph (3),
 3. it is necessary in order to safeguard vital interests of the data subject or of a third party where the data subject is physically or legally incapable of giving his consent,
 4. the data in question have manifestly been placed in the public domain by the data subject,
 5. it is necessary in order to avert a serious threat to public security,
 6. it is urgently necessary in order to avert serious prejudice to the public interest or to safeguard important public interest concerns,
 7. it is necessary for the purposes of preventive medicine, medical diagnosis, the provision of care or treatment or the management of health-care services, and where those data are processed by a health professional or by another person subject to an equivalent obligation of secrecy,
 8. it is necessary for scientific research purposes and the scientific interest in carrying out the research project substantially outweighs the data subject's interest in opposing collection and the purpose of the research could not be achieved by other means without unreasonable effort or at all, or
 9. it is necessary on compelling grounds relating to defence or the fulfilment of multilateral or bilateral obligations of the Federal Government in the area of crisis management or conflict prevention or for humanitarian measures.

Section 14 (5)-(6)

- (5) The collection, modification or use of special categories of personal data (§ 3, paragraph (9)) for other purposes is lawful only if
1. the conditions under which collection would be lawful as laid down in subparagraphs 1 to 6 or 9 of § 13, paragraph (2) are satisfied or
 2. it is necessary for scientific research purposes and the public interest in carrying out the research project substantially outweighs the data subject's interest in opposing the change of purpose and the purpose of the research could not be achieved by other means without unreasonable expenditure or at all. For the purposes of the determination to be made under subparagraph 2, the scientific interest in the research project shall be given particular consideration in assessing the public interest.
- (6) The recording, modification or use of special categories of personal data (§ 3, paragraph (9)) for the purposes specified in § 13, paragraph (2), subparagraph 7 shall be in accordance with the secrecy obligations by which the persons referred to in § 13, paragraph (2), subparagraph 7 are bound.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม (Questionnaire) งานวิจัยเรื่อง ทัศนคติของประชาชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของ
ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

ชุด A

งานวิจัยเรื่อง ทักษะดิจิทัลของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
ต่อการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดใส่เครื่องหมาย ลงใน () ที่ตรงตามความจริงกับตัวท่าน

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ

() 1. 20-34 ปี

() 2. 35-49 ปี

() 3. 50-64 ปี

() 4. 65 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

() 2. ปริญญาตรี

() 3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพ

() 1. โสด

() 2. สมรส

() 3. หม้าย/หย่าร้าง

5. อาชีพ

() 1. นักเรียน/นักศึกษา

() 2. พนักงานบริษัทเอกชน

() 3. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() 4. รับจ้างทั่วไป

() 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว

6. รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน

() 1. ต่ำกว่า 15,000 บาท

() 2. 15,001-25,000 บาท

() 3. 25,000-35,000 บาท

() 4. สูงกว่า 35,000 บาท ขึ้นไป

7. ศาสนา

- () 1. พุทธ () 2. คริสต์
() 3. อิสลาม () 4. อื่นๆ

ตอนที่ 2 ระดับการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเองว่า
ท่านสามารถยินยอมให้บุคคลอื่นเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของท่านได้มากน้อยเพียงใด

โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงตามความจริงกับตัวท่าน

- * หากท่านเลือก **เปิดเผยได้อย่างยิ่ง** หรือ **เปิดเผยได้** แสดงว่าท่านเห็นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวท่านในเรื่องนั้นๆ สามารถยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ โดยไม่ได้เป็นข้อมูลที่มีความกระทบต่อความรู้สึกของท่านในทางลบ หรือ ทำให้ท่านเกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิต ชื่อเสียงเกียรติคุณ หรือทรัพย์สิน เป็นต้น หากมีการเปิดเผยให้แก่บุคคลอื่นทราบ
- * หากท่านเลือก **ไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง** หรือ **ไม่ควรเปิดเผย** แสดงว่าท่านเห็นว่า หากมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของท่านในเรื่องนั้นๆ ให้แก่บุคคลอื่นทราบ อาจมีผลกระทบต่อความรู้สึกของท่านในทางลบได้ หรือ เห็นว่า มีความไม่ปลอดภัยต่อชีวิต ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือทรัพย์สิน เป็นต้น
- * หากท่านเลือก **ไม่แน่ใจ** แสดงว่าท่านเห็นว่า ยังมีความไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวได้หรือไม่

ข้อมูล	เปิดเผยได้ อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควร เปิดเผย	ไม่ควร เปิดเผย อย่างยิ่ง
2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลและ ข้อมูล ทั่วไป					
- ชื่อ-นามสกุล					
- วันเดือนปีเกิด					
- สัญชาติ/เชื้อชาติ					
- เพศ					

ข้อมูล	เปิดเผยได้ อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควร เปิดเผย	ไม่ควร เปิดเผย อย่างยิ่ง
- ลักษณะพิเศษระบุตัว (ลายนิ้วมือ รอยตำหนิบนตัว เมื่อแรกเกิด ฯลฯ)					
- ลักษณะทางกายภาพ (ส่วนสูง สี ผม และสีดวงตา)					
2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย					
- ที่อยู่ปัจจุบัน					
- ประเภทของที่อยู่อาศัย เช่น บ้าน เดี่ยว หรือ คอนโดมิเนียม หรือ บ้านเช่า/คอนโดมิเนียมเช่า					
- ขนาดของที่อยู่อาศัย (ตารางเมตร, ตารางวา)					
- ค่าเช่า (กรณีที่ท่านมิได้เป็น เจ้าของที่อยู่อาศัย) หรือค่าผ่อน บ้านรายเดือน					
- จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้าน					
2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ใน ครอบครัว					
- สถานภาพการแต่งงาน (เช่น โสด หรือ สมรส)					
- ชื่อคู่สมรส					
- สามีหรือภรรยาคนก่อน					
- สาเหตุการหย่าร้าง					
- พฤติกรรมทางเพศ					
- รสนิยมทางเพศ (ชอบเพศ เดียวกัน หรือเพศตรงข้าม)					

ข้อมูล	เปิดเผยได้ อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควร เปิดเผย	ไม่ควร เปิดเผย อย่างยิ่ง
2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน					
- ชื่อนายจ้าง/สถานที่ทำงาน					
- อาชีพและลักษณะงานที่ทำ					
- ค่าจ้าง / เงินเดือน					
- การขาดงาน					
- การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน					
2.5 ข้อมูลด้านการเงิน					
- รายได้ส่วนบุคคลต่อปี					
- จำนวนเงินออม					
- การหักเงินเดือนหรือค่าจ้างเป็น ประจำ					
- ภาระหนี้สิน					
- การล้มละลายของบุคคล					
- การผิดนัดชำระหนี้					
2.6 ข้อมูลทางด้านการแพทย์					
- ผลการตรวจสุขภาพ					
- ความพิการทางร่างกาย					
- การผ่าตัดศัลยกรรม					
- ความผิดปกติทางจิต					
- การติดแอลกอฮอล์					
2.7 ข้อมูลทางด้านการศึกษา					
- ชื่อสถานการศึกษา					
- ผลการศึกษา					
- วุฒิการศึกษา					
- เหตุผลในการย้ายสถานที่เรียน					
- เหตุผลที่ศึกษาไม่สำเร็จ					

ข้อมูล	เปิดเผยได้ อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควร เปิดเผย	ไม่ควร เปิดเผย อย่างยิ่ง
2.8 ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประวัติอาชญากรรม					
- รายงานการถูกร้องเรียน					
- การตกเป็นผู้ต้องสงสัย/เคยถูก สืบสวนสอบสวน					
- การเป็นที่ต้องการตัวของตำรวจ					
- การถูกลงโทษทางทางอาญา/ทาง แพ่ง					
- การปฏิบัติตามคำตัดสินของศาล					
2.9 ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความคิดเห็นทางการเมือง					
- การขึ้นชอบในระบอบ ประชาธิปไตยหรือคอมมิวนิสต์					
- ความนิยมในพรรคการเมือง					
- การลงคะแนนเลือกตั้ง					
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ หน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ/ฝ่าย บริหาร/ฝ่ายตุลาการ					
2.10 ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความเชื่อในศาสนา หรือ ลัทธิ					
- ศาสนา/ลัทธิที่นับถือ					
- ศาสนา/ลัทธิที่สมาชิกภายใน ครอบครัวนับถือ					
- ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม ทางศาสนา					
- ความเคร่งครัดทางศาสนา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (หากมี)

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาตอบแบบสอบถามนี้

ชุด B

งานวิจัยเรื่อง ทักษะคิดของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
ต่อการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดใส่เครื่องหมาย ลงใน () ที่ตรงตามความจริงกับตัวท่าน

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ

() 1. 20-34 ปี

() 2. 35-49 ปี

() 3. 50-64 ปี

() 4. 65 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

() 2. ปริญญาตรี

() 3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพ

() 1. โสด

() 2. สมรส

() 3. หม้าย/หย่าร้าง

5. อาชีพ

() 1. นิตินกร

() 2. ทนายความ

() 3. อัยการ

() 4. ผู้พิพากษา

() 5. นักวิชาการ/อาจารย์

6. รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน

() 1. ต่ำกว่า 15,000 บาท

() 2. 15,001-25,000 บาท

() 3. 25,000-35,000 บาท

() 4. สูงกว่า 35,000 บาท ขึ้นไป

7. ศาสนา

- () 1. พุทธ () 2. คริสต์
() 3. อิสลาม () 4. อื่นๆ

ตอนที่ 2 ระดับการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเองว่า
ท่านสามารถยินยอมให้บุคคลอื่นเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของท่านได้มากน้อยเพียงใด

โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงตามความจริงกับตัวท่าน

- * หากท่านเลือก **เปิดเผยได้อย่างยิ่ง** หรือ **เปิดเผยได้** แสดงว่าท่านเห็นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวท่านในเรื่องนั้นๆ สามารถยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ โดยไม่ได้เป็นข้อมูลที่มีความกระทบต่อความรู้สึกของท่านในทางลบ หรือ ทำให้ท่านเกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิต ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือทรัพย์สิน เป็นต้น หากมีการเปิดเผยให้แก่บุคคลอื่นทราบ
- * หากท่านเลือก **ไม่ควรเปิดเผยอย่างยิ่ง** หรือ **ไม่ควรเปิดเผย** แสดงว่าท่านเห็นว่า หากมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของท่านในเรื่องนั้น ๆ ให้แก่บุคคลอื่นทราบ อาจมีผลกระทบต่อความรู้สึกของท่านในทางลบได้ หรือ เห็นว่า มีความไม่ปลอดภัยต่อชีวิต ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือทรัพย์สิน เป็นต้น
- * หากท่านเลือก **ไม่แน่ใจ** แสดงว่าท่านเห็นว่า ยังมีความไม่แน่ใจว่าจะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวได้หรือไม่

ข้อมูล	เปิดเผยได้ อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควร เปิดเผย	ไม่ควร เปิดเผย อย่างยิ่ง
2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูล ทั่วไป					
- ชื่อ-นามสกุล					
- วันเดือนปีเกิด					
- สัญชาติ/เชื้อชาติ					
- เพศ					

ข้อมูล	เปิดเผยได้ อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควร เปิดเผย	ไม่ควร เปิดเผย อย่างยิ่ง
- สัญลักณ์พิเศษระบุตัว (ลายนิ้วมือ รอยตำหนิบนตัวเมื่อ แรกเกิด ฯลฯ)					
- ลักษณะทางกายภาพ (ส่วนสูง สีผม และสีดวงตา)					
2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย					
- ที่อยู่ปัจจุบัน					
- ประเภทของที่อยู่อาศัย เช่น บ้าน เดี่ยว หรือ คอนโดมิเนียม หรือ บ้านเช่า/คอนโดมิเนียมเช่า					
- ขนาดของที่อยู่อาศัย (ตารางเมตร ,ตารางวา)					
- ค่าเช่า (กรณีที่ท่านมิได้เป็น เจ้าของที่อยู่อาศัย) หรือค่าผ่อน บ้านรายเดือน					
- จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้าน					
2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ใน ครอบครัว					
- สถานภาพการแต่งงาน (เช่น โสด หรือ สมรส)					
- ชื่อคู่สมรส					
- สามีหรือภรรยาคนก่อน					
- สาเหตุการหย่าร้าง					
- พฤติกรรมทางเพศ					
- รสนิยมทางเพศ (ชอบเพศ เดียวกัน หรือเพศตรงข้าม)					

ข้อมูล	เปิดเผยได้ อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควร เปิดเผย	ไม่ควร เปิดเผย อย่างยิ่ง
2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน					
- ชื่อนายจ้าง/สถานที่ทำงาน					
- อาชีพและลักษณะงานที่ทำ					
- ค่าจ้าง / เงินเดือน					
- การขาดงาน					
- การเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน					
2.5 ข้อมูลด้านการเงิน					
- รายได้ส่วนบุคคลต่อปี					
- จำนวนเงินออม					
- การหักเงินเดือนหรือค่าจ้างเป็น ประจำ					
- ภาระหนี้สิน					
- การล้มละลายของบุคคล					
- การผิดนัดชำระหนี้					
2.6 ข้อมูลทางด้านการแพทย์					
- ผลการตรวจสุขภาพ					
- ความพิการทางร่างกาย					
- การผ่าตัดศัลยกรรม					
- ความผิดปกติทางจิต					
- การติดแอลกอฮอล์					
2.7 ข้อมูลทางด้านการศึกษา					
- ชื่อสถานการศึกษา					
- ผลการศึกษา					
- วุฒิการศึกษา					
- เหตุผลในการย้ายสถานที่เรียน					
- เหตุผลที่ศึกษาไม่สำเร็จ					

ข้อมูล	เปิดเผยได้ อย่างยิ่ง	เปิดเผยได้	ไม่แน่ใจ	ไม่ควร เปิดเผย	ไม่ควร เปิดเผย อย่างยิ่ง
2.8 ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประวัติอาชญากรรม					
- รายงานการถูกร้องเรียน					
- การตกเป็นผู้ต้องสงสัย/เคยถูก สืบสวนสอบสวน					
- การเป็นที่ต้องการตัวของตำรวจ					
- การถูกลงโทษทางทางอาญา/ทาง แพ่ง					
- การปฏิบัติตามคำตัดสินของศาล					
2.9 ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความคิดเห็นทางการเมือง					
- การขึ้นชอบในระบอบ ประชาธิปไตยหรือคอมมิวนิสต์					
- ความนิยมในพรรคการเมือง					
- การลงคะแนนเลือกตั้ง					
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ หน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ/ฝ่าย บริหาร/ฝ่ายตุลาการ					
2.10 ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความเชื่อในศาสนา หรือ ลัทธิ					
- ศาสนา/ลัทธิที่นับถือ					
- ศาสนา/ลัทธิที่สมาชิกภายใน ครอบครัวนับถือ					
- ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม ทางศาสนา					
- ความเคร่งครัดทางศาสนา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (หากมี)

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาตอบแบบสอบถามนี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นายสกล อิศรประเสริฐ
วัน เดือน ปี เกิด	13 สิงหาคม 2525
ที่อยู่	9/10 ม.3 ซ.สตรีวิทยา 2 ถนนโชคชัย 4 แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2546
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	นิติกร ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

